Växjö kommun

Årsredovisning 2024
Växjö kommun

www.vaxjo.se

Innehållsförteckning

Inledning 4

Förord 4
Året i korthet 5

Förvaltningsberättelse 7

Översikt över verksamhetens utveckling 7
Den kommunala koncernen 8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 12
Händelser av väsentlig betydelse 36
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 38
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 39
Balanskravsresultat 48
Väsentliga personalförhållanden 49
Förväntad utveckling 55

Finansiella rapporter 57

Resultaträkning 57
Balansräkning 57
Kassaflödesanalys 58

Noter 60

Not 1. Redovisningsprinciper 60
Noter 63
Kommuninvest 72
Pensionsredovisning fullfondmodell jämfört med blandmodell 73
Sammanlagd kostnad för kommunal räkenskapsrevision 74
Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretag 74
Upplysning om upprättad särredovisning 75

Driftredovisning 81

Upplysning om driftredovisningens uppbyggnad 81
Upplysning om tillämpade internredovisningsprinciper 83
Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar 85

Investeringsredovisning 86

Upplysning om investeringsredovisningens uppbyggnad 88
Exploateringsredovisning 88

Hållbara Växjö 2030 - status 90

Rättvist och ansvarstagande 90

Växande och inkluderande 92
Klimat- och miljösmart 97
Trygg och tillitsfullt 100
Grönt och hälsosamt 103
Verksamhetsredovisning 107
Uppföljning riktningsmål 107
Revisionsberättelse 161

Inledning

Förord

Resultatet för Växjö kommun 2024 visar på ett positivt utfall på 79 miljoner kronor. Det är ett bättre utfall än väntat då det var budgeterat 106 miljoner kronor i underskott. Överskottet beror främst på ökade skatteintäkter, lägre pensionskostnader samt att nämnder och kommunstyrelsen sammantaget visar på en positiv avvikelse mot budget.

Vi gick in i året med vetskapen om att det skulle vara tufft ur en ekonomisk synvinkel. När 2024 inleddes var inflationen fortfarande relativt hög, energi- och bränslepriserna var höga och oron i vår omvärld var stor. Under året förändrades mycket i en positiv riktning men den oroliga omvärlden kvarstår. Säkerhetsläget är i vissa avseende mer oroväckande idag än för ett år sedan. Det innebär att prognoser kan bli mindre träffsäkra och att osäkerheten kring framtiden kan bli större.

Under 2024 inträffade många positiva händelser i vår kommun. Kommunfullmäktige fattade flera viktiga beslut gällande ny simhall på Bäckaslövsområdet och Kultur- och fritidsnämnden gjorde investeringar på utomhusbadet i Lammhult. Vöfab färdigställde en ny högstadieskola på Hagavik, en ny förskola i Lammhult och vi öppnade nyrenoverade Ulriksbergskolan. Vi hade flera olika evenemang i kommunen. Bland annat arrangerade SVT en av Melodifestivalens deltävlingar i Växjö och vi fick veta att Växjö kommun ska stå värd för SM-veckan 2027.

Växjö kommun har en underhållsskuld och behovet av investeringar i den kommunala verksamheten är stor. Under 2024 påbörjades en ökning av investeringar i skollokaler, infrastruktur och inom VA. När vi nu går in i 2025 ökar vi även Växjö kommuns investeringar för att stärka vår beredskap.

2024 var ett positivt år för Växjö kommun även om vi ser utmaningar. Befolkningsutvecklingen är inte lika hög som tidigare, även om fler än väntat flyttade till vår kommun. Alla nyckeltal för god ekonomisk hushållning är inte uppfyllda. Växjö ska fortsätta vara en expansiv kommun med väl fungerade välfärd, ett starkt näringsliv och goda möjligheter att leva ett gott liv. Fler Växjöbor måste komma i arbete och vi måste fortsätta jobba med våra mål i Hållbara Växjö 2030.

När vi nu har gått in i 2025 gör vi det med en fortsatt stark ekonomi och Växjö kommun är väl rustat ekonomiskt inför framtiden. Växjö kommuns arbete med tillitsbaserad styrning och psykologisk trygghet ska fortsätta. Kommunens medarbetare är vår viktigaste resurs, och det är tack vare dem som kommuninvånarna kan ta del av den goda verksamheten och få den service de förväntar sig och har rätt till.

Malin Lauber (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Året i korthet

Start av lokalprojektet för ny simhall

Kommunstyrelsen beslutade att starta lokalprojekt för ny simhall i Bäckaslöv i Växjö. Det togs även beslut om inriktningen för projektet. Inriktningsbeslutet innehåller förslag på olika delar som den nya simhallen skulle kunna innehålla, exempelvis 50-metersbassäng, multibassäng, läktare, familjebad, gym och relax. Den sammanlagda investeringen beräknas till 800 miljoner kronor.

Årets Trygghetsmätning visar på positiv utveckling

Resultatet av årets Trygghetsmätning i Växjö kommun visade att kommuninvånarnas upplever färre problem i Växjö kommun jämfört med tidigare år. Förbättringen syns främst i Araby, Campus och Växjö city.

650 anställda i Kronobergs län får språkundervisning på arbetsplatsen

Behovet av bättre språkkunskaper i svenska och sociala koder är stort bland anställda inom industri och omsorg. Växjö kommun fick ett projekt beviljat med finansiering från Svenska ESF-rådet, Handslaget Kronoberg, för att bidra till att stärka kompetensförsörjningen i länet.

Växjö kommun fördjupar samarbete med Kvinnojouren Blenda

Växjö kommun och Kvinnojouren Blenda tecknade ett treårigt samarbetsavtal för att ge ett ökat stöd till våldsutsatta kvinnor och genom förebyggande och uppsökande verksamhet motverka våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Fruktlund och nya mötesplatser när grönytor i Araby rustas upp

Växjö kommun satsar på trygga och gröna miljöer när flera grönytor i Araby rustas upp och utvecklas. Arbetet inleddes i 22 april. Grönytor längs Höstvägen och Bokelundsvägen samt bokskogen och dess omgivning som ska förbättrades.

Nytt och renoverat när Lammhultsbadet öppnade för säsongen

Under våren utförde Växjö kommun underhåll- och renoveringsarbete av den kommunala badanläggningen i Lammhult. Bland annat med en ny sviktbräda på en meter och ett nytt hopptorn på tre meter samt renoverade startpallar, omklädningsrum och bastu.

Sandgärdsgatan renoveras – del i utvecklingen av Växjö centrum

Växjö kommun inledde arbetet för att renovera Sandgärdsgatan i Växjö centrum. Projektet är en del av arbetet med att stärka gatans och stadskärnans attraktivitet samt gynna näringslivet. Byggstart var 26 augusti 2024 och projektet beräknas vara klart 2027.

Växjö blir värdstad för SM-veckan sommar 2027

Riksidrottsförbundet beslutade att SM-veckan sommar 2027 kommer arrangeras i Växjö. Det blir första gången evenemanget kommer till Småland och ett 30-tal idrotter kommer att avgöras under en intensiv och spännande vecka.

Melodifestivalen i Växjö

Mellan den 16-17 februari hölls en av Melodifestivalens deltävlingar och Melfest i Växjö.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncernen	2024	2023	2022	2021	2020
Årets resultat, mnkr	20	57	504	422	249
Eget kapital, mnkr	5 903	5 889	5 691	5 183	4 760
Ansvarsförbindelse pensionsåtagande, mnkr	39	62	34	33	53
Investeringar, mnkr	781	1 209	850	1 033	1 089
Förändring av verksamhetens nettokostnader (inkl. avskr. och finansnetto), %	5	10	5	2	123
Nettokostnader (inkl. finansnetto) i % av skatteintäkter m.m., mnkr	99	99	91	92	95
Långfristig låneskuld, kr/invånare	87 142	79 874	88 022	89 604	87 907
Eget kapital (inkl. ansvarsförbindelse pensioner) kr/ invånare	60 030	60 340	58 107	53 448	33 157
Soliditet, % (inkl. ansvarsförbindelse pensioner)	28,6	28,9	28,2	26,4	25,2
Antal tillsvidareanställda (kommunen, VKAB, Växjö & Co och Värends Räddningstjänst)	7 776	7 595	7 342	7 849	7 210
Antal invånare 31/12	98 334	97 600	97 081	95 995	94 859
Kommunen	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Årets resultat, mnkr	79	155	230	234	215
Verksamhetens resultat, mnkr	-145	-35	74	89	56
Verksamhetens intäkter, mnkr	1 676	1 633	1 520	1 449	1 409
Verksamhetens kostnader, mnkr	-8 111	-7 712	-7 172	-6 782	-6 530
Eget kapital, mnkr	2 698	2 619	2 464	2 111	1 877
Ansvarsförbindelse pensionsåtagande, mnkr	19	17	12	28	28
Nettoinvesteringar, mnkr	452	347	256	222	278
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr	6 459	6 210	5 893	5 572	5 320
Förändring av skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning, exklusive jämförelsestörande poster, %	4	5	6	5	6
Förändring av verksamhetens nettokostnader (inkl. finansnetto), exklusive jämförelsestörande poster, %	5	7	6	4	1
Nettokostnader (inkl. finansnetto) i % av skatteintäkter m.m.,exklusive jämförelsestörande poster	99	99	96	96	96
Soliditet, (inkl. ansvarsförbindelse pensioner), %	36	36	32	30	27
Skattesats, %	20,19	20,19	20,19	20,19	20,19

Den kommunala koncernen

Bilden nedan beskriver samtliga nämnder och styrelser som ingår i kommunkoncernen. I det högra fältet finns nämndernas förvaltningsorganisation. Där inget anges är bolaget helägt av kommunen. Antal ledamöter i nämnder och styrelser inom parentes.

Växjö kommun har även intressen i kommunalförbundet Vård och behandling i Kronoberg (VoB), Samordningsförbundet Värend, Växjö Citysamverkan AB, Huseby Bruk AB samt i Stiftelsen Smålands Museum och Stiftelsen Emigrantinstitutet.

Omfattning privata utförare 2024

Privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande, det vill säga kommunala företag inkluderas inte i begreppet. Privat utförare i detta sammanhang omfattar inte heller fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte är upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning. Nedan redovisas omfattningen av privata utförare i Växjö kommun år 2024.

Verksamhetsområde	Antal privata utförare	Omfattning
Omsorg		
Särskilt boende äldre (LOV)	5	296 lägenheter
Bostad med särskild service, SoL	1	15-18 lägenheter
Hemtjänst och hemsjukvård (LOV)	4	228 omsorgstagare
Bostad med särskild service, LSS	6	48 lägenheter, 9-12 platser
Hemtjänst i form av serviceinsatser (LOV)	1	12 omsorgstagare
Kultur och fritid		
Badvärdar, Lammhultsbadet	1	
Drift Växjö simhall	1	
Lokalvård	2	
Infrastruktur etc.		
Gatudrift	7	
Gatubelysning	1	
Parkering	1	
Vatten och avloppshantering	1	
Vuxenutbildning		
Svenska för invandrare	8	1 288 elever
Vuxenutbildning teoretiska gymnasieämnen	8	2 136 elever
Vuxenutbildning yrkesprogram gymnasienivå	9	639 elever
Grundläggande vuxenutbildning	7	959 elever
Övrigt		
Städentreprenad förskolor och skolor	1	
Sysselsättningsåtgärder	3	135 deltagare

Vart gick skatten 2024

Exemplet gäller en person som har en beskattningsbar inkomst på 30 000 kronor per månad.
Per år är inkomsten 360 000 kronor och 20,19 procent skatt till Växjö kommun motsvarar 72 683 kronor.

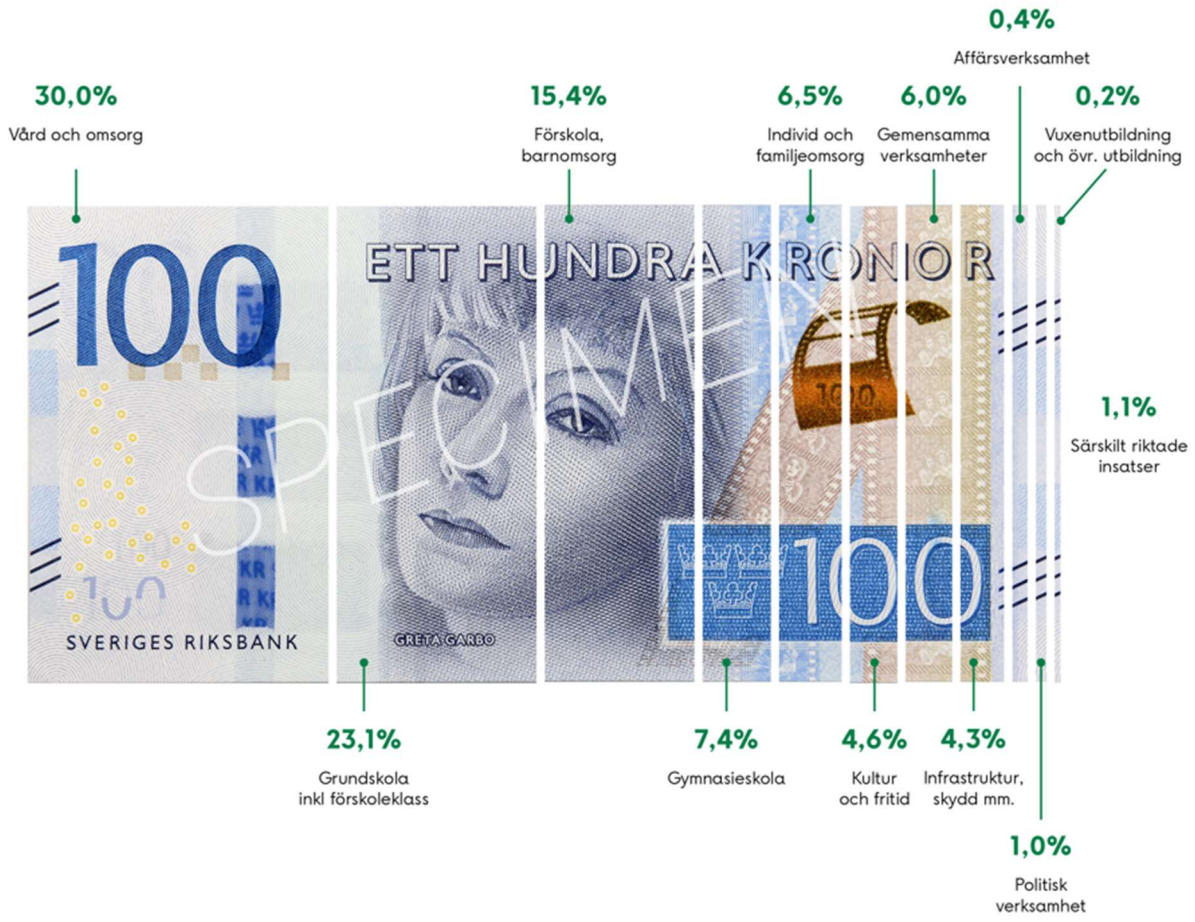

	Netto kostnad, mnkr	Procent av skatten	Skatt, kronor
Politisk verksamhet	65	1,0	723
Infrastruktur, skydd mm	285	4,3	3 136
Kultur och fritid	306	4,6	3 368
Förskola, skolbarnomsorg	1 019	15,4	11 219
Grundskola inklusive förskoleklass	1 527	23,1	16 800
Gymnasieskola	491	7,4	5 404
Vuxenutbildning och övrig utbildning	15	0,2	160
Vård och omsorg	1 977	30,0	21 756

Individ- och familjeomsorg	429	6,5	4 725
Särskilt riktade insatser	70	1,1	771
Affärsverksamhet	26	0,4	286
Gemensamma verksamheter	394	6,0	4 334
Summa	**6 604**	**100,0**	**72 682**

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsanalys

Befolkningsutveckling

Växjös fortsätter tillhöra gruppen kommuner med växande befolkning

Under 2024 upplevde Sverige en av sina minsta befolkningsökningar sedan början av millenniet, med en total ökning på 36 000 personer eller 0,3 procent, vilket resulterade i en total befolkning på 10 587 700 personer mot slutet av året. Denna inbromsning av befolkningstillväxten återspeglas även på kommunnivå då fler än hälften av Sveriges kommuner (169 st) minskade i folkmängd under året. I absoluta tal hade Östra Göinge kommun det största befolkningstappet med en minskning på 353 invånare följt av Avesta som minskade med 336 invånare medan Stockholms (+7 800 invånare) och Göteborgs kommun (+4 800 invånare) sticker ut med betydande ökningar. Störst relativ befolkningsökning hade Järfälla kommun med 3 procent följt av Knivsta som ökade med 2,3%. I den andra änden hittar vi Hällefors och Filipstads kommun som båda minskade med drygt 2,6 procent.

I Växjö kommun fortsatte befolkningsantalet att stiga under 2024. Mot slutet av året hade Växjö totalt 98 334 invånare, en ökning med 760 personer eller nästan 0,8 procent. Det är en större ökning än under 2023 men är ändå ett av de åren med lägst procentuell folkökning i kommunen under 2000-talet. 2024 års positiva befolkningssiffra innebär dock att Växjö kommun fortsätter att växa i en tid där många andra kommuner minskar sin befolkning. Växjö kommun var också enda kommunen i länet med en stigande befolkning för andra året i rad, vilket understryker kommunens roll som en central punkt för länets tillväxt. Jämför vi oss dessutom med kommungruppen större städer visar det sig att Växjös relativa befolkningstillväxt under 2024 var den 6:e starkaste av gruppens totalt 23 kommuner.

Växjös befolkningsökning under 2024 drevs åter igen i huvudsak av ett positivt flyttnetto mot utlandet (40 procent) medan flyttnetto inom landet och födelseöverskottet stod för cirka 30 procent var. En delförklaring till de starka migrationssiffrorna är att flyktingar från Ukraina som haft ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktdirektivet nu har fått möjlighet att ansöka om att bli folkbokförda i Sverige sedan juni 2024. För Växjös del innebar det att 250 personer som redan bodde i kommunen nu räknas in i befolkningen. En annan förklaring är att de senaste

två årens insatser från Skatteverket med att avregistrera personer som inte längre bor i Sverige minskat i takt.

Vad det gäller kommunens födelseöverskott så har det legat relativt stabilt under de senaste 15 åren och bidragit med cirka 400 personer per år till Växjös befolkningstillväxt. Under 2024 bromsade dock antalet födslar in för fjärde året i rad och antalet födda i Växjö var det lägsta på 20 år. Det gjorde att den naturliga befolkningstillväxten för 2024 nästan halverades jämfört med det historiska genomsnittet då födelseöverskottet endast landade på +215 personer.

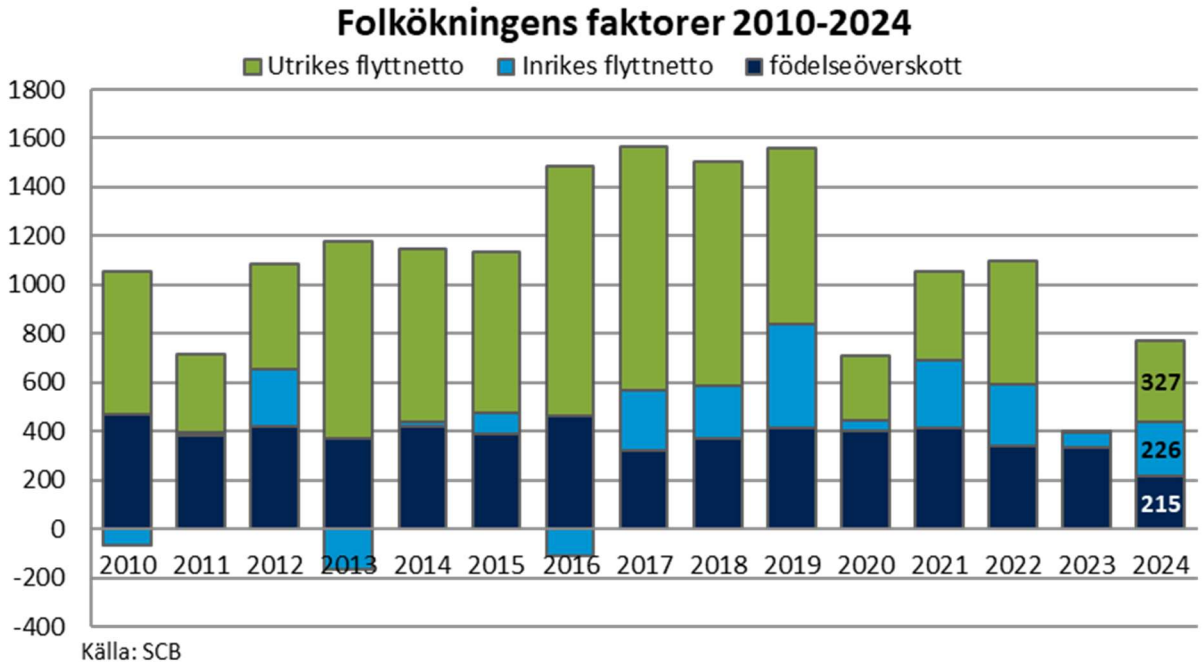

De befolkningsförändringar som skedde inom kommunen under 2024 var nästan uteslutande koncentrerade till Växjö stad (se tabellen nedan). Även historiskt så har en stor del av den befolkningstillväxt som skett i kommunen tillfallit Växjö stad. För att illustrera: Befolkningen i kommunen har ökat med drygt 11 300 personer eller nästan 12 procent under de senaste 10 åren. Befolkningen i Växjö stad har under samma period växt med nästan 9 600 personer, vilket utgör nästan 85 procent av kommunens totala befolkningstillväxt.

Tätort	Befolkning 2024	Förändring jämf med 2023
Braås	1585	-52
Dädesjö	138	3
Furuby	377	-6
Gemla	1505	5
Ingelstad	1810	-13
Lammhult	1784	-40
Landsbygd	12033	15
Nöbbele	231	1
Rottne	2421	-23
Tävelsås	349	-1
Vederslöv	144	2
Växjö	74650	887
Åby	418	-3
Åryd	704	5
På församling skrivna	185	-20
Växjö kommun tot	**98334**	**760**

Antalet födslar, personer som avlider samt flyttningar påverkar Växjös antalsmässiga befolkningsutveckling. För en kommun och dess verksamheter så sker dock de stora förändringarna främst genom att olika stora åldersgrupper åldras för varje år vilket medför förändrade behov. Den grupp som andelsmässigt ökade klart mest under 2024 var personer som är 80 år eller äldre (+6,7%). Att personer i de övre pensionärsåldrarna växer i en allt snabbare takt beror på att den stora gruppen fyrtiotalister nu befinner sig i dessa åldrar.

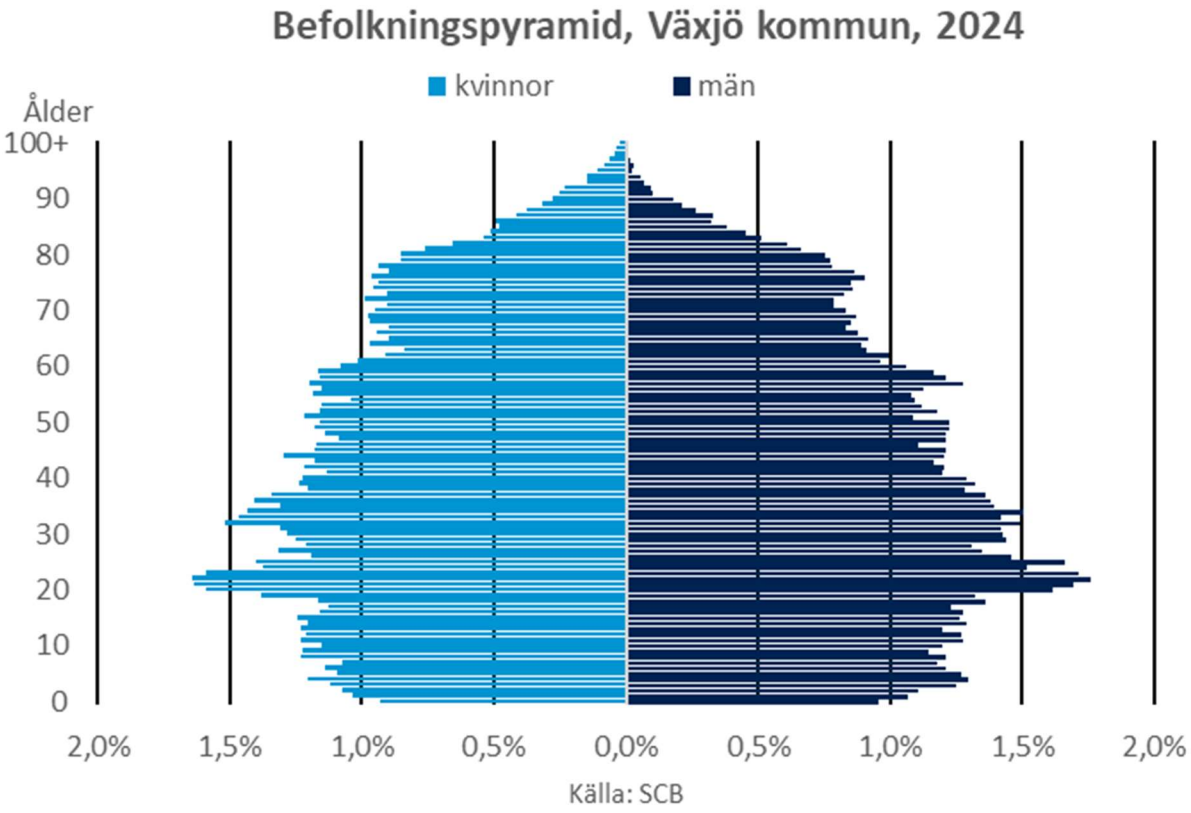

Ekonomisk utveckling

Under 2024 befann sig Sverige i en lågkonjunktur med svag ekonomisk utveckling. Även den globala ekonomin utvecklades måttligt där Euroområdet har haft en svag utveckling medan utvecklingen i USA är starkare. Dessutom finns en stor politisk osäkerhet i omvärlden. Växjö kommun som en del i den nationella och globala ekonomin påverkas av utvecklingen.

Svensk bruttonationalprodukt, BNP, ökade marginellt det tredje kvartalet och den totala tillväxten för året var låg. Enligt Konjunkturinstitutets senaste prognos beräknas en ökning med 0,6 procent för 2024. Den långsamma ekonomiska tillväxten påverkar den svenska arbetsmarknaden. Efterfrågan på arbetskraft har varit dämpad under 2024 och arbetslösheten har stigit. Under det andra halvåret i år har sysselsättningen, både mätt som antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar, visat sig svagare än tidigare beräknat. Då antalet arbetade timmar faller bromsar ökningstakten för skatteunderlaget in. En motverkande faktor är utvecklingen av pensionsinkomsterna, som till följd av ett ökat prisbasbelopp medförde ett ökat skatteunderlag.

Under 2024 började inflationen falla mot Riksbankens inflationsmål på 2 procent. En av de största faktorerna bakom den minskade inflationen var sjunkande energipriser, men också att priser på varor och livsmedel stabiliserades. Prisutvecklingen får direkta konsekvenser för Växjö kommun. Även om ökningstakten, inflationen, faller tillbaka är prisnivån fortfarande hög och höga

kostnader påverkar såväl drift som investeringar. För att stödja ekonomin och stabilisera inflationen sänkte Riksbanken räntan vid flera tillfällen under året. Till följd av en låg skuldsättning i kommunen, utlåning till kommunala bolag och föreningar samt likvida medel påverkar sänkta räntenivåer kommunens resultat negativt.

Finansiella risker

För att beskriva Växjö kommun och kommunkoncernen och förmågan att upprätthålla en god ekonomisk hushållning används en finansiell analysmodell som bygger på fyra olika aspekter: Resultat, Kapacitet, Risk och Kontroll. Analysen inom varje perspektiv grundas på ett antal finansiella nyckeltal vilkas uppgift är att belysa ställning och utveckling inom respektive aspekt.

Växjö kommun

Resultat och kapacitet

Årets resultat

mkr	Utfall 2024	Budget 2024	Budgetavvikelse
Årets resultat	79	-106	185
Verksamhetens resultat	-145	-375	230

Kommunen redovisar ett resultat för 2024 på 79 miljoner kronor. Jämfört med fastställd budget innebär detta en positiv avvikelse på 185 miljoner. Budgetavvikelsen förklaras av ett flertal faktorer, bland annat positiva avvikelser för skatteintäkter och pensionskostnader samt oförutsedda intäkter såsom återhämtning av merväderskatt, bidrag från Länsstyrelsen. Årets resultat har även belastats av oförutsedda kostnader såsom tillförda kapitaltillskott till SSAM, täckning för pensionskostnader i Värends räddningstjänst och kostnader för marksanering. Dessa kostnader täcks av en budget för oförutsedda händelser. Nämnder och kommunstyrelsen redovisar sammantaget ett överskott på 57 miljoner kronor. Den nämnd som visar störst avvikelse är omsorgsnämnden. I kommande avsnitt i årsredovisningen (God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning) sammanfattas de olika nämndernas utfall och prognos. För en mer utförlig analys hänvisas till respektive nämnds och styrelses årsrapport. En mer detaljerad resultatanalys ges i avsnitt "Verksamhetens intäkter och kostnader". Utdelningar och borgensavgifter från bolag och räntenettot ger ett tillskott på 225 miljoner kronor.

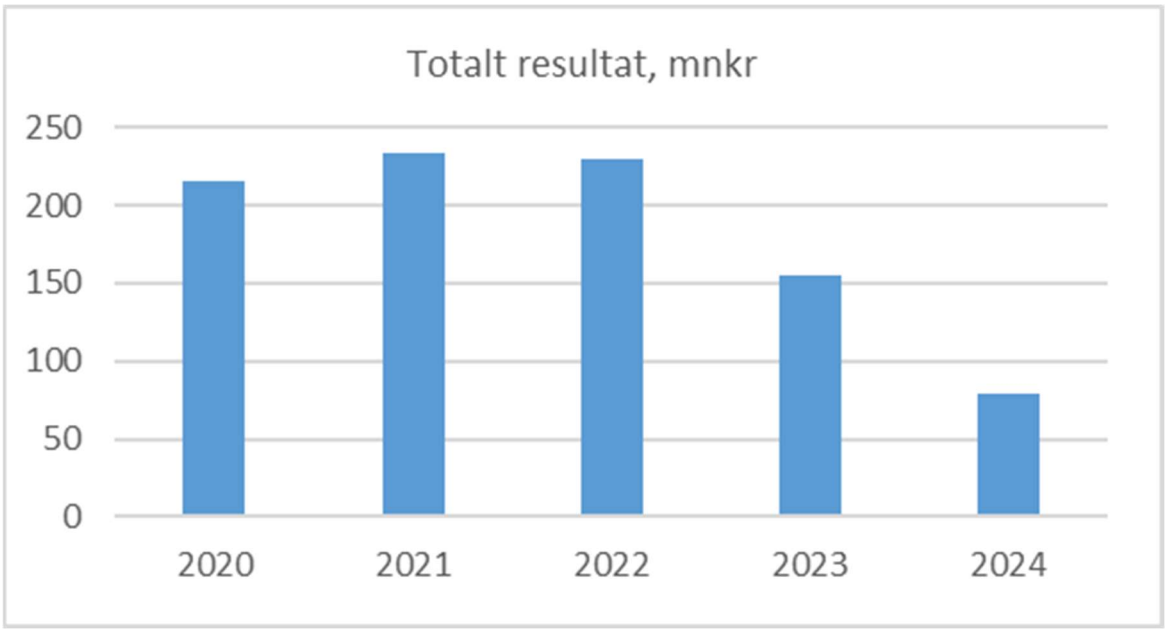

Resultatet för den ordinarie verksamheten, det vill säga verksamhetens nettokostnader med avdrag för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, visar ett negativt utfall för år 2024 med 145 miljoner kronor.

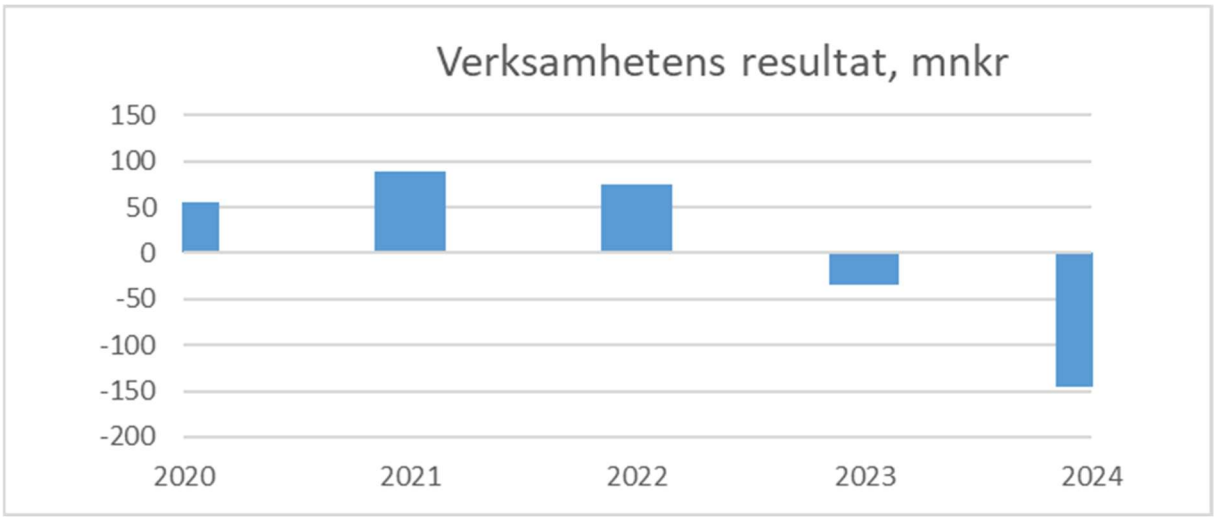

Jämförelsestörande poster

För att resultatet ska vara jämförbart mellan åren justeras vissa nyckeltal för jämförelsestörande poster. Som jämförelsestörande betraktas poster som uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. När uppföljning sker av den ordinarie verksamheten exkluderas exploateringsresultatet som kan variera stort mellan de olika åren. Exploateringsresultatet bedöms därför alltid som en jämförelsestörande post. Med markexploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier.

År	Jämförelsestörande post	+ intäkt, - kostnad mnkr
2024	Exploateringsresultat	+46
2023	Exploateringsresultat	+75
2022	Exploateringsresultat	+5
2021	Exploateringsresultat	+2
2020	Exploateringsresultat	+14
2019	Exploateringsresultat	+22

Utveckling av nettokostnadsandel

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns en balans mellan löpande intäkter och kostnader. Verksamhetens nettokostnader i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning benämns nettokostnadsandel. Måttet visar i vilken mån skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning täcker de löpande kostnaderna. Resultatet behöver över tid vara positivt för att finansiera exempelvis investeringar och pensionsåtaganden. Det är också viktigt att det finns en buffert för att kunna möta konjunktursvängningar.

Nettokostnadsandel kan mätas såväl inklusive som exklusive finansnetto. Växjö kommun lyfter utdelning från sina helägda bolag för att finansiera den löpande verksamheten. För en mer rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling bör därför nettokostnadsandelen inkludera finansnettot.

För år 2024 uppgick nettokostnadsandelen inklusive finansnettot till 99,5 procent. Om finansnettot exkluderas uppgår nettokostnadsandelen istället till 103,0 procent för året. Då skatteintäkter och utjämningsbidrag procentuellt har ökat mindre än nettokostnaderna jämfört med förra året visar kommunen en något försämrad procentandel . För att uppnå en långsiktig ekonomi i balans måste nettokostnaderna relativt sett minska för att inte överstiga nivån på skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning som ska finansiera den ordinarie verksamheten.

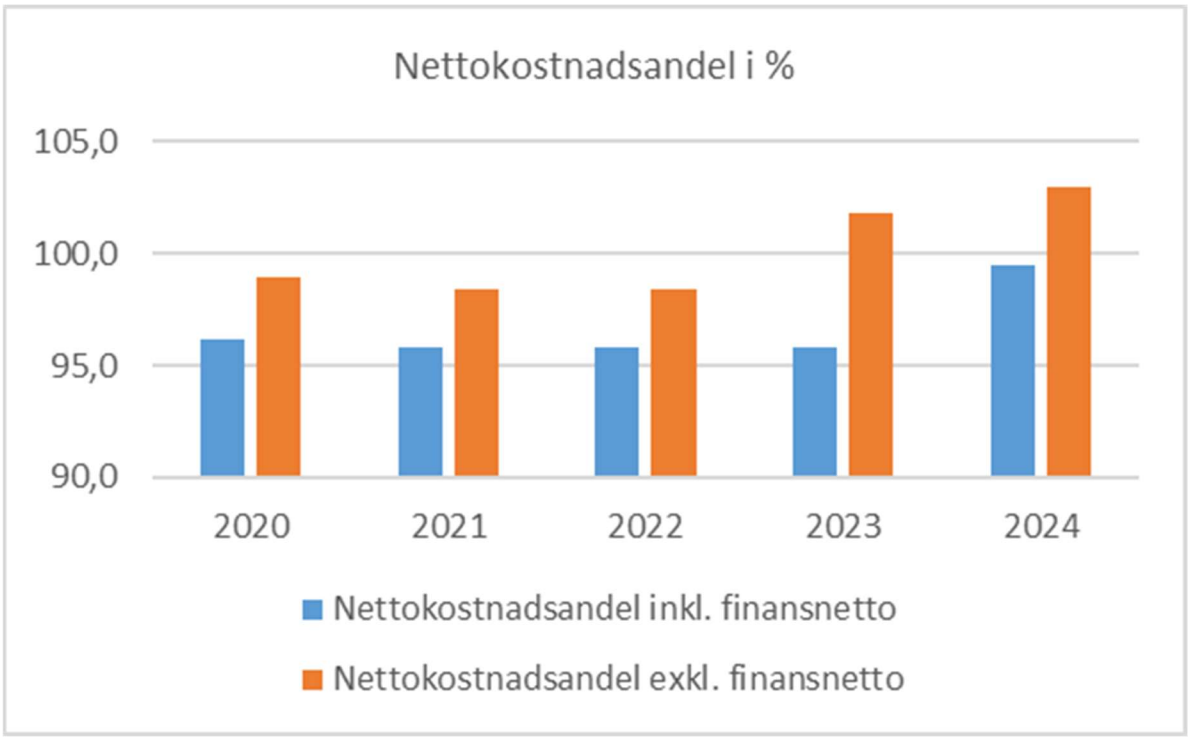

Verksamhetens nettokostnader per invånare har de senaste åren varit något lägre i Växjö kommun jämfört med kommungrupp större städer. För år 2024 uppgick nettokostnaden i Växjö till 67 159 kronor per invånare, som är något högre jämfört med år 2023 som uppgick till 63 986 kronor.

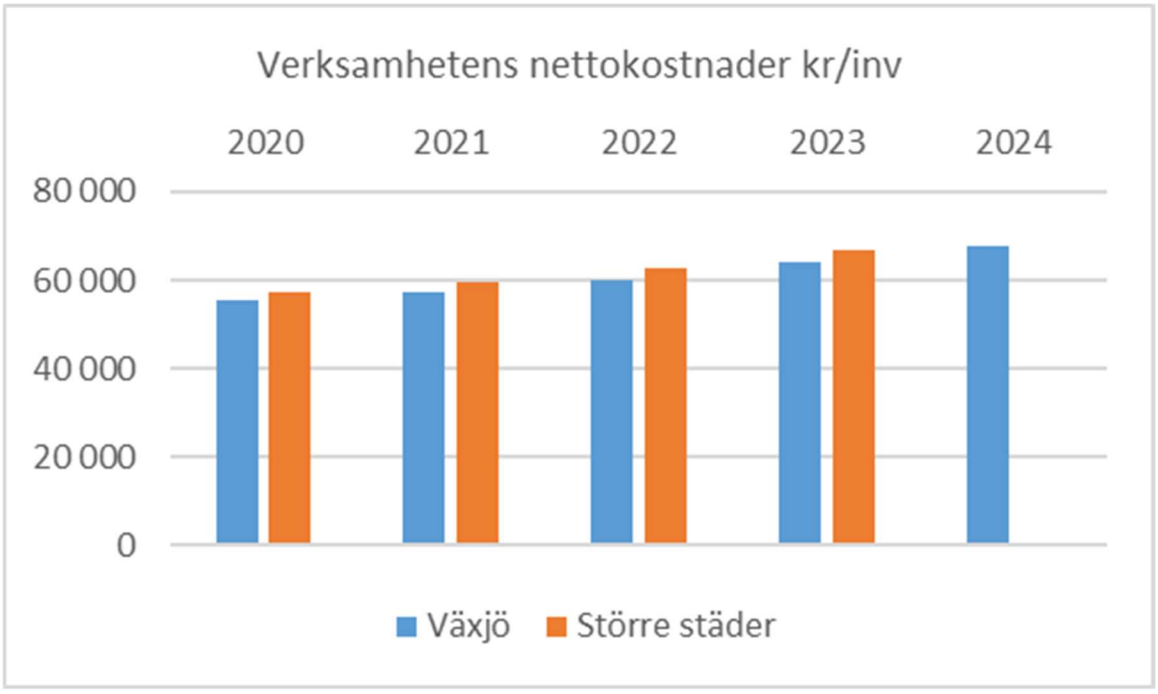

Ökning från föregående år, %, exkl. jämförelsestörande poster	2024	2023	2022	2021	2020
Skatteintäkter, statsbidrag och skatteutjämning	4,0	5,4	5,7	4,8	5,8
Verksamhetens nettokostnad inklusive finansnetto	4,8	6,8	6,1	4,2	1,4
Verksamhetens nettokostnad exklusive finansnetto	5,2	7,2	6,4	3,8	0,5

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter för år 2024 uppgår totalt till 1,7 miljarder kronor. Jämfört med föregående år ökar intäkterna med 43 miljoner kronor (2,6 procent). Förklaringen till ökningen är en kombination av olika orsaker. De enskilt största orsakerna är av engångskaraktär och avser bidrag från Länsstyrelsen (markåtkomstbidrag) samt ersättning för parkeringsköp. Taxor och avgifter ökar jämfört med föregående år, med undantag av barnomsorgsavgifter som till följd av ett färre barnantal minskar. Statsbidrag ligger sammantaget på ungefär samma nivå som föregående år, med en minskning i bidrag från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen och en ökning av bidrag från Skolverket. Inom skolverksamheten noteras också en ökning av interkommunala ersättningar, och inom kommunledningsförvaltningen en fortsatt ökning av ersättning för tjänster inom kommunkoncernen för övertagande av arbetsuppgifter i samband med omstrukturering av koncernen.

Verksamhetens kostnader år 2024 uppgår till 8,1 miljarder kronor. Jämfört med föregående år har verksamhetens kostnader ökat med ökat med 399 miljoner kronor (5,2 procent). Den enskilt största orsaken till ökningen är ökade personalkostnader som står för 278 miljoner kronor, eller 6,4 procent, där pensionskostnaderna ökar med 64 miljoner kronor (14 procent). Beräkningen av pensionsunderlaget påverkas av ränte- och prisuppräkningar vilka i sin tur ökar till följd av en hög inflation. Löner och sociala avgifter ökar med 5,5 procent på grund av såväl lönerevision som fler anställda. Mer detaljerad statistik gällande personal återfinns i avsnittet Väsentliga personalförhållanden, Medarbetare i siffror.

En övergripande analys av kommunens kostnadsutveckling visar att ett flertal kostnadsslag ökar. Enskilt större kostnadsposter som ökar är utbetalda försörjningsstöd som visar på en fortsatt ökning och ersättning till friskolor till följd av ett högre antal elever, samt kompensation för högre löner och personalomkostnadspålägg. Nya verksamhetslokaler, exempelvis Hagaviksskolan, har tagits i bruk, vilket tillsammans med hyreshöjningar på befintliga lokaler ger ökade hyreskostnader. I jämförelse med föregående år noteras även kostnadsslag som är lägre. Detta främst till följd av att 2023 belastades med kostnader av engångskaraktär, såsom avsättning för sjörestaurering, extra bidrag till föreningar samt utrangering av anläggningstillgångar.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

	2024			2023
mnkr	**Utfall**	**Budget**	**Budgetavvikelse**	**Utfall**
Skatteintäkter	4 923	4 922	1	4 750
Avräkning skatter innevarande år	18	0	18	25
Avräkning skatter föregående år	-25	0	-25	76
Summa skatteintäkter	**4 916**	**4 922**	**-6**	**4 851**
Utjämning	1 276	1 264	12	1 113
Generella statsbidrag	267	258	9	246
Summa totalt	**6 459**	**6 444**	**15**	**6 210**

Skatteintäkterna tillsammans med generella statsbidrag och utjämning är den huvudsakliga källan till att finansiera kommunens verksamhet. De generella statsbidragen består av LSS-utjämning och kommunal fastighetsavgift. Kommunalekonomisk utjämning är ett utjämningssystem mellan kommunerna vars syfte är att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet på.

Totalt uppgick skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning för år 2024 till 6 459 miljoner kronor. Det är en ökning med 249 miljoner eller 4 procent jämfört med år 2023. Ökningen beror dels på ett högre skatteunderlag för innevarande år, dels på något högre skatteavräkningar för innevarande år. Slutavräkningen föregående år blev negativ. Nivån på skatteintäkterna är beroende av skattesatsen och skatteunderlaget. Kommunalskatten uppgår i Växjö till 20,19 procent. Kommunalskatten i Växjö ligger under den genomsnittliga nivån i Sverige, som för år 2024 uppgår till 20,67 procent.

Total kommunal skattesats 2021-2024, genomsnitt för riket

%	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**
Kommunal skattesats	20,70	20,67	20,67	20,67
Regionskattesats	11,57	11,57	11,56	11,56
Total kommunal skattesats*	**32,23**	**32,23**	**32,24**	**32,27**

Finansnetto

mnkr	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Utdelning från koncernbolag	225	246	111	123	133
Borgensavgifter	71	68	68	66	62
Räntenetto	70	70	31	15	17
Finansiell kostnad pensioner	-139	-131	-38	-26	-45
Övriga finansiella poster	-3	-60	-16	-33	-8
Summa finansnetto	**224**	**193**	**156**	**145**	**159**

Kommunen har ett positivt finansnetto som till största del består av utdelningar från kommunala bolag, borgensavgifter samt räntenetto (ränteintäkter och räntekostnader). Räntenettot är positivt till följd av låg skuldsättning i kommunen och ränteintäkter på kommunens utlåning till kommunala bolag och föreningar, samt ränta på likvida medel. Det högre ränteläget under 2023-2024 har i huvudsak positiv effekt på kommunens räntenetto.

De två senaste årens kraftiga ökning av finansiella kostnader för pensioner förklaras av förändring av prisbasbeloppet till följd av hög inflation.

Övriga finansiella poster avser huvudsakligen en värdereglering av ett aktieinnehav. Föregående år belastades resultatet av två större engångsposter, dels värdereglering av en lånefordran och dels av indexreglering av avsättning för medfinansieringsavtal med Trafikverket.

Investeringar

mnkr	2024	2023	2022	2021	2020
Nettoinvesteringar	452	347	256	222	278

Kommunens verksamhetsfastigheter ägs främst av kommunens helägda fastighetsbolag Växjö Fastighetsförvaltning AB, Vöfab och Vidingehem AB. Investeringar i verksamhetsfastigheter redovisas i bolagen och kommunen har istället kostnader för att hyra lokalerna.

Kommunens investeringar omfattar framförallt investeringar i VA, gator och vägar samt IT-investeringar. För år 2024 redovisas en nettoutgift för investeringar på 452 miljoner kronor. Investeringarna redovisas mer utförligt per nämnd i eget avsnitt längre fram i årsredovisningen.

Skattefinansieringsgrad av investeringar

mnkr	2024	2023	2022	2021	2020
Årets resultat	79	155	230	234	215
Avskrivningar (ej likviditetspåverkande)	169	166	152	150	143
Summa	**248**	**321**	**382**	**384**	**358**
Nettoinvesteringar	452	347	256	222	278
Försäljning av anläggningstillgångar	0	0	18	4	0
Summa	**452**	**347**	**274**	**226**	**278**
Skattefinansieringsgrad, %	**55**	**92**	**139**	**170**	**129**

När den löpande driften har finansierats bör det återstå en tillräckligt stor andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för att investeringarna ska kunna finansieras med egna medel. En finansieringsgrad över 100 procent innebär att kommunen kan egenfinansiera investeringarna utan att låna eller att minska likviditeten. En hög finansieringsgrad innebär också att det finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden.

Den större delen av investeringarna görs i de kommunala bolagen varvid kommunens nyckeltal har varit höga avseende egenfinansiering av investeringar. En lägre resultatnivå för år 2024, 79 miljoner kronor jämfört med 155 miljoner kronor 2023, i kombination med cirka 100 miljoner

högre nettoinvesteringar gör att det blir en lägre skattefinansieringsgrad år 2024 jämfört med år 2023. Utbildningsnämndens investeringar överstiger föregående år med 40 miljoner kronor och har sitt ursprung i möbler och inredning i såväl ny förskola (Lammhult) och nya grundskolor (Hagaviksskolan och Ulriksbergsskolan) som i befintliga lokaler. Samhällsbyggnadsnämnden har en ökad investeringsnivå med sammantaget 51 miljoner kronor. Därtill har Växjö kommun under 2024 förvärvat en ridanläggning.

Risk och kontroll

Soliditet

Den långsiktiga betalningsförmågan mäts genom soliditeten som visar hur stor andel av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital. Soliditeten är beroende av resultatutvecklingen och förändring av tillgångar och skulder. En försämrad soliditet är en varningssignal som måste beaktas.

Soliditet, %	2024	2023	2022	2021	2020
Soliditet	36	36	33	30	27

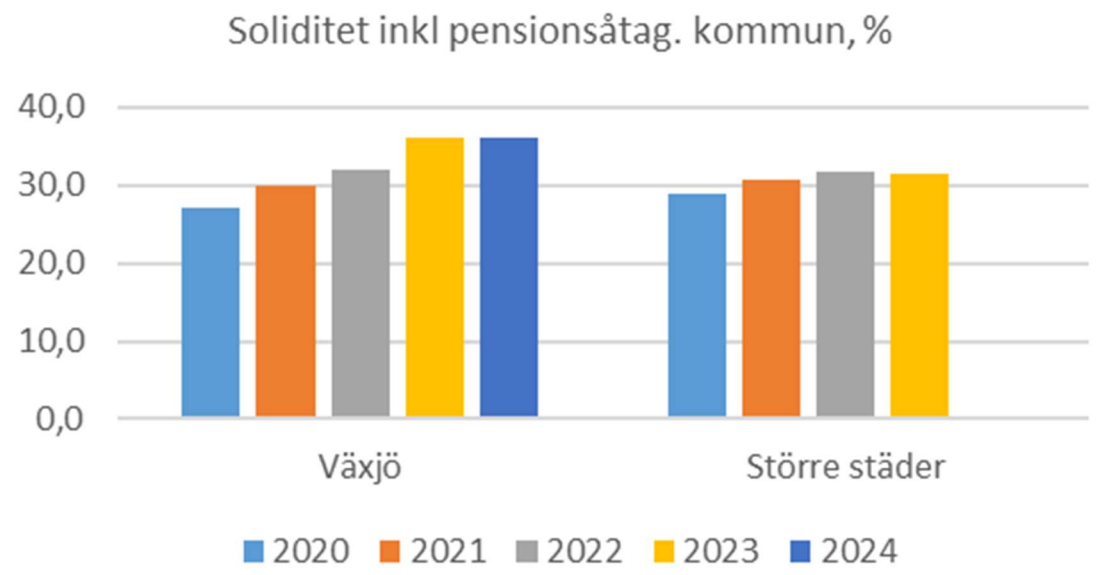

Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad, %	2024	2023	2022	2021	2020
Total skuldsättningsgrad	64	64	67	70	72

Den del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad och beskriver kommunens finansiella risk och räntekänslighet. Beräkningen görs genom att summan av kort- och långfristiga skulder samt avsättningar sätts i relation till totala tillgångar.

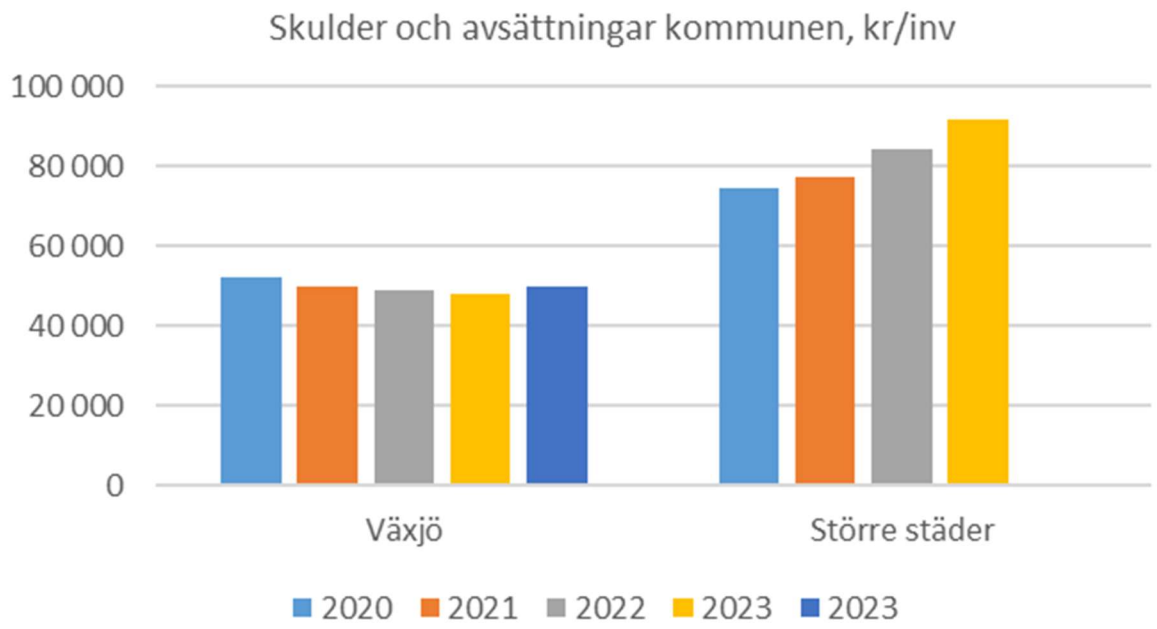

Likviditet

	2024	2023	2022	2021	2020
Omsättningstillgångar, mnkr	2 607	2 282	2 971	2 733	2 704
Kortfristiga skulder exkl. semesterlöneskuld, mnkr	2 048	1 779	1 815	1 593	1 431
Balanslikviditet, %	**128**	**128**	**164**	**172**	**189**

Balanslikviditeten beskriver betalningsförmågan inom det närmaste året. Skulden för intjänad semester och okompenserad övertid har exkluderats eftersom skulden inte bedöms förändras det närmaste året. Likviditet krävs för att klara av stora utbetalningar under året exempelvis löner, hyror, pensioner och större investeringar. Den finansiella beredskapen i Växjö kommun bedöms vara mycket god

Utlåning

mnkr	2024	2023	2022	2021
Fastighetsbolagen Arenastaden	387	420	421	430
SEB/Leasing Sandvik 3 (VEAB)	658	687	715	736
Växjö Kommunföretag AB (VKAB)	730	730	430	430
Smaland Airport AB	6	6	6	6
Föreningar/övriga	84	100	84	63
Summa utlåning	**1865**	**1 943**	**1 656**	**1 665**

Kommunens kort- och långfristiga utlåning har minskat med 78 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Utlåning till föreningsägda fastighetsbolag på Arenastaden har minskat. Bolagen har efter den beviljade amorteringsbefrielsen som gällde fram till december 2023 under 2024 amorterat sina skulder till kommunen med 16 miljoner kronor. Detsamma gäller utlåning till övriga föreningar. Nyutlåning har under 2024 skett till två föreningar till ett sammanlagt belopp av 1,2 miljoner kronor.

Utlåningen till SEB för finansiering av Sandvik 3 (VEAB) finansieras via upplåning från Nordiska Investeringsbanken och Kommuninvest. Under 2024 har planenlig amortering skett i takt med VEAB's avskrivning av Sandvik 3 vilket har minskat utlåningen med 29 miljoner kronor. Övrig utlåning finansieras med kommunens egen överskottslikviditet.

Borgensåtagande

mnkr	2024	2023	2022	2021	2020
Borgensåtagande	8 357	7 817	7 910	7 766	7 565
Koncernresultat	20	57	504	422	249

Kommunen går i borgen för extern upplåning till de kommunala bolagen för att säkerställa god tillgång till lånefinansiering. Höga borgensåtaganden kan innebära ett ökat risktagande. Räknat per invånare är borgensåtagandet för kommunen betydligt högre än genomsnittet i landet, ett naturligt resultat av att Växjö kommuns verksamhetsfastigheter till största delen återfinns i bolag. Borgensåtagandet för kommunen har ökat med 540 miljoner kronor under år 2024 till följd av nyupplåning från Kommuninvest till moder- och dotterbolagen inom Växjö kommunföretag AB koncernen.

Den goda ekonomin i de kommunägda bolagen innebär en låg risk för kommunens borgensåtaganden. Vid analys och bedömning av borgensåtagandet bör även beaktas kommunens skuldsättningsgrad.

Växjö kommunkoncern bolagen

Resultat och kapacitet

Årets resultat

Resultatet i kommunkoncernen efter bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 20 miljoner kronor, 37 miljoner lägre än föregående års resultat. VKAB-koncernens resultat är högre än föregående år, men lägre än budgeterat resultat. Detta beror främst lägre elintäkter, högre kostnader för bland annat biobränsle och räntor samt lägre hyresintäkter på grund av vakanser i lägenhetsbeståndet.

Koncernelimineringar har gjorts med 225 miljoner kronor och är hänförliga till utdelningar till Växjö kommun. Justering har också gjorts i VKAB-koncernens resultat för finansiell leasing för att

anpassas till Växjö kommuns redovisning.

Årets resultat, mnkr	2024	2023
Växjö kommun	79	155
VKAB-koncernen	164	149
Småland Airport AB	-3	-5
Värends Räddningstjänstförbund	5	5
AB Regionteatern Blekinge-Kronoberg	0	0
Kulturparken Småland AB	0	0
SSAM AB	0	0
Växjö & Co	0	0
Elimineringar	-225	-247
Summa	**20**	**57**

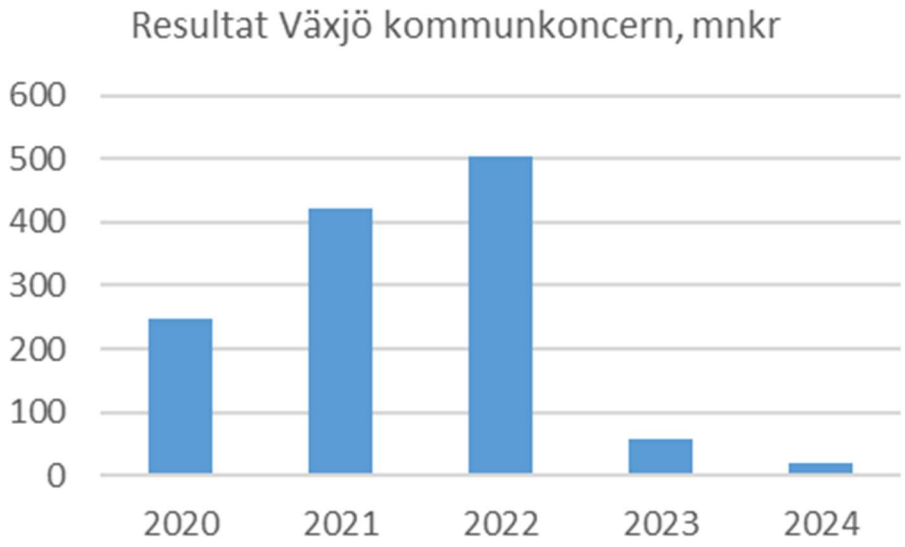

Verksamhetens intäkter och kostnader

Under år 2023 omsatte koncernen 9 629 miljoner kronor (9 175 miljoner kronor). Omsättningen utgörs av kommunens verksamhetskostnader samt bolagens intäkter exklusive intern försäljning mellan bolagen och kommunen. Realisationsvinster räknas inte med i omsättningen i nedanstående diagram. Koncernens nettokostnader uppgick enligt resultaträkningen till 6 226 miljoner kronor vilket är en ökning med fem procent. Verksamhetens kostnader för koncernen ökade med sex procent jämfört med år 2023. Verksamhetens intäkter ökade med fyra procent jämfört med år 2023.

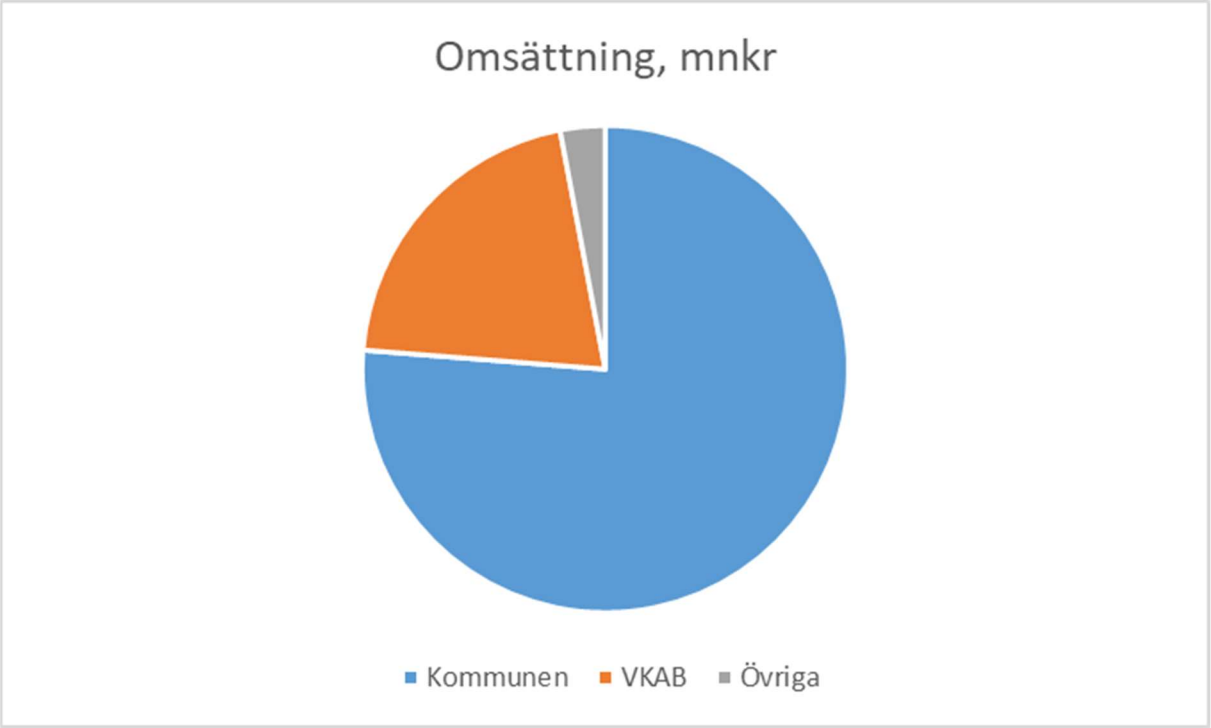

Finansnetto

Finansnettot för kommunkoncernen är negativt, 213 miljoner kronor (-218 miljoner kronor). Det negativa finansnettot beror bland annat på högre räntekostnader och händelser av engångskaraktär. Räntekostnaderna i kommunkoncernen hänförs i huvudsak till VKAB-koncernen.

Risk och kontroll

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunkoncernens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och hur stor andel av koncernens tillgångar som finansierats med eget kapital. Ju högre soliditeten är desto mindre externt upplånade medel används för att finansiera tillgångarna. Vid beräkning av soliditeten räknas ansvarsförbindelsen avseende pensioner som en avsättning i balansräkningen. Soliditeten för år 2024 är 28,5 procent för kommunkoncernen, vilket är i nivå med föregående år.

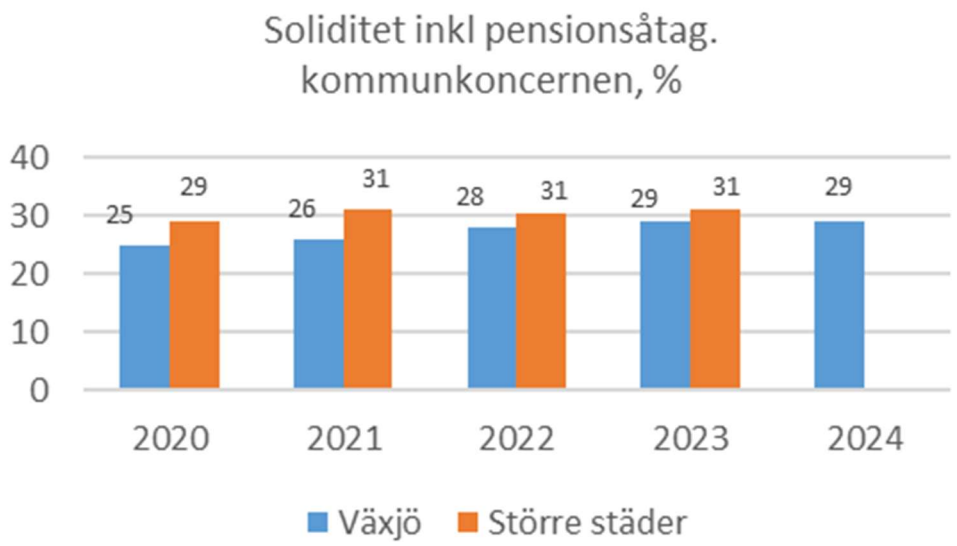

Skuldsättningsgrad

Den del av tillgångarna som finansierats med externa medel benämns skuldsättningsgrad. Beräkningen görs genom att summan av kort- och långfristiga skulder samt avsättningar sätts i relation till totala tillgångar. Koncernens skuldsättningsgrad uppgår till 71 procent vilket är något högre än föregående års skuldsättningsgrad på 69 procent. Det framtida upplåningsbehovet förväntas vara fortsatt stort med anledning av kommunens tillväxt och behov av investeringar. Koncernen har något högre skuldsättningsgrad vid jämförelse med andra kommunkoncerner. Vid denna jämförelse bör beaktas att Växjö kommunkoncern har finansierat utbyggnaden av universitetsområdet med externt upplånade medel.

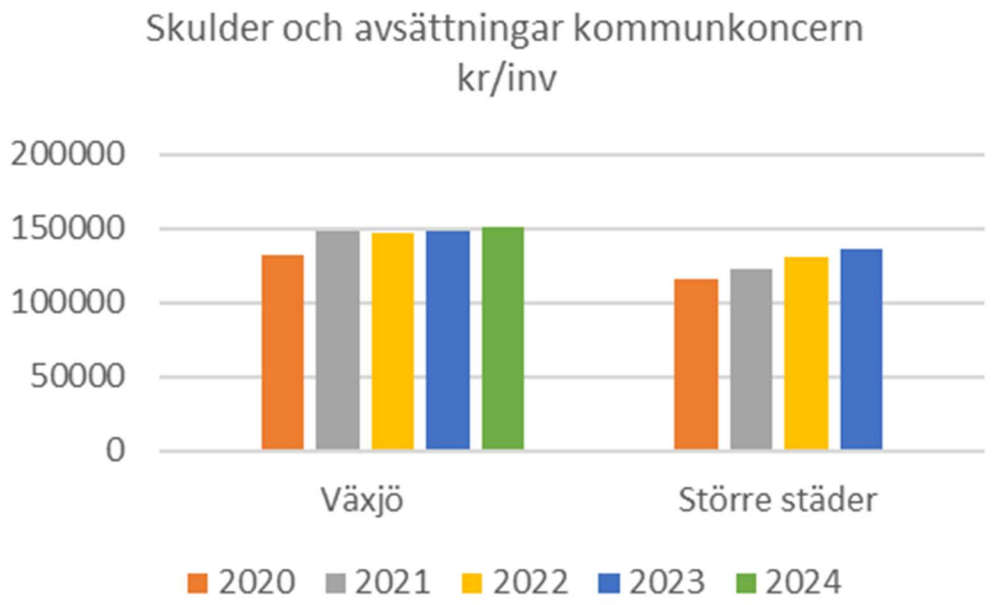

Likviditet

	2024	2023	2022	2021	2020
Omsättningstillgångar, mnkr	2 612	2 739	3 021	3 066	2 851
Kortfristiga skulder exkl. semesterlöneskuld, mnkr	3 700	4 259	3 519	3 154	2 994
Balanslikviditet, %	**70**	**64**	**86**	**97**	**95**

Balanslikviditeten beskriver betalningsförmågan inom det närmaste året. Balanslikviditeten uppgår till 70 procent för år 2024 vilket är högre jämfört med föregående år. Större delen av kommunens bolag är anslutna till koncernkontot med Växjö kommun som huvudkontoinnehavare. Dessa medel används för en effektiv likviditetshantering och som byggnadskreditiv. Likvida medel uppgick per den 31 december 2024 till 975 miljoner kronor.

Finansiell analys Växjö kommunkoncern bolagen

I tabellen nedan visas de kommunala bolagens utfall för helår 2024, före bokslutsdispositioner och skatt. För delägda bolag och förbund redovisas bolagets resultat och kommunens andel därav.

Resultat efter finansiella poster mnkr	**Utfall 2024**	**Budget 2024**	**Budget-avvikelse**
VKAB-koncernen	**156**	**268**	**-112**
varav Växjö kommuns andel	147	260	-113
VKAB	176	-7	183

Vöfab	47	23	24
VEAB	99	128	-29
varav Växjö kommuns andel	90	120	-30
Vidingehem AB	108	124	-16
Växjö Linnæus Science Park AB	-1	0	-1
Övriga bolag			
Växjö & Co AB	**0**	**0**	0
Södra Småland avfall och miljö AB	1	2	-1
varav Växjö kommuns andel	0	1	-1
Värends räddningstjänstförbund	6	0	6
varav Växjö kommuns andel	5	0	5
Växjö Småland airport AB	-7	-15	8
varav Växjö kommuns andel	-3	-6	3

Bolagens verksamhet

VKAB-koncernen

Växjö kommunföretag AB är moderbolag till ett allmännyttigt bostadsbolag, ett lokalbolag, en energikoncern samt till Växjö Linnæus Science Park AB.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår år 2024 till 156 miljoner kronor (187 miljoner kronor). Kommunens andel av resultatet uppgår till 147 miljoner kronor efter justering av minoritetens ägarandel i Wexnet. Koncernen visar ett lägre resultat än föregående år på grund av lägre el- och hyresintäkter samt högre kostnader på bland annat biobränsle. Det är främst Växjö Energi AB och Vidingehem som visar ett lägre resultat år 2024.

Växjö Fastighetsförvaltning AB

Bolagets uppdrag är att i första hand tillgodose Växjö kommuns behov av ändamålsenliga lokaler för olika verksamheter och det gör därmed Växjö kommun till den största hyresgästen som står för 93 procent av hyresintäkterna. Vöfab har under året färdigställt byggnationen av Hagaviksskolan och om- och tillbyggnationen av Ulriksbergsskolan. Bolaget har fortsatt med nybyggnationen av Furutåskolan.

Bolagets resultat efter finansiella poster är bättre än det budgeterade resultatet vilket bland annat beror på högre intäkter i form av högre energiavräkning samt lägre personalkostnader.

Vid en jämförelse med tidigare år enligt tabellen nedan måste hänsyn tas till att fusionen mellan Vöfab och Videum AB har inneburit stora förändringar i utfall för 2023.

VÖFAB, mnkr	**2024**	**2023**	**2022**
Nettoomsättning	797	721	528
Resultat efter finansiella poster	47	33	37
Balansomslutning	5 634	5 300	4 328

Soliditet, %	5,4	5,9	4,1
Medelantal anställda	127	127	89
Bruttoinvesteringar	404	597	327
Avkastning totalt kapital, %	2,7	2,0	1,5

Vidingehem AB

Bolaget har som uppdrag att verka för att kommunen inom centralorten har ett pris- och kvalitetsvarierat utbud av attraktiva bostäder i hyresform. Vid utgången av år 2024 hade bolaget ett lägenhetsbestånd på 11 385 lägenheter varav 2 082 är studentbostäder och 980 lokaler/förråd. Under år 2024 färdigställdes 46 lägenheter i kvarteret Alabastern på Araby. En totalrenovering av 220 lägenheter genomförs på Öster där cirka 188 lägenheter är färdigrenoverade och återinflyttade.

Resultat efter finansiella poster uppgår till 108 mkr. Nettoomsättningen har ökat till 966 mkr och beror bland annat på årlig hyreshöjning, men har också minskat till följd av hyresjusteringar samt ökade vakanser i lägenhetsbeståndet och då främst för studentbostäder. Hyresjusteringarna har bidragit till en positiv utveckling på uthyrningsstatistiken.

Vid en jämförelse med tidigare år enligt tabellen nedan måste hänsyn tas till att fusionen mellan gamla Vidingehem och Växjöbostäder har inneburit stora förändringar i utfall för 2023.

Vidingehem AB, mnkr	**2024**	**2023**	**2022**
Nettoomsättning	966	919	699
Resultat efter finansiella poster	108	86	131
Balansomslutning	4 799	4 772	4 212
Soliditet, %	40,8	40,7	45,8
Medelantal anställda	142	132	95
Bruttoinvesteringar	166	223	237
Avkastning totalt kapital, %	3,4	2,9	3,6

Växjö Energi AB koncernen

Bolagets uppdrag är att enligt god teknisk praxis och med optimalt resursutnyttjande främja god el- och värmeförsörjning samt IT-kommunikation. VEAB-koncernen har tre affärsområden; Kraft och värme, Elnät samt Wexnet. Verksamheten bedrivs i moderbolaget Växjö Energi AB och dotterbolagen Växjö Energi Elnät AB och Wexnet AB. År 2020 var VEABs första hela år som helt fossilbränslefri och bolaget har fortsatt på den vägen. VEABs produktion är baserad på 100 procent förnyelsebara råvaror och under 2024 har bolaget strävat efter att hjälpa till med att hålla det svenska elsystemet i balans genom att utnyttja anläggningen för Kraft och värme och att producera förnybar el.

Koncernens resultat efter finansiella poster för år 2024 är 99 miljoner kronor och är sämre än föregående år. Resultatet påverkas negativt av lägre elintäkter på grund av låga elpriser samt ökade priser för bland annat biobränsle. De höga priserna leder till mycket högre produktionskostnader

för fjärrvärme och elproduktion.

VEAB koncernen, mnkr	2024	2023	2022
Nettoomsättning	1 121	1 081	1 053
Resultat efter finansiella poster	99	119	235
Balansomslutning	3 762	3 734	3 597
Soliditet, %	34	35	36
Medelantal anställda	243	232	222
Bruttoinvesteringar	203	340	259
Avkastning totalt kapital, %	4,4	4,7	7,5

Växjö Linnæus Science Park AB

Växjö Linnæus Science Park AB bildades 2021 och har till uppgift att stärka Växjö kommuns näringsliv och innovationsutveckling tillsammans med kommunkoncernen, näringslivet och akademin. Under verksamhetsåret har bolaget fortsatt att skapa engagemang kring deras fokusområden digitalisering, skog och trä, smarta staden och cirkulär ekonomi genom en rad initiativ och aktiviteter. Ett exempel är *Samverkansträff Bäckaslöv* där fastighetsbolag, kommunala aktörer och Linnéuniversitetet samlas för att utforska möjligheterna med att bygga en hållbar stadsdel.

Växjö Linnæus Science Park AB har under hösten 2024 förvärvat bolaget Företagsfabriken AB som kommer att fusioneras med Växjö Linnæus Science Park AB i januari 2025.

För år 2024 visar ett resultat efter finansiella poster på 0 miljoner kronor.

Växjö Linnæus Science Park AB, mnkr	2024	2023	2022
Nettoomsättning	12	13	9
Resultat efter finansiella poster	0	0	3
Balansomslutning	12	11	12
Soliditet, %	76	78	74
Medelantal anställda	8	8	4
Bruttoinvesteringar	0	0	0
Avkastning totalt kapital, %	-	-	-

Växjö & Co

Växjö & Co har som uppdrag att sälja och marknadsföra Växjö som besöksdestination mot marknaderna möten och evenemang i syfte att skapa utveckling för Växjöregionens besöksnäring samt näring i stort.

2024 var idrottens år i Växjö. Matcher med stadens elitlag varvades med ungdomsmästerskap och internationella sammandrabbningar. Melodifestivalen anordnades och biljetterna sålde slut på 20 minuter. Under sensommaren bidrog SM i Mathantverk och SM i Grill & BBQ till att stärka Matstaden Växjö.

Växjö & Co visar för år 2024 på ett resultat på minus en miljon kronor som är i linje med det

budgeterade resultatet.

Växjö & Co AB, mnkr	2024	2023	2022
Nettoomsättning	9	9	10
Resultat efter finansiella poster	-1	0	1
Balansomslutning	13	17	17
Soliditet, %	24	22	24
Medelantal anställda	4	4	3
Bruttoinvesteringar	0	0	0

Växjö Småland Airport AB

Växjö Småland Airport AB ägs till 55 procent av Region Kronoberg, 42 procent av Växjö kommun och 3 procent av Alvesta kommun. Bolaget ska äga , förvalta och driva Småland Airport i syfte att främja flygtrafiken till och från regionen. Växjö Småland Airport AB redovisar för år 2024 ett resultat efter finansiella poster på minus 7 miljoner kronor (-13 miljoner kronor), varav Växjö kommuns andel är minus 3 miljon kronor.

Växjö Småland Airport AB har sedan en längre tid haft en ansträngd ekonomi. Det egna kapitalet har använts för att täcka driftsunderskott och linjeutveckling i flera år. Regeringen har under 2024 beslutat att höja driftbidraget till regionala flygplatser. För Växjö Småland Airport innebär detta beslut en ökning av det statliga driftbidraget med 5 miljoner kronor per år de närmaste åren. Bolaget har i tillägg hemställt till sina ägare om ett utökat driftbidrag med 10 miljoner kronor per år under minst 3 år. Ägarna har i ett första steg beslutat att för 2025 utöka bidraget enligt bolagets begäran.

Antalet starter och landningar på Växjö Småland Airport minskade med 25% totalt och för enbart inrikes blev minskningen 21%. Antalet passagerare för år 2024 slutade på 125 600 stycken (167 500 st för 2023), jämfört med år 2019 då vi hade 278 000 passagerare.

Växjö Småland Airport AB, mnkr	2024	2023	2022
Nettoomsättning	48	38	33
Resultat efter finansiella poster	-7	-13	-2
Balansomslutning	74	79	92
Soliditet, %	19	27	38
Medelantal anställda	38	41	40
Bruttoinvesteringar	0	2	0

Värends Räddningstjänst

Värends räddningstjänst är ett kommunalförbund som bedriver räddningstjänst i Växjö och Alvesta kommuner och arbetar på medborgarnas uppdrag för att skydda och rädda människor, egendom och miljö. Växjö kommuns ägarandel är 78,6 procent. Förbundets resultat efter finansiella poster för år 2024 är 6 miljoner kronor (6 miljoner kronor) där Växjö kommuns andel är 5 miljoner kronor. Högre intäkter för årsavgifter för automatlarm samt avgift för utryckningar på

oönskade sådana har bidragit positivt till resultatet. Förbundet har även haft ett antal vakanta tjänster.

Under året har förbundet genomfört 1 539 insatser, vilket är en minskning med cirka 9 procent jämfört med föregående år. De vanligaste händelsetyperna som förbundet hanterar är automatiska brandlarm, trafikolyckor, brand i byggnad samt brand ej i byggnad. Förbundet utför även tillsynsverksamhet på uppdrag av förbundets medlemskommuner. Det innebär att förbundet kontrollerar att fastighetsägare och nyttjanderättshavare har ett skäligt brandskydd och bedriver förebyggande brandskyddsarbete.

Värends Räddningstjänst, mnkr	2024	2023	2022
Nettoomsättning	13	12	11
Resultat efter finansiella poster	6	6	3
Balansomslutning	158	149	135
Soliditet, %	14	10	7
Medelantal anställda	58	55	59
Bruttoinvesteringar	2	5	4

Södra Smålands Avfall och Miljö AB

Södra Smålands Avfall och Miljö AB ägs tillsammans av Växjö, Lessebo, Markaryd, Tingsryd och Älmhult kommuner. Växjö kommuns ägarandel är 65,2 procent. Syftet med bolagets verksamhet är att för ägarkommunerna hantera hushållsavfall och därmed jämförligt avfall samt verksamhetsavfall.

Bolaget visar ett resultat efter finansiella poster för år 2024 på en miljon kronor (0 mnkr). Året har ekonomiskt varit ett tufft år där ett antal ägarmöten och två kontrollbalansstämmor hölls. Beslut har tagits att tillföra bolaget ovillkorade aktiekapitaltillskott från ägarkommunerna samt att påbörja processen med nyemission.

Södra Smålands avfall och miljö AB, mnkr	2024	2023	2022
Nettoomsättning	247	235	216
Resultat efter finansiella poster	1	-6	-3
Balansomslutning	312	292	256
Soliditet, %	5	0	2
Medelantal anställda	126	93	69
Bruttoinvesteringar	30	55	28

Övriga kommunala bolag

Övriga kommunala bolag som Växjö kommun har andelar i är AB Regionteatern Blekinge Kronoberg och Kulturparken Småland AB. Kommunens andel av verksamhetens omsättning och resultat i övriga bolag uppgår till mindre belopp.

Regionteatern ska producera, arrangera och stimulera scenkonst i form av främst teater och dans för barn, unga och vuxna.

Kulturparken Småland AB bedriver förvaltning av museala samlingar, byggnader och arkiv samt fullgör regionala uppgifter inom kulturarvssektorn i Kronobergs län. Bolaget bedriver verksamhet vid följande arenor/mötesplatser: Smålands museum/Sveriges glasmuseum, Utvandrarnas hus med Svenska Emigrantinstitutet, Kulturarvscentrum Småland med Kronobergsarkivet, Kronobergs lantbruksmuseum, Ryttmästaregården och Kronobergs slottsruin samt Ångaren Thor.

Pensioner

Pensionsskuld, mnkr	2024	2023	2022	2021	2020
Pensioner som kortfristig skuld	141	135	145	141	141
Avsättningar för pensioner intjänade fr.o.m. år 1998	341	330	318	496	444
Avsättningar för pensioner intjänade t.o.m. år 1997	1 146	1 091	1 070	1 129	1 523
Ansvarsförbindelse intjänade t.o.m. år 1997	15	17	12	28	28
Extra avsättning förändrade livslängdsantaganden	-	-	-	-	19
Total pensionsskuld	**1 643**	**1 573**	**1 545**	**1 794**	**2 155**

Kommunens pensionsåtagande redovisas från och med år 2020 enligt fullfondsmodellen i enlighet med beslut i kommunfullmäktige. Modellen innebär att i stort sett att alla intjänade pensionsförmåner till och med år 1997,som inte har tryggats med försäkring, redovisas som avsättning istället för som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Den del av pensionsskulden som kvarstår som ansvarsförbindelse är ännu ej utbetald visstidspension intjänad till och med år 1997.

Skillnaden mot att redovisa enligt blandmodellen är att förändringar av hela pensionsskulden påverkar resultaträkningen. I särskild notupplysning redovisas skillnaden i modellen som effekt på resultat- och balansräkningen.

Kommuner, regioner och staten kan till skillnad från privata arbetsgivare trygga avsättning för pensioner via beskattningsrätten. Det innebär att tryggande via egen pensionsmedelsförvaltning, försäkring eller pensionsstiftelse inte krävs. När pensionsförpliktelsen tryggas via beskattningsrätten och återlånas i verksamheten belastas kommunen av pensionskostnader för utbetalningar det år de inträffar, samtidigt som avsättningen normalt i motsvarande grad minskar vid redovisning enligt fullfondsmodellen.

Som en del i att trygga kommunens pensionsåtaganden beslutade kommunfullmäktige i december 2021 att även tillåta försäkringslösning. Under 2020-2022 har samtliga pensionsförmåner som ännu ej är under utbetalning intjänade till och med år 1997, samt förmånsbestämd pension för lön överstigande 30 inkomstbasbelopp, tryggats via försäkring. Försäkringskapitalet uppgår per december 2024 till 1.006 miljoner kronor. All ny intjäning av förmånsbestämd pension försäkras

löpande sedan 2022, och genom det nya pensionsavtalet AKAP-KR som trädde i kraft 2023 tryggas samtliga nya pensionsförmåner via avgiftsbestämda premier och försäkring, ingen ny pensionsskuld byggs upp.

För att täcka kostnaden för årets intjänande av pensionsförmåner görs ett påslag på lönekostnaden för respektive verksamhet, vilket innebär att den nyintjänade pensionen finansieras inom respektive nämnds budgetram. Dessutom bidrar kommunens överskottsfond från försäkrade förmåner till en del av finansiering av framtida premier. Dess storlek uppgår 2024-12-31 till 45 miljoner kronor.

Pensioner som är intjänade från och med 1998 utgörs till största delen av avgiftsbestämd pension. Den avgiftsbestämda ålderspensionen är en årlig premieinbetalning som redovisas som en kortfristig skuld i balansräkningen och påverkar inte avsättningen för pensioner. Premie för den avgiftsbestämda pensionen utbetalas varje år till den pensionsförvaltare som den anställde valt. Pensionsförpliktelser under utbetalning vilka ej har försäkrats redovisas som en avsättning. Avsättningen för pensioner minskar vartefter pensionsutbetalningar sker. Under 2023 och 2024 har dock avsättningen ökat på grund av hög inflation vilket påverkar beräkningen av pensionsunderlaget. Pensionsskuldberäkningen är baserad på RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld) som fastställs av RIPS-kommittén inom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Händelser av väsentlig betydelse

Kommunens organisation

Beslut om ny förvaltning, serviceförvaltningen, fattades av kommunfullmäktige den 4 juni 2024. Den 1 oktober 2024 skedde organisationsförändringen som innebar att kommunledningsförvaltningen på Växjö kommun delades upp i två förvaltningar, kommunledningsförvaltningen och serviceförvaltningen. Organisationsförändringen innebar en tydligare ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsens och servicenämndens tjänstemannaorganisation. Organisationsförändringen ska bland annat bidra till att öka samordningen mellan stödfunktioner och höja kvaliteten gentemot kärnverksamheten. Förändringen ska även bidra till en tydligare styrning av stödverksamheterna.

Koncerngemensamma prioriteringar och uppdrag

Koncernledningen har definierat ett antal strategiska initiativ och uppdrag som kommunen behöver arbeta med gemensamt för att stärka hela vår verksamhet. Dessa är Växjö håller, Växjö växer upp, Växjö lockar och Växjö bryr sig. Dessutom har ett antal interna prioriteringar definierats, såsom processerna för digitalisering, kommunikation och lokalförsörjning, service och bemötande och tillitsbaserad styrning/psykologisk trygghet

Teknisk utveckling

Utvecklingen av artificiell intelligens (AI) har gått oerhört snabbt efter lanseringen av ChatGPT och möjligheterna för offentlig sektor är stora. En vägledning för AI i Växjö kommunkoncern har beslutats och ett AI-nätverk har etablerats med representation från kommunens verksamheter.

För att utforska möjligheterna med nya verktyg och samtidigt göra det kontrollerat inom de ramar vi har att förhålla oss till som kommun har ett projekt med Microsoft Copilot drivits där 300 medarbetare har fått utbildning och tillgång till den absolut senaste utvecklingen inom området.

Civil beredskap

Kommuner och regioner ska enligt lag minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Växjö kommun har tagit fram delar av de planeringsunderlag som krävs för att gå vidare med planering för höjd beredskap. Kommunen arbetar även med att ta fram beredskapskrav som ska beskriva vilken nivå av störningar som kommunens verksamheter ska klara av.

Under året har hotbilden för cyberattacker fortsatt öka och flera kommuner har drabbats med stor påverkan på verksamheten under lång tid. Ett allvarligare säkerhetsläge tillsammans med kommande cybersäkerhetslagstiftning ställer allt högre krav på kommunernas förmåga at skydda sig, säkerställa kontinuitet för sina verksamheter och stärka sin förmåga att hantera en allvarlig incident.

Trygghet och arbete mot kriminella nätverk

Samverkan med Växjö Charity/Trygga Kronoberg för att stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet har fortsatt och Kommunstyrelsen har fattat beslut om att fortsätta samarbetet ytterligare tre år. Ett försöksprojekt har startats kring att använda konceptet Bo-Tryggt 2030 i samhällsplaneringsprocessen för att utveckla arbetet med brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samhällsplaneringen.

Det pågår ett stärkt arbete kring unga i riskzon eller involverad i kriminalitet genom implementering av samverkansformerna SSPF och SIG. Arbetet med att motverka osund konkurrens och välfärdsbrott har stärkts genom anställning av samordnare för myndighetsgemensamma insatser respektive samordnare mot välfärdsbrott och otillåten påverkan.

Hagaviksskolan

I augusti 2024 invigdes Växjös nyaste skola med årskurs 7–9 Hagavikskolan. Första skoldagen var den 20 augusti och skolan har plats för cirka 400 elever.

Exploateringsprojekt och områden

Kommunen ser en fortsatt låg efterfrågan från marknaden dels för att påbörja nya etapper inom befintliga exploateringsprojekt men framförallt för att starta upp arbete inom nya områden. Situationen är främst kopplad till det rådande ekonomiska läget med lågkonjunktur.

Ny Simhall i Bäckaslöv

I augusti 2023 tog politiken beslut om att påbörja planeringen av en ny simhall på Bäckaslövsområdet samt utveckla byggnaden för den befintliga simhallen till något för alla Växjöbor. I februari 2024 togs beslut i kultur- och fritidsnämnden om att starta lokalprojekt för nya simhallen. Beslutet togs även i kommunstyrelsen den 5 mars tillsammans med ett inriktningsbeslut för projektet.

Förvärv av ridanläggning

Den 4 juni 2024 tecknades ett avtal om köp av ridanläggning mellan Växjö kommun och Växjö Hästsportcenter AB, konkursbo. Förvärvade tillgångar utgör huvudsakligen två ridhus, två stall samt ett mobilt tävlingsstall. Köpeskillingen uppgick till 22 miljoner kronor.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodell

Växjö kommunkoncerns styrmodell bygger på mål- och resultatstyrning genom ett processorienterat arbetssätt.

För att hålla hög kvalitet och säkerställa en god ekonomisk hushållning har varje huvudprocess riktningsmål som över tid utvärderas med nyckeltal. Härutöver finns mål i den finanspolitiska inriktningen och i den personalpolitiska inriktningen.

Kommunfullmäktige kan styra verksamheten genom att i Växjö kommuns budget definiera uppdrag som riktas till en eller flera nämnder, bolag eller förbund. När uppdraget berör flera organisatoriska enheter samordnas uppdraget inom den huvudprocess som uppdraget berör. Härigenom säkerställs en effektiv leverans med hög kvalitet. Ansvaret för verkställighet och för att uppnå målen ligger på nämnder, styrelser och direktion.

Växjö kommunkoncern arbetar i processer utifrån vad som levereras till gemensamma målgrupper; invånare, företag och besökare. I ett strukturerat samarbete över de organisatoriska gränserna främjas kvalitet och effektivitet genom ett gemensamt ansvar för måluppfyllelse. Samtliga nämnder, bolagsstyrelser i helägda bolag samt direktionen för Värends räddningstjänstförbund följer processtyrningen.

I Växjö kommunkoncerns styrmodell samlas krafterna för att nå visionen om att skapa en fantastisk plats att bo leva och verka i för våra invånare, företag och besökare nu och i morgon. Program och planer blir levande då de tillsammans med nya initiativ, förändringar och behov ses i en helhet i respektive huvudprocess. Detta förmedlas genom den årliga budgetprocessen till varje nämnd, styrelse och direktion.

Budget

Växjö kommuns budget följer styrmodellen med processer, riktningsmål, uppdrag och nyckeltal. Budgeten är ett verktyg för planering och styrning och en grund för prioritering. För att säkerställa att de av kommunfullmäktige beslutade programmen och planerna blir genomförda ska dessa beaktas och prioriteras i budgetarbetet via processerna. Utöver program och planer tas nya initiativ in i processerna. Det är sedan kommunfullmäktige som beslutar och prioriterar mål, uppdrag och resurser i den årliga budgeten.

Den av kommunfullmäktige beslutade budgeten konkretiseras i respektive nämnd, styrelse och direktion för att säkerställa den strategiska inriktningen som är fastställd i Växjö kommuns budget. Det görs i en internbudget för nämnderna och direktionen och i en affärsplan för bolagen. Internbudgeten och affärsplanen bygger likt Växjö kommuns budget på koncernens

huvudprocesser. Nämnden och bolagsstyrelsen sätter inga egna mål utan följer de riktningsmål som gäller för hela Växjö kommunkoncern. Om en nämnd eller styrelse ser behov av att ytterligare stärka precisionen i verksamhetsstyrningen så kan det göras genom att lägga till egna nyckeltal och/eller uppdrag.

Uppföljning och analys

För att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt följer nämnder och bolagsstyrelser sin ekonomi och verksamhet genom månadsrapporter. Kommunstyrelsen sammanställer rapporter från nämnder och styrelser per april, augusti och oktober. Rapporterna per april och oktober innehåller en förenklad uppföljning av ekonomi samt en helårsprognos. Delårsrapporten efter augusti innehåller en prognos för helåret avseende både ekonomi och verksamhet. Vid årets slut görs även en årsredovisning för den samlade uppföljningen för hela Växjö kommunkoncern.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll. Varje nämnd, bolag och direktion ansvarar för att göra en årlig uppföljning av den interna kontrollen. Kommunstyrelsen gör årligen en samlad utvärdering av den interna kontrollen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I kommunallagen fastställs att kommuner och regioner ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det innebär finansiella mål för ekonomin och mål för verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär för Växjö kommun att ha en hållbar utveckling och ett effektivt resursutnyttjande. Verksamheten ska vara inriktad mot ett långsiktigt hållbart samhälle såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där samband finns mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Metod utvärdering ekonomisk hushållning

I kommunallagen fastställs att kommuner och regioner ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det innebär finansiella mål för ekonomin och mål för verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär för Växjö kommun att ha en hållbar utveckling och ett effektivt resursutnyttjande. Verksamheten ska vara inriktad mot ett långsiktigt hållbart samhälle såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där samband finns mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Metod för att utvärdera ekonomisk hushållning

För att avgöra om Växjö kommun har god ekonomisk hushållning görs en samlad bedömning av kommunens övergripande finansiella mål tillsammans med en uppföljning på utvecklingen av indikatorer med särskild relevans för Växjö kommuns långsiktiga stabilitet och utveckling. Dessa beslutas om i kommunfullmäktiges antagna budget för kommande år.

För att Växjö kommun ska anses ha god ekonomisk hushållning krävs både att:

- det finansiella målet är uppfyllt
- hälften av indikatorerna utvecklas i rätt riktning eller är minst i nivå med jämförbara kommuner.

De indikatorer som ingår i bedömningen utgår både från att indikatorn ska spegla god ekonomisk hushållning, samt att den ska mäta något som kommunen har rådighet över.

Det *finansiella målet* innebär att kommunens överskott över en rullande femårsperiod ska uppgå till minst en procent av summan av skatteintäkter och utjämning

Övriga indikatorer för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget för 2024 är:

- Effektiviteten ska vara minst i nivå med genomsnittet i kommungruppen större städer
- Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)
- Andel som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd
- Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel
- Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton
- Sjukfrånvaro, andel av den tillgängliga ordinarie arbetstiden
- Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, avvikelse från modellberäknat värde (lägeskommun)
- Fossila koldioxidutsläpp från Växjö kommuns geografiska område

Indikatorer för god ekonomisk hushållning

Indikator	
Över en rullande femårsperiod ska kommunens överskott vara en procent av summan av skatteintäkter och utjämning	●
Effektiviteten ska öka och vara minst i nivå med genomsnittet i kommungruppen större städer.	●
Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)	●
Andel hushåll som avslutats till egen försörjning från ekonomiskt bistånd	■
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel	■
Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton	■
Sjukfrånvaro, andel av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	●
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter	■
Fossila koldioxidutsläpp från Växjö kommuns geografiska område	■

Analys god ekonomisk hushållning

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Det finansiella målet är uppfyllt för räkenskapsåret 2024. Växjö kommuns överskott för den senaste femårsperioden är 3,1 procent av summan av skatteintäkter och utjämning vilket är en ökning med 0,12 procentenheter i förhållande till föregående period. Det genomsnittliga överskottet för den senaste femårsperioden är 182 miljoner kronor per år.

Tre av åtta indikatorer för god ekonomisk hushållning utvecklas i positiv riktning eller är minst i nivå med jämförbara kommuner. Fem indikatorer utvecklas i negativ riktning och påvisar ett utfall som är sämre än genomsnittet för jämförelsegruppen.

Mot bakgrund av föreliggande årsredovisning bedöms Växjö kommun, enligt beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning, inte ha en god ekonomisk hushållning för räkenskapsåret 2024.

De områden som kommunfullmäktige beslutat ska ha en särskild betydelse i bedömning av god ekonomisk hushållning omfattar utveckling av kommuninvånarnas möjlighet till egen försörjning, elevernas utveckling inom skolan, vår påverkan på miljö och klimat samt Växjö kommuns anställdas mående. Inom dessa områden har fullmäktige valt ut enstaka nyckeltal som väger extra tungt i bedömningen.

Indikatorerna ger just indikationer på utvecklingen över tid. Utmaningarna är långsiktiga och kräver ett aktivt utvecklingsarbete. Enstaka nyckeltal och år kan ge en negativ indikator beroende på förutsättningar, händelser och åtgärder såväl inom som utanför Växjö kommun. De indikatorer som för 2024 visar en negativ trend pekar på ett behov av prioritering och ett fortsatt behov av utvecklingsarbete.

Årets bedömning av god ekonomisk hushållning måste ses i sitt eget sammanhang, men är inte en heltäckande bild av måluppfyllelsen. Måluppfyllelsen kan vara tillfredsställande, trots att vissa utvalda indikatorer uppvisar svaga mätvärden eller tvärtom. Den sammantagna bedömningen av Växjö kommuns måluppfyllelse är god. Av nitton riktningsmål visar endast ett på icke tillfredsställande måluppfyllelse. Resterade riktningsmål visar på god eller tillfredsställande uppfyllelse. Måluppfyllelsen redovisas i nästa avsnitt.

En grundläggande förutsättning för att kommunen ska uppnå budgeterat resultat och en god ekonomisk hushållning är att nämnderna håller sina budgetramar. Växjö kommuns budgeterade resultat för år 2024 är minus 106 miljoner kronor. Årets resultat innebär en positiv budgetavvikelse på 185 miljoner kronor. Nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse på 57 miljoner kronor.

Sammantagen bedömning av måluppfyllelse i de koncerngemensamma riktningsmålen

Den sammantagna bedömningen av Växjö kommuns måluppfyllelse är god. Av nitton riktningsmål visar endast ett på icke tillfredsställande måluppfyllelse. Resterade riktningsmål visar på god eller tillfredsställande uppfyllelse. I avsnittet Verksamhetsredovisning återfinns en analys av riktningsmålens utveckling samt en beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal.

Uppföljning av finansiella mål och uppdrag

Över en rullande femårsperiod ska kommunens överskott vara en procent av summan av skatteintäkter och utjämning.

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Det finansiella målet är uppfyllt för räkenskapsåret 2024. Växjö kommuns överskott för den senaste femårsperioden är 3,1 procent av summan av skatteintäkter och utjämning. Det genomsnittliga överskottet för den senaste femårsperioden är 182 miljoner kronor per år.

Nämndernas utfall och budgetavvikelser

Budgetavvikelser, mnkr	2024			2023
	Nettoutfall	Nettobudget	Budgetavvikelse	*Nettoutfall*
Kommunens revisorer	-3	-3	0	-3
Kommunfullmäktige	-12	-12	0	-12
Kommunstyrelse	-316	-322	6	-297
Kultur- och fritidsnämnd	-222	-219	-3	-211
Miljö- och byggnadsnämnd	-2	-2	0	-2
Nämnd för arbete och välfärd	-802	-792	-10	-748
Omsorgsnämnd	-1 653	-1 720	67	-1 567
Samhällsbyggnadsnämnd	-177	-167	-10	-206
Servicenämnd	-318	-323	5	-325
Utbildningsnämnd	-2 915	-2 917	2	-2 703
Valnämnd	-2	-2	0	0
Överförmyndarnämnd	-6	-6	0	-5
Summa nämnder	**-6 428**	**-6 485**	**57**	**-6 079**
Exploateringsverksamhet	37	36	1	75
Skattefinansierade kapitalkostnader	-147	-155	8	-
Gemensam finansiering	6 617	6 498	119	6 159
Summa årets resultat	**79**	**-106**	**185**	**155**

Kommunens revisorer

Kommunens revisorer redovisar ett resultat i nivå med tilldelad budget och bedriver sin verksamhet enligt plan.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsens sammanlagda avvikelse mot budget uppgår till plus 6 miljoner kronor och förklaras av orsaker som har såväl positiva som negativa effekter på det ekonomiska utfallet.

Personalkostnaderna är till följd av vakanta tjänster och tillfälliga deltidsledigheter lägre än budgeterat. Vissa tjänster har ersättningsrekryterats senare än planerat. Även kostnader för hyres- och arbetsplatskostnader samt arvodeskostnader inom överförmyndarverksamheten är lägre än budgeterat.

Inom verksamhetsgruppen för externa utgifter och bidrag finns köp av verksamhet i form av särskild kollektivtrafik (färdtjänst). Färdtjänstkostnaderna redovisar en negativ avvikelse mot budget orsakat av ökade kostnader för resandet. Färdtjänstkostnaderna påverkas av antal resor, längd på resor, behov av specialfordon samt utveckling av index, där den största påverkansfaktorn har varit utveckling av index. Index består av flertalet komponenter såsom arbetskostnads-, konsumentpris-, drivmedels (HVO)-, samt fordonsindex. När avtalet tecknades 2018 låg totala index på 2 procent. Snittindex detta år har legat runt 32 procent.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget på 3 miljoner kronor. Nämnden har under året belastats med några större oförutsedda kostnader. I samband med ombyggnationen på biblioteket har nämnden erlagt betalning för det återstående restvärdet på de komponenter som byttes ut vid ombyggnationen. Därtill har el- och fjärrvärmepriser i anläggningarna blivit högre än vad som beräknats i hyressättningen från Vöfab. Även lokal och anläggningsstödet har överstigit budgeterad nivå då föreningarnas anläggningskostnader ökat. Kostnaderna för utbetalning av stöd blir därmed högre.

Miljö- och byggnämnd

Miljö- och byggnämnden redovisar ett utfall i nivå med fastställd budget för 2024.

Nämndens ekonomi består av politisk verksamhet, nämnd, och Kommunala lantmäterimyndigheten. Båda verksamheterna har en ekonomi i balans 2024. Inflödet av förrättningsärenden var lägre än tidigare år, vilket speglade sig i lägre intäkter både i jämförelse med budget och föregående år. De låga nivåerna av inkomna ärenden medförde senarelagd rekrytering av de vakanser som funnits. Vakanser samt lägre kostnader för arbeten relaterade till förrättningsärenden från Geodataenheten i samhällsbyggnadsförvaltningen har balanserat upp de lägre intäkterna.

Nämnd för arbete och välfärd

Nämnden redovisar sammantaget en negativ budgetavvikelse för 2024 på 10 miljoner kronor. Nämndens ekonomi påverkas stort av ett par yttre ej påverkbara faktorer som ger en direkt negativ ekonomisk effekt och som inte är av strukturell karaktär. Fortsatt är den enskilt största faktorn till nämndens negativa budgetavvikelse kostnadsutfallet för försörjningsstöd inom ekonomiskt bistånd. Genom regeringens beslut i november 2023, om ökad riksnorm på 8,7 procent för

2024, tillsammans med en ökning i antal hushåll i behov av stöd om 17,4 procent, har kostnaderna ökat. Inför 2024 gjordes en omfördelning av resurser inom befintlig budgetram för att förstärka budgeten för utbetalt försörjningsstöd, vilken dock inte visar sig tillräcklig för att möta faktiskt utfall. Verksamhetsområdet Individ och familjeomsorg har även en negativ avvikelse för placeringar på HVB och SiS samt skyddsplaceringar och boendekontrakt. Avvikelsen har mildrats något genom åtgärder i en handlingsplan och av lägre personalkostnader till följd av kortare sjukfrånvaro samt vakanta tjänster i väntan på rekrytering.

En faktor som tillkommit under året är Arbetsförmedlingens beslut om restriktivitet i nyttjandet av anställningsstödet Introduktionsjobb. Denna anställningsform nyttjas i hög grad inom förvaltningens arbetsmarknadsverksamhet och medför ökade kostnader då andra anställningsformer har ett lägre statligt bidrag.

Förvaltningsövergripande redovisas en positiv budgetavvikelse främst på grund av tillfälliga vakanser. Detsamma gäller vuxenutbildning avseende yrkesutbildningar 2023, riktade statsbidrag från Skolverket samt vakanser för utbildningsadministration.

Inom vård och omsorg för personer med funktionshinder redovisas en positiv budgetavvikelse för interna placeringar främst genom optimerad planering och schemaläggning vilket ger lägre personalkostnader. Även området särskilt riktade insatser inom integrationsverksamheten redovisar en positiv avvikelse. Förvaltningen har erhållit ersättning från Migrationsverket avseende tidigare år samt särskilt riktad ersättning avseende merkostnader för Ukraina.

Omsorgsnämnd

Omsorgsnämndens ackumulerade budgetavvikelse för helåret 2024 uppgår till 67 miljoner kronor. Detta motsvarar en avvikelse med fyra procent av nämndens nettobudget.

Samtliga verksamhetsområden, förutom avdelning kommunrehab, redovisar en positiv budgetavvikelse. Den positiva budgetavvikelsen beror främst på lägre verkställda volymer inom särskilt boende än budgeterat, trots att volymerna har ökat under året. Hemtjänstens volymer har fluktuerat men är sedan augusti månad över budgeterad nivå. En annan orsak till den positiva budgetavvikelsen är möjligheten att använda statsbidrag. Kostnader kan då finansieras av statsbidrag, vilka andra år har belastat den ordinarie budgetramen. Under 2024 har omsorgsförvaltningen rekvirerat och tilldelats statsbidrag på 79 miljoner kronor. Den positiva budgetavvikelsen hänförs även till att vissa budgettillskott inte tagits i fullt anspråk. Tillskott för utökad dagverksamhet inte har använts, då arbete pågår att hitta en lämplig lokal. Tillskott för barnboende och korttidsboende har haft ett lägre utfall under året då uppstartsperiod har pågått. Även budgettillskottet för hyra gällande sammanslagningen av hemtjänstgrupper har inte nyttjas fullt ut då inflyttning i nya lokaler blev försenat och skedde först i september månad.

Under året har omsorgsnämnden haft extra kostnader på grund av konfliktåtgärder från Kommunal och Vårdförbundet i samband med avtalsrörelsen. Kostnader för timvikarier har ökat markant jämfört med föregående år. Detta beror bland annat på varslet om strejk, svårigheter att rekrytera samt på de nya överenskommelserna i Allmänna Bestämmelser (AB).

Samhällsbyggnadsnämnd

Samhällsbyggnadsnämnden består av två olika ekonomier, skattefinansierad respektive taxefinansierad ekonomi (Vatten- och avlopp). Utfallet inom skattefinansierad resulterade i en negativ budgetavvikelse på 10 miljoner kronor. VA-verksamheten redovisade en budget i balans, efter justering av skuld till VA-kollektivet.

Ökade kostnader för vinterväghållning, gatubelysningens elförbrukning samt ett nytt avtal för reparation och felsökning av befintlig gatubelysning resulterade i en negativ budgetavvikelse för 2024. Hög arbetsbelastning inom gatuenheten resulterade i att åtgärder för exempelvis dagvattenavledning inte hann utföras, vilket bidrog positivt till resultatet. Parkeringshuset Bangården och Arenastadens parkering hade en lägre beläggning är beräknat, vilket resulterade i en negativ budgetavvikelse av intäkterna. Externa intäkter i form av planavgifter- och uppdrag samt mät- och kartuppdrag var på fortsatt låga nivåer till följd av konjunkturläget. Biogasverksamhetens redovisade en positiv budgetavvikelse främst bestående av lägre driftskostnader. Övergripande besparingar som inte varit utfördelade på förvaltningens avdelningar bidrog negativt till nämndens utfall.

VA-verksamhetens budget för innevarande år innehöll en upplösning av skuld till VA-kollektivet på 28,3 miljoner kronor. Intäkterna avvek positivt till följd av högre förbrukning av vatten. Elkostnader var betydligt högre än budgeterat på grund av höga prisnivåer vid säkring. Nytecknade avtal för leveranser av pellets har medfört ökade kostnader jämfört med budget. Lägre kostnader för kemikalier, avskrivningar, vakanser och ny princip för hantering av mätarbyten motverkade den negativa kostnadsbilden i jämförelse med budget.

Servicenämnd

Servicenämndens sammanlagda budgetavvikelse uppgår till på plus 5 miljoner kronor. De främsta förklaringarna till avvikelsen är lägre personalkostnader, lägre livsmedelskostnader samt högre intäkter. Inom måltidsorganisationen, som har en större avvikelse för personalkostnader, beror avvikelsen bland annat på lägre behov av vikarier i verksamheten som en effekt av ökad grundbemanning och att det fanns tillfällig vakans inom staben. Nämndens intäkter är högre till följd av att fler säkerhetsprodukter har sålts till samarbetskommuner och att kommunens verksamheterna köpt mer hårdvara.

De positiva avvikelserna reduceras av högre kostnader för förbrukningsmaterial, köksutrustning, arbetskläder samt frakt- och transportkostnader. Flera inköp har gjorts till den nya Hagavikskolan men det har även gjorts en generell översyn av befintlig utrustning. Transportkostnaderna steg i samband med strejk inom transportsektorn men även tillkommande fraktkostnader kopplat till nya Hagaviksskolan.

Utbildningsnämnd

Utbildningsnämnden redovisar ett utfall i nivå med budget för 2024. Inom nämndens verksamheter varierar utfallen. De verksamheter som uppvisar större budgetavvikelser i förhållande till övriga är förskolan, med en positiv budgetavvikelse, och grundskola F-9, fritidshem och anpassad

grundskola med en negativ avvikelse mot budget.

Förskolan redovisar en positiv budgetavvikelse på 12 miljoner kronor och beror huvudsakligen på svårigheter att rekrytera den andel förskolelärare som verksamheten eftersträvar. Låg andel förskollärare leder till lägre kostnadsstruktur och skapar överskott mot budget. Andelen förskolelärare skiljer sig åt mellan olika enheter. Ytterligare en förklaring till överskottet jämfört med budget är erhållna statsbidrag, främst för kvalitetshöjande åtgärder. Genom att täcka delar av lönekostnader för bland annat legitimerade förskollärare och försteförskollärare har statsbidraget möjliggjort en högre personaltäthet utan att belasta den ordinarie budgeten.

Verksamhetsområde grundskola F-9 samt fritidshem har under 2024 haft en något förbättrad ekonomisk situation jämfört med 2023, med ökad stabilitet på flera skolor. Inom Inom F-6-skolorna är det en betydligt större andel enheter som når en budget i balans eller bättre, vilket huvudsakligen är ett resultat av en förstärkt grundpeng på låg- och mellanstadienivå, tillsammans med genomförda aktiva åtgärder.

För skolorna i årskurserna 7–9 noteras ett fortsatt negativt ekonomiskt utfall hos fem av de nio högstadieskolorna. Ett tillskott i elevpengen till årskurs 7–9 i budget 2024 har inte kompenserat fullt ut för den utökning av timplanen som skedde för några år sedan. Några enheter har haft utmaningar i form av ytterligare minskat elevunderlag och därmed minskad finansiering till följd av detta. I jämförelse med nämndens beslutade budget redovisas sammantaget en negativ avvikelse mot budget på 14 miljoner kronor. Orsakerna är flera och några enskilt stora poster är kostnader för lokaler samt förändringar av semesterlöneskuld. Dessa påverkar utfallet negativt. Positiva avvikelser noteras för resursfördelning till fristående skolor, kostnader för interkommunal verksamhet, bidrag från Migrationsverket samt kostnad för skolskjuts.

En negativ avvikelse mot budget redovisas för verksamhetsområde anpassad grundskola och relateras delvis till lokalkostnader där åtgärder inte nått planerad effekt. Lokalförutsättningarna gör att det blir små klasser och en hög personaltäthet vilket är en förklaring till underskottet.

Sammanfattningsvis härrör sig underskottet främst till en del högstadieskolor, landsortsskolor och den anpassade grundskolan. En generell trend för enheter som går med underskott är minskade elevantal och låga söktryck. Lägre elevantal än budgeterat innebär minskade intäkter, men kostnaderna för personal och lokaler kvarstår. Skolor som har klasser med få elever har svårt att få en budget i balans, och kostnaden per elev blir i dessa fall hög. Skolor upplever även elever med ökade stödbehov vilket kräver fler personalresurser och därmed ökade kostnader.

Valnämnd

Valnämnden redovisar ett överskott på 514 tusen kronor. Det är i huvudsak lokaler, annonser och transportmedel som har lägre kostnader än budgeterat.

Under perioden 22 maj till 9 juni 2024 genomförde valnämnden, i enlighet med Vallagen och nämndens reglemente, val till Europaparlamentet i Växjö kommun.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden redovisar ett utfall som överstiger budget med 475 tusen kronor. Överskottet beror dels på vakanser bland personal under året och dels på att nämndsverksamheten haft lägre kostnader än budgeterat.

Gemensam finansiering

Gemensam finansiering och kommunövergripande poster, mnkr	2024		
	Utfall	Budget	Budgetavvikelse
Skatteintäkter	4 916	4 922	-6
Inkomstutjämning	1 187	1 173	14
Kostnadsutjämning	-209	-208	-1
Regleringsbidrag	298	299	-1
LSS-utjämning	61	64	-3
Fastighetsavgift	206	194	12
Summa skatteintäkter, generella stb etc	6 459	6 444	15
Pensioner (inkl finansiell kostnad pensioner)	-202	-214	12
Finansnetto (exkl finansiell kostnad pensioner)	359	375	-16
Lön- och entreprenadkompensation	-6	-23	17
Internränta	53	37	16
Värends räddningstjänst	-81	-71	-10
Övriga poster	35	-50	85
Summa kommunövergripande poster	158	54	104
Exploateringsverksamhet	37	36	1
Summa TOTALT	6 654	6 534	120

Gemensam finansiering och kommunövergripande poster har en total positiv budgetavvikelse på 120 miljoner kronor. Avvikelsen beror av flera olika faktorer. Skatteintäkter och generella statsbidrag avviker något mot budget, så gör även pensionskostnaderna. Skatteunderlaget växer i nominella termer och drivs av ett ökat löneunderlag. Pensionskostnaderna har de senaste åren ökat betydligt då de påverkas av den höga inflationsnivån. De ökade pensionskostnaderna ger också ett ökat personalomkostnadspålägg som belastar nämndernas utfall och som delvis täcker de ökade kostnaderna.

Finansnettots utfall för helåret understiger budgeterad nivå, vilket främst är ett resultat av ett kapitaltillskott till SSAM som inte budgeterats, samt av nedskrivningar av kundfordringar. Budgeterad nivå för löneavtal och entreprenadkompensation för 2024 nyttjades inte fullt ut och visar därmed en positiv budgetavvikelse. Sett till den totala lönekostnaden på tre miljarder kronor inom Växjö kommun uppgår avvikelsen till 0,5 procent. Faktiskt utfall för internränta blev högre än

bedömningen som gjordes vid budgetens upprättande.

Övriga poster visar en sammanlagd positiv budgetavvikelse om 85 miljoner kronor och avser ett flertal poster. Kommunen har erhållit intäkter såsom momsåterhämtning och bidrag från Länsstyrelsen som var kända vid upprättande av budget. Under 2024 har även ett flertal oförutsedda händelser inträffat som belastat årets resultat. Bland annat har Räddningstjänsten kompenserats för höga pensionskostnader och ersättning för marksanering har betalats enligt beslut i kommunfullmäktige. Fullmäktige har även beslutat om extra investeringsbidrag till föreningar. Dessa ökade kostnaderna ryms inom den reserv som budgeterades för 2024.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren.

Enligt 11 kapitlet 10 § Lagen om kommunal bokföring och redovisning ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultatet redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Balanskravsresultatet för år 2024 uppgår till 64 miljoner kronor och därmed uppnås balanskravet.

Årsredovisning 2023 är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning, LKBR och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Avvikelser och förtydliganden jämfört med LKBR och RKR:s rekommendationer framgår av avsnitt "Noter". Enligt kommunfullmäktiges beslut tillämpar kommunen från år 2020 fullfondsmodellen för redovisning av pensioner, vilket är en avvikelse från LKBR. Effekten av detta redovisas i avsnittet "Pensionsredovisning fullfondmodell jämfört med blandmodell". Avtal hänförbara till kommunala fastigheter hanteras i underkoncernen VKAB som finansiella leasingavtal. I kommunen redovisas dessa som operationella leasingavtal, det vill säga redovisas som hyreskostnad och är en avvikelse från RKR 5.

Den sammanlagda effekten av kommunens redovisning av pensioner och leasing bedöms inte ha en väsentligt påverkan på balanskravsutredningen, och äventyrar således inte heller balanskravet för Växjö kommun.

Kommunstyrelsens bedömning är att Växjö kommun uppfyller det lagstadgade balanskravet för 2024 och att det inte finns några tidigare underskott att reglera.

På sammanträde den 11 mars 2025 fattade kommunstyrelsen beslut om att föreslå fullmäktige att anta riktlinje för god ekonomisk hushållning. I denna riktlinje finns regler för reservering och disponering av resultatreserv. Reservering nedan har gjorts i enlighet med dessa riktlinjer. Kommunfullmäktige förväntas anta riktlinjen på sammanträde den 29 april 2025.

mnkr	2024	2023	2022	2021	2020
Årets resultat	79	155	230	234	230
Realisationsvinster	3	0	-18	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**82**	**155**	**212**	**234**	**230**
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	-93	-153	-	-
Reservering av medel till resultatreserv	-18	-	-	-	-
Balanskravsresultat	64	62	59	234	215
Ackumulerade överskott	1 887	1 823	1 764	1 530	1 315
Summa ackumulerade överskott	**1 951**	**1 885**	**1 823**	**1 764**	**1 530**

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetarna i siffror

Personalstatistik

Antal anställda	2024	2023
Totalt antal anställda	**8 295 ***	**8 122 ***
Kvinnor	6 024	5 883
Män	2 271	2 239
Omräknade heltider	**8 123**	**7 949**
Kvinnor	5 888	5 753
Män	2 235	2 196
Tillsvidareanställningar	**7 776**	**7 595**
Kvinnor	5 668	5 520
Män	2 108	2 075
Tidsbegränsade anställningar	**932**	**899**
Kvinnor	685	650
Män	247	249

Sysselsättningsgrad (%)	2024	2023
Anställda med en grundanställning på 100 procent	**90**	**90**
Kvinnor	90	90
Män	92	92
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	**98**	**98**

Kvinnor	97	98
Män	98	98

Åldersstruktur	2024	2023
29 år eller yngre	14	14
30-49 år	49	49
50 år eller äldre	37	37

Personalomsättning (%)	2024	2023
Total personalomsättning	**8,7**	**10,5**
Kvinnor	8,7	10,6
Män	8,8	10,3

Övertid	2024	2023
Totalt antal övertidstimmar	**67 933**	**79 935**
Kvinnor	37 932	45 668
Män	30 001	34 267

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (%)	2024	2023
Samtliga anställda, total	**6,5**	**5,9 ****
29 år eller yngre	6,4	6,0
30-49 år	6,0	5,4
50 år eller äldre	7,0	6,6
Kvinnor, total	**7,3**	**6,7**
29 år eller yngre	7,0	6,5
30-49 år	6,9	6,1
50 år eller äldre	7,9	7,6
Män, total	**4,4**	**4,0**
29 år eller yngre	5,1	5,0
30-49 år	3,9	3,7
50 år eller äldre	4,7	3,9

Andel sjukfrånvaro mer än 59 dagar	2024	2023
Samtliga anställda, total	**37**	**37**
Kvinnor	39	39

Män	29	29

Sjukdagar per snittanställd	2024	2023
Tillsvidareanställda, total	**21,5**	**20,2**
Kvinnor	24,2	22,7
Män	14,1	13,3

Personalomsättning, övertid och sjukfrånvaro avser perioden 2023-12-01 till 2024-11-30, övriga nyckeltal har mätdatum 2024-12-01. Samtliga nyckeltal jämförs med föregående år.

**En medarbetare med flera anställningar räknas endast som en person i totalt antal anställda.*

***Som redovisat vid delårsrapporteringen genomfördes 2024 en förändring i beräkningsgrunden för sjukfrånvaro (%). Detta gör att talen inte är jämförbara mellan åren. Om den nuvarande beräkningen används för 2023 blir utfallet 6,4 procent.*

Uppföljning av personalpolitiska mål och uppdrag

Växjö kommun säkrar kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda arbetsvillkor

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Växjö kommun har ett positivt utfall på två av tre nyckeltal kopplat till målet och utfallet på nyckeltalet för medarbetarengagemang ligger precis under jämförbara kommuner. Arbetet för att säkra kompetensförsörjningen och vara en attraktiv arbetsgivare har fortsatt under året bland annat genom analyser av kompetensbehov och utveckling av arbetsgivarvarumärket. Personalomsättningen har minskat till 8,7 procent vilket är positivt samtidigt som omsättningen är hög inom vissa kritiska befattningar. En kartläggning av chefstätheten visar att det finns skillnader i chefers förutsättningar beroende på verksamhetens karaktär och arbetet kommer att följas upp under 2025.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

Kritiska befattningar för framtida kompetensförsörjning identifieras och åtgärder vidtas
Förvaltningar, bolag och förbund genomför sedan 2023 årliga analyser av kritiska befattningar i organisationen. Sammantaget har verksamheterna identifierat drygt 60 befattningar där aktiva åtgärder behövs för att möta kompetensförsörjningsutmaningarna. I nuläget är bedömningen att det i Växjö kommunkoncern finns ett gap motsvarande 1163 medarbetare om fem år. Exempel på befattningar där det finns och/eller kan komma att uppstå kompetensbrist i framtiden är förskollärare, grundskollärare, kock, undersköterska och omsorgsassistent/personlig assistent. Arbetet med att identifiera och genomföra åtgärder har under året fortlöpt inom förvaltningar, bolag och förbund.

Tillsvidareanställningar ökar något i kommunkoncernen
Vid helåret är 8295 personer anställda i kommunkoncernen vilket innebär en ökning med två procent jämfört med föregående år. Det är framför allt tillsvidareanställningarna som ökar. Exempel på verksamheter där antalet anställda har ökat är utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Inom utbildningsnämnden går ökningen i linje med förvaltningens strävan om fasta anställningar. Förändrade konverteringsregler kan också ha bidragit till ökningen av tillsvidareanställda. Kultur- och fritidsnämndens ökning beror till exempel på nytillkomna uppdrag, att uppdrag har permanentats och att tidigare vakanser har tillsatts.

Utveckling av Växjö kommunskoncerns arbetsgivarvarumärke
Under 2024 har ett koncept kring arbetsgivarvarumärke tagits fram för att i ännu större utsträckning attrahera nya medarbetare till Växjö kommunkoncern. Konceptet kommer bland annat att implementeras i rekryterings- och onboardingprocesserna. Målet är att inspirera arbetssökande att välja Växjö kommun och säkerställa bra matchningar. Arbetet fortsätter under 2025 genom att utveckla karriärwebb, ta fram filmer och reportage med medarbetare samt göra en översyn av introduktionen för att nämna några insatser.

Minskning av personalomsättningen i Växjö kommunkoncern som helhet
Personalomsättningen för Växjö kommunkoncern ligger vid helåret på 8,7 procent vilket är en minskning med 1,8 procentenheter från föregående år. Jämfört med andra nyckeltal kopplat till personalstatistik, som till exempel sjukfrånvaro, är personalomsättningen relativt lika för kvinnor och män. Inom utbildningsnämnden har personalomsättningen minskat med nästan tre procentenheter. En orsak till detta antas vara omvärldsläget och att grannkommuner har minskat antalet medarbetare inom sina

utbildningsförvaltningar. Omsorgsnämnden, servicenämnden och Vöfab är exempel på verksamheter som har högre personalomsättning än kommunkoncernen som helhet. Att personalomsättningen har ökat inom Vöfab beror till stor del på pensionsavgångar. Personalomsättningen inom Värends räddningstjänst har ökat på heltidssidan och går från låg nivå till något över nivån för kommunkoncernen som helhet.

I avgångsenkäten, som skickas ut då medarbetare slutar, går att utläsa att 80 procent av respondenterna rekommenderar Växjö kommun som arbetsgivare. Inom den gruppen instämmer respondenterna i stor utsträckning kring påståenden som att de har förstått målen för verksamheten och att de har haft arbetsuppgifter som har varit stimulerande och meningsfulla. Av samtliga respondenter anger ungefär 30 procent att de har bytt till en annan anställning inom Växjö kommunkoncern.

Skillnad mellan verksamheter när det gäller grundanställningens omfattning
På koncernnivå ligger både den genomsnittliga sysselsättningsgraden och andel anställda med en grundanställning på 100 procent kvar på samma nivåer som föregående år. Det finns dock stora variationer mellan olika förvaltningar och bolag. Andel anställda med en grundanställning på 100 procent är som högst inom VEAB, Värends räddningstjänst, Växjö Linnaeus Science Park och Kommunala lantmäterimyndigheten (100 procent) och som lägst i serviceförvaltningen (82 procent). Verksamhetens behov, i exempelvis kök, anges som skäl till den lägre sysselsättningsgraden. Även utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen ligger under koncernsnittet.

Kartläggning av chefstäthet visar på skillnader i chefers förutsättningar
En kartläggning av chefstätheten i Växjö kommunkoncern har genomförts och utmynnat i en rapport och i den konstateras att en dryg fjärdedel av cheferna har medarbetargrupper på 31 medarbetare eller fler. I kvinnodominerade verksamheter, till exempel inom vård och omsorg samt utbildning, har chefer generellt större medarbetargrupper medan mansdominerade verksamheter, så som bolag och förbund, har färre antal medarbetare per chef. Detta gäller oavsett vilket kön cheferna i de olika verksamheterna har. Kartläggningen visar sammanfattningsvis att det finns skillnader i chefers förutsättningar och arbetet kommer att följas upp under 2025.

Framtid och omvärld
Enligt befolkningsprognosen för Växjö kommun kommer andelen personer över 80 år att öka med ungefär 40 procent fram till 2033. Andelen personer i arbetsför ålder (20–64 år) beräknas under samma period öka med 6 procent och andelen unga upp till 19 år ligger i stort sett stilla. För att kunna leverera service till invånare, företag och besökare behöver Växjö kommun säkerställa att organisationen har den kompetens som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten i en tid då bland annat befolkningsutvecklingen ställer krav på att ställa om och anpassa verksamheten. Det kan i sin tur innebära behov av att omfördela arbetsuppgifter och genomföra kompetensväxling för medarbetare. Om fler väljer att arbeta längre upp i ålder får det även positiva effekter på kompetensförsörjningen.

	Uppdrag
KF	**Kartlägg chefstätheten i koncernen ur ett jämställdhets- och arbetsmiljöperspektiv**

2024-12-17:
En kartläggning av chefstätheten i Växjö kommunkoncern har genomförts och utmynnat i en rapport. Rapporten inleds med en sammanställning av omvärlds- och forskningsläget inom området där ett antal betydelsefulla faktorer identifieras och används som utgångspunkt i kartläggningen och i sammanställningen av statistik. I rapporten konstateras att en dryg fjärdedel av cheferna återfinns i de högre kontrollspannen med 31 medarbetade eller fler. I de kvinnligt kodade verksamheterna, till exempel inom vård och omsorg, återfinns höga kontrollspann medan manligt kodade verksamheter, så som bolag och förbund, har lägre kontrollspann. Kartläggningen visar sammanfattningsvis att det finns skillnader i chefers förutsättningar.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Andel anställda som arbetar deltid (%)	2023			10 %	↗	●
KF	Anställda utrikes födda, kommun, balanstal	2023			1	→	●
KF	Temperaturmätaren	2023			4,8	→	●
KF	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	2024	81	79	79		■

Växjö kommun har friska medarbetare

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Växjö kommun har ett positivt utfall på fem av sex nyckeltal som är kopplade till målet. Utfallet på nyckeltalet för heltidsanställda månadsavlönade ligger precis under jämförbara kommuner. Under 2024 har Växjö kommunkoncern genomfört flera viktiga insatser för att förbättra arbetsmiljön och medarbetarnas välmående. Sjukfrånvaron på koncernnivå har ökat något till 6,5 procent men långtidssjukfrånvaron har minskat inom vissa verksamheter. En ny medarbetarenkät visar på gott resultat på koncernnivå men det finns variationer i medarbetarnas upplevelse av arbetsmiljön beroende på vilken verksamhet de arbetar inom. Nya systemstöd för personalstatistik och systematiskt arbetsmiljöarbete har införts vilket ger chefer bättre förutsättningar att arbeta proaktivt med hälsofrämjande åtgärder.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

Stora skillnader i sjukfrånvaro mellan olika verksamheter
Sjukfrånvaron på koncernnivå motsvarar 6,5 procent vilket är en viss ökning (ca 0,1 procentenheter) sedan 2023. 2024 genomfördes en förändring i beräkningsgrunden för sjukfrånvaron vilket innebär att statistiken som redovisas i tidigare helårsredovisningar inte är jämförbar med årets statistik. Sjukfrånvarotal som är lägre än kommunkoncernen som helhet återfinns inom bolag och förbund (med undantag av Vidingehem) och förvaltningar som samhällsbyggnad, kommunledning, arbete och välfärd samt utbildning. Värends räddningstjänst har lägst sjukfrånvaro i kommunkoncernen. Omsorgsförvaltningen, serviceförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt Vidingehem har en sjukfrånvaro som är högre än den för Växjö kommunkoncern.

Långtidssjukfrånvaron har minskat bland annat inom arbete och välfärd där andelen sjukfrånvaro som är över 59 dagar har minskat med åtta procentenheter jämfört med 2023. Långtidssjukfrånvaron ökar för medarbetarna inom till exempel utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och Värends räddningstjänst.

Minskning av antal övertidstimmar på koncernnivå
Övertiden minskar med ungefär 15 procent på koncernnivå. Denna minskning är troligtvis ett resultat av att fler medarbetare har anställts och att behovet av övertidsarbete därmed minskar. Ett exempel är omsorgsnämnden där övertiden har minskat. En viss ökning av övertid finns inom kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden samt Vöfab. Ökningen inom samhällsbyggnadsnämnden beror på beredskapsinsatser inom exempelvis snöröjning, halkbekämpning och drift inom VA. Även inom Vöfab har den största delen övertid sin grund i beredskapsutryckningar.

Resultat från ny medarbetarenkät indikerar hållbart medarbetarengagemang
Under 2024 infördes en ny medarbetarenkät som har ersatt den tidigare enkäten, Temperaturmätaren. Medarbetarenkätens frågor utgår från organisatorisk och social arbetsmiljö, hållbart medarbetarengagemang (HME) och psykologisk trygghet. Undersökningen som genomfördes i september har besvarats av 6523 medarbetare vilket innebär en svarsfrekvens på 83 procent. Svaren sammanställs i en 100-gradig skala där 0 står för påståendet *Stämmer mycket dåligt* och 100 för *Stämmer mycket bra*. Växjö kommunkoncerns totala värde inom HME ligger på 79 av max 100 och gränsvärdet är 70. Det finns ett relativt stort spann mellan olika verksamheter inom koncernen, från 85 som högst till 63 som lägst. Vidingehem har ett resultat som ligger en bit över kommunkoncernens och flera förvaltningar ligger strax över 80. Värends räddningstjänst och Linnaeus Science Park har låga resultat inom flera områden jämfört med övriga verksamheter. För Värends räddningstjänst visar resultatet på lägre engagemang än genomsnittet vilket troligtvis härrör sig till oro kring dygnsviloregler och pensionsvillkor. Åtgärder är framtagna och uppföljning är planerad.

Medarbetarnas upplevelse av psykologisk trygghet följs upp i medarbetarenkät
En trygg och inkluderande arbetskultur och arbetsmiljö, även benämnt psykologisk trygghet, är förutsättningar för väl fungerande arbetsgrupper och för att kunna tillvarata medarbetares kompetens. Under året har ett utbildningskoncept, bestående av film och dialogmaterial, spridits i organisationen. Samtliga chefer i kommunkoncernen har i samband med Chefens dag följt upp insatser i sina respektive arbetsgrupper. HR-avdelningen kommer under 2025 att utbilda medarbetare så att de kan stötta verksamheten och genomföra gruppinsatser kopplat till psykologisk trygghet.

I medarbetarenkäten som genomfördes i september har medarbetarna fått svara på ett antal frågor som följer upp upplevelsen av en trygg och inkluderande arbetsmiljö. Resultatet på koncernnivå motsvarar ett index på 80 av 100 och områden som har högst resultat är *På min arbetsplats kan och vågar jag fråga när jag inte förstår*, *Jag känner mig som en del av arbetsgemenskapen* samt *På min arbetsplats upplever jag att vi hjälper och stöttar varandra.*

Förebyggande arbetsmiljöinsatser genom friskvårdsbidrag och gemensamt systemstöd
Friskvårdsbidraget för kommunkoncernen som helhet har under 2024 utnyttjats av 80 procent av medarbetarna vilket är en ökning med en (1) procentenhet jämfört med föregående år. Ökningen är positiv då en hög nyttjandegrad av en organisations friskvårdssatsningar kan påverka hälsotalen i positiv riktning. Enligt Nyckeltalsinstitutet gäller detta framför allt om nyttjandegraden är över 80 procent. Det andel av friskvårdsbidraget (belopp i kronor) som har utnyttjats är 76 procent jämfört med 74 procent föregående år.

Under 2024 har personalstatistik blivit tillgänglig i ett nytt systemstöd vilket ger chefer förutsättningar att göra löpande analyser, bland annat kopplat till arbetsmiljöfrågor. Det ger i sin tur chefer möjlighet att sätta in rätt åtgärder vid rätt tidpunkt. Tillgängliggörande och analys av personalstatistik är en viktig pusselbit för att chefer ska kunna arbeta proaktivt med hälsofrämjande insatser och motverka arbetsrelaterad sjukfrånvaro. Insatser kan behöva vidtas inom olika områden kopplat till den fysiska, digitala eller organisatoriska/sociala arbetsmiljön.

Skyddsronder är ett viktigt verktyg för att undersöka arbetsmiljön. Rapportering av riskobservationer och tillbud är en del i det

systematiska arbetsmiljöarbetet för att förebygga att skador och arbetssjukdomar uppstår. Implementering av ett nytt systemstöd för skyddsronder, tillbud och olyckor samt riskbedömningar är genomförd och har nu övergått i förvaltning. Syftet är att chefen ska få en samlad bild över sitt arbetsmiljöarbete i ett och samma system och att det blir lätt att göra rätt. Inom omsorgsnämnden ser man en positiv trend genom att fler riskobservationer och tillbud har rapporterats jämfört med rapportering av olycksfall, färdolyckor och arbetssjukdom. Detta kan vara ett resultat av införandet av det nya systemet, utbildning för chefer samt dialog med medarbetare.

Den fackliga dialogen är betydelsefull och under året har fackliga parter deltagit i referensgrupper kopplat till flera arbetsmiljörelaterade uppdrag. Det handlar bland annat om ny medarbetarenkät, årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete, riskbedömningar, att tydliggöra skyddsombudets roll samt att föra dialog om förutsättningar för samverkansavtal.

Framtid och omvärld
Parallellt med att rekrytera ny personal behöver Växjö kommun arbeta för att tillvarata den potential som finns hos befintliga medarbetare. Att arbeta aktivt med en god arbetsmiljö, möjliggöra för fler att jobba längre upp i ålder och säkerställa att medarbetare trivs kan få positiva effekter både för medarbetarupplevelse och kompetensförsörjning.

	Uppdrag
KF	**Genomlysning av arbetsvärdering och utveckling av lönekartläggning**

2024-12-17:
Under 2024 har Växjö kommun upphandlat och implementerat ett nytt systemstöd för lönekartläggning och arbetsvärdering (Sysarb) i syfte att kvalitetssäkra och underlätta arbetet. En omfattande översyn av befintlig arbetsvärdering har gjorts med värdering, nivågruppsindelning av befattningar samt införande och förankring av Sysarbs jobbarkitektur.

Lönekartläggning och analys har genomförts för att se om det förekommer löneskillnader som har direkt eller indirekt samband med kön. Lönekartläggning 2024 visar inte på några osakliga löneskillnader i Växjö kommun. Det har även gjorts en analys av bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor och samtliga lönebestämmelser och dess tillämpning bedöms vara könsneutrala. Lönekartläggning 2024 har däremot synliggjort ett behov av att arbeta för en mer enhetlig lönesättning genom att det tas större hänsyn till kommunens övergripande lönebild för aktuell befattning vid rekrytering av nya medarbetare.

Arbetet med översyn av arbetsvärdering och lönekartläggning har skett i samverkan med fackliga parter. Fackliga organisationer har bjudits in till information och dialog i samband med upphandling och implementering av nytt systemstöd. Arbetsgivaren har också bjudit in fackliga organisationer till möten för presentation och dialog om arbetsvärdering och slutsatser av 2024 års lönekartläggning.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Andel pass med delade turer i förhållande till totalt antal pass	2024			-		
KF	Andel anställda som nyttjar friskvårdsbidrag	2024			80 %	↗	
KF	Visstidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	2023	6 %	8 %	7 %	↗	
KF	Visstidsanställda timavlönade, kommun, andel (%)	2023	9 %	11 %	10 %	↘	
KF	Heltidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	2023	89 %	91 %	90 %	↗	

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	2023	7 %	5 %	6,5 %	↗	●
KF	Sjukfrånvaro mer än 59 dagar som andel av total sjukfrånvaro bland anställda, kommun, andel (%)	2023			35 %	↘	●

Förväntad utveckling

Utvecklingen i omvärlden påverkar Växjö kommun

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) presenterar regelbundet budgetförutsättningar för innevarande år samt för kommande period på tre år. I SKR's senaste cirkulär 24:56 från december 2024 görs bedömningen att hushållens konsumtion kommer att få svensk BNP att växa 2025 och att antalet arbetade timmar vänder uppåt. Detta innebär då en real uppgång för skatteunderlaget 2025 och ökade skatteintäkter för Växjö kommun.

Även andra institut gör samma bedömning. Riksbanken bedömer att vi är nära en vändning, men att det är osäkert hur stark återhämtningen blir. Finansdepartementet menar att lågkonjunkturen dröjer sig kvar men att den ekonomiska återhämtningen är i sikte. Samtidigt finns betydande risker kopplade till världs- och handelspolitik i omvärlden, vilket påverkar den ekonomiska utvecklingen.

SCB presenterade under året sin befolkningsframskrivning. Åldersgruppen 1-5 åringar beräknas växa något under de närmaste åren, men inte i samma takt som de äldre åldersgrupperna. Den högsta tillväxten i befolkningen sker bland de äldre där gruppen 80 år och äldre förväntas växa kraftigt under de kommande decennierna. Grupperna i arbetsför ålder växer i en långsammare takt. Detta påverkar både arbetsmarknad, välfärdssystem och samhällsstruktur. Förutsättningarna är desamma i Växjö kommun. Befolkningen beräknas fortfarande öka, men i betydligt lägre takt. En mer detaljerad beskrivning av befolkningsutvecklingen i Växjö kommun beskrivs i avsnittet Omvärldsanalys, Befolkningsutveckling.

Växjö kommun ser en fortsatt låg efterfrågan inom exploateringsverksamheten och gör bedömningen att man under de närmaste året kommer att arbeta med betydligt lägre volymer jämfört med den senaste 10-årsperioden.

Växjö kommuns budget för 2025 med plan för 2026 och 2027

Växjö kommun befinner sig i en stark ekonomisk position, med ett överskott på 79 miljoner kronor för 2024. Den positiva avvikelsen mot 2024 års budget, 185 miljoner kronor, förklaras av fler faktorer. En av dessa är ett bättre resultat än budgeterat inom nämnderna. Pensionskostnaderna ökade under 2024 till följd av den höga inflationen under 2023, men enligt SKR senaste ekonomirapport förväntas inflationen dämpas framöver. Detta innebär att pensionskostnaderna kommer att minska betydligt från 2025 och framåt, vilket ger kommunen finansiellt handlingsutrymme.

Trots osäkerheter i omvärlden och ekonomiska utmaningar som hög arbetslöshet och höga priser, har Växjö kommun ett fortsatt gott läge att nå kommunfullmäktiges fastställda finansiella mål. Växjö kommun budgeterar ett positivt resultat på 155 miljoner kronor.

Exempel på satsningar i budgeten är mer resurser till skolor, fritidshem och elevhälsa för att stärka barns och ungas möjligheter att nå sina mål, insatser för att skapa säkrare offentliga miljöer och stärka det sociala stödet för invånarna samt fortsatt arbete för att minska klimatpåverkan, utveckla grönare stads- och landsbygdsmiljöer och öka energieffektiviteten. Därtill kommer flera uppdrag som ges till enskilda nämnder och bolag.

Till budget 2024 implementerades en ny investeringsprocess. Denna process ligger till grund för beslut om investeringar på övergripande nivå. Beslutade och planerade utgifter kopplade till kommunkoncernens samtliga investeringar med driftsättningsår 2025-2029 överstiger 10 miljarder kronor, varav ca 1,5 miljarder avser 2025. Beslutade och planerade skattefinansierade investeringar inom kommunens nämnder, det vill säga exklusive investeringar som görs i kommunens bolag, uppgår för 2025 till 700 miljoner kronor. Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet är investeringsintensiv och fördelning av investeringsvolymer mellan infrastruktur, grönytor med mera som nämnden beslutar om ska spegla ambitionen om ett hållbart samhälle. Klimatanpassningar, hållbara transporter och infrastruktur samt motståndskraftiga naturmiljöer är områden som nämnden ska prioriteras.

Ett större investeringsprojekt som kan nämnas är det påbörjade arbetet med att skapa en ny simanläggning på Bäckaslövsområdet. Detta görs samtidigt som processen för att göra den gamla simhallen vid Växjösjön redo för en ny offentlig verksamhet påbörjas.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

		KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**Not**	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Verksamhetens intäkter	2, 4	1 676	1 633	3 861	3 701
Verksamhetens kostnader	3, 4	-8 111	-7 712	-9 312	-8 826
Av- och nedskrivningar	11-13	-169	-166	-775	-810
Verksamhetens nettokostnader		**-6 604**	**-6 245**	**-6 226**	**-5 935**
Skatteintäkter	5	4 916	4 851	4 916	4 851
Generella statsbidrag och utjämning	6, 7	1 543	1 359	1 543	1 359
Verksamhetens resultat		**-145**	**-35**	**233**	**275**
Finansiella intäkter	8	407	396	126	111
Finansiella kostnader	9, 10	-183	-206	-339	-329
Resultat efter finansiella poster		**79**	**155**	**20**	**57**
Extraordinära poster					
Årets resultat		**79**	**155**	**20**	**57**

Balansräkning

		KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**Not**	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	11	1	1	1	1
Materiella anläggningstillgångar		3 350	3 045	16 838	16 404
varav mark, byggnader och tekniska anläggningar	12	2 526	2 304	12 635	12 135
varav maskiner och inventarier	13	222	186	3 181	3 125
varav pågående investeringar	14	602	555	1 022	1 144
Finansiella anläggningstillgångar	15	1 621	1 967	1 169	1 243
Summa anläggningstillgångar		**4 972**	**5 013**	**18 008**	**17 648**
Bidrag till infrastruktur		**-**	**-**	**-**	**-**
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	16	460	450	559	551

Fordringar	17	1 192	947	1 074	1 264
Kortfristiga placeringar		-	-	4	3
Kassa och bank	18	955	885	975	919
Summa omsättningstillgångar		**2 607**	**2 282**	**2 612**	**2 737**
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 579**	**7 295**	**20 620**	**20 385**

		KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr		**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	19				
Årets resultat		79	155	20	57
Resultatutjämningsreserv		246	153	246	153
Övrigt eget kapital		2 373	2 311	5 637	5 679
Summa eget kapital		**2 698**	**2 619**	**5 903**	**5 889**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	1 487	1 421	1 523	1 460
Andra avsättningar	21	169	205	745	722
Summa avsättningar		**1 656**	**1 626**	**2 268**	**2 182**
Skulder					
Långfristiga skulder	22	866	1 025	8 569	7 796
Kortfristiga skulder	23	2 359	2 025	3 880	4 518
Summa skulder		**3 225**	**3 050**	**12 449**	**12 314**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**7 579**	**7 295**	**20 620**	**20 385**
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	**24**	**8 357**	**7 817**	**8 357**	**7 817**
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	25	19	17		62
Övriga ansvarsförbindelser		-	-		-

Kassaflödesanalys

		KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	Not	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Årets resultat		79	155	20	57

Justering för ej likviditetspåverkande poster:					
av- och nedskrivningar	11-13	169	166	775	810
förändring avsättning exkl utbetalningar	20	170	52	231	221
Ej likviditetspåverkande poster (realisationsresultat/utrangering materiella anläggningstillgångar, latenta skatter mm)	3,9	8	49	-6	59
Likviditetspåverkande poster; utbetalning pensioner samt minskning övriga avsättningar	20,21	-145	-94	-145	-94
MEDEL FRÅN VERKSAMHETEN FÖRE FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL		**281**	**328**	**875**	**1 053**
Förändring kortfristiga fordringar, exkl fordr koncernföretag (-ökn, +minskn)	17	35	-152	188	-403
Förändring förråd, exploateringstillg (-ökn, +minskn)	16	-10	-41	-8	-40
Förändring kortfristiga skulder, exkl kortfr låneskuld (-minskn, +ökn)	23	334	-28	-238	817
Minskning förutbetalda investeringsbidrag etc och investeringsbidrag, årets resultatförda	22	-	-	-	-
MEDEL FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		**640**	**107**	**817**	**1 427**
Bruttoinvesteringar materiella anläggningstillgångar	inv.red.	-478	-348	-1 209	-1 535
Bruttoinvestering immateriella anläggningstillgångar	inv.red	-	-	-	-
Ökning anslutningsavg, invest.bidrag etc, årets investeringsinkomster	inv.red.	26	51	26	51
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	inv.red.	-	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	inv.red	-	-	-	-
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	15	-8	-	-	-
Minskning av finansiella anläggningstillgångar	15	346	-	74	-
MEDEL FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		**-114**	**-297**	**-1 109**	**-1 484**
Ökning/minskning kortfristig fordran koncernföretag	17	-280	150	-	-
Minskning långfristiga lån	22	-159	85	348	-625
Nya långfristiga lån/amortering	22	-	-450	-	-49
Förändring långfr skulder anslutningsavg etc	22	-17	-327	-	-
MEDEL FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		**-456**	**-542**	**348**	**-674**
ÅRETS KASSAFLÖDE		**70**	**-732**	**56**	**-731**
Likvida medel vid årets början	18	885	1 617	919	1 650
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT		**955**	**885**	**975**	**919**

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisning 2024 är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning, LKBR och rekommendationer från Rådet för kommunalredovisning, RKR. Avvikelser och förtydliganden jämfört med LKBR och RKR:s rekommendationer framgår nedan.

Byte av redovisningsprincip år 2020 pensioner till fullfondsmodellen

Enligt kommunfullmäktiges beslut tillämpar kommunen från år 2020 fullfondsmodellen för redovisning av pensioner, vilket är en avvikelse från LKBR. Fullfondsmodellen innebär att pensionsåtagande intjänat till och med år 1997 (exklusive visstidspension) istället för ansvarsförbindelse redovisas på balansräkningen som en avsättning. Det innebär att förändringen av denna del också påverkar resultatet. Bakåt i tiden då skulden har vuxit har fullfondsmodellen ökat kostnaderna och därmed försämrat resultatet. Då utbetalningarna de senaste åren istället överskrider värdeförändringen blir skillnaden mellan modellerna det motsatta. Den resultatmässiga effekten av de olika modellerna, framgår i egen upplysningsnot "Pensionsredovisning enligt blandmodellen".

Tillämpning av fullfondsmodellen motiveras av att pensionsskulden som då synliggörs i balansräkningen ger en mer rättvisande och mer transparant redovisning av pensionsförpliktelserna, vilket framkom i en statlig utredning av den kommunala redovisningen från 2016. I utredningen påpekades också att fullfonderingsmodellen gör det enklare för politiker, tjänstemän och andra intressenter av årsredovisningen att förstå hur stor den redovisade pensionsskulden faktiskt är. Att redovisningen är transparent och rättvisande är särskilt viktigt ur en demokratisk synvinkel. Även om fullfondsmodellen bedöms vara mer konjunkturkänslig än blandmodellen leder den i normalfallet till lägre kostnader.

Redovisning av förutbetalda intäkter som regleras under flera år

Under år 2020 ändrades redovisningen av investeringsbidrag och intäkter anslutningsavgifter VA för pågående anläggningstillgångar till att redovisas som långfristiga skulder istället för att som tidigare en minskning av anläggningstillgångar. De förutbetalda intäkterna periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av ersättningarna skrivs av.

Redovisning av exploateringsverksamhet

Inkomster och utgifter bruttoredovisas i resultat- och balansräkning. Den del av exploateringen som avser tomtmark till försäljning bokförs som en omsättningstillgång. Värdering görs till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde per balansdagen. Investeringar i allmän platsmark klassificeras som en materiell anläggningstillgång. Avskrivningar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Den del av inkomsten som avser allmän platsmark tas upp som en förutbetald intäkt. Enligt kommunens modell vinstavräknas projekt där upparbetningsgraden av kostnader är lika med eller överstiger 90 procent av totalt prognostiserade kostnader. Vidare görs avräkning först när minst 90 procent av försäljningen är gjord. Befarade förluster bokförs

direkt.

Sammanställda räkenskaper

Enligt den kommunala bokförings- och redovisningslagen ska årsredovisningen innehålla sammanställda räkenskaper som även innefattar den kommunala verksamheten som bedrivs i bolagsform och i form av kommunalförbund. De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelse i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen. De sammanställda räkenskaperna upprättas i enlighet med RKR R16. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i förvärvat dotterbolag vid förvärvstidpunkten elimineras. I de sammanställda räkenskaperna ingår endast eget kapital som intjänats efter förvärvstidpunkten. Proportionell konsolidering innebär att kommunens ägarandel av koncernföretagets intäkter, kostnader, tillgångar och skulder inkluderas i de sammanställda räkenskaperna. De sammanställda räkenskaperna omfattar bolag där kommunen har en ägarandel på minst 20 procent. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av organisationsschemat i förvaltningsberättelsen.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Realisationsvinster och realisationsförluster samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering redovisas alltid som jämförelsestörande. Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen.

Skatteintäkter

I enlighet med RKR R2 periodiseras kommunalskatten och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänats av de skattskyldiga. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos 2024.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgångar om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett basbelopp och gäller som en gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde minskat med planenliga avskrivningar. Ränteutgifter aktiveras inte. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänför sig till. Anläggningens värde och livslängd prövas under året för att se om nedskrivningsbehov finns.

Avskrivning

Avskrivningar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen:

- Mark, byggnader och tekniska anläggningar: 15-50 år
- Maskiner och inventarier: 3-15 år

För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperiod där varje komponents anskaffningsvärde uppgår till ett väsentligt belopp tillämpas komponentavskrivning. För gator och vägar används sex olika komponenter (beläggning, obundna lager, isolering, brokonstruktion, gatuanordningar och slitlager) med avskrivningstider på mellan fem till 75 år. För VA-anläggningar används fem olika komponenter (bygg, maskin, el, styr/övervakning och anläggning/ledningar) med avskrivningstider mellan fem och 50 år. Komponenter och schabloner används som riktlinjer vid uppdelning och aktivering av anläggningar. Individuella bedömningar görs när så är relevant för att på bästa sätt spegla nyttjandeperioden. Kommunen har skärpt tillämpningen av komponentavskrivning från och med räkenskapsåret 2017 i enlighet med den uppdatering som gjordes av dåvarande RKR nr 11.4. För gator och vägar har retroaktiv justering gjorts för anläggningar som aktiverats efter 2002, med ett restvärde på över 1,5 mnkr och en återstående livslängd på minst tio år. För VA-anläggningar har retroaktiv justering gjorts för anläggningar som har aktiverats efter 2002, med ett restvärde på över fem miljoner kronor och med en återstående livslängd med minst tio år.

Leasing

Leasingavtal avseende bilar hanteras som operationella. Avtal hänförbara till kommunala fastigheter hanteras i underkoncernen VKAB som finansiella leasingavtal. I kommunen redovisas dessa som operationella leasingavtal, det vill säga redovisas som hyreskostnad.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar redovisas enligt lägsta värdets princip, det vill säga det lägsta av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet. Kundfordringar äldre än ett år har skrivits ned med 100 procent. Kravåtgärder fullföljs även beträffande nedskrivna kundfordringar.

Avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen.

Pensioner

Se avsnitt ovan om förändrad redovisningsprincip för pensioner från år 2020. Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS. Den samlade pensionsskulden, inklusive löneskatt, återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och ansvarsförbindelser. Kvarvarande ansvarsförbindelse pensioner avser visstidspension intjänad t.o.m. är 1997 vars avtal ännu inte lösts ut. Pensionsåtagande för anställda i de företag som

ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3.

Särredovisning av vatten- och avloppsverksamhet samt avfallshantering

Vatten- och avloppsverksamheten (VA) ingår i kommunens samlade verksamhet. Enheterna belastas med overheadkostnader och dessutom betalas ränta på avräkning mot kommunen. En särredovisning har upprättats över den taxefinansierade verksamheten. Från och med det räkenskapsår som inleds den första januari 2017 hanteras överuttag där prissättning sätts genom självkostnad som en skuld till abonnenterna. VA-verksamheten redovisas särskilt i avsnittet noter " Upplysning om upprättad särredovisning". Från och med 1 januari 2019 bedrivs avfallsverksamheten i Växjö kommun i ett kommunalt bolag, Södra Smålands Avfall och Miljö AB (SSAM), gemensamt med Lessebo, Markaryd, Tingsryds och Älmhults kommuner.

Noter

	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Not 2. Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter (material och varor)	120	144	1 028	1 009
Taxor och avgifter	441	419	534	540
Hyror och arrenden	101	103	1 084	958
Bidrag	611	625	685	668
Försäljning av verksamhet/entreprenader	278	255	242	220
Försäljning av exploateringsfastigheter	62	75	62	75
Realisationsvinster	0	0	2	2
Övriga intäkter	63	12	224	229
Summa	**1 676**	**1 633**	**3 861**	**3 701**
Not 3. Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-4 078	-3 865	-4 571	-4 317
Pensionskostnader inkl. löneskatt	-534	-469	-565	-503
Köp av huvudverksamhet	-1 333	-1 233	-1 276	-1 206
Lämnade bidrag	-319	-302	-295	-295
Lokal och markhyror	-812	-741	-218	-194
Exploateringskostnader	-16	0	-16	0
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-151	-150	-381	-403
Bränsle, energi och vatten	-56	-40	-467	-358
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-50	-61	-273	-298
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-249	-234	-268	-253
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	-134	-161	-181	-216

Övriga tjänster	-226	-286	-291	-349
Realisationsförluster och utrangeringar	-3	-23	-19	-33
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	-19	-17	-24	-19
Skattekostnader bolag	-	-	-22	5
Övriga kostnader	-131	-130	-445	-387
Summa	**-8 111**	**-7 712**	**-9 312**	**-8 826**
Not 4. Jämförelsestörande poster				
Bland verksamhetens intäkter respektive kostnader ingår följande poster hänförliga till kommunens exploateringsverksamhet:				
Intäkter sålda tomter	62	75	62	75
Kostnader sålda tomter	-16	5	-16	5
Exploateringsverksamhetens nettokostnader	**46**	**80**	**46**	**80**
Not 5. Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	4 923	4 750	4 923	4 750
Definitiv slutavräkning föregående år	-25	25	-25	25
Preliminär slutavräkning aktuellt år	18	76	18	76
Summa	**4 916**	**4 851**	**4 916**	**4 851**

	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Not 6. Generella statsbidrag				
Bidrag för LSS-utjämning	61	55	61	55
Tillfälliga generella statsbidrag	0	0	0	0
Generellt statsbidrag välfärd	0	0	0	0
Kommunal fastighetsavgift	206	191	206	191
Summa	**267**	**246**	**267**	**246**
Not 7. Skatteutjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	1 187	1 108	1 187	1 108
Kostnadsutjämningsavgift	-208	-222	-208	-222
Regleringsbidrag	297	227	297	227
Summa	**1 276**	**1 113**	**1 276**	**1 113**
Not 8. Finansiella intäkter				
Utdelning på aktier och andelar från koncernföretag	225	246	0	1
Utdelning på aktier och andelar i Kommuninvest	5	-	5	-
Ränteintäkter	106	81	120	109
Borgensavgifter	71	68	0	0

Realisationsresultat	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	1	1	1
Summa	**407**	**396**	**126**	**111**
Not 9. Finansiella kostnader				
Ränta på pensionsavsättningar	-139	-131	-139	-133
Räntekostnader	-34	-13	-166	-133
Aktieägartillskott	-8	0	0	0
Övriga finansiella kostnader	-2	-62	-34	-63
Summa	**-183**	**-206**	**-339**	**-329**

Not 10. Finansiella instrument och riskhantering

För att hantera ränterisk vid upplåning av Sandvik 3 har Växjö kommun tecknat derivatavtal i form av ränteswappar. För säkring av el-priser och valutakurser använder dotterbolaget VEAB el- och valutaterminer. Tabellen visar verkliga värden per bokslutsdatum. För samtliga derivatinstrument tillämpas säkringsredovisning vilket innebär att verkliga värden inte bokförs.

Säkring av ränterisk	**2024 Swapvolym**	**2024 Verkligt värde**	**2023 Swapvolym**	**2023 Verkligt värde**
Ränteswappar	600	16	600	30
Summa	**600**	**16**	**600**	**30**
	600	**16**	**600**	**30**

Övriga säkringar	**2024 Nominellt värde**	**2024 Verkligt värde**	**2023 Nominellt värde**	**2023 Verkligt värde**
Elterminer, sälj	181	24	201	14
Elterminer, köp	2	0	-6	0
Valutaterminer	0	0	3	3
Summa	**183**	**24**	**198**	**17**

	2024	**2023**	**2022**	**2021**
Not 11. Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	**6**	**20**	**6**	**20**
Inköp	0	0	0	0
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	-14	0	-14
Överföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	**6**	**6**	**6**	**6**

Ingående ackumulerade av- och nedskrivningar	**-5**	**-10**	**-5**	**-10**
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	8	0	8
Överföringar	0	0	0	0
Årets av- och nedskrivningar	0	-3	0	-3
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar	**-5**	**-5**	**-5**	**-5**
Utgående redovisat värde	**1**	**1**	**1**	**1**
Genomsnittlig avskrivningstid, år	9	7		2

	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Not 12. Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	**3 299**	**2 772**	**17 993**	**16 566**
Inköp	5	0	23	62
Försäljningar	0	0	-44	-28
Utrangeringar	-7	-28	-7	-27
Överföringar	328	555	1 161	1 420
Utgående anskaffningsvärde	**3 625**	**3 299**	**19 126**	**17 993**
Ingående ackumulerade avskrivningar	**-995**	**-909**	**-5 692**	**-5 281**
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	4	15	43	30
Överföringar	0	0	-151	10
Årets avskrivningar	-108	-101	-473	-451
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-1 099**	**-995**	**-6 273**	**-5 692**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	**-**	**-**	**-167**	**-140**
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Överföringar	-	-	-48	36
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-3	-63
Utgående ackumulerade nedskrivningar			**-218**	**-167**
Utgående redovisat värde	**2 526**	**2 304**	**12 635**	**12 134**
Genomsnittlig avskrivningstid, år	30	30	40	40

mnkr	KOMMUN 2024	KOMMUN 2023	KOMMUNKONCERN 2024	KOMMUNKONCERN 2023
Not 13. Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	**733**	**686**	**6 784**	**6 386**
Inköp	34	43	201	307
Försäljningar	-1	0	-1	0
Utrangeringar	-1	-19	-78	-151
Överföringar	64	23	144	242
Utgående anskaffningsvärde	**829**	**733**	**7 050**	**6 784**
Ingående ackumulerade avskrivningar	**-547**	**-501**	**-3 414**	**-3 227**
Försäljningar	1	0	1	0
Utrangeringar	1	16	70	132
Överföringar	0	0	21	-19
Årets avskrivningar	-62	-62	-302	-300
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-607**	**-547**	**-3 624**	**-3 414**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	**0**	**0**	**-245**	**-245**
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**0**	**0**	**-245**	**-245**
Utgående redovisat värde	**222**	**186**	**3 181**	**3 125**
Genomsnittlig avskrivningstid, år	5	7	23	23
varav finansiell leasing, Sandvik 3				
Anskaffningsvärde	-	-	928	925
Nyanskaffning	-	-	4	4
Avyttring och utrangering	-	-	-3	-1
Nedskrivning	-	-	-134	-135
Ackumulerade avskrivningar	-	-	-259	-235
Bokfört värde	**-**	**-**	**536**	**559**

mnkr	KOMMUN 2024	KOMMUN 2023	KOMMUNKONCERN 2024	KOMMUNKONCERN 2023

Not 14. Pågående ny- och ombyggnad				
Ingående anskaffningsvärde	**555**	**794**	**1 144**	**1 592**
Inköp	439	348	1 080	1 230
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	-9	0	-9
Nedskrivningar	0	0	0	-7
Överföringar	-392	-578	-1 202	-1 662
Utgående anskaffningsvärde	**602**	**555**	**1 022**	**1 144**
Not 15. Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper och andelar				
VKAB	0	0	0	0
Förlagsbevis Kommuninvest	0	0	0	0
Andelar i Kommuninvest utgående värde	29	29	29	29
Övrigt	9	9	0	9
Långfristiga fordringar				
Utlåning till kommunens koncernföretag	456	736	0	0
Utlåning till föreningar i Arenastaden	387	418	387	418
Utlåning till SEB	658	687	658	687
Överinsats Kommuninvest	9	9	9	9
Övrigt	73	79	86	91
Summa	**1 621**	**1 967**	**1 169**	**1 243**

	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Not 16. Förråd m.m.				
Exploateringstillgångar	450	441	450	441
Förråd	10	9	109	110
Summa	**460**	**450**	**559**	**551**
Not 17. Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	108	116	200	273
Fordran statsbidrag	190	168	189	168
Mervärdeskatt och övriga skattefordringar	117	68	7	71
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	457	572	418	671
Kortfristig utlåning till kommunens koncernföretag	280	-	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	40	23	260	80

Summa	**1192**	**947**	**1074**	**1263**
Not 18. Kassa och bank				
Bank	955	885	975	919
Summa	**955**	**885**	**975**	**919**
Kommunen har enligt avtal med bank en checkkredit på 10 mnkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 19. Eget kapital				
Ingående eget kapital	2 373	2 311	5 643	5 691
Resultatutjämningsreserv	246	153	246	153
Ingående eget kapital	2 619	2 464	5 889	5 844
Rättelse av fel (gatukostnadsersättningar)			-6	-12
Årets resultat	79	155	20	57
Utgående eget kapital	**2 698**	**2 619**	**5 903**	**5 889**
Resultatutjämningsreserv				
Ingående resultatutjämningsreserv	153	153	153	153
Årets avsatta medel	93	-	93	-
Årets använda medel	-	-	-	-
Utgående resultatsutjämningsreserv	**246**	**153**	**246**	**153**
Not 20. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
Ingående avsättning pensioner intjänat fr.o.m.1998 inkl löneskatt	**330**	**318**	**367**	**362**
Nya förpliktelser under året				
-nyintjänad pension	0	2	0	2
-ränte- och basbeloppsuppräkning	26	24	26	24
-övrigt	4	4	4	4
Årets utbetalningar	-17	-16	-20	-23
Förändring av löneskatt	-2	-2	-2	-2
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt	0	0	0	0
Summa avsatt till pensioner intjänat fr.o.m.1998	**341**	**330**	**375**	**367**
Ingående avsättning pensioner intjänat t.o.m.1997 inkl löneskatt	**1 091**	**1 070**	**1 091**	**1 070**
Nya förpliktelser under året				
-nyintjänad pension	-1	-2	-1	-2
-ränte- och basbeloppsuppräkning	83	80	83	80
-övrigt	46	16	46	16
Årets utbetalningar	-84	-77	-84	-77
Förändring av löneskatt	11	4	11	4

Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt	0	0	0	0
Summa avsatt till pensioner intjänat t.o.m.1997	**1 146**	**1 091**	**1 146**	**1 091**
Specifikation avsättning pensioner				
Förmånsbestämd ålderspension	155	155	155	155
Ålderspension	97	87	97	87
Efterlevande	5	7	5	7
Särskild avtalspension	1	2	27	27
Livränta	9	8	17	17
Visstidspension/särskild avtalspension enligt överenskommelse	7	7	7	7
Löneskatt	67	64	69	69
Pensioner intjänade t.o.m. 1997 inkl löneskatt 24,26 %	1 146	1 091	1 146	1 091
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt	0	0	0	0
Summa avsatt till pensioner	**1 487**	**1 421**	**1 523**	**1 460**

	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Not 21. Andra avsättningar				
Ingående avsättning	205	119	722	605
Nya avsättningar	4	86	63	117
Ianspråktagna avsättningar	-40	-	-40	0
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	0	0
Utgående avsättning	**169**	**205**	**745**	**722**
Specifikation övriga avsättningar				
Uppskjuten skatteskuld bolagen	-	-	527	474
Statlig infrastruktur (Åryd och Fagrabäck)	107	139	107	139
Återställning deponi Häringetorp	13	13	13	13
Övriga avsättningar (testamenten med mera)	49	53	98	96
Summa övriga avsättningar	**169**	**205**	**745**	**722**
Not 22. Långfristiga skulder				
Lån banker och kreditinstitut	536	696	7 553	6 753
Förutbetalda intäkter som regleras under flera år	330	329	0	0
Övriga långfristiga skulder	0	0	1 016	1 043
Summa långfristiga skulder	**866**	**1 025**	**8 569**	**7 796**
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta	4,2%	4,4%	1,7%	1,4%

Genomsnittlig räntebindningstid	0,2 år	0,1 år	3,3 år	2,7 år
Genomsnittlig ränta före beaktande av räntesäkringar	4,2%	4,4%	1,8%	1,5%
Lån som förfaller inom:				
0-3 år	20 %	20 %	31 %	43 %
3-5 år	0 %	0 %	31 %	27 %
senare än 5 år	80 %	80 %	38 %	30 %
Specifikation förutbetalda intäkter som regleras under flera år:				
Investeringsbidrag etc och anslutningsavgifter VA periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av investeringsbidraget etc respektive anslutningsavgifter skrivs av.				
Förutbetalda investeringsbidrag/ersättningar, ingående värde	**27**	**31**	**-**	**-**
Årets nya investeringsbidrag/ersättningar	1	0	-	-
Omföringar	35	5	-	-
Årets resultatförda investeringsbidrag/ersättningar	-3	-9	-	-
Förutbetalda investeringsbidrag/ersättningar, utgående värde	**60**	**27**		
Förutbetalda anslutningsavgifter VA, ingående värde	**224**	**177**	**-**	**-**
Årets nya anslutningsavgifter	6	0	-	-
Omföringar	23	52	-	-
Årets resultatförda anslutningsavgifter	-5	-5	-	-
Förutbetalda anslutningsavgifter VA, utgående värde	**248**	**224**		
Förutbetalda ersättningar till pågående (ännu ej aktiverade) anläggningar, ingående värde	**60**	**407**	**-**	**-**
Årets nya bidrag/ersättningar och anslutningsavgifter	19	-290	-	-
Omföringar	-58	-57	-	-
Förutbetalda ersättningar till pågående (ännu ej aktiverade) anläggningar, utgående värde	**21**	**60**		
SUMMA totalt förutbetalda intäkter som regleras under flera år	**329**	**311**		
Not 23. Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	-	-	1 267	1 666
Leverantörsskulder	440	424	572	642
Preliminär skatt för anställda	59	56	141	58
Upplupna löner	26	25	38	47
Sociala avgifter	80	68	119	73
Upplupna pensionskostnader, individuell del, inklusive löneskatt	141	135	128	142
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	914	948	1 231	1 187
Semesterlöneskuld samt okompenserad övertid	250	246	181	258
Övriga kortfristiga skulder	449	123	203	444

Summa kortfristiga skulder	**2 359**	**2 025**	**3 880**	**4 517**

	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
mnkr	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Not 24. Borgensåtaganden och ställda säkerheter				
Proprieborgen för kommunägda bolag	8 357	7 817	8 357	7 817
Övriga borgensåtaganden	0	0	0	0
Fastighets- och företagsinteckningar	0	0	0	0
Summa borgensåtaganden och ställda säkerheter	**8 357**	**7 817**	**8 357**	**7 817**
Not 25. Pensionsförpliktelser som ej har upptagits bland skulder/avsättningar Avser ej utbetald visstidspension inkl löneskatt. Intjänade pensioner t.o.m. år 1997 redovisas som avsättning enligt fullfondsmodellen.				
Ingående pensionsåtagande	**14**	**12**	**38**	**33**
Pensionsutbetalningar	0	0	0	0
Nyintjänad pension	1	0	1	0
Ränte- och basbeloppsuppräkning	1	1	1	1
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrigt	-1	1	-1	1
Utgående pensionsåtagande	**15**	**14**	**39**	**35**
Särskild löneskatt	4	3		
Summa	**19**	**17**	**39**	**35**

Kommuninvest

Växjö kommun har sedan 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 296 medlemmar (280 kommuner och 16 regioner) som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem har lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Växjö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2024-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 601 miljarder kronor och totala tillgångar till 604 miljarder kronor. Växjö kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 8 748 miljoner kronor (1,46 procent) och andelen av

de totala tillgångarna uppgick till 8 845 miljoner kronor (1,46 procent).

Växjö kommuns obligatoriska medlemsinsats i Kommuninvest ekonomisk förening uppgår till sammanlagt 113,1 miljoner kronor samt ytterligare 0,1 miljoner kronor i överinsats. Under 2024 har 8,7 miljoner kronor av överinsatsen omvandlats till obligatorisk medlemsinsats. Medlemsinsatsen i Kommuninvest ekonomisk förening är baserad på antalet invånare. Växjö kommuns sammanlagda medlemsinsats om 113,2 miljoner kronor uppfyller kraven på obligatorisk medlemsinsats för nuvarande kapitaliseringsperiod år 2021-2024.

Pensionsredovisning fullfondmodell jämfört med blandmodell

Resultaträkning mnkr	**Fullfond**	**Blandmodell**
Verksamhetens intäkter	1 676	1 676
Verksamhetens kostnader	-8 111	-8 141
Avskrivningar	-169	-169
Nettokostnader	**-6 604**	**-6 634**
Skatteintäkter	4 916	4 916
Generella stasbidrag	1 543	1 543
Verksamhetens resultat	**-145**	**-175**
Finansnetto	224	309
ÅRETS RESULTAT	**79**	**134**

Balansräkning mnkr	**Fullfond**	**Blandmodell**
Materiella anläggningstillgångar	3 351	3 351
Finansiella anläggningstillgångar	1 621	1 621
Förråd mm	460	460
Fordringar	1 192	1 192
Kassa och bank	955	955
Summa tillgångar	**7 579**	**7 579**
Eget kapital	2 698	3 616
varav årets resultat	79	134
Avsättningar	1 656	734
varav pensioner	1 487	565
Skulder	3 225	3 229
Summa eget kapital och skulder	**7 579**	**7 579**

Panter och ansvarsförbindelser		
Borgen och ställda säkerheter	8 357	8 357
Pensionsförpliktelser	**19**	**922**

Sammanlagd kostnad för kommunal räkenskapsrevision

Total kostnad för räkenskapsrevision (redovisningsrevision) i Växjö kommun uppgår för år 2024 till 335 tusen kronor (335 tkr år 2023). Kostnaderna avser de förtroendevalda revisorernas anlitade sakkunniga biträden från revisionsföretaget KPMG för granskningar gällande räkenskapsrevision och en andel av de förtroendevalda revisorernas arvode.

Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretag

	Ägartillskott		**Koncernbidrag**		**Utdelning**		**Finansiella poster**	
mnkr	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Köpare	Säljare
Växjö kommun	-	-	-	-	-	225	-	96
VKAB koncernen	-	-	-	-	225	-	95	-
Växjö Småland Airport AB	-	-	-	-	-	-	-	-
Värends Räddningstjänstförbund	-	-	-	-	-	-	-	-
AB Regionteatern Blekinge - Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-
Kulturparken Småland AB	-	-	-	-	-	-	-	-
SSAM AB	-	-	-	-	-	-	1	-
Växjö & Co	-	-	-	-	-	-	-	-

	Försäljning		**Lån**		**Borgen**		**Kortfristiga poster**	
mnkr	Köpare	Säljare	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Fordran	Skuld
Växjö kommun	769	132	453	-	-	-	239	83
VKAB koncernen	135	765	-	450	-	-	53	207
Växjö Småland Airport AB	1	4	-	3	-	-	2	2
Värends Räddningstjänstförbund	8	2	-	-	-	-	32	32
AB Regionteatern Blekinge - Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-
Kulturparken Småland AB	4	4	-	-	-	--	-	1

SSAM AB	8	19	-	-	-	-	2	2
Växjö & Co	-	-	-	-	-	-	-	-

Upplysning om upprättad särredovisning

Uppdrag och övergripande mål

De övergripande målen är att förse hushåll och verksamheter med dricksvatten av god kvalitet och utan avbrott i den mängd de behöver och att ta emot och leda bort dag- och spillvatten, samt på ett hållbart sätt rena avloppsvatten och ta till vara avloppets resurser.

Inom verksamheten sköts drift och underhåll av kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning som består av, vatten- och avloppsreningsverk, tryckstegringsstationer, ledningsnät, avloppspumpstationer och dagvattenanläggningar. På uppdrag sköts kommunens produktionsanläggning för biogas till fordonsbränsle. VA-verksamheten svarar även för utbyggnad av va-anläggningen i nya exploateringsområden samt förnyelse av ledningsnät och anläggningar.

Finansiering

Verksamheten finansieras via VA-taxa med brukningsavgifter och anläggningsavgifter. Brukningstaxan består av en fast avgift och en rörlig avgift baserad på vattenförbrukningen. Utöver detta tar VA-verksamheten ut anslutningsavgifter vid anslutningar av nya abonnenter eller när abonnenter bygger ut inom befintlig fastighet. Hur de olika taxorna är konstruerade framgår av kommunens hemsida.

VA-taxan strukturerades om från mätarbaserade avgifter till en bostadsenhetsbaserad taxa inför taxeåret 2024 och innebar inget ökat avgiftsuttag. Anläggningstaxan lämnades oförändrad. I jämförelse med 2023 ökade vattenförbrukningen med 3,2 procent det vill säga 155 000 kubikmeter. Den ökade förbrukningen är inom normal variation de senaste 8 åren.

VA-verksamhet

Resultat- och balansräkning vatten och avlopp

RESULTATRÄKNING, mnkr	**Not**	**2024**	**2023**
Verksamhetens intäkter	1	242	232
Verksamhetens kostnader	2	-174	-170
Av- och nedskrivningar	5,6,7	-48	-48
Verksamhetens nettokostnader		**20**	**14**
Finansiella intäkter	3	0	0
Finansiella kostnader	4	-20	-14
ÅRETS RESULTAT		**0**	**0**
BALANSRÄKNING, mnkr		**2023**	**2022**

TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	**5**	**0**	**0**
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	1 252	1 176
Maskiner och inventarier	7	7	8
Pågående investeringar	8	296	237
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 555**	**1 421**
Omsättningstillgångar			
Förråd med mera		0	0
Fordringar	9	58	63
Kassa och bank	10	-12	-205
Summa omsättningstillgångar		**46**	**-142**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 601**	**1 279**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Grundkapital	11	10	10
Skulder			
Långfristiga skulder	12	1 383	1 120
Kortfristiga skulder	13	208	149
Summa skulder		**1 591**	**1 269**
SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**1 601**	**1 279**

Noter vatten och avlopp

	Vatten och avlopp	
mnkr	**2024**	**2023**
Not 1. Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter (material och varor)	5	4
Bidrag	0	12
Taxor och avgifter	202	196
Överuttag/ökning skuld till abonnentkollektivet	26	13
Försäljning av verksamhet/entreprenader	9	7
Summa	**242**	**232**
Not 2. Verksamhetens kostnader		
Löner och sociala avgifter	-44	-41
Pensionskostnader inkl. löneskatt	-5	-4
Köp av huvudverksamhet	-4	-5

Lokal och markhyror	-7	-7
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-18	-23
Bränsle, energi och vatten	-30	-22
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-19	-24
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-3	-3
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	-6	-5
Övriga tjänster	-22	-18
Realisationsförluster och utrangeringar	-2	-2
Övriga kostnader	-14	-16
Summa	**-174**	**-170**
Not 3. Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	0	0
Summa	**0**	**0**
Not 4. Finansiella kostnader		
Räntekostnader	-20	-14
Summa	**-20**	**-14**
Not 5. Immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde	0	4
Ackumulerade avskrivningar	0	-1
Ackumulerade nedskrivningar	0	-3
Bokfört värde	**0**	**0**
Genomsnittlig avskrivningstid, år	0	6

	Vatten och avlopp	
mnkr	**2024**	**2023**
Redovisat värde vid årets början	**0**	**4**
Investeringar	0	0
Försäljningar/utrangeringar	0	-3
Nedskrivningar	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0
Avskrivningar	0	-1
Omklassificeringar	0	0
Redovisat värde vid årets slut	**0**	**0**
Not 6. Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	1 850	1 728

Ackumulerade avskrivningar	-598	-552
Ackumulerade nedskrivningar	0	0
Bokfört värde	**1 252**	**1 176**
Genomsnittlig avskrivningstid, år	38	37
Redovisat värde vid årets början	**1 176**	**1 061**
Investeringar	0	0
Försäljningar/ utrangeringar	-1	0
Nedskrivningar	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0
Avskrivningar	-47	-45
Omklassificeringar	124	160
Redovisat värde vid årets slut	**1 252**	**1 176**
Not 7. Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	34	34
Ackumulerade avskrivningar	-27	-26
Ackumulerade nedskrivningar	0	0
Bokfört värde	**7**	**8**
Genomsnittlig avskrivningstid, år	16	23
Redovisat värde vid årets början	**8**	**10**
Investeringar	0	0
Försäljningar/ utrangeringar	0	0
Nedskrivningar	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0
Avskrivningar	-2	-2
Omklassificeringar	1	0
Redovisat värde vid årets slut	**7**	**8**
Not 8. Pågående investeringar		
Redovisat värde vid årets början	**237**	**239**
Årets investering	183	163
Omklassificeringar	-124	-162
Utrangeringar	0	-3
Redovisat värde vid årets slut	**296**	**237**
Not 9. Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	38	42
Mervärdesskatt, övriga skatter	20	15

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	0	0
Övriga fordringar	0	6
Summa	**58**	**63**
Not 10. Kassa och bank		
Bank	-12	-205
Summa	**-12**	**-205**

	Vatten och avlopp	
mnkr	**2024**	**2023**
Not 11. Eget kapital		
Ingående eget kapital	10	10
Årets resultat	0	0
Utgående eget kapital	**10**	**10**
Not 12. Långfristiga skulder		
Anslutningsavgifter	259	247
Investeringsbidrag	3	3
Lån	1 121	853
Övriga långfristiga skulder	0	17
Summa	**1 383**	**1 120**
Not 13. Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	30	31
Sociala avgifter	1	1
Skuld till VA kollektivet	3	11
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	3
Semesterlöneskuld, okompenserad övertid	2	2
Övriga kortfristiga skulder	158	101
Summa	**208**	**149**

Driftredovisning

Upplysning om driftredovisningens uppbyggnad

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för sin driftverksamhet. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten. Budgeten beslutas av kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår i november. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina ansvarsområden för beslut senast i februari aktuellt budgetår.

Fullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Det innebär att anslagen ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamhetens kostnader fullt ut. Nettoanslagen binds av fullmäktige på nämndsnivå. Nämnderna fördelar fullmäktiges nettoanslag i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader samt på de delverksamheter enligt SCB:s verksamhetsindelning alternativt organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de ej påverkar fullmäktiges nettoanslag.

I kommunfullmäktiges budget fastställs ett nettobudgetanslag för nämnderna. Kommunfullmäktiges budget är bindande men anslag kan omdisponeras mellan nämnderna i form av ramjustering av budgetteknisk karaktär. Kommunstyrelsens arbetsutskott kan göra ramjusteringar av budgetteknisk karaktär nämnder emellan gällande omfördelning av budgeterade tilläggsanslag för årliga lönekostnadsökningar. Nämnderna får under budgetåret tilläggsanslag för lönekostnadsökningar efter genomförd lönerevision. Tilläggsanslagen rör endast skattefinansierad verksamhet. Tilläggsanslag ges även för personalkostnadsökningar för verksamhet som privat utövare på stadigvarande basis utför för kommunens räkning. Tilläggsanslaget budgeteras under gemensam finansiering och följer antagandet om lönekostnadsutveckling i de beslutade budgetförutsättningarna.

DRIFTREDOVISNING, mnkr	Verksamhetens intäkter		Verksamhetens kostnader		2024		
Verksamhet	2024	2023	2024	2023	Nettoutfall	Nettobudget	Budgetavvikelse
Politisk verksamhet	14	10	-81	-75	-67	-70	3
Infrastruktur, skydd m.m.	221	180	-566	-580	-345	-308	-37
Kultur och fritid	46	53	-355	-353	-309	-307	-2
Pedagogisk verksamhet	579	563	-3 709	-3 471	-3 130	-3 140	10
Vård och omsorg	464	450	-2 942	-2 759	-2 478	-2 504	26
Särskilt riktade insatser	99	97	-163	-154	-64	-76	12
Affärsverksamhet	354	366	-364	-363	-10	-11	1
Gemensamma verksamheter	248	232	-675	-687	-427	-547	120
Exploateringsverksamhet	62	75	-25	4	37	0	37

Justering poster ej hänförbara till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-411	-393	769	726	358	317	41
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	**1 676**	**1 633**	**-8 111**	**-7 712**	**-6 435**	**-6 646**	**211**

Implementering av en ny investeringsprocess påverkade även Växjö kommuns budgetprocess. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas driftbudgetramar. Budget för kapitalkostnader läggs initialt hos gemensam finansiering och nämnderna erhåller kompensation för kapitalkostnader i takt med att de uppkommer, under förutsättning att nämnden inte överskrider fullmäktiges beslutade utgiftsbudget för investeringar. För att få en komplett bild av nämndernas intäkter och kostnader inkluderar nedanstående tabell kapitalkostnader och nettobudgeten har således också justerats. På detta sätt blir utfall och budget jämförbara och nämndernas budgetavvikelse överensstämmer med tabeller i tidigare avsnitt. Det innebär också att denna tabell skiljer sig från de tabeller som bara tar hänsyn till driftbudget.

DRIFTREDOVISNING, mnkr	**Verksamhetens intäkter**		**Verksamhetens kostnader**		**2024**		
Styrelse/nämnd	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**	**Nettoutfall**	**Nettobudget**	**Budgetavvikelse**
Kommunfullmäktige	1	1	-13	-13	-12	-12	0
Kommunens revisorer	0	0	-3	-3	-3	-3	0
Kommunstyrelse	83	93	-403	-389	-321	-327	6
Kultur- och fritidsnämnd	40	43	-267	-254	-227	-224	-3
Miljö- och byggnämnd	6	7	-8	-9	-2	-2	0
Nämnd för arbete och välfärd	235	229	-1 037	-977	-803	-793	-10
Omsorgsnämnd	362	346	-2 016	-1 913	-1 655	-1 722	67
Samhällsbyggnadsnämnd	520	549	-782	-755	-262	-252	-10
Servicenämnd	170	156	-525	-481	-356	-361	5
Utbildningsnämnd	542	531	-3 469	-3 233	-2 927	-2 929	2
Valnämnd	3	0	-5	0	-2	-2	0
Överförmyndarnämnd	8	8	-13	-12	-5	-5	0
Summa nämnder	**1 970**	**1 963**	**-8 541**	**-8 039**	**-6 575**	**-6 632**	**57**
Justering poster ej hänförbara till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-413	-391	631	599	221	174	47
Exploateringsverksamhet	62	75	-18	4	44	36	8
Kommungemensamt	57	-14	-183	-276	-125	-224	99
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	**1 676**	**1 633**	**-8 111**	**-7 712**	**-6 435**	**-6 646**	**211**

Anslagsförändringar under året har endast gjorts av budgetteknisk karaktär, till följd av ramjusteringar för personalkostnadsökningar (lönekostnader samt personalomkostnadspålägg) samt för

organisatoriska förändringar som en följd av förändrad nämndstruktur, och framgår av tabellen nedan. Beslut om tilläggsanslag gällande löneökningar har tagits efter avslutad lönerevision (augusti), om personalomkostnadspålägg i samband med SKR's nya rekommendationer (januari) och om ramjustering till följd av organisationsförändring inför årsskiftet (september 2024).

	2024		
	Budgetbeslut kommunfullmäktige	**Anslagsförändringar**	**Nettobudget**
Nämndernas driftsbudgetramar			
Kommunfullmäktige	-12	0	-12
Kommunens revisorer	-3	0	-3
Kommunstyrelsen	-316	-6	-322
Kultur och fritidsnämnd	-217	-2	-219
Nämnd för arbete och välfärd	-758	-34	-792
Omsorgsnämnd	-1 649	-71	-1 720
Servicenämnd	-305	-18	-323
Utbildningsnämnd	-2 778	-139	-2 917
Valnämnd	-2	0	-2
Överförmyndarnämnd	-6	0	-6
Samhällsbyggnadsnämnd	-124	-43	-167
Miljö- och byggnämnd	-2	0	-2
Ej nämndstilldelad effektivisering	3	-3	0
Summa driftsbudgetramar	**-6 169**	**-316**	**-6 485**
Gemensam finansiering	**6 063**	**316**	**6 379**
Budgeterat resultat	**-106**	**0**	**-106**

Upplysning om tillämpade internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommun interna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt. Poster som finns i resultaträkningen, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster som kalkylmässigt

simuleras i driftredovisningen är:

- **personalomkostnader,** i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till att uppgå till 47,18 procent av lönekostnaden för år 2024 (44,53 % år 2023);
- **kapitalkostnader**, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 2,5 procent. För information om avskrivningstider, se Redovisningsprinciper, not 1.

Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är framförallt:

- **administrativa kostnader,** exempelvis ekonomisystemkostnader, kostnad för IT-utrustning, telefonkostnader etc sätts till kommunledningsförvaltningens självkostnad.
- **transport/bil**: Debitering sker av tekniska förvaltningens fordonshantering till självkostnad, beräknad på milkostnad för olika fordon;
- **kost:** Debitering sker av kommunens produktionskök till självkostnad, beräknad på portionspris.
- **tryckeri:** Debitering sker av kommunikationsavdelningen inom kommunledningsförvaltningen till självkostnad.

Gemensamma kostnader som fördelas med schabloner är exempelvis:

- kommungemensamma ledningskostnader
- IT-relaterade kostnader, licenskostnader system
- inköp via inköpssystemet
- upphandlingsadministration
- försäkring

Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

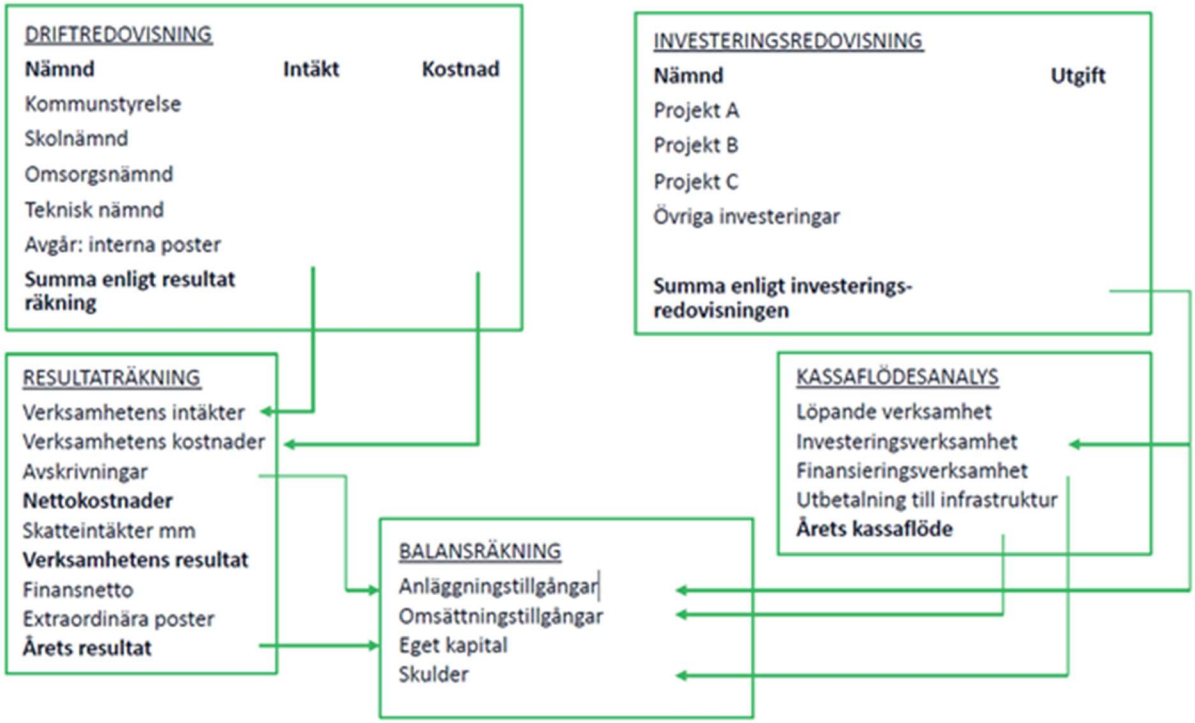

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning Växjö kommun

mnkr	Budget helår 2024	Utfall helår 2024	Budget-avvikelse
Utbildningsnämnden	54	49	5
Servicenämnden, IT	40	29	11
Övriga nämnder	15	43	-28
Samhällsbyggnadsnämnden, skattefinansieriat, varav:	**125**	**126**	-1
Infrastruktur gång & cykel	12	15	-3
Friluftsliv	20	16	4
Beläggningsprogram	16	17	-1
Fordon och maskiner	19	23	-4
Underhåll offentlig miljö	14	15	-1
Övrigt skattefinanseriat	44	40	4
Samhällsbyggnadsnämnden, VA avgiftsfinansierat, varav:	**184**	**150**	34
Förnyelse befintliga ledningar	48	43	5
Höjd driftsäkerhet	72	82	-10
Övrigt avgiftsfinansierat	64	25	39
Summa	**418**	**397**	**72**
Exploatering, skattefinansierat	90	39	
Exploatering, avgiftsfinansierat	16	16	
S:A NETTOINVESTERINGAR TOTALT	**524**	**452**	
Investeringsinkomster i form av investeringsbidrag och anslutningsavg VA etc år 2024		**26**	
S:A BRUTTOINVESTERINGAR TOTALT ÅR 2024		**478**	

Bolagens investeringar i kommunens verksamhetsfastigheter

	Utgifter sedan projektens start			Årets investeringar 2024		
Färdigställda investeringar mnkr	**Beslutad totalbudget**	**Ackumulerat utfall**	**Budget-avvikelse**	**Utfall 2024**	**Budget 2024**	**Budget-avvikelse**
Hagavik skola & sporthall	384	344	40	69	131	-62
Ulriksbergsskolan etapp 3	50	67	-17	47	45	2
Lammhult förskola H2	73	73	0	29	33	-4
Biblioteket	20	20	0	11	10	1

LNU	31	30	1	14	12	2
Mindre kommunala	-	39	-39	23	25	-2
Övrigt ej kommunala	12	12	0	7	6	1
S:a färdigställda projket	**570**	**585**	**-15**	**200**	**262**	**-62**
Pågående projekt mnk	**Beslutad totalbudget**	**Ack utgift**	**Budget-avvikelse**	**Utfall 2 024**	**Budget 2 024**	**Budget-avvikelse**
Kommersiella investeringar totalt	**-**	**27**	**-27**	**373**	**621**	**-248**
varav respektive bolags del:						
Växjö Energi AB	-	-		203	353	-150
Vidingehem AB	-	-		144	250	-106
Vöfab	-	27	-27	26	18	8
Verksamhetslokaler totalt	**491**	**240**	**251**	**208**	**385**	**-177**
varav största enskilda projekt						
Gemla förskola	76	4	72	2	30	-28
Högstorp skola Hus 08	18	5	13	5	-	5
Furutåskolan	397	200	197	144	145	-1
Åby skola	-	5	-5	4	10	-6
Övriga kommunala projekt	-	26	-26	22	96	-74
varav respektive övrigt						
Vidingehem	-	-		31	104	-73
S:a pågående projekt	**491**	**267**	**224**	**581**	**1 006**	**-425**
S:A INVESTERINGAR TOTALT	**1 061**	**852**	**209**	**781**	**1 268**	**-487**

I tabellen ovan anges de helägda bolagens investeringar, indelade i kommersiella investeringar och verksamhetslokaler. Investeringar som avser kommunens verksamhetslokaler med totalutgift på minst 20 miljoner kronor och som är beslutade av kommunfullmäktige anges som särskilt specificerade projekt. Dessa investeringar delas upp i färdigställda och pågående projekt.

Ett av Vöfabs större pågående projekt är nybyggnation av Furutåskolan och under året har om- och tillbyggnad av Ulriksbergsskolan och nybyggnationen av Hagaviksskolan färdigställts. Vidingehem har fortsatt med renoveringen av lägenheter på Öster.

Upplysning om investeringsredovisningens uppbyggnad

Investeringsprojekt ingår inte i kommunens resultat, utan identifieras med en särskild projektkod och aktiveras som anläggningstillgångar.

Varje nämnd ska finansiera sina kapitalkostnader (avskrivning och ränta) inom sin budget. Vid ett investeringsbehov krävs att man undersöker om utrymmet i budgeten tillåter att investeringen kan göras. Nämnden beslutar om investeringar upptill 10 miljoner kronor. Investeringar som överstiger 10 miljoner kronor ska beslutas av kommunfullmäktige.

För så kallade tillväxtinvesteringar i infrastruktur (gator, cykelvägar, tunnlar, rondeller etc.) som inte ska belasta exploateringsverksamheten gäller följande: I samband med budgetberedningen presenteras aktuella projekt, investeringsbelopp samt driftkostnad fördelat på kommande treårsperiod. Budgetberedningen bedömer och föreslår fullmäktige att uppta ett eventuellt driftanslag avseende ”Kompensation för tillväxtinvesteringar i infrastruktur” under gemensam finansiering.

Samhällsbyggnadsnämndens investeringsprojekt budgeteras för en treårsperiod.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och även utgifter för egen anläggningspersonals timkostnader. Investeringsredovisningen påförs också interna maskinkostnader.

Enlig fastställd budget i kommunfullmäktige är investeringsplanen en översikt av pågående och beslutade investeringar, samt planerade investeringar där det föreligger beslut om utredning. Förändring kan komma att ske löpande under perioden. Det är nämndernas utrymme i driftsbudgeten som styr investeringsnivån inom respektive nämnd. Det är således varje nämnd som har att besluta om vilka investeringar som ska genomföras.

Exploateringsredovisning

Exploateringsredovisning

Exploateringsprojekt, mnkr	Ackumulerat utfall	Föregående prognos	Prognos
Tomter till försäljning	64	227	227
Skattefinansierat	-66	-138	-141
Taxefinansierat	-136	-37	-35
Totalt Västra Nylanda	-138	52	51
Tomter till försäljning	84	102	98
Skattefinansierat	-65	-73	-72
Taxefinansierat	-36	-21	-21
Totalt Telestadshöjden	-17	8	5
Tomter till försäljning	87	149	149

Skattefinansierat	-70	-113	-113
Taxefinansierat	-18	-16	-16
Totalt Bredvik	-1	20	20
Tomter till försäljning	100	154	154
Skattefinansierat	-88	-93	-93
Taxefinansierat	-10	1	1
Totalt Vikaholm	2	62	62
Tomter till försäljning	-94	313	328
Skattefinansierat	-128	-374	-374
Taxefinansierat	-56	-20	-20
Totalt Bäckaslöv	-278	-81	-66
Tomter till försäljning	55	56	56
Skattefinansierat	-21	-21	-21
Taxefinansierat	-14	-14	-14
Totalt Nylanda Industri	20	21	21
Tomter till försäljning	57	57	57
Skattefinansierat	-35	-40	-40
Taxefinansierat	9	9	9
Totalt Sjöbågen Limnologen	31	26	26
Tomter till försäljning	-9	36	36
Skattefinansierat	-118	-185	-185
Taxefinansierat	-8	-11	-11
Totalt Stationsområdet	-135	-160	-160
Tomter till försäljning	-30	54	54
Skattefinansierat	-24	-41	-41
Taxefinansierat	-6	2	2
Totalt Arenastaden	-60	15	15
Tomter till försäljning	130	230	230
Skattefinansierat	-121	-132	-133
Taxefinansierat	-47	-13	-14
Totalt övriga områden	-38	85	83
Tomter till försäljning	**444**	**1 378**	**1 389**
Skattefinansierat	**-736**	**-1 210**	**-1 213**
Taxefinansierat	**-322**	**-120**	**-119**
Totalt exploatering	**-614**	**48**	**57**

Hållbara Växjö 2030 - status

Rättvist och ansvarstagande

Sammanfattande beskrivning och analys

Sammantaget indikerar nyckeltalen på en stabil utveckling. Växjö kommuns insatser bedöms ge resultat och bidrar positivt till målbilden.

Ekonomisk och social utsatthet
I Växjö kommun ligger nivåerna avseende ekonomisk utsatthet stabilt sedan år 2019. Det finns däremot tydliga geografiska skillnader avseende andel invånare med låg ekonomisk standard. Andelen barn i familjer med ekonomiskt bistånd minskar och har minskat över tid. Även trångboddheten har successivt fortsatt att minska sedan år 2017. Betydelsen av ett hem är centralt för vuxna och barn och i många avseenden en förutsättning för människans välmående och delaktighet i samhället. Även inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor har minskat, och fortsätter att minska. Sammantaget indikerar utfallen av nyckeltalen och rapportering av kommunens uppdrag en positiv utveckling av målbilden rättvist och ansvarstagande.

Arbete är den viktigaste källan till inkomst och i hushåll där en eller flera vuxna saknar arbete är därför risken att leva med låg ekonomisk standard högre. Växjö kommuns arbetsmarknads- och utbildningsinsatser till invånare utan sysselsättning bidrar positivt till målbilden genom att fler kommer i arbete eller utbildar sig för att närma sig arbetsmarknaden. Det bidrar därför också till att färre barn behöver leva i ekonomisk utsatthet. Fler föräldrar som arbetar minskar andelen barn som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd. Att andelen barn i familjer med ekonomiskt bistånd fortsätter minska kan delvis bero på befolkningsstrukturen och fortsatta satsningar på arbetsmarknadsanställningar med fokus på hushåll med barn. Även det utökade bostadsbidraget till barnfamiljer, vilket inte medräknas som inkomst vid ansökan om försörjningsstöd, innebär en högre inkomst.

Växjö kommun fortsätter att utveckla kommunens vräkningsförebyggande arbete i samverkan mellan förvaltningar, bostadsbolag och externa aktörer. Arbetet har bestått i att, förutom utöka resurser, erbjuda mer lättillgängligt stöd samt att fram samverkansformer och strukturer både för det direkta och det indirekta vräkningsförebyggande arbetet.

Inkomstskillnader mellan kön och jämställt uttag av föräldradagarna
Inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor har under de senaste 20 åren minskat, såväl nationellt som i Växjö. Under de senaste dryga 20 åren har andelen föräldrapenningdagar som tas ut av män ökat markant i Växjö. År 2001 var andel av antal föräldrapenningdagar som tas ut av män knappt 13 procent, år 2024 var andelen 30 procent. Detta är en marginell minskning från 2023 som då visade 31 procent. Trenden pekar på en positiv utveckling, även om ökningen för de

senaste åren har stagnerat något. Vad gäller tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) uppgick andelen av antal dagar som tas ut av män i Växjö till 40 procent år 2024. Resultatet för tillfälliga föräldrapenningdagar innebär att Växjö precis håller sig inom spannet för vad som vanligen klassas som jämställt, det vill säga en fördelning mellan könen på 40 respektive 60 procent.

Växjö kommuns jämställdhetsarbete
Växjö kommun deltar i SKR:s modellkoncept för jämställdhet. Modellkonceptet är ett stöd till kommuner och regioner för att integrera jämställdhet i sin styrning och ledning och i arbetet med Agenda 2030. Syftet med arbetet är att uppnå likvärdig service och jämställd resursfördelning till olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar. Målet är att identifiera jämställdhetsutmaningar, testa förbättringsarbete för att utveckla jämställd verksamhet samt att synliggöra och förbättra en organisationskultur som stödjer jämställdhetsintegrering. Arbetet inleddes 2023 och pågår till och med 2025. För projektet har SKR tagit fram en strukturerad process med lärandeträffar mellan fyra kommuner som ger möjlighet till systematiska jämförelser inom olika teman. Under året har flera förbättringsåtgärder vidtagits. Nyckeltal redovisar numera utfall fördelat på kön som indelningsgrund och är också en del av redovisning i koncernens återrapportering. Utbildningar i jämställdhetsanalyser har genomförts tillsammans med andra kompetenshöjande insatser inom koncernen.

Ungdomars delaktighet i samhället
Den senaste ungdomsenkäten Lokal uppföljning av ungdomspolitik genomfördes hösten 2024 och visar en minskning av elever i årskurs 8 som vill vara med att påverka i frågor som rör kommunen. I föregående mätning, 2021, svarade 40,1 procent av eleverna att de önskade påverka i frågor som rör kommunen medan andelen 2024 har sjunkit till 22,1 procent. Andelen sjunker även bland elever i årskurs 2 på gymnasiet. 2021 svarade 48,8 procent av eleverna att de ville vara med att påverka, jämfört med 34,9 procent år 2024. Intresset hos unga för inrikes samhällsfrågor i övrigt sjunker också. Intresset för delaktighet i samhällsfrågor är jämnfördelat mellan flickor och pojkar.

Kommunen har aktivt arbetat med det brottsförebyggande arbetet samt med insatser för att motverka unga i kriminalitet. God samverkan finns internt inom kommunkoncernen men även externt med polisen, samverkande myndigheter och lokala aktörer.

Framtid och omvärld
Sverige befinner sig i en lågkonjunktur där de främsta skälen till konjunkturläget är hög inflation, högre räntor och en vikande omvärldsefterfrågan. Flera indikatorer pekar på en tydlig avmattning och att lågkonjunkturen dröjer sig kvar, men att en återhämtning är i sikte under 2025 (Finansdepartementet, 2024-12-18). Lågkonjunkturen bedöms leda till att de strukturella problemen med obalanser på arbetsmarknaden riskerar att öka under de kommande åren. De som redan tidigare hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden får det nu ännu svårare om lågkonjunkturen fördjupas.

Växjö kommun står inför förändringar och händelser globalt, nationellt och regionalt som på olika sätt kan förväntas påverka nämndens verksamhet. Globalisering, demografi, kriminalitet, klimat,

teknik och individualisering är övergripande områden där förändringar påverkar människor och samhället. För att motverka ett ökat inflöde i långtidsarbetslöshet handlar det i stor uträckning om att sätta in rätt insats i rätt tid. Det brottsförebyggande arbetet behöver intensifieras genom tidiga insatser för unga för att motverka inträde i brott och kriminell livsstil, samt engagerar i samhällsfrågor.

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Andel elever i åk 8 som vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen, %	2024			20,1	↘	■
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	2023			20 %	↗	■
Invånare 18-64 år med låg inkomst, andel (%)	2023			15	↗	●
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	2024			30	↘	●
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	2024			40	↘	●
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	2023			82	↗	■
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	2023	12	14	13	↗	●

Växande och inkluderande

●

Sammanfattande beskrivning och analys

Målbilden Växande och inkluderande har haft en bra utveckling genom åren. Nuvarande lågkonjunktur har lett till att många av de nyckeltal vi mäter påverkats negativt. Denna trend har fortsatt under 2024. Den nedåtgående trenden för vissa av nyckeltalen till trots har målbilden ett godkänt resultat där flera andra nyckeltal visar en positiv utveckling.

En osäker världsbild tillsammans med en lågkonjunktur skapar minskad nettoökning av företag, vilket gör att sysselsättningen går ner samtidigt som konkurrensen om jobben ökar. För de som står långt ifrån arbetsmarknaden blir det allt svårare att konkurrera om de arbetstillfällen som finns, vilket i sin tur påverkar behovet av ekonomiskt bistånd. Att slutföra grundskolan med godkända betyg och att slutföra gymnasiet är en bra grund för att öka sin konkurrenskraft på arbetsmarknaden.

Av de sex nyckeltal som mättes under 2024 har fyra av dem en negativ riktning gentemot 2023. Två av dem är kopplade till effekter av lågkonjunkturen nämligen nettoökning företag och andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd. De två andra nyckeltalen med negativ riktning är kopplade till skolan, nämligen elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram

och Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år.

Två nyckeltal med positivt utfall som mättes under 2024 är även de kopplade till skolan. Nyckeltalen elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik och elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk har ökat. Det kan konstateras att övervägande del av nyckeltalen kopplade till den enskilda individen har en svag eller negativ utveckling. Resultaten i årskurs 3 kan dock ses som ett positivt trendbrott. I flera av nyckeltalen kopplade till skolan ser vi att flickors resultat försämrats medan pojkars har förbättrats.

Nyckeltalen kopplade till infrastruktur i olika former är generellt betydligt mer stabila och visar på bättre eller lika värde mot föregående mätperiod och jämförbara mätgrupper.

Näringsliv/arbetsmarknad
Nyckeltalet Nettoökning av antalet företag visade för 2024 en negativ utveckling med minus 81 företag. Efter toppnoteringen år 2020 har trenden varit nedåtgående och under det senaste året till och med varit negativ, vilket vi inte sett sedan 2018. Färre antal nya företag och ökat antal konkurser förklarar den negativa nettoökningen. Ökningen i antalet konkurser följer referensgruppen större städer medan antalet nya företag ligger under denna referensgrupp. 32,5 procent av de nystartade företagen drivs av kvinnor, vilket är en ökning från 2023 då 29 procent av företagen startades av kvinnor. Trots en positiv ökning ligger Växjö kommun cirka 1 procentenhet under rikssnittet. Totalt sett drivs 25,4 procent av alla bolag av kvinnor.

Nyckeltalet sysselsättningsgrad 20-64 år mättes senast 2023. Sysselsättningsgraden har ökat under många år. De senaste åren har det planat ut och visar på 80 procent för både män och kvinnor. Nyckeltalet sysselsättningsgrad för utrikes födda 20-64 år ligger på en lägre nivå med 67 procent, kvinnor visar på något lägre resultat än män.

Utbildning
Nyckeltalen elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram och Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år har båda utvecklats negativt. Här har flickors försämrade skolresultat varit en starkt bidragande orsak. Samtidigt har elevers resultat i årskurs 3 gått framåt, främst genom en förbättring av pojkars resultat.

Växjö kommun har en hög andel invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, både gällande kvinnor och män. Växjö ligger 3 procentenheter över referensgruppen större stad. Precis som i större stad och riket som helhet är andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning betydligt större än männens, 56 procent jämfört med 43 procent.

Linneuniversitetet har många utbildningar som leder till yrken som i dagsläget fortfarande är kvinnodominerade såsom inom personalvetenskap, vård och omsorg, pedagogik, vilket påverkar utfallet. Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år har minskat under flera år och utfallet 2024 var 79 procent. Det är ett sämre resultat jämfört med större städer. Pojkar visar en ökning med 1 procentenhet medan minskningen i sin helhet är kopplat till försämring av flickors

resultat. Behörigheten från årskurs 9 till yrkesprogrammen har minskat med 3 procentenheter under 2024. Den största anledningen är flickors försämrade resultat, som gått ner med 5 procentenheter.

En positiv utveckling noteras för nyckeltalen för årskurs 3 gällande att ha klarat delproven i matematik och att ha klarat delproven i svenska och svenska som andraspråk har ökat med över. Vi ser fortsatt en skillnad mellan pojkar och flickor där flickor visar 10 procentenheter bättre än pojkar när det kommer till matematik och ca 5 procentenheter bättre än pojkar när det gäller svenska och svenska som andraspråk.

Ekonomiskt bistånd
Andel hushåll som avslutats till egen försörjning från ekonomiskt bistånd har minskat från 50,2 procent (2023) till 43,5 procent (2024), vilket är en kraftig minskning. Det bedöms bero på effekter av lågkonjunkturen, med ökad konkurrens jobb, vilket påverkar gruppen som finns inom försörjningsstöd hårt.

Utsläpp av växthusgaser
Nyckeltalet utsläpp av växthusgaser i relation till BRP (bruttoregionprodukt) visualiserar förhållandet mellan ekonomisk tillväxt och lokala utsläpp av växthusgaser. Sista mätvärdet är från 2022 och en förbättring skedde med cirka 8 procent från 2021.

Bo och verka i hela Växjö kommun
En faktor som är viktig för att kunna bo utanför Växjö stad är tillgången på samhällsservice på våra tätorter i Växjö kommun. Vi har valt att mäta att minst tre av förskola, skola, vårdcentral, dagligvaruhandel och paketutlämning ska finnas i tätorten. Detta uppfylls i 8 av våra 13 tätorter. Några av tätorterna har nära tillgång till de här samhällsfunktionerna, medan såväl skola som förskola och butik finns i orter som inte definieras som tätorter, till exempel Kalvsvik och Tolg.

Ytterligare en faktor är tillgång till bredband och under 2023 har det skett en kraftig utbyggnad. Mellan 2022 och 2023 ökade tillgången på bredband från 93 procent till 96 procent.

Trots att befolkningen utanför Växjö stad ökade med 140 personer så är det en lägre ökningstakt i jämförelse med mätningen 2022.

Bostäder
Färdigställda bostäder i flerfamiljs- och småhus ökade i den senaste mätningen 2023, från 8 bostäder per 1000 invånare till 15. Detta är en stor ökning och kan jämföras med referensgruppen större städer där andelen färdigställda bostäder ligger på 7 bostäder per 1000 invånare.

Framtid och omvärld

Näringsliv/arbetsmarknad
Näringslivet är i stark och snabb förändring genom främst digital och grön omställning vilket gör att kraven på företagen för att kunna konkurrera ökar, samtidigt som kraven ökar på att det finns

kvalificerad personal. Enklare jobb blir allt färre, något som försvårar för de som står långt från arbetsmarknaden. Nyföretagandet i Sverige och Växjö kommun har stagnerat och behöver öka igen. Ökat och nära samarbete med de aktörer som främjar nyföretagande kommer ske under 2025 med extra fokus på kvinnligt företagande.

När Företagsfabriken nu tillhör Växjö Linnæus Science Park förväntas det skapa bättre förutsättningar för innovationer och företagande, främst inom grön omställning.

För att möjliggöra att fler kommer in på arbetsmarknaden ökar Växjö kommunkoncern tillsammans med näringslivet antalet praktikplatser. Vid upphandling av leverantörer kravställs det även att de tillhandahåller praktikplatser.

Fler yrkesutbildningar som matchar marknadens behov kommer skapas i länet genom ökad samverkan mellan kommunerna. För att i ännu högre grad matcha marknadens behov av snabba förändringar erbjuder Växjö Yrkeshögskola fler utbildningar och numera även kurser.

Insatser för ökad sysselsättningsgrad för utrikes födda kvinnor 20-64 år är en viktig del för ökat inkluderande. Gruppen är inte homogen och många olika insatser med olika upplägg till olika delar av gruppen krävs. Bland annat pågår och planeras insatser riktade till kvinnor med språkutmaningar och låg utbildningsnivå. Några av insatserna riktas specifikt till föräldralediga kvinnor och kvinnor med psykisk ohälsa.

Utbildning
För att målbilden Växande och inkluderande ska gå i rätt riktning behövs det skapas goda förutsättningar för att så många som möjligt ska kunna bli behöriga och slutföra sina utbildningar.

Arbetet fortsätter med att öka kontaktytorna med vårdnadshavare på Araby för att öka måluppfyllelsen i skolan. Fler föräldramöten, ökad närvaro från skolsocionomer, samverkan mellan skolan, socialtjänst och andra aktörer är exempel på åtgärder som sker under 2025. Dessutom stärks undervisningen i svenska som andraspråk. Och den höga skolfrånvaron motverkas bland annat genom att fler elever får ta del av återvändarskolan.

Den generella behörigheten till yrkesprogram minskar vilket kopplas till kunskapsluckor i matematik och svenska samt hög frånvaro. Flickors försämrade skolresultat och därmed minskade behörighet är främst kopplat till ökad psykisk ohälsa, minskad motivation och brist på stimulans i undervisningen, främst i högstadiet. De upplever störst negativ förändring vid självskattning av sin hälsa, främst på grund av stress och skolpress. Under 2025 kommer utvecklingen för såväl flickor som pojkar följas på ett tydligare sätt utifrån alla årskurser.

För att stärka måluppfyllelsen redan i tidig ålder så genomförs insatser som flerlärarskap, ökad lärarbehörighet och förstärkning av specialpedagogiska resurser särskilt i lågstadiet. Utökningen av den allmänna förskolan och förbättrad dialog med fristående verksamheter bidrar till bättre samordning och inkludering.

Ekonomiskt bistånd
En ökning av behov av ekonomiskt bistånd väntas i takt med stigande arbetslöshet. För att bryta denna utveckling behövs ett långsiktigt förebyggande arbete från förskolan och uppåt. Under 2025 kommer med största sannolikhet en ny socialtjänstlag träda i kraft där kraven på aktivitet kommer öka för att få bibehålla ekonomiskt bistånd.

Växthusgasutsläppen
Sänkt reduktionsplikt kommer leda till ökade utsläpp vilket försämrar nyckeltalet om utsläppsökningen är större än ökning av BRP. Om BRP fortsätter att minska, kanske som resultat av inflation, blir förändringen av nyckeltalet ännu större.

Bo och verka i hela Växjö kommun
Flera av de servicefunktioner som är nödvändiga för att kunna bo och verka i och omkring våra tätorter har Växjö kommun inte själva rådighet över. Det gäller servicefunktionerna dagligvarubutik, paketutlämning och vårdcentral. Det innebär att olika samverkansformer med parter som har rådighet över dessa är nödvändigt.

Boende
Boendesegregation är ett utbrett problem i Sverige som påverkar både individer och samhället negativt. Målet är att skapa trygga områden med attraktiva offentliga miljöer och blandade upplåtelseformer för att bryta segregation och socialt utanförskap. Arbetet med nya områden ger effekter över tid. Insatser i befintliga miljöer innebär större utmaningar och kräver anpassning till nu gällande förutsättningar. Underhåll av kommunens fysiska miljöer är viktigt för integration och delaktighet.

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	2023	58	44	50	→	●
	Demografisk försörjningskvot	2024	0,79	0,73	0,76	→	■
	Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	2024	81	85	83	↘	■
	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	2024	81	77	79	↘	■
	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	2023			96	↗	●
RK	Nettoökning av antal företag, antal	2024			-81	↘	■
RK	Befolkningsutveckling utanför Växjö tätort, antal	2023			140	↘	■
	Tillgång till samhällsservice (antal tätorter med minst 3 av förskola, skola,	2024			8	→	●

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
vårdcentral, dagligvaruhandel och paketutlämning i orten)						
Utsläpp av växthusgaser i relation till bruttoregionalprodukt, kg/tkr	2022			4,27	↗	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, hemkommun, andel (%)	2024	65	66	66	↗	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	2024	76	65	71	↗	
Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd (%)	2024			43,5 *	↘	
Färdigställda bostäder i flerfamiljs- och småhus under året, antal/1000 inv	2023			15	↗	
Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	2022			498	↘	
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	2022	4 %	4 %	4 %	↗	
Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)	2023	80 %	81 %	80 %	→	
Sysselsättningsgrad, utrikes födda 20-64 år, andel (%)	2023	63 %	70 %	67 %	↗	

Klimat- och miljösmart

Sammanfattande beskrivning och analys

Målbilden Klimat- och miljösmart visar sammantaget ingen förändring i varken positiv eller negativ riktning, men jämfört med årsredovisningen 2023 syns en försämring av flera nyckeltal. Förändringarna inom nyckeltalen är i de flesta fall små men får genomslag på hela målbilden. Trenderna på lite längre sikt är mer positiva än vad vi sett i de senaste mätningarna. Det kan också konstateras att vad gäller flera enskilda nyckeltal ligger Växjö antingen sämre till än jämförbara städer eller sämre än tidigare bästa utfall.

Klimat, energi och transporter

Växjö kommun siktar på att bli en fossilbränslefri och klimatneutral kommun 2030. De territoriella växthusgasutsläppen per invånare har minskat med 66 procent mellan 1993 och 2023. En jämförelse mellan 2022 och 2023 visar en marginell ökning med 40 kg koldioxidekvivalenter per invånare. Under 2024 utvecklade Växjö kommun metoden för att ta fram återstående utsläppsbudget för de territoriella utsläppen det här seklet. Från och med år 2023 uppskattas utsläppsbudgeten till ca 2,76 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Bara under 2023 användes drygt 7 procent av utsläppsutrymmet.

Utsläppsminskningen, i det långa perspektivet, beror främst på omställningen i Växjös energisystem där all energi som produceras lokalt kommer från förnybara källor. Det är huvudsakligen rester från skogsindustrin och vindkraft som står för en stor del av den lokala elproduktionen. Den marginella ökningen mellan 2022 och 2023 beror främst på ökad användning av diesel. Under 2024 och 2025 väntas en stor utsläppsökning som ett resultat av den ändrade reduktionsplikten, vilket innebär en minskning av andelen biodrivmedel i bensin och diesel.

Växjös stora utmaning är ett hållbart transportsystem. En omställning som innebär större andel resor med kollektivtrafik, cykel och till fots får flera positiva effekter på många delar av ett hållbart samhälle. Preliminära siffror från en pågående resvaneundersökning visar också på ett stort folkligt stödet för att prioritera cykel och kollektivtrafik framför bilanvändning. Resandet med kollektivtrafik ligger i nivå med föregående år även om utfallet är en minskning med cirka 6000 resor. Elbilar och laddhybrider stod för över hälften av alla nyregistrerade personbilar i Växjö under 2024 men en absolut majoritet av alla bilar i trafik är fortfarande fossildrivna. Under året har utbyggnaden av publik laddinfrastruktur fortsatt, främst genom initiativ av privata aktörer som satt upp snabbladdare.

Växjö kommun arbetar tillsammans med andra aktörer inom satsningen Klimatneutrala städer, under ledning av innovationsprogrammet Viable Cities. Inom det arbetet reviderade Växjö sitt klimatkontrakt som pekar ut viktiga strategier för klimatomställningen under 2025.

Ett samhälle fritt från avfall
Växjö jobbar med målsättningen i avfallsplanen om ett Småland utan avfall. Det handlar om att förhindra att avfall uppstår och att återbruka och återvinna så mycket som möjligt. Avfallsmängderna per invånare har mellan 2021 och 2023 minskat med 14 procent men ligger fortfarande högt i jämförelse med större kommuner. Siffrorna inkluderar avfall oavsett om det återvinns eller skickas till förbränning. En bidragande förklaring till minskade avfallsmängder är troligen förändrade konsumtionsmönster i samband med att många haft det tufft ekonomiskt, vilket påverkar köpkraften. Tillgången till fyrfackskärl för separering av avfall har också bidragit till en positiv utveckling av hur mycket av avfallet som samlas in hos hushållen som återvinns. Här ligger Växjö betydligt bättre till än jämförbara kommuner.

Konsumtion och produktion av livsmedel
Den lokala åkermarken för produktion av livsmedel minskade marginellt (4 hektar) mellan 2023 och 2024. Däremot syns en minskning av andelen åkermark som används för ekologisk produktion 2023. En bidragande förklaring kan vara att den totala arealen ekologisk raps minskat kraftigt i hela Sverige. I båda avseenden ligger Växjö en bra bit sämre till än andra större städer. När det gäller kommunkoncernens inköp av ekologiska livsmedel rankades Växjö som åttonde bästa kommun i Sverige, med 56 procent år 2022 (som är senaste data i Kolada). Sedan dess har andelen ekologiskt minskat medan andelen svenska livsmedel ökat till närmare 60 procent år 2024.

Hållbara sjömiljöer
Växjö är berömt för sina satsningar på att förbättra vattenkvaliteten i de stadsnära sjöarna.

Satsningar på att behandla bottnarna i några av dessa sjöar med aluminium har gett mycket positiva resultat, inte minst i Södra Bergundasjön. Samtidigt behövs fortsatta och fler åtgärder för att kunna minska Växjös fosforbelastning på Östersjön. Under året har utredningsarbete pågått för en anläggning av våtmark i Bergunda, i anslutning till Sundets reningsverk. För att få en övergripande bild av hela Växjös påverkan på sjömiljösystemet görs även mätningar i inlopp och utlopp i Åsnen. Här kan ses något minskade halter av fosfor under 2024. Det är dock inte enbart Växjö som påverkar värdena och en stor del av utfallet är dessutom väderberoende.

Framtid och omvärld

De årliga utsläppen av växthusgaser måste minska för att ligga i linje med Växjös framtagna utsläppsbudget som är kopplad till Parisavtalet. Minskningstakten för Växjös utsläpp har under de senaste fem åren i snitt varit 4 procent per år. Takten måste således öka ordentligt, såväl för de territoriella som för de konsumtionsbaserade utsläppen. Samtidigt vet vi att växthusgasutsläppen kommer öka som ett resultat av den sänkta reduktionsplikten. Bedömningen är att de lokala utsläppen 2024 kommer vara 35 procent högre än om reduktionsplikten hade fortsatt.

Det är inte troligt att Växjö uppnår fossilbränslefrihet till 2030, även om utsläppen förväntas vara låga då. Däremot är det möjligt att nå klimatneutralitet för de territoriella utsläppen under förutsättning att Växjö energi ABs planer på infångning och lagring av biogen koldioxid blir verklighet, vilket i sig kräver att en ekonomiskt hållbar lösning hittas. Detta ska dock inte användas som ett argument för att inte minska de fossila koldioxidutsläppen så mycket som möjligt. För att underlätta omställningen och elektrifieringen behövs en stor överföring av resandet från bil till kollektivtrafik, cykel och gång.

Som en del i arbetet med Klimatneutrala städer kommer Växjö satsa på att få till en omställningsarena där flera olika aktörer kan samverka för att hitta lösningar på en snabbare och mer rättvis klimatomställning. I arbetet ska kommunen också ta fram en klimatfärdplan och en klimatinvesteringsplan, vilket många andra kommuner också gör.

Kommunerna ansvarar nu för förpackningsinsamlingen och det blir obligatoriskt för fastighetsägare att möjliggöra fastighetsnära sortering. Det väntas kunna bidra till att andelen materialåtervinning och biologisk behandling ökar ännu mer. Nästa steg är att ordna bra lösningar för insamling av textil. I Växjö behöver vi också fortsätta arbetet med att säkerställa möjligheter för ökat återbruk av material från byggsektorn.

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Areal åkermark, hektar	2024			13 282	↘	
Fosforhalt i Åsnens utlopp, µg/liter	2024			24	↗	
Andel förnybar energi, %	2023			77	↗	

	Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
	Antal resor med kollektivtrafik (stadstrafik) per kommuninvånare och år	2024			40,4	↘	
	Kadmium i inkommande avloppsvatten till Sundet, kg/år	2024			0,64	↗	
	Utsläpp av växthusgaser, kg CO2e/inv	2023			2 145	↘	
	Andel elever i klass F-6 som cyklar och går till skolan, %	2024			52	↘	
	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare	2023			493	↗	
	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	2022			56	↗	
RK	Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	2023			8	↘	
	Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	2023			51	↗	
	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	2023			600	↘	
	Energianvändning per invånare, kWh/inv	2023			24 339 *	↘	

Trygg och tillitsfullt

Sammanfattande beskrivning och analys
Målbilden Trygg och tillitsfullt har en negativ utveckling där samtliga nyckeltal på lokal nivå visar en negativ utveckling och övervägande del är sämre än större stad.

Brottslighet
Målbilden innefattar ett samhälle fritt från våld. I Växjö kommun anmäldes under 2024 945 våldsbrott per 100 000 invånare, vilket är en lägre nivå än nationellt. Fram till 2012 noteras en ökning av anmälda våldsbrott, varefter statistiken visar en oförändrad nivå, med vissa skillnader från år till år. En liknande trend kan ses såväl nationellt som i kommungruppen större stad. Växjö har fram till 2023 följt denna utveckling, men har sedan dess en ökning av anmälda våldsbrott.

I Växjö kommun har anmälda brott om grov kvinnofridskränkning ökat. 2023 anmäldes 14 brott om grov kvinnofridskränkning /100 000 invånare, en ökning med 2 anmälda brott sedan förra mätningen. Med några få undantag har nyckeltalet haft en negativ trend mellan åren 2018 och 2023. Antalet anmälda brott har pendlat mellan 12 och 16. Till skillnad från Växjö har både riket och kommungruppen större stad haft en positiv trend med minskat antal anmälda brott år efter år. Kommungruppen större stad har gått från 17 anmälda brott 2018 till 10 anmälda brott 2023. År 2022 trädde även en lagändring i kraft vilken innebär att förtal ska kunna ingå i åtal om grov

kvinnofridskränkning, vilket kan ha en påverkan på ökningen gällande antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning. Mörkertalet i förhållande till antalet anmälda brott om våld i nära relation bedöms vara stort.

Trygghet, tillit, ensamhet och socialt deltagande
Även om antalet anmälda brott i vissa delar visar på en minskande trend över tid är det fortsatt en del som känner sig otrygga. Trygghet kan beskrivas som en känsla som i stort baseras på en individuell bedömning över risken att utsättas för brott, och kan påverka hur och var vi väljer att röra oss, vilka aktiviteter vi väljer att göra samt hur vi mår.

I den lokala trygghetsmätningen 2024 svarade 36 procent av respondenterna att de avstår från att gå ut ensam av rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad. Det är ett par procentenheter fler än år 2022. Invånare i Växjö kommun avstår från att gå ut ensamma i något högre utsträckning än riket och kommungruppen större stad, fler kvinnor än män uppger detta. Över tid kan man se en ökande trend i andelen som uppgett att de avstått från att gå ut ensamma. I samma mätning visar resultatet att 22 procent av respondenterna har uppgett att de känner sig otrygga när de är ute ensamma sent på kvällen. Det är fler kvinnor än män som känner sig otrygga och det finns en variation i andelen som uppgett att de känner sig otrygga i sitt bostadsområde. Svaren varierar beroende på vilket område i kommunen personerna bor i. 15 procent har uppgett att de har avstått från någon typ av aktivitet på grund av oro eller rädsla för att bli hotade, ofredade eller utsatta för våld. Något fler kvinnor än män.

Tryggheten i skolorna är generellt hög och bland elever i årskurs åtta är det 81 procent som uppgett att de känner sig trygga i skolan. Samtidigt visar nationella undersökningar att skolan är en vanlig plats att både utsättas för och utsätta andra för bland annat våld.

Generellt är mellanmänsklig tillit hög i Sverige, men viss forskning har visat på att tilliten hos vissa socialt utsatta grupper har blivit lägre. I Växjö kommun är det 32 procent som har en avsaknad av tillit till andra. Sen 2022 är det en ökning på 4 procent. Invånarna i Växjö kommun har en sämre tillit till andra när man jämför med riket (29 procent) och jämförelsegruppen större stad (30 procent). Det finns en skillnad mellan hur män och kvinnor har svarat, kvinnor svarar att de upplever mindre tillit till andra (34 procent) än vad män upplever (30 procent).

Ensamhet och avsaknad av sociala kontakter kan få en negativ påverkan på både fysisk och psykisk hälsa. År 2022 uppgav 34 procent att de har lågt socialt deltagande. Det är ett högre värde jämfört med 2021 då det var 18 procent som uppgav att de hade lågt socialt deltagande. I Växjö kommun uppger kvinnor i något större utsträckning än män att de har lågt socialt deltagande. Den negativa utveckling märks även nationellt och i kommungruppen större stad. Varpå coronapandemin kan vara en påverkande faktor till att socialt deltagande minskade.

I Socialstyrelsens brukarundersökning 2024 uppger 13 procent av omsorgstagarna i hemtjänsten i Växjö kommun att de ofta besväras av ensamhet (2023: 11 procent, 2022: 16 procent). Detta är en av de lägsta andelarna sedan frågan först ställdes 2012. Kvinnor uppger i högre utsträckning än

män att de upplever ensamhet. Skillnaden mellan könen blir ännu mer tydlig när svaret att man besväras av ensamhet "då och då" inkluderas. Motsvarande könsfördelning framträder även i kommungruppen större stad, och trenden är stabil över tid. Eftersom ofrivillig ensamhet är en riskfaktor för såväl fysisk som psykisk ohälsa arbetar omsorgsnämnden på flera olika sätt för att förebygga och bryta isoleringen bland omsorgstagare inom samtliga verksamhetsområden.

Robusthet för klimat och samhällsförändringar
I målbilden återfinns även att Växjö kommun ska vara motståndskraftig och rustad för klimat och samhällsförändringar. Säkerhetsläget i omvärlden har under en längre tid följt en negativ trend. I och med Rysslands krig mot Ukraina som påbörjades i februari 2022 har säkerhetsläget kraftigt försämrats. Växjö kommun bedöms trots allt ha en grundläggande förmåga i att trygga samhällsviktiga verksamheter vid störningar i exempelvis livsmedelsförsörjning, elförsörjning och drivmedelsförsörjning, baserat på och delvis prövad mot tidigare kriser.

Cybersäkerhet har blivit ett alltmer aktuellt ämne. I takt med den snabbt ökande digitaliseringen blir samhället mer sårbart och öppnas upp för ett ökat antal cyberattacker. Växjö kommun har genomfört ett arbete för att ta fram trygghetspunkter. Kommunen arbetat fram underlag för att kunna bedriva kommunal verksamhet under höjd beredskap.

Framtid och omvärld
En av grundstenarna för att Växjö kommun ska vara en attraktiv plats att leva, bo och verka på är att medborgarna känner sig trygga och säkra. För att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande finns behov av att dels arbeta socialt brottförebyggande kring individer dels att arbeta med situationellt brottsförebyggande insatser riktat mot platser.

Nationellt ser vi att skjutvapenvåldet och antalet sprängningar har ökat från mitten av 2010-talet och framåt, och att det i många fall är starkt förknippat med kriminella miljöer i utsatta områden. Den eskalerade våldsspiralen under 2022-2023 har medfört en ökning av skjutvapenvåldet från redan höga nivåer, dessutom ser vi en kraftig ökning av sprängningar. Statistik från Polismyndigheten visar att antalet skjutningar för 2024 har minskat med närmare 20 procent jämfört med 2023.

Det grova våldet medför även konsekvenser i form av ökade kostnader samt andra konsekvenser som kan följa i dess spår. Under de senaste åren har flera myndigheter och kommuner flaggat för att kommunala verksamheter i ökad utsträckning utgör en måltavla för organiserad brottslighet. Den organiserade brottsligheten bedöms vara systemhotande och dess konsekvenser påverkar både direkt och indirekt människors säkerhet och trygghet, det påverkar även samhällsviktiga funktioner. I början av 2024 tog regeringen fram en nationell strategi mot organiserad brottslighet, Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet, för att ta ett krafttag och tydligare inriktning för arbetet mot organiserad brottslighet (regeringens skrivelse 2023/24:67).

Klimat- och samhällsförändringar medför flertalet risker och säkerhetsläget i omvärlden har

under en längre tid följt en negativ trend. Under sommaren 2023 beslutade säkerhetspolisen i samråd med Nationellt centrum för terrorhotsbedömning att höja terrornivån från ett förhöjt hot (nivå 3) till ett högt hot (nivå 4). Orsaken till beslutet att höja terrorhotnivån är ett försämrat läge avseende attentatshot mot Sverige och det bedöms att hotet kommer finnas under en längre tid. Beslutet baseras på en samlad analys och inte på någon enskild händelse.

En säkerhetspolitiskt osäker omvärld, klimatförändringar och jordens begränsade resurser kan driva upp konfliktläget mellan människor och mellan grupper av människor. Klimatförändringar väntas innebära extrema väderhändelser med fler skyfallsregn, värmeböljor och skogsbränder.

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal/100 000 inv	2023			3 053	↘	●
Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen, antal/100 000 inv	2023			14	↘	■
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	2024	34	30	32	↘	■
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	2024	51	22	36	↘	■
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	2023			945	↘	●
Invånare 16-84 år med lågt socialt deltagande, andel (%)	2022	36	31	34	↘	■
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras ofta av ensamhet, andel (%)	2024	17 %	6 %	13 %	↘	■
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	2024	78 %	86 %	81 %	↘	●

Grönt och hälsosamt

Sammanfattande beskrivning och analys

Grönstrukturen och luftkvalitén är viktig för både människan och naturen. Den biologiska mångfalden står inför utmaningar som biotopförstörelse, överexploatering och införsel av invasiva främmande arter. Andelen skyddad natur i Växjö kommun uppgick år 2023 till 3,7 procent, att jämföra med 5,9 procent i jämförbara kommuner.

Under 2024 har Växjö kommun gjort en utredning över en modell för att öka trädplantering och grönstruktur i bebyggd miljö. Samhällsbyggnadsnämnden fattade i oktober beslut om att använda sig av modellen 3-30-300. Modellen är förankrad i forskning och avser att säkerställa att alla invånare får tillräcklig tillgång till grönska. Modellen innebär kortfattat: 3 träd inom synhåll från varje bostad och arbetsplats, 30 procent krontäckning i varje stadsdel och 300 meter till närmsta grönområde. Växjö stad har bristområden där de 300 meterna till grönområde inte uppfylls.

Dessa återfinns i Centrum, Hov, Arenastaden, Öjaby samt Södra Teleborg. Det finns även bristområden i Braås och Rottne. Nybyggnation inom dessa områden innebär en ökning av invånare som bor inom bristområde för grönstruktur.

Årsmedelvärdet för PM10 i gaturum blev 10,8 µg/m3 luft år 2023. Det kan jämföras med det nationella miljökvalitetsmålet att halten inte får överstiga 15 µg/m3 luft som årsmedelvärde. Den långsiktiga trenden visar att halten av PM10 efter olika insatser har minskat sedan mätningar 2007.

Under perioden 2006–2022 steg andelen i befolkningen som skattade sin hälsa som bra eller mycket bra. I Växjö kommun försämrades den självskattade hälsan från 2022 till 2024 för både män och kvinnor men ligger fortsatt bättre än jämförelsegruppen. Av männen svarar 73 procent och av kvinnorna svarar 68 procent att de upplever en god eller mycket god hälsa. Andelen av befolkningen med god eller mycket god hälsa är högre bland män än bland kvinnor och är högre bland yngre än bland äldre. Bland personer med förgymnasial eller gymnasial utbildningsnivå var andelen som skattade sin hälsa som bra eller mycket bra lägre jämfört med personer med eftergymnasial utbildningsnivå.

Socialstyrelsens nationella brukarundersökning 2024 visar att andelen omsorgstagare med hemtjänst som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som mycket eller ganska gott ligger strax över större städer.

Andelen av befolkningen i Växjö kommun som 2024 uppgav ett gott eller mycket gott välbefinnande var 82 procent vilket är lägre än större städer, 84 procent. Enligt Folkhälsomyndigheten är det en något högre andel män än kvinnor som svarar att det har ett gott eller mycket gott välbefinnande. Andelen som svarar att de upplever ett gott eller mycket gott välbefinnande är ökande med ålder. Psykiskt välbefinnande och psykiska besvär hänger samman med socioekonomiska faktorer, främst inkomst men även i viss mån utbildning. Bland personer med låg inkomst var det färre som uppgav gott psykiskt välbefinnande och fler som svarade att de hade olika typer av psykiska besvär. Allvarlig psykisk påfrestning är ett index som innebär att man har en relativt hög nivå av besvär såsom oro, nedstämdhet och hopplöshetskänslor. Allvarlig psykisk påfrestning är vanligast i den yngsta åldersgruppen, särskilt bland kvinnor, men även bland de äldsta kvinnorna finns en högre andel jämfört med övriga åldersgrupper. Av befolkningen i Växjö kommun 16–84 år var det 2024 en högre andel kvinnor som uppgav allvarlig psykisk påfrestning.

Enligt Folkhälsomyndighetens Riktlinjer och rekommendationer för fysisk aktivitet och stillasittande (2023) bör alla vuxna varje vecka vara fysiskt aktiva på måttlig intensitet i minst 150–300 minuter eller minst 75–150 minuter av fysisk aktivitet på hög intensitet, eller en likvärdig kombination av måttlig och hög intensitet.

I Växjö kommun minskade andelen personer som är fysiskt aktiva i minst 150 minuter per vecka, från 2022 med 70 procent till 2024 med 64 procent. Detta är en lägre andel än i större stad. Det finns dock skillnader mellan olika grupper i befolkningen. Andelen fysiskt aktiva vuxna, minst 150

min per vecka, är störst i de yngre grupperna (16–44 år). Gruppen med eftergymnasial utbildning är mer fysiskt aktiv jämfört med dem som har gymnasial eller förgymnasial utbildning, gäller för både kvinnor och män. Andelen som uppger att de är stillasittande i över 10 timmar per dag är 19 procent kvinnor och 26 procent män. Barn och unga ägnar mindre tid åt pulshöjande fysisk aktivitet ju äldre de blir. Pojkar är över lag mer fysiskt aktiva än jämnåriga flickor. I fokusgruppsintervjuer lyfter unga att den fysiska och sociala miljön är viktig för att de ska vara fysiskt aktiva och ha en aktiv fritid. Otrygghet, normer, bristfällig ekonomi, skärmanvändning och skolan beskrivs som hindrande faktorer. Från 2007 till 2024 har andelen invånare med fetma ökat från 9 procent till 14,2 procent.

Framtid och omvärld
Då stad och tätorter växer behövs ett aktivt arbete med tillskapande eller kompensation av urbana grönområden för att målbilden Grönt och hälsosamt ska ha en positiv utveckling. Likaså behövs fortsatt aktivt arbete med skydd av natur och värnande och utveckling av betesmarker. Nyckeltalen för den självskattade hälsan och det psykiska välbefinnandet i den vuxna befolkningen, 16–84 år senaste åren har haft negativ utveckling. Det bör uppmärksammas att ohälsan främst finns i de yngre åldersgrupperna med risk att ohälsan kvarstår i vuxen ålder och att folkhälsan utvecklas negativt.

Övervikt och fetma innebär en ökad risk att drabbas av ohälsa och är en av de främsta orsakerna till sjukdomsbördan och förtida död i Sverige. Enligt Global burden of disease (GBD) är högt BMI den femte största orsaken till död i Sverige 2021. Samhällskostnaderna för fetma bland vuxna i Sverige beräknas till 125 miljarder per år och merkostnaden för barns övervikt och fetma räknas också till flera miljarder.

Förutsättningar som påverkar hälsan är exempelvis utbildning, försörjningsmöjligheter och tillgång till arbete och bra boende. Dessa förutsättningar påverkar handlingsutrymmet för hälsosamma levnadsvanor som i förlängningen kan ge en bättre hälsa. Enligt Folkhälsomyndigheten hänger detta ihop och det är samma grupper som saknar goda förutsättningar som har mindre hälsosamma levnadsvanor.

Enligt Folkhälsomyndigheten sjunker medellivslängden för ensamstående kvinnor med förgymnasial utbildning födda i Sverige. För dem minskade den återstående medellivslängden vid 30 års ålder med ett år under perioden 2012–2022. För befolkningen i stort ökade i stället medellivslängden med 1,3 år under denna period.

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Invånare med fetma, andel (%)	2024	15	13	14	↘	
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	2024	68	73	71	↘	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	2024	31	38	34	↘	

Nyckeltal	Period	Utfall kvinnor/flickor	Utfall män/pojkar	Utfall		
Skyddad natur totalt, andel (%)	2023			3,7	→	
Andelen invånare som har högst 300 m till ett tillgängligt park- eller naturområde större än 0,5 hektar (%)	2024			94,7 *	↗	
Årsmedelvärde av partiklar PM10 µg/m3 luft	2023			10,8	↗	
Total betesmark, hektar	2024			5 054	↘	
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	2024	81 %	84 %	82 %	↘	
Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	2024	64 %	64 %	64 %	↘	

Verksamhetsredovisning

Uppföljning riktningsmål

I de följande kapitlen ges en verksamhetsredovisning i processperspektiv. Växjö kommun har strukturerat koncernens styrning i fem huvudprocesser. Processerna verkar över organisationsgränserna och fokuserar på ett gemensamt värdeskapande och en tydlig leverans till dem vi är till för.

Riktningsmålens utveckling värderas

Varje process beskrivs i ett eget kapitel med separata avsnitt för de till processen kopplade riktningsmålen. Varje avsnitt inleds med en sammanfattning av riktningsmålets utveckling. Målen saknar explicita måltal och är av karaktären riktningsmål där önskvärd riktning eller utveckling definieras med hjälp av angivna nyckeltal. Genom att inte ange absoluta värden för respektive mål främjas ett ständigt förbättringsarbete.

Bedömning av måluppfyllelse sker på kommunövergripande nivå och baseras på utfallet i nyckeltalen kopplade till respektive riktningsmål i Växjö kommuns budget. Utveckling sedan föregående mätning och Växjö kommuns utfall i förhållande till kommungruppen större stad vägs samman genom poängsättning.

Varje nyckeltal tilldelas poäng i förhållande till genomsnittet i kommungruppen större stad och utveckling sedan föregående mätning. Exempelvis ger lika eller bättre utfall än större stad tillsammans med lika eller positiv utveckling sedan föregående mätning poäng tre. Nyckeltalens poäng divideras med antalet nyckeltal tillhörande berört riktningsmål och ett medelvärde mellan ett och tre erhålls. Detta medelvärde indikerar grad av måluppfyllelse i riktningsmålet och visualiseras med färgindikationerna grön för god måluppfyllelse, gul för tillfredsställande måluppfyllelse och röd för icke tillfredsställande måluppfyllelse.

Sammanfattande beskrivning och analys

I beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal som följer efter den inledande beskrivningen av riktningsmålets utveckling ges information om för perioden betydelsefulla aktiviteter, åtgärder, resultat och effekt. Här ges även en djupare analys och åtgärdsförslag avseende de nyckeltal som avviker väsentligt från önskvärd utveckling. Avsnittet avslutas med ett resonemang om framtid och omvärld.

Uppdrag och nyckeltal

I avsnittet rörande uppdrag beskrivs den aktivitet samt det resultat och effekt som har uppnåtts avseende de till riktningsmålet kopplade uppdragen. Under respektive rubrik indikeras status på uppdragets realiserade effekt med en färgmarkering där till exempel grön markering anger att uppdraget är avslutat. En blå färgmarkering anger att uppdraget är pågående och följer fastställd planering.

Under rubriken nyckeltal redovisas utfallet i de olika nyckeltalen. Positiv utveckling av noterat

utfall i förhållande till den förra mätningen anges med en uppåtgående pil och negativ utveckling av noterat utfall anges med en nedåtgående pil. Kolumnrubriken Jämförelse med större stad ger information om respektive nyckeltals utfall i förhållande till det genomsnittliga värdet för kommungruppen större stad i Kolada. Samma utfall eller bättre indikeras med grön markering och sämre utfall indikeras med röd markering. I de fall där vi använder lokala mått som inte kan jämföras med denna referensgrupp utgör istället hittills bäst inrapporterad data för Växjö kommunkoncern bas för jämförelsen och är därmed det accepterade värdet. I de fall detta förekommer noteras det i anslutning till aktuellt nyckeltal.

Merparten av indikatorerna för måluppföljning kommer från Kolada som är en nationell statistikdatabas för kommun och region. Information publiceras med viss fördröjning vilket kan få till följd att vissa av nyckeltalen refererar till annan period än det aktuella verksamhetsåret.

Sammantagen bedömning av måluppfyllelsen

Den sammantagna bedömningen av Växjö kommuns måluppfyllelse är god. Av nitton riktningsmål visar endast ett på icke tillfredsställande måluppfyllelse. Resterade riktningsmål visar på god eller tillfredsställande uppfyllelse. I kommande avsnitt återfinns en analys av riktningsmålens utveckling samt en beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal.

Riktningsmålet Alla barn ska stimuleras i sitt lärande och alla elever ska nå kunskapsmålen visar på en försämring jämfört med föregående år. Förutsättningarna har stärkts och det pågår ett långsiktigt arbete då en negativ trend tar tid att vända. En djupare analys återfinns under rubriken Utbilda för ett livslångt lärande. Processen Utbilda för ett livslångt lärande innehåller ytterligare två riktningsmål. Riktningsmålet En jämlik och likvärdig skola där alla barn och unga får den hjälp de behöver uppvisar en marginell försämring, vilket får effekten att detta mål förändras från god till tillfredsställande uppfyllelse. Riktningsmålet Skolan ska bidra till barn och elevers välbefinnande håller fortfarande en hög nivå och har en god måluppfyllelse.

Av Växjö kommuns ytterligare sexton riktningsmål visar hälften på en god måluppfyllelse och hälften på en tillfredsställande måluppfyllelse.

Följande mål uppvisar en god måluppfyllelse:

- I Växjö kommun gäller full sysselsättning
- Samhällsplaneringen ska bidra till en ökad trygghet
- I Växjö ska föreningar och civilsamhälle ges goda förutsättningar
- Barn och ungas välbefinnande ska vara gott
- Alla kommuninvånare ska kunna bo, leva och verka med så låg påverkan på miljö och klimat som möjligt
- Kommunen har en effektiv och långsiktig ekonomistyrning som präglas av en god ekonomisk hushållning av gemensamma resurser
- Växjö kommun säkrar kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda arbetsvillkor
- Växjö kommun har friska medarbetare

Följande mål uppvisar en tillfredsställande måluppfyllelse:

- Fler jobb och växande företag bygger Växjö starkt
- Vägen till jobb och etablering ska vara kort
- Bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering
- Fler bostäder och minskad segregation bygger Växjö hållbart och helt
- Alla Växjöbor ska ha tillgång till en trygg och god välfärd med stöd, vård och omsorg efter behov
- Fattigdom och social utsatthet ska bekämpas
- Växjöbor ska kunna delta i och uppleva en kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet
- Alla som bor, lever och verkar i Växjö kommun ska känna trygghet och tillit

Skapa förutsättningar för ett växande näringsliv och en fungerande arbetsmarknad

I Växjö kommun gäller full sysselsättning

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Den sammantagna bedömningen är att kommunens arbete och insatser som genomförs bidrar positivt till riktningsmålets utveckling. Kommunens verksamheter har under året arbetat med att skapa kontakt med potentiella framtida medarbetare genom att erbjuda olika former att praktik för att skapa positiva effekter både för såväl den enskilde individen som för verksamheterna.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Arbete och sysselsättning är en viktig komponent av integration, både för att ta vara på människan som resurs och för att inkludera människor i samhällsgemenskapen. Kommunen har under året genomfört projektet *Kronoberg Cares* för ukrainska skyddsbehövande som avslutades under första kvartalet 2024. Även det ESF-finansierade projektet *Handslaget* har påbörjats under året, ett samarbete mellan näringsliv och kommun, där personer med anställning får svenskundervisning på arbetstid för att stärka sina språkkunskaper.

Uppdraget Växjömentor har under året drivits av Hållbarhetsenheten och riktar sig i första hand till utrikesfödda kvinnor med högre utbildning/yrkeserfarenhet. Närmare 60 personer har matchats med varandra i den första upplagan, där mentorer och adepter knyter kontakter och vägleds för att öka sina möjligheter till etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Praktiksamverkan
Att välkomna olika former av praktik ger positiva effekter både för individen och verksamheten. Det ger arbetslivserfarenhet och ett kontaktnät för de som är på väg ut i arbetslivet och för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Kommunen arbetar med uppdraget *Öka antalet praktikplatser inom Växjö kommun och i näringslivet*. Insatserna avser praktikplatser, feriearbetare och studentarbeten. Arbete och sysselsättning är en grundläggande del för att ta vara på människan som resurs och för att inkludera människor i samhällsgemenskapen.

Kommunens förvaltningar har under året arbetet aktiv med att öka antalet praktikplatser. Bland annat har Växjö kommun via Växjö jobb- och utbildningsmässa nått ut till näringslivet. Samtliga förvaltningar ser positivt på arbetet med att välkomna praktikanter och studenter då mötet blir ett tillfälle för verksamheten att väcka intresse olika yrken. Så gott som samtliga förvaltningar har under året erbjudit praktikplatser till studenter och arbetssökande.

Förstärkta arbetsmarknadsinsatser
Andelen förvärvsarbetande invånare i Växjö kommun har varit stabil över tid och ligger över jämförelsemåttet för större stad. Vid en jämförelse med referensgruppen *större stad* har kommunen legat över jämförelsemåttet under de senaste tio åren. *Sysselsättningsgraden för vuxna mellan 20-64 år* uppgår år 2023 till 80 procent. Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska stärkas och utökas för att hjälpa invånare till självförsörjning genom arbete eller studier. Nämnden för arbete och välfärd spelar en viktig roll i detta arbete genom att stötta och vägleda invånare för att närma sig arbetsmarknaden.

En process för arbetsmarknadsanställningar har utvecklats och implementerats för att stödja medarbetare och kvalitetssäkra individarbetet inom förvaltningen. Arbetsmarknadsanställningar syftar till att hjälpa individer till arbete genom aktiv matchning under tiden arbetsmarknadsanställningen pågår. På grund av Arbetsförmedlingens förändrade uppdrag och riktlinjer under 2024 har färre anställningar skett, vilket intensifierat matchningsarbetet mot den ordinarie arbetsmarknaden för de individer som har en subventionerad anställning. I november 2024 hade 98 personer en anställning i kommunens arbetsverksamhet, men antalet förväntas minska till 73 under januari 2025.

Åtgärden arbetsträning har haft ett kontinuerligt inflöde av deltagare under året, med anvisningar från både Arbetsförmedlingen och koordinatorsenheten. Samverkan med leverantörer inom "Rusta och matcha" fortsätter att utvecklas. Förvaltningen har gjort

det möjligt för leverantörer att initiera arbetsmarknadsinsatser inom kommunen. Koordinatorernas arbete riktar sig mot prioriterade målgrupper som lever med ekonomiskt bistånd.

Andelen deltagare som vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet börjat arbeta eller studera har minskat från 44 procent (2022) till 25 procent (2023), vilket indikerar på svårigheter att få ut personer med långvariga biståndsbehov på arbetsmarknaden, delvis kan detta förklaras av försämrad konjunktur och förändringar i subventioner.

Nettoomkostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder har ökat från 692 kr/invånare 2022 till 737 kr/invånare 2023, vilket går i linje med jämförelsegruppen större stad. Ökningen beror på fler arbetsmarknadsanställningar. Arbetsförmedlingens reformering har lett till att kommunens arbetsmarknadsverksamhet arbetar med individer som har längre väg till arbete eller studier. En särskild satsning inför sommaren 2024 har erbjudit 18 arbetstillfällen för unga vuxna med ekonomiskt bistånd, varav flera har fått fortsatta anställningar eller studier inom vård och omsorg. Utfallet av nyckeltalet *kostnad utbetalt ekonomiskt bistånd, kronor per invånare*, har ökat (1058 kr/inv, 2023) jämfört med föregående mätning (909 kr/inv, 2022) och ligger på en lägre nivå i förhållande till jämförelsegruppen större stad. Denna utveckling har skett på grund av ökade ekonomiska utmaningar för hushållen i form av hög inflation.

Sysselsättning för personer med begränsad arbetsförmåga
Arbete med att utveckla sysselsättning och daglig verksamhet för individer som omfattas av LSS och SoL pågår. Under året har insatser gjorts för att utöka utbudet och erbjuda utflyttad daglig verksamhet till de som önskar, oavsett lagrum. Träffpunktsverksamheten inom socialpsykiatrin har förbättrats genom aktivitetsledare som gemensamt planerar och genomför aktiviteter för brukare. Verksamheten planerar att undersöka möjligheten att erbjuda visst boendestöd inom mötesplatser som träffpunkt och medborgarkontor.

Samverkan med näringslivet
Samverkan med näringslivsavdelningen och näringslivet har utvecklats under året. Fler praktikplatser har initierats, både för personer som deltar i kommunens verksamheter och för exempelvis ukrainska flyktingar. Kommunen har även tagit emot studenter från olika utbildningsprogram, och fler studenter kommer att påbörja sin praktikperiod i januari 2025.

Vuxenutbildning
Andelen kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som slutfört kurs, var vid årets slut 2023 73 procent, vilket är i nivå med tidigare år. Mäns utfall var något lägre (73 procent) än kvinnors (74 procent). Ett arbete pågår för att förbättra kvalitetsredovisningen av kommunal vuxenutbildning. Under året har vuxenutbildningen fokuserat på att utöka utbildningsutbudet inom gymnasiala yrkesutbildningar och att stärka kontakten med näringslivet, arbetsförmedlingen och utbildningssamordnarna. Detta för att framtidsspana och att tidigt fånga upp trender.

Växjö yrkeshögskola har utökat samarbetet med arbetsgivare för att möta arbetsmarknadens behov. Ett primärsamverkansavtal har tecknats med alla kommuner i länet, utom med Tingsryds kommun, inför dimensioneringen av gymnasieskola och vuxenutbildning. För vuxenutbildningens del träder avtalet i kraft vid årsskiftet till 2025. Syftet med avtalet är att öka antalet yrkesutbildningar och valfriheten för invånare.

SKRUVAS - *Samverkan Kronoberg kring förebyggande kommunalt aktivitetsansvar och unga som varken arbetar eller studerar.*
Unga i Kronobergs län upplever ett ökande utanförskap. Genom projektet SKRUVAS har Växjö kommun tillsammans med länets kommuner fått medel från svenska ESF-rådet för att motverka utanförskap. Projektet fokuserar på att samordna skola, kommunalt aktivitetsansvar, arbetsmarknadsverksamheter och socialtjänst för att tidigt identifiera ungas behov. Projektet startade i september 2024 och ska pågå i två år med målet att nå 660 unga individer. I november 2024 var 95 unga inskrivna, varav 23 från Växjö kommun.

Språkundervisning för anställda
Växjö kommun har fått ett projekt beviljat med finansiering från Svenska ESF-rådet, Handslaget Kronoberg, för att stärka kompetensförsörjningen i länet. Behovet av bättre språkkunskaper i svenska och sociala koder är stort bland anställda inom industri och omsorg. Under två år ska anställda i Kronobergs län få kompetensutveckling på sin arbetsplats, med fokus på svenskundervisning och sociala koder .Ett trettiotal arbetsgivare inom både den privata och offentliga sektorn har anmält sig till de 650 deltagarplatser som finns inom ramen för projektet.
Sju kommuner och IF Metall samarbetar i projektet som startade i september 2024. Vid årets slut deltar 145 individer, varav 46 från Växjö kommun.

Framtid och omvärld
Den svenska ekonomin präglas fortfarande av lågkonjunktur, och den svaga utvecklingen av konsumtion har förlängt den. Ett flertal indikatorer pekar på en fortsatt svag arbetsmarknad även om arbetsgivarna är positiva inför framtiden. Mycket talar dock för att tillväxten tilltar under 2025 och att hushållens konsumtion stiger. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten slutar att öka under det första halvåret 2025, för att sedan gradvis minska under prognosperioden som sträcker sig till och med 2026. (Arbetsförmedlingen, *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024*).

Den svaga konjunkturen har bidragit till att fler hamnat längre ifrån arbetsmarknaden och att långtidsarbetslösheten har stigit under hösten 2024. Utmaningarna är särskilt stora för dem som varit arbetslösa i två år eller mer. Många arbetsgivare upplever det svårt att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens. Undersökning som genomförts under 2024 visar att majoriteten av arbetsgivare upplever rekryteringsproblem.

Kommunens olika verksamheter har utmaningar i frågan om nyrekrytering. Inom visa delar av förvaltningarna krävs specialkompetens men det finns ett begränsat utbud på arbetsmarknaden. Samtidigt är det svårt att konkurrera med den privata sektorn vad gäller lönenivåer och löneutveckling. Enligt framtagen kompetenskartläggning kommer dessa utmaningar att kvarstå, vilket stärker vikten av och möjligheterna till arbetsträning och mottagande av praktikanter och studenter inom kommunen.

Ett flertal av kommunens verksamheter har under året tagit emot och handlett praktikanter och studenter. Kommunen ser positivt på arbetet med att emot praktikanter och studenter, då verksamheterna ser flera positiva effekter både för den enskilde och verksamheten.

	Uppdrag
KF	**Stärk vuxenutbildningens förutsättningar för att klara kompetensförsörjningen**

Inom Komvux finns det medarbetare med särskilt fokus på utbildningsutbud främst inom gymnasiala yrkesutbildningar. Samverkan sker vid yrkes- och branschråd med utbildningsanordnarna, samt med Arbetsförmedlingen. Genom arbetssättet fångas frågor och tendenserna inom de olika branscherna på ett bra sätt och i ett tidigt skede. Även samverkan med näringslivsavdelningen och företag finns utarbetat i syfte om att skapa ett utbildningsutbud som matchar efterfrågan på arbetsmarknaden. Arbetet kommer att följas framöver för att undersöka om det gett önskad effekt.

Under året har även primärsamverkansavtal tecknats med alla kommuner i länet (utom Tingsryd) inför dimensionering av gymnasieskola och vuxenutbildning som träder i kraft för vuxenutbildningens del vid årsskiftet. Syftet med avtalet är att öka antalet yrkesutbildningar i länet utifrån det kompetensförsörjningsbehov som finns, vilket också är reformens syfte. Samtidigt ökar valfriheten i ansökan gällande yrkesutbildningar för invånare i de kommuner som omfattas av primärsamverkansavtalet.

Växjö yrkeshögskola för kontinuerlig dialog med arbetsgivare för att ta fram utbildningsinsatser utifrån arbetslivets behov. Denna samverkan har utökats ytterligare i ett närmare samarbete mellan YH och näringslivsenhetens, där bland annat YH fått ytterligare kanaler för att informera om hur företagen kan använda yrkeshögskolan samt på ett bättre sätt kunna identifiera företag med goda erfarenheter av yrkeshögskolan inför Näringslivsenhetens företagsbesök.

Under hösten har 40 yrkeshögskoleutbildningar startat i Kronobergs län, vilket är det högsta antalet yrkeshögskoleutbildningar som startat någon gång i regionen. Ett arbete har påbörjats med att se över hur verksamheten bäst organiseras framöver. Bland annat ses möjligheten att starta kortare kurser i egen regi över samt kring att söka och genomföra projekt.

KF	**Öka antalet praktikplatser inom Växjö kommun och i näringslivet**

Att öka antalet praktikplatser inom Växjö kommun och i näringslivet är en del av Växjö kommuns processorienterade arbetssätt där kommunens alla förvaltningar och bolag involveras för att erbjuda praktikplatser till kommunens olika målgrupper. Feriepraktikanter, praktikanter från universitet och PRAO-elever tas löpande emot i Växjö kommuns olika verksamheter. Vidare ställs det, där så är lämpligt, sociala krav i upphandlingar på att leverantören ska tillhandahålla praktikplatser.

EXEMPEL FRÅN NÄMNDER OCH BOLAG

Servicenämnden
Feriepraktikanter, praktikanter från universitet och PRAO-elever tas löpande emot i servicenämndens olika verksamheter.

Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningen tar under verksamhetsåret löpande emot praktikanter. Under året har förvaltningen kunnat erbjuda 98 platser i form av prao, praktikanter, sommarjobbare, LIA, arbetsträning, feriearbetare, gymnasielärling, tekninksprångare och introduktionsjobb.

Kultur- och fritidsnämnden
Genom Fritidsbanken erbjuds arbetsmarknadsanställningar respektive daglig verksamhet i samverkan med nämnden för arbete och välfärd samt omsorgsnämnden. Café Alma öppnade i oktober och drivs i samarbete med nämnden för arbete- och välfärd vilket ger möjlighet till arbetsträning. Kultur- och fritidsnämnden möjliggör vidare verksamhetsförlagd utbildning, prao och feriejobb kontinuerligt.

Arbete och välfärd
Förvaltningen har arbetat aktivt för att öka antalet praktikplatser. Bland annat har information gått upp brett till näringslivet via Växjö jobb- och utbildningsmässa som genomfördes under året. Även besök hos Samväx har genomförts tillsammans med näringslivskontoret i syfte om att öka medvetenheten om behovet av utökat antal praktikplatser. Därtill har samverkan inletts med Abstracta utifrån uppdraget med språkutveckling och behovet av att öva på det svenska språket i praktik. Genom samverkan har förvaltningen tillsammans med näringslivsavdelningen blivit inbjudna till fler företagsnätverk. Förvaltningens insats- och matchningsenhet arbetar ständigt med nya företagskontakter och praktikplatser.

Den egna förvaltningens som arbetsplats erbjuder också praktikplatser till studenter från olika utbildningsprogram.

Omsorgsnämnden
Under 2024 har samtliga verksamheter inom omsorgsförvaltningen tagit emot studenter och praktikanter, vilket är en viktig del i arbetet med framtida kompetensförsörjning.
Som en del av uppdraget har ett samarbete med förvaltningen arbete och välfärd initierats för att anställa personer som av

Uppdrag
olika anledningar står långt från arbetsmarknaden, i rollen som servicebiträden på särskilda boenden. Dessa medarbetare har bistått med uppgifter som måltidsservering och städning. Flera av dem har valt att fortsätta arbeta som timvikarier inom förvaltningen, medan andra har påbörjat studier till vårdbiträde eller undersköterska, vilket ytterligare stärker omsorgens långsiktiga kompetensförsörjning. **Utbildningsnämnden** Under 2024 har utbildningsförvaltningen tillhandahållit APL- och praktikplatser till samtliga individer med identifierat behov, samt genomfört dialog med berörda verksamheter för att underlätta mottagandet av praktikanter. Ett av målen var att öka antalet praktikplatser, i synnerhet för personer med funktionsnedsättning. **Värends räddningstjänstförbund** Värends räddningstjänst tillhandahåller idag praktikplatser från förbundets grundskolor, Skydd mot olyckor (SMO, brandmansutbildning) och brandingenjörsprogrammen. Värends räddningstjänstförbund anser det vara viktigt att tillhandahålla praktikplatser för att skapa en bra grund för framtida rekryteringar. Brandingenjörer är en svårrekryterad grupp där det i nuläget råder en obalans på marknaden mellan utbud och efterfrågan. Detta innebär nya förutsättningar vilket eventuellt kommer skapa ett behov av andra kompetenser i framtiden, förbundet behöver bevaka utvecklingen och marknadsföra sig mot nya yrkesgrupper för att säkerställa en god kompetensförsörjning även i framtiden

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%)	2023	73	74 %	73 %	↘	●
KF	Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)	2023	80 %	80 %	81 %	→	●

Fler jobb och växande företag bygger Växjö starkt

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Kommunens genomförda insatser och pågående initiativ bidrar positivt till riktningsmålet.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Växjö kommun noterade en ökning av varsel och konkurser och ett färre antal lediga jobb under 2024 i jämförelse med föregående år. Totalt startades 584 nya företag och 92 gick i konkurs, en minskning av nettotillväxten med 81 företag. I Kronobergs län var antalet varslade personer 976, jämfört med 865 föregående år. De branscher som är värst drabbade är byggbranschen, tillverkning, handel och vissa delar av tjänstesektorn.

Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI (Nöjd Kund Index)
NKI-mätningen för 2023 visar ett resultat på 73, där NKI mellan 70-80 anses vara en bra nivå. Resultatet ligger på en bra nivå trots en minskning med två enheter från föregående år. Bemötande fick högst betyg med ett index på 77. Fyra av fem områden, brandskydd, bygglov, livsmedelskontroll och serveringstillstånd, har försämrats, medan miljöskydd har förbättrats. Alla serviceområden ligger mellan 69-77 i NKI-värde.

Kommunlednings- och samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med att identifiera olika insatser inom områdena utbildning, rutiner, dialog med näringslivet och handläggnings- och svarstider. Detta är viktiga insats för att skapa en varaktig servicekultur och därmed ett bättre företagsklimat. För tjänstepersoner med näringslivskontakter och för politiker har en utbildning har tagits fram, *Företagandets villkor*, med start under början av 2025.

Kompetensförsörjning är fortsatt en av näringslivets största utmaningar och därför är det viktigt att öka näringslivets kunskap om hur de kan delta i olika utbildningsfaser för att hitta rätt kompetens. Kommunen gör insatser för att öka samverkan mellan skola, utbildning och näringsliv under det livslånga lärandet. Planering och vidareutveckling av *Yrkesdagen* och ökat samarbete mellan Yrkeshögskolan och näringslivsavdelningen pågår.

Kommunens besöksnäring är viktig både för företagen och för Växjös attraktivitet. För att öka effektiviteten har styrgrupperna för besöksnäring och stora evenemang slagits ihop. Under året har kommunikativa insatser gjorts gentemot besökare och invånare för att marknadsföra Växjö som en stark mat- och evenemangskommun.

Den nya lagstiftningen (CSRD) som träder i kraft i januari 2025 ökar kraven på näringslivet att intensifiera och rapportera sitt arbete med den gröna omställningen. Under första delen av 2024 avslutades den nulägesanalys/studie som påbörjades hösten 2023 av näringslivets hållbarhetsresa. Studien belyser företagens utmaningar och behov av stöd kopplat till hållbarhet och cirkulär ekonomi/cirkulära affärsmodeller. Kartläggningen ligger till grund för nästa steg som är en digital hållbarhetsplattform.

Planlagd verksamhetsmark
Kommunens verksamheter har en betydande roll för att skapa förutsättningar för ett starkt och växande näringsliv. För att möta befintliga och kommande näringslivsbehov arbetar kommunen med planering av kommunens långsiktiga utveckling för verksamhetsområden inom ramen för översikts- och detaljplaner, samt driver exploateringsprojekt. Genom planering och utförande säkerställas tillgången till verksamhetsmark och effektiv infrastruktur som är avgörande förutsättningar för ett växande näringsliv och arbetsmarknad. Utvecklingen och färdigställande av Västra Marks verksamhetsområde har bedrivits under 2024. Vad gäller försäljning och etablering syns effekt av konjunkturen med svag utveckling inom båda områden. Ekebergs företagspark är färdigställd sedan tidigare och ett antal verksamheter är etablerade inom området, försäljning av kvarvarande tomter pågår. Även inom detta område märks ett lägre intresse för utbyggnad och nyetablering. Ett förvaltningsövergripande strategiskt arbete har under året bedrivits för att identifiera och dokumentera framtida behov av lokaler och verksamhetsmark hos näringslivet.

I december 2024 fanns totalt 124 ha planlagd verksamhetsmark ägd av Växjö kommun, varav 80 ha i Växjö stad och 44 ha i tätorterna. Utbyggnaden av Nylandaområdet har i stort gått enligt plan och beräknas vara färdigt under andra kvartalet 2025. De första etableringarna är på plats och under 2024 har 7 företag flyttat in och bedriver sina verksamheter från Nylanda. Ca 30% av kommunens mark såld. Kommunen fortsätter med det initierade arbetet med att planlägga etapp två av Nylanda.

Öka service för kommunens företagare och invånare genom tidsatta handläggningstider
För att öka servicen till kommunens företagare och invånare bedrivs ett kommungemensamt arbete. Samtliga förvaltningar har under 2024 bedrivit ett arbete för att öka servicen genom tidsatta handläggningstider. Till exempel har både Kommunstyrelsen och Servicenämnden hanterat sina ärenden genom systemet flexite, där systemet har inbyggda tidsatta handläggningstider. Inom IT och digitalisering pågår ett arbete för att implementera en digital gränsyta där ambitionen är att Växjö kommuns invånare och företag ska kunna följa statusen på de ärenden som en invånare eller företagare har hos kommunen.

Samhällsbyggnadsnämnden har på flera av sina avdelningar genomfört uppdraget att öka servicen genom tidsatta handläggningstider. Miljö- och byggavdelningen har skapat en digital tjänst där medborgare och företag kan boka in tider. Baserat på en kartläggning har uppsättningen av tjänsten i Open- E satts upp för att säkerställa en smidig hantering gentemot sökande. Även information har publicerats på kommunens hemsida om handläggningstider avseende planbesked.

Nämnden för arbete och välfärd har fokuserat på uppdraget om kortare handläggningstider för invånare. Samtliga handläggningstider mäts inom socialtjänstens verksamhetsområde (se riktningsmålet Alla Växjöbor ska ha tillgång till en trygg och god välfärd med stöd, vård och omsorg efter behov). Handläggningstiderna inom ekonomiskt bistånd har setts över och under våren minskade handläggningstiden från 17 dagar till som lägst 14 dagar. Under hösten ökade dock handläggningstiden till 17 dagar igen på grund av det högre inflödet av ärenden hushåll som söker ekonomiskt bistånd. Förhoppningen är att handläggningstiderna ska minska genom organisationsförändringen med en gemensam mottagning som förväntas att påverka arbetsflödet mellan mottagning och utredning/beslut.

Omsorgsnämnden kommer att fortsätta utvecklingen av sina digitala tjänster för att förbättra sin service. Under 2025 planeras en utvidgning av den digitala medborgartjänsten till att omfatta LSS-ärenden. Ny rutiner för kommunikation kring handläggningstider kommer att tas fram för att ytterligare förbättra dialogen med medborgarna.

Utbildningsnämnden har effektiviserat sin handläggningsprocess, genom bland annat ett gemensamt skolvalssystem som inkluderar både kommunala och fristående skolor för att höja servicenivån. Systemförbättringar som rättssäkra avståndsberäkningar och förbättrade samarbeten med systemleverantörer har lagt grunden för snabbare handläggningstider.

Myndighetsgemensamma insatser
Myndighetsgemensamma insatser har bedrivits under året och handlingsplanen Myndighetssamverkan Växjö 2024-2028 innefattar samarbete med bland annat Arbetsmiljöverket, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket. Det är hög måluppfyllelse och goda insatser som resulterat i bland annat säkrare miljöer för brandsäkerhet och utrymning, identifiering av olovliga boenden och samlingslokaler, krav på åtgärder gällande arbetsmiljö och säkerhet samt utredningar kring felaktiga utbetalningar. Under året har även rättssäker och effektiv tillsyn och kontroll genomförts och tillsynen inom livsmedel har främjat bättre hälsa och sundare konkurrens mellan företagen.

Jobb- och utbildningsmässa
Under våren 2024 har en jobb- och utbildningsmässa i samarbete med Arbetsförmedlingen genomförts, med det huvudsakliga syftet att underlätta steg in på arbetsmarknaden för kommunens invånare, och samtidigt bidra till att näringslivets långsiktiga kompetensförsörjning säkerställs genom utbildning och rekrytering. Mässan gav arbetssökande möjlighet att träffa arbetsgivare och utbildningsanordnare. Utvärderingen visade att mässan var viktig för att konkretisera kompetensbehov och utöka satsningen. En ny mässa planeras till mars 2025 med ett utökat koncept och utbud.

Framtid och omvärld
Det ekonomiska resultatet för år 2024 visar ett underskott på 8 miljarder kr för kommunsektorn, efter två år med hög inflation och höga kostnader ser det ljusare ut från och med 2025 enligt Sveriges kommuner och regioner, *Ekonomirapporten*, oktober 2024. Växjö kommun visar ett överskott för samma period.

Enligt Svenskt Näringslivs nya Näringslivsindikator förbättrades stämningsläget bland företagen under första halvan av 2024, därefter har situationen i näringslivet fortsatt varit mer negativ än tidigare.

Konjunkturnedgången som inleddes i början av 2022 har påverkat arbetsmarknaden och återhämtningen har varit långsammare än vad de flesta bedömare tidigare trott. En ökning i sysselsättningen väntas först under första halvåret av 2025.. (Arbetsförmedlingen, *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024*).

Det senaste året har inneburit utmaningar för näringslivet i Växjö kommun kopplat till lågkonjunktur, kompetensförsörjning och en orolig omvärld. Kommunen bedriver en aktiv omvärldsbevakning för att skapa sig insikter och kunna möta näringslivets behov för att växa och utvecklas. Genom de nätverksträffar och dialogmöten som arrangeras för företagen får kommunen värdefull information och kunskap om nuläget och framtidsutsikterna.

	Uppdrag
KF	**Fortsätta utvecklingen av Växjö som matdestination** Under 2024 har flera insatser och event genomförts för att stärka Växjö som en matdestination. MAT2024 arrangerades av Växjö kommun tillsammans med Region Kronoberg och Länsstyrelsen i september. Växjö kommun var sammanhållande för alla aktiviteter under arrangemanget. Under 2024 ökade antalet deltagare och arrangemanget blev välbesökt och genomfördes enligt plan. I samband med MAT2024 arrangerades även SM i Mathantverk och under Karl-Oskardagarna i augusti genomfördes Grill-SM. Vidare har olika samarbeten fördjupats och utvecklats, exempelvis med Kungsmadskolan och Ryssbygymnasiet och deras restaurang- och livsmedelsprogram. Växjö kommuns näringslivsavdelning har en aktiv roll i skolornas programråd och samarbete med företagsrepresentanterna. En av årets gemensamma aktiviteter var en monter på Yrkesdagen för att visa upp yrken inom restaurang- och livsmedelsbranschen för elever i årskurs 6 och 9. Samarbetet med Rekoringen, ett sätt för konsumenter att handla lokalproducerad mat direkt från producenter, har också utvecklats där Norrtull används som utlämningsplats, vilket har fått bra respons av både utställare och besökare. Restaurangnätverket fortsätter att aktivt arbeta med kompetensutveckling genom gemensamma utbildningar och aktiviteter och hjälp att låna personal av varandra.
KF	**Få fler företag att etablera sig för ett växande näringsliv** Under 2024 har Växjö genom det regionala projektet REIS (Regional etablerings- och investeringssamverkan) etablerat samarbete med Business Sweden för aktiv marknadsföring och upparbetning av leads från internationella investerare. Parallellt har arbetet med utveckling av Växjö kommuns värdeerbjudande intensifierats och det operativa arbetet med generering av nationella och internationella leads genom upphandlad konsult har inletts. Förnyat material med marknadsinformation för Växjö som etableringsort samt specifikt för disponibel verksamhetsmark är under utveckling.
KF	**Myndighetsgemensamma insatser** Uppdraget är genomfört för 2024. Ett löpande arbete har genomförts i samarbete med kommunikationsavdelningen avseende extern information för att förtydliga ärendehantering och framdrift. Under året har ett antal aktiviteter lyfts för utförande baserat på den 5-årsplan verksamheten har arbetet fram.
KF	**Strategi för verksamhetsmark och lokaler i hela Växjö kommun** Arbete pågår där samhällsbyggnadsförvaltningen driver uppdraget i nära samarbete med näringslivsavdelningen. Arbetet inom uppdraget fokuserar på att identifiera och dokumentera framtida behov av lokaler och verksamhetsmark för näringslivet. Förslag till strategi är framtagen och utskickad på remiss till berörda. Beslut förväntas fattas under första kvartalet 2025.
KF	**Öka service för kommunens företagare och invånare genom tidsatta handläggningstider** Det pågår ett arbete över hela kommunkoncernen med att öka service för kommunens målgrupper genom tidsatta handläggningstider. EXEMPEL FRÅN NÄMNDER OCH BOLAG **Kommunstyrelsen** De ärenden som kommer in till kommunstyrelsens verksamheter är främst via systemet Flexite, där systemet har inbyggda

tidsatta handläggningstider.

Servicenämnden
Servicenämndens verksamheter hanterar främst inkomna ärenden via systemet Flexsite där systemet har inbyggda tidsatta handläggningstider. Det finns även inom IT- och digitaliserings arbete med *digital gränsyta* en ambition att kunna presentera status på de ärenden som en invånare eller företagare har hos kommunen. Målsättningen är att förbättra den tekniska lösningen och möjliggöra en "mina sidor" där ärenden och dess status finns samlat.

Samhällsbyggnadsnämnden
Uppdraget är genomfört och har berört flera avdelningar inom samhällsbyggnadsförvaltningen
För miljö- och byggavdelningen har uppdraget genererat en digital tjänst där medborgare och företag kan boka in tider. En kartläggning gällande vilka verksamheter som har behov av tjänsten har genomförts. Baserat på detta material har uppsättning av tjänsten i Open-E satts upp för att säkerställa en smidig hantering gentemot sökande
Under våren har handläggningstider avseende planbesked tydliggjorts för sökande genom att information har publicerats på webben.

Arbete och välfärd
Uppdraget har inom förvaltningen fokuserat på handläggningstid avseende ekonomiskt bistånd. Handläggningstiden har varierat mellan 17 och 14 dagar under året. Trots ökat inflöde och ansökningar om ekonomiskt bistånd håller sig handläggningstiden på en stabil nivå. På grund av ökat inflöde och ansökningar om ekonomiskt bistånd. I utvärderingen av organisationsförändring med utgångspunkt i gemensam mottagning undersöks processen och flödet mellan mottagning och utredning/beslut, där rekommendationer också lämnas.

Omsorgsnämnden
Under hösten har omsorgsförvaltningen påbörjat implementering av en utvecklad digital medborgartjänst som lanserades den 2 december. Tjänsten är integrerad i verksamhetssystemet Lifecare och gör det möjligt för medborgare att följa sin ansökan om insatser och få information om dess status. Syftet är att underlätta informationsutbyte och stärka dialogen mellan förvaltningen och medborgarna. För närvarande omfattar tjänsten ärendehantering enligt socialtjänstlagen (SoL) och under 2025 planeras en utvidgning till att omfatta ärenden enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Omsorgsförvaltningens myndighetsavdelning har under hösten också genomfört en översyn av handläggningstider enligt vägledningen för SoL och LSS, som fastställts av omsorgsnämnden. Översynen visade att 95,3 % av alla ärenden hanteras inom föreskriven tid, vilket innebär att inga ändringar föreslås i vägledningen. Under 2025 kommer en rutin att tas fram för hur förvaltningen ska informera när handläggningstiderna riskerar att överskridas.

Utbildningsnämnden
Utbildningsnämnden når delvis målet, om snabbare handläggningstider, högre nöjdhet hos vårdnadshavare samt en förbättrad systematik och flöde i processerna.
Processerna har effektiviserats genom införandet av ett gemensamt skolvalssystem som inkluderar friskolor, förbättrade samarbeten mellan systemleverantörer, och mer rättssäkra avståndsberäkningar som minskar överklaganden. Dessa åtgärder förväntas på sikt leda till kortare handläggningstider och ökad nöjdhet.

Trots dessa framsteg kvarstår dock vissa begränsningar. Brist på skolplatser förlänger handläggningstiden, manuella kontroller krävs fortfarande, och beroendet av externa system som Educloud försvårar insyn och direkt påverkan på delar av processen. Sammantaget finns en positiv utveckling i rätt riktning och förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra processerna framåt.

Värends räddningstjänstförbund
Detta är en viktig fråga där vi följer upp våra handläggningstider via stickprovskontroller som visade att de var tillfredställande.

KF

Förstärk arbetet med Växjödeklarationen som en mötesplats mellan Växjös företag

Det förtydligade samarbetet mellan näringslivsavdelningen, hållbarhetsavdelningen och Växjö Linneaus Science Park har gjort att fler signatärer har kunnat tas emot och nätverket har kunnat utvecklas i rätt riktning.

Under året har fyra välbesökta nätverksträffar med olika teman inom hållbarhet genomförts i enlighet med framtagen årsplan. Tillsammans med alla signatärer har den digitala plattformen setts över och nya möjligheter har skapats för företagen att hitta mer information och knyta kontakter sinsemellan.

Det är idag 61 företag som signerat Växjödeklarationen varav 17 är nya för året. Det syns en ökning av både företagen som vill signera men också avseende engagemanget i gruppen. Fokus framåt är mot fokusområden för 2025 som tas fram under ett Hackaton som planeras genomföras i januari 2025.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	2023	73			↘	
KF	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	2023	58	40	72	↗	

Vägen till jobb och etablering ska vara kort

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Den sammantagna bedömningen är att kommunens arbete under det gånga året har bidragit positivt till riktningsmålets utveckling.

Intregationsplanen pekar ut att en lång etableringstid på arbetsmarknaden är en utmaning och kommunen har samverkat med berörda myndigheter, näringslivet och civilsamhället för att skapa nytillkomna invånare en bättre möjlighet att etablera sig i kommunen.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Lågkonjunkturen och den svaga arbetsmarknaden har inneburit stora svårigheter i matchning av deltagare mot lediga arbeten, där kravet på utbildning är den största utmaningen för målgruppen som uppbär ekonomiskt bistånd. Det har blivit allt svårare för personer med långvariga biståndsbehov att nå den reguljära arbetsmarknaden på grund av mer komplexa behov. Därför matchas även målgruppen gentemot studier och andra stödjande insatser som främjar stegförflyttning närmare arbetsmarknaden.

På grund av den höga inflationen och stigande räntor under 2023 påverkade arbetsmarknaden med ökad arbetslöshet och fler varsel. Gapet mellan lediga jobb och arbetssökande är större, vilket kan ha bidragit till att andelen förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga blev lägre än förväntat. Arbetslösheten bland utrikesfödda är högre än bland inrikes födda, vilket bland annat beror på att utbildningsnivån generellt sett är lägre i gruppen bland utrikes födda, samt att det tar tid att etablera sig i ett nytt land om man kommit hit som flykting.

Regional samverkan med fokus på etableringsfrågor
Kommunen har under året drivit ett flertal projekt för att främja det svenska språket (projekt Handslaget), föräldraskap (projekt stadsdelsföräldrar Teleborg) och det svenska samhället (projekt samhällsguidning med Familjekompis). Projekten syftar till att med hjälp av ett teambaserat arbete, koordinering och metodutveckling tillsammans med berörda myndigheter och samverkansparter minska strukturella hinder för målgruppen.

Växjö kommun har under 2024 beviljats projektmedel och finansiering från Svenska ESF-rådet, Handslaget Kronoberg, för att bland annat stärka kompetensförsörjningen i länet. Projektet avser under åren 2024-2026 att kompetensutveckla redan anställda på arbetsplatser. Detta sker genom lärarledda undervisningstillfällen i svenska samt om de krav och regler som föreligger på arbetsmarknaden.

Komvux och svenska för invandrare (sfi)
Sedan 2023 är nyckeltalet *Elever på sfi som klarar högsta kurs på studievägen av nybörjare två år tidigare, andel (%) nytt. Andelen elever på sfi som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare*, har vid senaste mätningen minskat något i Växjö, från 42 procent år 2022 till 40 procent (2023) medan jämförelsekommuner ökat något från 35 procent (2022) till 36 procent (2023). Kvinnors måluppfyllelse har ökat marginellt från 48 procent år 2022 till 49 procent för rapporteringsåret, medan resultatet avseende män sjunker något, från 34 procent till 29 procent. Det försämrade resultatet beror troligtvis på att andelen män som påbörjar sfi-studier sjunkit och de som studerar har lägre eller ingen skolbakgrund.

Växjö kommuns kostnader för sfi har ökat, från 81 kr/invånare till 118 kr/invånare. Kostnaderna är fortsatt betydligt lägre jämfört med referensgruppen större stad (345 kr/invånare). De ökade kostnaderna beror på att gruppen som lever i Sverige under massflyktsdirektivet (ukrainare) under 2023 fått rätt att studera såväl sfi som svenska på grundläggande och gymnasial nivå. Även om vissa av dessa kostnader kompenseras av statsbidrag påverkar det kommunens ekonomiska utfall.

Andelen elever som integrerar sfi med yrkesutbildning uppgår till fyra procent under 2023 (totalt 1380 aktiva SFI-elever, varav 56 integrerade sfi och yrkesutbildning). Det är en minskning från 2022 då andelen var fem procent och året innan dess då andelen var åtta procent. Anledningen till minskningen är att vuxenutbildningen har färre antal utbildningar som kan studeras i kombination med yrkesutbildning. Under 2023 har flera anordnare inom auktorisationsmodellen valt att avsäga sig kombinationsutbildningar. Antal sökande till denna form av utbildning har även minskat vilket också har bidragit till antalet uppsägningar inom kombinationsutbildningar.

Nyckeltalet *Kursdeltagare i komvux på gymnasial nivå som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%)*, ligger precis som föregående år på 77 procent och är fortsatt högre än jämförelsegruppen *större stad* som redovisar ett resultat på 68 procent.

Nyckeltalet *kursdeltagare i komvux på grundläggande nivå som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%)* visar en marginell minskning från 82 procent (2022) till 80 procent (2023). Även här ligger Växjö kommun bra till i jämförelse med jämförelsegruppen *större stad* där resultatet är 66 procent.

Nyckeltalet *kursdeltagare inom sfi som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%)* är resultatet detsamma som föregående år, 49 procent, och ligger något lägre än jämförelsegruppen *större stad* 55 procent.

Nyckeltalet *Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört vuxenutbildning* uppvisar en marginell minskning från 74 procent till 73 procent föregående år. I jämförelse med större stad redovisas bättre måluppfyllelse i Växjö kommun då större stad uppvisar ett resultat på 68 procent.

Kommunen har under året fått uppdraget att avauktorisera sfi- utbildning, studievägen 1, för att starta upp motsvarande utbildning i egen regi. Att starta utbildningen i egen regi innebär att sfi ska kunna kombineras med andra insatser såsom studievägledning, yrkessvenska, praktik och arbetsmarknadskunskap. Därtill görs ett arbete med att ta fram processer för att möjliggöra en kombination av utbildning med andra insatser. Rekrytering av en biträdande rektor pågår samt kartläggningar över de elever som i dagsläget studerar på studieväg 1 i syfte att säkerställa en bra övergång till den kommunala vuxenutbildningen.

Fler ungdomar med feriepraktik
För många ungdomar är feriepraktik en första och viktig kontakt med arbetslivet. Under 2023 infördes sommarjobbsgaranti där kravet på deltagande o sommarskola togs bort och garantin utökades till en större målgrupp. Med anledning av detta har antalet ungdomar som fått feriepraktik successivt ökat. Även antalet arbetsplatser har ökat och nu är det även möjligt att göra feriepraktik hos privata arbetsgivare som kommunen ingått samarbete med. För 2024 ansökte totalt 1248 ungdomar om feriepraktik, vilket är en ökning med 67 ungdomar. Föregående år var motsvarande siffra 781 ungdomar.

Unga som varken arbetar eller studerar
Både Kolada och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) redovisar statistik om unga som varken arbetar eller studerar (UVAS), de mäter olika åldersspann och har olika definitioner.

Den senaste statistiken i Kolada för nyckeltalet för *unga (16-24) som varken arbetar eller studerar* (UVAS) är från 2022. I Växjö kommun är utfallet 4,4 procent för män/pojkar och 3,7 procent för kvinnor/flickor. I Växjö kommun har gruppen UVAS minskat under de senaste åren och ligger under jämförelsemåttet större stad som redovisar 5 procent. Kartläggningen av gruppen UVAS visar att många av ungdomarna ofta bor i socioekonomiskt utsatta områden. MUCF:s slutrapport visar att personer som har fysiska eller kognitiva funktionsnedsättningar eller som är födda utanför Sverige och personer med psykisk ohälsa ofta är överrepresenterade i UVAS-statistiken.

Kommunen bedriver ett flertal initiativ för att förebygga skolfrånvaro och skolavhopp. Samverkan mellan det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) och arbetsmarknadsinsatser inom förvaltningen arbete och välfärd har visat sig viktig för kunna erbjuda insatser till unga personer som hoppat av skolan. För unga med funktionsnedsättning finns projektet SAMSTART, där samverkan mellan utbildningsförvaltning, förvaltningen arbete och välfärd och Arbetsförmedlingen har utvecklats.
Projektet SKRUVAS (Samverkan Kronoberg unga som varken arbetar eller studerar) startades under hösten och syftar till att metodutveckla KAA och utveckla samverkan KAA och arbetsmarknadsinsatser

MUCF redovisar statistik för åldersspannet 25-29 år. Enligt senaste mätningen från 2021 var andelen UVAS i Växjö kommun strax under 10 procent. I rapporten *Nationellt samordnat stöd till unga som varken arbetar eller studerar (2021)* beskrivs att personer med fysiska eller kognitiva funktionsnedsättningar, utrikes födda och personer med psykisk ohälsa är grupper som är överrepresenterade i statistiken. Enligt MUCF (2021) finns det i många fall en komplex och sammansatt problematik hos UVAS, även om gruppen inte är homogen. Ofta finns behov av stöd och insatser från olika aktörer, så som skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Eftersom gruppen sträcker sig mellan 16–29 år har olika aktörer mer eller mindre ansvar och uppdrag mot olika åldrar. En del av gruppen UVAS omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Framtid och omvärld
Strukturella problem med obalanser på arbetsmarknaden är en effekt av lågkonjunkturen och riskerar att öka under 2025. Individer som sedan tidigare har haft svårt att etablera sig på arbetsmarknaden får det ännu svårare när lågkonjunkturen fördjupas. Särskilt svårt bedöms det vara för de som varit arbetslösa två år eller längre. Därför är det särskilt viktigt att satsa på utbildningsinsatser som leder till anställningar och att utbildningarna motsvarar efterfrågan på arbetsmarknaden. För att motverka ett ökat inflöde i långtidsarbetslöshet är det viktigt att sätta in rätt insats i ett tidigt skede.

Arbetslöshet är fortfarande det vanligaste försörjningshindret och personer med långvarigt bistånd är i många fall även i behov av andra typer av stöd. I det arbetet poängterar Socialstyrelsen vikten av att väga in lokala förutsättningar och behov för att förebygga och motverka långvarigt biståndsmottagande. Regeringen har beslutat att samtliga delposter i riksnormen räknas upp med 2,8 procent för år 2025. Riksnormen inom försörjningsstödet fastställs årligen och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar samt på regeringens prognos för konsumentprisindex (KPI) för innevarande år. Enligt 4 kap. 3 § socialtjänstlagen (SoL) ska riksnormen täcka skäliga kostnader för utgiftsposterna livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon.

	Uppdrag
KF	**Starta vuxenutbildning i kommunal regi** Nämnden för arbete och välfärd beslutade i juni 2024 att det är SFI studieväg 1 som ska bedrivas i egen regi. De elever som läser studieväg 1 haft ofta en kort studiebakgrund och därmed i behov av mer omfattande stöd än elever inom studieväg 2 eller 3. Inom Växjö kommun finns cirka 90 elever som läser hos fyra olika anordnare. Växjö Folkhögskola bedriver också SFI utifrån Folkhögskoleförordningen (1977:551) för cirka 20 elever. SFI studieväg kommer innebära att studier kommer bedrivas tillsammans arbetsmarknadsinsatser för att främja en språkutveckling. Exempel på insatser kan vara praktik, studieteknik och studie- och yrkesvägledning. Initialt används befintliga resurser i form av lokaler och personal. Rekrytering av en biträdande rektor pågår. Dialog med anordnare som har elever inom studieväg 1 har Ett kartläggningsverktyg har tagits fram för att kartlägga befintliga elever. Elever flyttas succesivt över under slutet av 2024 och början av 2025.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%)	2023	40	49	29	↘	●
KF	Avvikelse från förväntat värde, förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	2023	-5			↘	■
KF	Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	2022	4 %	4 %	4 %	↗	●

Utbilda för ett livslångt lärande

Alla barn ska stimuleras i sitt lärande och alla elever ska nå kunskapsmålen

■ **Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning**
Växjö kommuns arbete under det gångna året har bidragit till att stärka förutsättningarna för att uppnå riktningsmålet att alla barn ska stimuleras i sitt lärande och att alla elever ska nå kunskapsmålen. 2024 nås inte målet, det har en negativ utveckling.

Trots vissa positiva tendenser, såsom förbättra personaltäthet i förskolan och en förbättring bland pojkars behörighet till yrkesprogram, nås inte målen fullt ut. Förskolans kvalitet ha stärkts genom färre barn per årsarbetare, så ligger Växjö fortfarande över genomsnittet för större städer.

I grundskolan ser vi en tydlig utmaning, särskilt i årskurs 9 där andelen behöriga till yrkesprogram har minskat, med en särskilt kraftig nedgång bland flickor. Växjö kommun presterar även lägre än genomsnittet för större städer.

På gymnasienivå visar resultaten på en fortsatt negativ trend, där andelen elever med examen eller studiebevis inom fyra år minskar, medan större städer i genomsnitt går åt motsatt håll. Detta förstärker behovet av att analysera och åtgärda brister i övergången från grundskola till gymnasium, samt att säkerställa att elever får det stöd de behöver för att fullfölja sin utbildning.

Insatserna utifrån uppdragen har fokuserat på att skapa inkluderande lärmiljöer av hög kvalitet, med särskild tyngdpunkt på ökad närvaro, stärkt undervisningskvalitet och förbättrad samverkan med vårdnadshavare. Även om vissa uppdrag ännu är pågående, visar det samlade arbetet en utveckling i önskad riktning, med positiva effekter på både elevernas måluppfyllelse och skolans förutsättningar att möta framtida utmaningar.

Växjö kommun har drivit projekt för att skapa trygga och pedagogiska lärmiljöer, bland annat genom ny- och ombyggnation av skolor och förskolor på Furutå samt i Åby, Åryd och Gemla, med fokus på ändamålsenliga kök och idrottsytor. Syftet med projekten är att skapa pedagogiska, trygga, inkluderande och tillgängliga lärmiljöer för förskola och skola som tillgodoser behovet av platser i det aktuella området. Lokalerna ska främja god undervisning samtidigt som de ska vara effektiva och utföras med stor kostnadsmedvetenhet.

Växjö kommun har infört ny lärplattform för förskolan och genomfört upphandlingen av ITSAL, ett verksamhetssystem för administration och lärande. Automatiserade administrativa processer vid skolstart har effektiviserat arbetet men också krävt tekniska förbättringar och tydligare rutiner. Dessutom har arbetet med digitala nationella prov och digitala betygsrapporter för gymnasiet tagits fram.

I arbetet med att främja god hälsa och trivsel, särskilt kring elever med särskilda behov har det framgångsrikt identifierats viktiga arenor för dialog, där mötet mellan måltidsorganisationen, barn, elever och vårdnadshavare syftar till att verka för barn och elevers bästa.
Måltidspersonalen har också genomgått kompetenshöjande insatser för att höja kunskapen om den berörda målgruppens behov. En E-tjänst har utvecklats för att underlätta och förenkla anmälan gällande behov av anpassade måltider. Dessutom har initiativ som Klimatkocktävlingen för årskurs åtta och kundnöjdhetsterminaler i skolor stärkt delaktigheten och elevinflytandet gällande skolmåltiden.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

Arbetet med att öka kontaktytorna med vårdnadshavare i Araby har lett till förbättrad dialog och förtroende mellan skola och familjer. Regelbundna möten och samverkan med sociala aktörer har skapat en starkare gemenskap kring elevernas utbildning. Detta har i sin tur bidragit till ökad skolnärvaro och en stabilare lärmiljö för eleverna. Parallellt har återvändarskolan (Tufvan) och förstärkta insatser för att minska hög frånvaro gett fler elever möjlighet att återgå till skolan genom strukturerat stöd och individuellt anpassade åtgärder. Genom samverkan med socialtjänst och elevhälsa har dessa insatser också lagt grunden för ett långsiktigt arbete mot skolfrånvaro.

För att stärka undervisningens kvalitet har utbildningsdelen av elevpengen förstärkts, vilket möjliggjort högre lärartäthet, flerlärarskap och bättre stöd till elever med omfattande anpassningsbehov. Samtidigt har riktade insatser inom svenska som andraspråk skapat möjligheter för kompetensutveckling och nätverksbyggande, vilket i sin tur främjat en mer likvärdig och effektiv undervisning. Även planeringsförutsättningarna för förskollärare har analyserats, och arbetet har lett till insikter om vikten av ledarskap och samverkan för att stärka lärarnas möjligheter att planera och genomföra sitt pedagogiska uppdrag.

Satsningar på att profilera och kommunicera de kommunala grundskolorna har lagt grunden för en ökad attraktivitet genom enhetliga informationsinsatser och förbättrade digitala verktyg. Även om arbetet inte är färdigställt har det bidragit till att tydliggöra skolornas erbjudanden och stärka deras varumärke, vilket långsiktigt kan locka fler elever och vårdnadshavare till de kommunala skolorna.

Utveckling av nyckeltalen:
Förskola
Antalet inskrivna barn per årsarbetare i förskolan i Växjö kommun minskade från 5,5 till 5,3 mellan 2022 och 2023, vilket kan indikera en förbättring i förskolans kvalitet. Samtidigt låg genomsnittet för större städer stabilt på 5,1 under samma period.

Resultat för årskurs 9 - folkbokförda elever
Resultaten för elever i årskurs 9 folkbokförda i Växjö kommun, sett till behörighet till yrkesprogram, visar på en nedgång mellan 2023 och 2024. Totalt sett minskade andelen behöriga från 86 procent till 83 procent, vilket innebär att Växjö ligger något under genomsnittet för större städer, där andelen också minskade från 86 procent till 84 procent.

Flickor noterade den största försämringen, med en nedgång från 87 procent (2023) till 81 procent (2024). Detta gör att flickor i Växjö nu presterar lägre än genomsnittet för flickor i större städer, där andelen minskade från 86 procent till 84 procent. Pojkar i Växjö presterade däremot högre än genomsnittet för pojkar i större städer. Deras resultat ökade från 86 procent till 85 procent, vilket är en förbättring jämfört med pojkar i större städer, som minskade från 86 procent till 84 procent.

Sammanfattningsvis ligger Växjö efter större städer totalt sett, främst på grund av den betydande nedgången bland flickor. Pojkar i Växjö har däremot en positiv utveckling och presterar bättre än genomsnittet för pojkar i större städer.

Gymnasiet hemkommun (Elever folkbokförda i Växjö kommun):
Resultaten för gymnasieelever folkbokförda i Växjö kommun, sett till examen eller studiebevis inom fyra år, visar på en nedgång mellan 2023 och 2024. Totalt sett minskade andelen från 80 procent till 79 procent, vilket innebär att Växjö nu ligger under genomsnittet för större städer, där andelen ökade från 80 procent till 82 procent.

Framtid och omvärld
Växjö kommuns insatser under året har skapat förutsättningar för att stärka likvärdighet och måluppfyllelse i Växjö kommun, men utmaningar kvarstår.

Flickors prestationer i årskurs 9 har visat en tydlig nedgång i meritvärden och behörighet till yrkesprogram, vilket kräver särskild uppmärksamhet. Samtidigt har pojkar uppvisat en positiv utveckling i måluppfyllelse.

Insatser för inkludering, som arbetet i Araby och återvändarskolan Tufvan, har lett till ökad närvaro och bättre lärmiljöer. Fortsatt fokus på socioekonomiskt utsatta områden och elever med svenska som andraspråk är avgörande för att minska skillnader mellan elevgrupper. Förbättringar i lärartäthet och flerlärarskap har stärkt undervisningskvaliteten, men resursfördelningen mellan skolor behöver bli mer behovsstyrd.

Framtida prioriteringar omfattar hållbar undervisningskvalitet, förstärkt stöd för skolnärvaro och anpassning till varierande elevbehov. Genom att bygga vidare på årets framgångar och fokusera på kvarstående utmaningar kan Växjö skapa en mer inkluderande och framgångsrik skola.

	Uppdrag
KF	**Öka kontaktytorna med vårdnadshavare på Araby för att öka måluppfyllelsen i skolan**

Utbildningsnämnden:
Arbetet med att öka kontaktytorna med vårdnadshavare på Araby för att stärka måluppfyllelsen i skolan har utvecklats successivt under året. Insatserna innefattar tätare samverkan med socialtjänst, fältpersonal och skolsocionomer, regelbundna föräldramöten, hembesök samt informationsinsatser och dialogmöten. Ett centralt fokus har varit att nå vårdnadshavare i deras närmiljö och sänka trösklarna för kontakt med skolan. Detta har inkluderat bland annat att bjuda in till möten i Araby Park Arena, arrangera föräldracaféer, och skapa möjlighet för utvecklingssamtal i hemmet.

Flera välbesökta föräldramöten och en ökad närvaro från skolsocionomerna, samt samverkan mellan skolan, socialtjänsten och andra aktörer i området, vittnar om en positiv utveckling mot ett stärkt förtroende och förbättrad dialog med vårdnadshavare. Genom kontinuerlig uppföljning, fortsatt samarbete och vidareutvecklade strukturer för kontakt är förhoppningen att detta ska bidra till en mer stabil skolnärvaro, minskad psykisk ohälsa och därmed ökad måluppfyllelse hos eleverna. Arbetet kan ännu inte ses som fullständigt genomfört, men har tagit viktiga steg i rätt riktning.

KF	**Stärk profileringen och kommunikationen av de kommunala grundskolorna**

Utbildningsnämnden

Arbetet med att stärka de kommunala grundskolornas profilering och kommunikation har tydligt avancerat under året. Genom en arbetsgrupp med rektorer, samordnare, verksamhetschef och kommunikationsfunktion har man etablerat en plan för gemensam layout, innehåll och utskick inför skolvalet. Extern samverkan med ”Länge Leve” har resulterat i ett varumärkespaket och professionella informationsunderlag. Vidare har skolornas hemsidor setts över och uppdaterats, och en filtreringsfunktion för vårdnadshavare inför skolvalet har tillkommit.

Dessa åtgärder har lagt en grund för en mer enhetlig och tillgänglig kommunikation och förväntas i förlängningen öka de kommunala grundskolornas attraktionskraft.

KF	**Förstärkning av insatser mot hög skolfrånvaro genom bland annat att fler elever kan ta del återvändarskolan**

Utbildningsnämnden
De strukturer och samverkansformer som etablerats under året bedöms lägga en viktig grund för ökad närvaro och minskad frånvaro framöver, även om utvecklingsarbetet fortsätter under kommande år.

Arbetet med att minska skolfrånvaron och stärka närvaron har under året tagit tydliga kliv framåt. Återvändarskolan (Tufvan) har utökats till att omfatta samtliga högstadieskolor och förberedelser görs för att under kommande termin även ge stöd till elever i årskurs 4–6. Rutiner för mottagande och återskolning har etablerats, och personalstyrkan vid Tufvan har stärkts med olika kompetenser. Samverkan med socialtjänsten, skolpsykologer och andra aktörer har vidareutvecklats, vilket både underlättar individuella insatser och bidrar till ett mer långsiktigt, förebyggande arbete.

Utöver direkta åtgärder för att få fler elever tillbaka till skolan pågår framtagandet av informationsmaterial riktat till vårdnadshavare och elever, liksom ett utbildningspaket för skolor och rektorer för att främja närvaro och förebygga frånvaro. Dessa insatser stöds dessutom av utvecklingsprojektet UP2, vars syfte är att säkra fungerande rutiner och stärka det förebyggande arbetet mot hög frånvaro i alla skolor.

KF	**Stärk undervisningsdelen av elevpengen**

Utbildningsnämnden

Under 2024 har arbetet med att stärka undervisningsdelen av elevpengen inneburit att öka lärarbehörigheten och skapa bättre förutsättningar för flerlärarskap, särskilt på mellan- och högstadienivå. Rektorerna har under planeringsfasen inför höstterminen arbetat med att bibehålla eller öka antalet behöriga lärare, samtidigt som man gradvis minskar inslaget av outbildade elevresurser. De ekonomiska förutsättningarna har varierat mellan skolor, vilket i vissa fall försvårat möjligheten att fullt ut utveckla flerlärarskap.

Under året har litteratur kring flerlärarskap tagits in och kollegiala analyssamtal genomförts i rektorsgrupperna. Dessa samtal har gett både erfarenhetsutbyte och en gemensam kunskapsbas inför fortsatta insatser. Inför vårterminen 2025 planeras ytterligare kompetensutvecklingsinsatser samt nya gruppindelningar för kollegiala samtal för att bättre möta de olika behov som finns på F–6 respektive 7–9.

	Uppdrag
	Sammantaget har fokus legat på att höja lärarbehörigheten, professionalisera undervisningen och utreda hur flerlärarskap bäst implementeras för att ge eleverna det stöd och de utmaningar som krävs för att nå kunskapsmålen. Arbetet fortsätter under kommande år för att ytterligare stärka kvaliteten och jämlikheten i undervisningen.

Stärk undervisningen i Svenska som andraspråk

Utbildningsnämnden
Arbetet med att stärka undervisningen i svenska som andraspråk har under året tagit konkreta steg framåt. Nätverksträffar för lärare i svenska som andraspråk har erbjudits och genomförts, vilket skapat möjligheter för erfarenhetsutbyte och kompetensförstärkning. Den planerade kompetensinsatsen, särskilt inriktad mot digital humaniora, har gett förstelärare och ansvariga inom SvA ytterligare verktyg för att utveckla undervisningen.

Kvalitetsrapporterna för läsåret 2023/2024 har gett en nulägesbild av hur SvA-organiseringen och undervisningen ser ut i olika skolor. Resultaten visar variationer i arbetssätt och metoder. En arbetsgrupp har därför bildats för att ta fram ett gemensamt bedömningsunderlag som kan bidra till större likvärdighet och tydlighet kring elevers nivå och progression i svenska som andraspråk. Detta arbete fortgår, med ambitionen att på sikt minska skolsegregationens effekter och stärka skolornas samlade kompetens inom området.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	2024	83	81	85	↘	
KF	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	2024	79	81	77	↘	
KF	Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal	2023	5,33			↗	

En jämlik och likvärdig skola där alla barn och unga får den hjälp de behöver

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning

Riktningsmålet uppnås delvis och nyckeltalen har en skiftande utveckling.

Resultaten för årskurs 3 i Växjö kommun visar en positiv utveckling, där fler elever klarar alla delar av de nationella proven i svenska och matematik. Växjö presterar nu över genomsnittet för större städer, särskilt i svenska.

För årskurs 9 är utvecklingen mer blandad. Pojkar har förbättrat sina resultat medan flickor visar en negativ trend, särskilt i behörighet till yrkesprogram. Det genomsnittliga meritvärdet har försämrats, men andelen elever som uppnår betygskriterierna i alla ämnen har närmat sig de förväntade nivåerna.

Under 2024 har Växjö kommun tagit flera steg mot en likvärdig skola. Insatser har fokuserat på att stärka lågstadiets undervisning genom ökad lärarbehörighet, flerlärarskap och specialpedagogisk kompetens, vilket höjt måluppfyllelsen, särskilt inom läsa-skriva-räkna.

Utökningen av den allmänna förskolan från 15 till 20 timmar har genomförts. Ekonomiska utmaningar kräver fortsatt uppföljning. Dialogen med fristående verksamheter har förbättrats genom nätverksträffar och en ny rapport som ger ökad insyn.

En hybridmodell för elevhälsans specialpedagogiska arbete har införts och kombinerar central styrning med lokala insatser. Dessa åtgärder stärker förutsättningarna för en mer inkluderande och jämlik skolmiljö.

När det gäller skillnader mellan skolornas resultat har positiva förflyttningar mot ökad likvärdighet och minskade skillnader mellan

de kommunala skolorna i Växjö kommun skett. Skillnaderna har minskat såväl när det gäller kunskapskraven som meritvärdespoängen i årskurs 9. Skillnaderna i kunskapskraven har minskat med 9,2 procent, och för meritvärdespoängen har gapet minskat med 7,8 poäng. Även andelen behörig personal har ökat inom verksamhetsformerna förskola och förskoleklass, vilket bidragit till en mer likvärdig utbildning.

Ur ett könsperspektiv har skillnaderna i resultaten på de nationella proven i årskurs 3 förbättrats, där pojkar i Växjös kommunala skolor har uppvisat en betydande förbättring i samtliga kategorier, vilket minskar gapet mellan könen. Samtidigt fortsätter flickor i årskurs 3 att prestera på en hög nivå och står sig väl i jämförelse med genomsnittet för flickor i större städer.

Dessa positiva förflyttningar innebär att alla elever i Växjö kommun får bättre förutsättningar för sitt lärande, oavsett vilken skola de går på.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

Under 2024 har flera uppdrag genomförts inom Växjö kommuns utbildningsförvaltning med syftet att stärka riktningsmålet *En jämlik och likvärdig skola där alla barn och unga får den hjälp de behöver*. Dessa uppdrag har varit strategiskt utformade för att adressera både strukturella och lokala utmaningar inom verksamheten, med fokus på att säkerställa att varje elev får de förutsättningar som krävs för att lyckas i sin utbildning.

På övergripande nivå har insatserna kretsat kring att skapa en inkluderande skolmiljö och att förstärka stödfunktionerna för elever med olika behov. Detta har inkluderat arbete med att utveckla skolsociala team i samverkan mellan utbildningsförvaltningen och Arbete och Välfärd, där målet har varit att bättre stödja elever som riskerar skolfrånvaro eller som behöver särskilda insatser för att kunna delta fullt ut i undervisningen. Genom att tydligare definiera rollfördelning, ansvar och samarbete mellan olika aktörer har förvaltningen arbetat för att skapa en mer sammanhållen kedja av stöd.

Tidiga samordnade insatser (TSI) innebär att personal från socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård och polis arbetar tillsammans. Samordningen behövs för att skapa en helhet kring insatser för barn och unga som är i behov av stöd från flera aktörer. Nya arbetssätt och metoder har implementerats i kommunen för att medarbetare som möter barn och unga i sin vardag tidigt ska kunna identifiera behov av stöd.

Dessutom har fokus legat på insatser som främjar språklig och kulturell inkludering, exempelvis genom att stärka undervisningen i modersmål och studiehandledning på modersmålet. Dessa åtgärder syftar till att förbättra både elevresultat och trivsel, samtidigt som de bidrar till en ökad känsla av delaktighet och tillhörighet i skolan.

Ett annat centralt område har varit kompetensutveckling för skolpersonal, där det nationella professionsprogrammet från Skolverket har använts för att säkerställa att lärare och annan personal har rätt verktyg för att möta elevernas behov. Genom att investera i långsiktig kompetensförsörjning har målet varit att skapa en hållbar och kvalitativ skolverksamhet där jämlikhet genomsyrar allt från undervisningsmetoder till elevhälsans arbete.

Dessa samlade insatser har förstärkts genom systematisk kvalitetssäkring och uppföljning, där skolornas egna analyser har legat till grund för vilka behov som prioriterats. Denna dialogbaserade styrning har skapat förutsättningar för att anpassa insatserna efter respektive skolas unika utmaningar, samtidigt som helheten har stärkts genom en tydlig struktur och ett gemensamt mål att skapa en mer jämlik skola.

Genom detta arbete har utbildningsförvaltningen tagit viktiga steg mot att säkerställa att alla barn och unga, oavsett bakgrund eller förutsättningar, får tillgång till den hjälp och det stöd de behöver för att lyckas.

Nyckeltalens utveckling

Nationella prov i årskurs 3
Resultaten för elever i årskurs 3 i Växjö kommun visar en positiv utveckling i andelen som klarat alla delar av de nationella proven i svenska och matematik 2023–2024. Växjö presterar totalt sett högre än genomsnittet för större städer i både svenska och matematik, med särskilt goda resultat i svenska.

Resultaten för proven i matematik visar en ökning totalt sett i Växjö från 60 procent (2023) till 66 procent (2024), vilket nu är lika med genomsnittet för större städer, som ökade från 62 procent till 67 procent.
Resultaten för proven i svenska (ej svenska som andraspråk) är också positiv för 2024. Totalt sett ökade andelen som klarade alla delar från 67 procent (2023) till 76 procent (2024), vilket är högre än genomsnittet för större städer, som ökade från 73 procent till 75 procent.
Resultaten för proven i svenska och svenska som andraspråk visar på en positiv ökning.
Andelen elever som klarat alla delar ökade totalt sett i Växjö från 65 procent (2023) till 72 procent (2024), vilket innebär en tydlig förbättring på 7 procentenheter och en högre nivå än genomsnittet för större städer, som ökade från 67 procent till 69 procent.

Resultat för åk 9 (Lägeskommun)
Resultaten för elever i årskurs 9 som går i skolor inom Växjö kommun, både fristående och kommunala, visar en blandad utveckling mellan 2023 och 2024. Enligt Koladas definition exkluderas nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund från statistiken.

Resultaten för elever i Växjö kommun visar att flickor har haft en tydlig negativ trend i både andelen som uppnår betygskriterierna i alla ämnen och behörighet till yrkesprogram. Pojkar har däremot förbättrat sina resultat och presterar nu bättre än genomsnittet för pojkar i större städer.

Andelen elever i Växjö som uppnådde betygskriterierna i alla ämnen minskade från 75 procent (2023) till 74 procent (2024), men ligger fortfarande över genomsnittet för större städer, där siffran sjönk från 75 procent till 73 procent. Flickor i Växjö hade en markant nedgång från 78 procent till 73 procent, vilket är något lägre än snittet för flickor i större städer (76 procent till 73 procent).

Pojkar i Växjö förbättrade däremot sina resultat från 73 procent till 75 procent, klart över genomsnittet för pojkar i större städer (73 procent till 72 procent).

När det gäller behörighet till yrkesprogram minskade andelen i Växjö från 87 procent (2023) till 83 procent (2024), något under genomsnittet för större städer som gick från 87 procent till 85 procent. Flickor i Växjö noterade en kraftig nedgång från 87 procent till 81 procent, vilket placerar dem under genomsnittet för flickor i större städer (87 procent till 85 procent). Pojkar i Växjö visade stabilitet med en marginell minskning från 87 procent till 86 procent, vilket är är något högre än genomsnittet för pojkar i större städer (87 procent till 85 procent).

Modellberäknade resultat årskurs 9
Modellberäknade värden används för att ge en rättvis jämförelse av skolresultat mellan kommuner, där hänsyn tas till socioekonomiska faktorer, resurser och historiska mönster. De fungerar som en indikator på hur väl en kommun presterar i förhållande till sina unika förutsättningar. På så sätt blir det möjligt att identifiera styrkor och utmaningar i förhållande till de förväntningar som kan ställas på kommunen.

För årskurs 9 i Växjö kommun ger de modellberäknade resultaten en blandad bild. Resultaten visar att Växjö står inför utmaningar gällande elevernas genomsnittliga meritvärden, där prestationerna ligger under förväntningarna. Samtidigt är utvecklingen i andelen elever som uppnår betygskriterierna i alla ämnen ett styrketecken.

Genomsnittligt meritvärde
Avvikelsen från det modellberäknade värdet för genomsnittligt meritvärde försämrades tydligt mellan 2023 och 2024. Avvikelsen ökade från -1,7 till - 5 poäng, vilket visar att meritvärdena ligger allt längre under de förväntade nivåerna. Detta placerar Växjö i en sämre position än större städer, där avvikelsen ökade mer marginellt, från -2,9 till -3,3 poäng.

Andelen elever som uppnår betygskriterierna i alla ämnen
Här ses en mer positiv utveckling. Avvikelsen minskade från -1,3 procentenheter (2023) till -1 procentenheter (2024). Detta innebär att Växjö har närmat sig det modellberäknade värdet och presterar i nivå med större städer, där avvikelsen minskade från -1,1 till -1,0 procentenheter. Denna förbättring tyder på att riktade insatser haft effekt och att resurserna på detta område används mer effektivt.

Framtid och omvärld
Under 2024 har utbildningsnämnden arbetat mot en mer jämlik och likvärdig skola. Insatser som flerlärarskap, ökad lärarbehörighet och förstärkning av specialpedagogiska resurser för att stärka måluppfyllelsen, särskilt i lågstadiet. Utökningen av den allmänna förskolan och förbättrad dialog med fristående verksamheter har bidragit till bättre samordning och inkludering.

Arbetet med skolsociala team och en hybridmodell för elevhälsan förväntas ge mer stöd till elever med särskilda behov och motverka skolfrånvaro. Samtidigt har insatser för språklig och kulturell inkludering, som modersmålsundervisning under året utvecklats. Kompetensutveckling för skolpersonal genom professionsprogrammet förväntas bidra till att stärka skolornas förmåga att möta olika behov.

Enligt Socialstyrelsen undersökning av socialtjänstens placeringar av barn och unga med svensk och utländsk bakgrund (2024), visar samhällsutvecklingen på växande skillnader i barns och ungas livsvillkor och hälsa, och att socioekonomiska faktorer påverkar sannolikheten för placering i hem för vård eller boende. Barn och unga som växer upp och lever i socioekonomisk utsatthet löper större risk för att behöva samhällets stöd i form av placering. För att barn och unga ska ges likvärdiga möjligheter att utvecklas krävs ett förstärkt förebyggande arbete och tidiga samordnade insatser. Växjö kommuns arbete med tidiga samordnade insatser behöver fortsätta utvecklas.

Framöver behöver kommunen hantera minskande elevunderlag och ökade krav på specialpedagogik och elevhälsa. Genom fortsatt samverkan och strategisk resursfördelning förväntas kommunen säkerställa att varje barn och elev får rätt stöd och förutsättningar för att lyckas.

Uppdrag

KF

Öka elevernas måluppfyllelse med fokus på lågstadiet och minska skolsegregationens negativa effekter

Utbildningsnämnden

Under året har en förstärkning av lågstadiets grundpeng och insatser för att öka lärarbehörigheten, flerlärarskapet samt specialpedagogisk kompetens genomförts. Denna omställning har lett till att flera skolor ersatt outbildade elevresurser med behöriga lärare, vilket syftar till att stärka kvaliteten på undervisningen och höja elevernas måluppfyllelse, särskilt i relation till läsa-skriva-räkna-garantin.

För att utveckla ett effektivt flerlärarskap har rektorsmöten använts som forum för kollegiala dialoger och erfarenhetsutbyten. Rektorerna har fördjupat sig i gemensam litteratur och samtalsmodeller från Skolverket, med fokus på att skapa tydliga teamroller och öka undervisningens kvalitet. Dessa fortlöpande samtal har belyst både möjligheter och utmaningar, och ytterligare träffar genomförs för att fortsätta utveckla effektiva arbetsformer.

Parallellt pågår rekrytering och omställning av specialpedagogisk kompetens till skolenhetsnivå. Målet är att alla enheter ska ha tillgång till en egen speciallärare eller specialpedagog, vilket förväntas stötta elever med särskilda behov och bidra till att

	Uppdrag
	motverka skolsegregationens negativa effekter. Arbetet fortskrider, och den fortsatta uppföljningen under kommande termin ska säkerställa att insatserna ger önskat genomslag på elevernas kunskapsutveckling.
KF	**Utöka den allmänna förskolan** **Utbildningsnämnden:** Utökningen av den allmänna förskolan från 15 till 20 timmar i veckan för barn i berörda målgrupper har genomförts enligt plan. Samtidigt har det uppstått ekonomiska och resursmässiga utmaningar till följd av omställningen, då den omfattar samtliga tre målgrupper samtidigt. Det har hittills varit svårt att göra säkra prognoser, men verksamheterna förutser ett underskott på cirka 4 miljoner kronor under hösten 2025. Statsbidrag nyttjas för att delvis balansera underskottet, men det råder oro för att ytterligare resurser kan krävas för att upprätthålla kvalitet och god arbetsmiljö i förskolan. Arbetet fortsätter därför att följas noggrant för att se om ytterligare åtgärder eller medel behöver tillföras framöver.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska (ej svenska som andraspråk), kommunala skolor, andel (%)	2024	76	81 %	70 %		
KF	Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%)	2024	66	66 %	67 %		
KF	Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesproven i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	2024	72	77	66		
KF	Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), lägeskommun, andel (%)	2024	74 %	73 %	75 %		
KF	Elever i åk. 9. genomsnittligt meritvärde avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, meritvärdespoäng	2024	-5				
KF	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, lägeskommun, andel (%)	2024	83 %	81 %	85 %		

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF N/S	Elever i år 9 som är behöriga till yrkesprogram (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), lägeskommun, andel (%)	2024	84 %	82 %	86 %	↘	

Skolan ska bidra till barn och elevers välbefinnande

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Årets resultat visar på en god måluppfyllelse där Växjö kommun under året genomfört flera strategiska insatser för att stärka barn och elevers utveckling, trygghet och lärande. Fokus har legat på att skapa goda lärmiljöer, öka elevhälsans tillgänglighet och främja estetiska och kulturella upplevelser, vilket bidrar till ökat välbefinnande.

Tryggheten i förskolan är fortsatt hög, med 95 procent av vårdnadshavarna som upplever att deras barn är trygga, och arbetsron har förbättrats från 78 procent till 81 procent, vilket stärker lärmiljön. I grundskolan har både trygghet och studiero utvecklats positivt, där fler elever upplever en lugn och trygg skolvardag. Även på gymnasiet rapporterar eleverna en förbättrad studiemiljö, vilket skapar bättre förutsättningar för lärande och måluppfyllelse.

Elevhälsan har förstärkts genom att antalet elever per skolsköterska och kurator minskat, vilket ger bättre tillgång till stöd. Samtidigt har satsningar på kultur och musik ökat, vilket förbättrar barns och ungas möjligheter till kreativa uttryck och konstnärlig utveckling.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Uppdraget att *servera frukt i de kommunala grundskolorna* är verkställt. Det har resulterat i att måltidsorganisationen serverat 7 500 kilo mer frukt i genomsnitt varje månad jämfört med tidigare år vilket är mer än en fördubbling.

Elevinflytande över skolmåltider har utvecklats som en del av arbetet med att minska matsvinnet och säkerställa att fler elever är mätta under skoldagen. Matråd har etablerats på gymnasieskolorna och håller på att systematiseras i grundskolan genom rektors dialog och kvalitetsarbete. Inom förskolan planeras en översyn av samverkansavtalet med måltidsorganisationen för att stärka barns delaktighet i måltidsplanering och minska matsvinn. Arbetet pågår och har ännu inte nått full genomslagskraft, men viktiga steg har tagits.

Utökningen av Kulturskolan har skapat nya möjligheter för barn och unga att delta i estetiska aktiviteter. Med över 2000 kurser och nya etableringar på gång i flera områden har fler barn fått tillgång till verksamheten. Samtidigt har lokalförsörjningsfrågor hanterats för att säkra fortsatt tillväxt och tillgänglighet. Studio 17 har expanderat och når nu 200 barn med ett varierat kursutbud, vilket inkluderar sommarverksamhet och aktiviteter i områden som Araby och Braås.

Planeringen för förskolebussen har pågått under året. Även om tidsplanen förlängts, är grunden lagd för inköpet som planeras att genomföras 2025. Denna satsning syftar till att ge fler barn tillgång till förskoleverksamhet och nya pedagogiska möjligheter.

Kulturella upplevelser har stärkts genom implementeringen av Kulturtrappan, där bland annat tvåornas kör i Konserthuset varit en framgång. Pilotskolor har engagerats, och fler skolor väntas ansluta. En ny webbplats för kulturgarantin ger elever, personal och vårdnadshavare tillgång till ett brett kulturutbud, vilket främjar kreativitet och engagemang hos barn och unga.

Digitalisering inom elevhälsan fortsätter att utvecklas, med målet att öka tillgängligheten och erbjuda flexibla kontaktvägar. Samtidigt pågår arbetet med att säkerställa att skolmiljöerna är anpassade för elever med NPF och andra funktionsnedsättningar, vilket stärker en inkluderande och tillgänglig skolmiljö.

Sammanfattningsvis har utbildningsnämnden genom sina insatser lagt en stabil grund för att stärka trygghet, studiero och delaktighet i förskolor och skolor. Detta bidrar till både välbefinnande och bättre förutsättningar för lärande för kommunens barn och unga.

Utveckling av nyckeltalen:

Vårdnadshavares upplevelse av trygghet och arbetsro i förskolan:
Trygghet i förskolan:
Andelen vårdnadshavare som anser att deras barn är trygga i förskolan har varit stabil under perioden 2022–2024. Utfallet låg på 96 procent (2022) och sjönk marginellt till 95 procent (2023 och 2024), men ligger fortsatt mycket högt.

Arbetsro i förskolan:
Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn har arbetsro i förskolan har förbättrats mellan 2022 och 2024. Utfallet ökade från 78 procent (2022 och 2023) till 81 procent (2024), vilket indikerar en positiv utveckling.

Resultaten visar att trygghet i förskolan fortsatt är en styrka, medan arbetsron har förbättrats och bidrar till en gynnsam lärmiljö

för barnen.

Grundskolan:
Elevers trygghet i skolan (åk 5 och åk 8, Skolinspektionens enkät):
Andelen elever som känner sig trygga i skolan har varit relativt stabil mellan 2022 och 2024. För elever i årskurs 8 sjönk trygghetsnivån från 83 procent (2022 och 2023) till 81 procent (2024). För årskurs 5 noterades en liten minskning från 84 procent (2022 och 2023) till 83 procent (2024). Trots dessa mindre förändringar ligger resultaten i linje med eller något över genomsnittet för större städer.

Elevernas upplevelse av vuxnas engagemang i skolan (åk 5 och åk 8 Skolinspektionens enkät):
Andelen elever i årskurs 8 som upplever att det finns en vuxen som bryr sig om deras mående minskade marginellt från 62 procent (2023) till 61 procent (2024). För årskurs 5 har andelen varit oförändrad på 77 procent under samma tidsperiod, vilket är stabilt och över genomsnittet för större städer.

Elevhälsa

Antal elever per skolsköterska:
Antalet elever per skolsköterska har minskat från 436 (2022) till 400 (2024), vilket är positivt. Denna utveckling indikerar att resurserna för skolsköterskor har förbättrats vilket möjliggör bättre stöd för elevernas hälsa och välbefinnande.

Antal elever per kurator:
Antalet elever per kurator har minskat från 578 (2022) till 400 (2024), vilket är en betydande förbättring. Färre elever per kurator stärker möjligheterna att möta elevernas behov av psykosocialt stöd.

Sammanfattningsvis visar resultaten en positiv utveckling där både skolsköterskor och kuratorer har färre elever att ansvara för, vilket bidrar till en mer tillgänglig och effektiv elevhälsa.

Nettokostnad musik- och kulturskola per invånare
Nettokostnaden för musik- och kulturskolan i Växjö kommun har ökat stadigt under perioden 2021–2023. Utfallet har gått från 219 kr per invånare (2021) till 243 kr per invånare (2023).

Denna ökning speglar en satsning på kultur och musik för barn och ungdomar, vilket bidrar till att stärka tillgången till kreativa och konstnärliga utbildningsmöjligheter i kommunen. Utfallet ligger dock fortsatt under genomsnittet för större städer.

Framtid och omvärld
Att stärka barn och elevers välbefinnande behöver vidare ta hänsyn till förändringar i omvärlden, såsom ökande psykisk ohälsa och behovet av inkluderande lärmiljöer. Den positiva utvecklingen i trygghet och studiero i förskola, grundskola och gymnasium behöver bibehållas och fördjupas, särskilt med fokus på elever med särskilda behov. Satsningar på Kulturskolan och estetiska aktiviteter har breddat möjligheterna för barn och unga att delta i kreativa verksamheter, vilket behöver fortsätta för att säkerställa lika tillgång i olika områden.

Ekonomiska och demografiska utmaningar kräver effektiv resursfördelning och samordning. Framtida prioriteringar inkluderar fortsatt utveckling av samarbetet mellan skolor, elevhälsan, socialtjänsten och andra relevanta aktörer för att upprätthålla en tillgänglig och sammanhållen stödstruktur. Genom att kontinuerligt följa upp och anpassa insatserna utifrån kommunens specifika förutsättningar kan utbildningsnämnden säkerställa att förskolan och skolan fortsätter att bidra till barn och elevers välbefinnande och utvecklingsmöjligheter.

	Uppdrag
KF	**Servera frukt i alla kommunala grundskolor**
	Utbildningsnämnden Frukt serveras varje dag till alla elever på de kommunala grundskolorna i Växjö kommun.
KF	**Öka elevinflytandet över skolmåltider för fler mätta elever och mindre matsvinn**
	Utbildningsnämnden Arbetet med att öka elevinflytandet över förskole- och skolmåltider för att minska matsvinn och få fler mätta barn pågår, men befinner sig fortfarande i ett utvecklingsskede på olika nivåer. Inom gymnasieverksamheten sker dialog mellan skolor och måltidsorganisation, där elevernas synpunkter över skolmåltiderna tas in via matråd och förs vidare till skolledning. Denna process är etablerad och pågår kontinuerligt. I grundskolan har man under våren och hösten påmint rektorerna om vikten av att inrätta och systematisera matråd på varje skola. Matråd ska fungera som ett forum där elever kan påverka måltiderna, ge återkoppling och bidra till att minska matsvinn. Dessa påminnelser och krav har framförts på rektorsmöten och vid terminsstart för att säkerställa att rutinen blir en naturlig del av skolornas kvalitetsarbete. Inom förskolan planerar man en översyn av samverkansavtalet mellan utbildningsförvaltningen och måltidsorganisationen. Detta avtal ska inkludera barns inflytande och ge förutsättningar för en nära dialog mellan kökspersonal och förskolans

	Uppdrag
	personal. På så sätt kan matsvinn minska genom pedagogisk planering och delaktighet från barnen i förskolans dagliga verksamhet. Arbetet med att se över avtalet och dess tolkningar är ännu inte påbörjat, men rektorer har utsetts att delta i processen.
KF	**Stärk kulturskolan** **Utbildningsnämnden** Arbetet med att stärka och bygga ut Kulturskolans verksamhet har resulterat i ett breddat kursutbud om över 2000 kurser för barn och unga, vilket i sin tur lett till att fler elever än tidigare fått plats, trots att antalet sökande minskat till 775. Ytterligare rekryteringar planeras för att fortsätta utöka verksamheten och minska köerna. Utmaningar kopplade till lokalförsörjning har tillfälligt begränsat expansionen, men det pågår en aktiv dialog med lokalförsörjningsgruppen för att skapa nya nav (”hubbar”) för Kulturskoleverksamhet på Teleborgsområdet och i norra delen av Växjö. Under hösten har utökningar redan genomförts i Rottne, planering pågår för Gemla, och filialer kommer att inrättas på Hagavikskolan och Furutåskolan under 2025. Rektorer och Kulturskolans chefer har inlett dialoger för att säkerställa en smidig etablering och fortsatt tillgänglighet för fler elever i olika delar av kommunen.
KF	**Inköp av förskolebuss** **Utbildningsnämnden** Under året har det förts en dialog i rektorsgruppen kring organiseringen av befintlig och kommande förskolebuss. Tidsplanen har förlängts på grund av otydligheter i tolkningen av uppdragets utformning, men dessa har nu klargjorts. Förberedelserna inför inköpet är påbörjade, och genomförandet planeras att inledas under 2025.
KF	**Utöka kulturella upplevelser för barn i förskolan och grundskolan** **Utbildningsnämnden** Arbetet med att utöka kulturella upplevelser för barn i förskolan och grundskolan har tagit tydliga steg framåt. Kulturtrappan har börjat implementeras, bland annat genom att arrangera den första omgången av tvåornas kör i Konserthuset, där cirka 200 elever deltog inför 600 anhöriga. Pilotskolorna var fem till antalet, och under våren förväntas ytterligare 15 skolor ansluta. Arbetet fortgår i samarbete med Kultur- och fritidsförvaltningen, med målet att hela kulturgarantin inklusive kulturtrappan ska vara fullt utbyggd hösten 2025. En ny hemsida har lanserats för kulturgarantin, där både skolpersonal, elever och vårdnadshavare kan ta del av det aktuella kulturutbudet samt boka föreställningar och bussar. En kultursamordnare på Kulturskolan besöker rektorer och för kontinuerlig dialog med kulturombuden på förskolor och skolor. Dessutom har dialog inletts med Region Kronoberg för att undersöka ytterligare samverkansmöjligheter. Sammanfattningsvis har arbetet påbörjats enligt plan och lägger en stabil grund för ett breddat kulturutbud, ökade estetiska upplevelser och stärkt kreativitet för kommunens barn och unga.
KF	**Säkerställ och utöka Studio 17** **Utbildningsnämnden** Verksamheten inom Studio 17 är nu både permanentad och utökad, vilket har lett till ett större och mer varierat kursutbud för barn och unga. Utökningen har skett både genom ökad tjänstgöringsgrad hos befintlig personal och genom att introducera nya kurser och ämnen. Exempel på detta är trombonundervisning på Araby, fiol i Braås, bokmys på Centrumskolan, körsång för lågstadiet på Pär Lagerkvistskolan och musikal i Lammhult. För närvarande engagerar Studio 17 cirka 200 barn i verksamheten. Under sommaren genomfördes dessutom Studio 17 Sommar för tredje gången på Centrumskolan och Araby Park Arena, med kurser inom bild, musik, sång och musikproduktion. Detta sammantaget visar att Studio 17 fortsätter att breddas, nå ut till fler områden och skapa nya möjligheter för barn och unga att delta i kulturella aktiviteter.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som	2024	81 %	78 %	86 %	↘	

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)						
KF	Elever i åk 5: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	2024	83 %	79 %	88 %	↘	●
KF	Elever i åk 8: Känner du att det finns någon vuxen i skolan som bryr sig om hur du mår? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	2024	61 %	56 %	67 %	↘	●
KF	Elever i åk 5: Känner du att det finns någon vuxen i skolan som bryr sig om hur du mår? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	2024	77 %	76 %	80 %	→	●
KF	Nettokostnad musik- och kulturskola, kr/inv	2023	243			↗	●
KF	Antal elever per skolsjuksköterska	2024	400			↗	●
KF	Antal elever per skolkurator	2024	400			↗	●

Utveckla och förvalta en växande och trygg stad, tätort och landsbygd

Bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning

Riktningsmålet är omfattande och planering, utbyggnad och förändring har långa ledtider vad gäller genomförande och effekt. Så gott som samtliga uppdrag från kommunfullmäktige har genomförts eller pågår enligt plan. Många insatser har gjorts som bidrar till utvecklingen av riktningsmålet och till hållbar utveckling. Exempel som kan nämnas är klimatanpassningar, biologisk mångfald, energieffektiviseringar, träbaserad byggnation och vattenförsörjning. Det finns fortfarande utmaningar att övervinna.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

Planeringsunderlag
För att säkerställa en fortsatt hållbar utveckling krävs uppdatering och framtagning av nya planeringsunderlag. Uppdatering av översiktsplanen har genomförts och har haft särskilt fokus på att stärka landsbygden, de kommunala och lokala tätorterna och att den är i linje med målsättningarna i Hållbara Växjö 2030.

Klimatanpassningar och stärkt biologisk mångfald
Klimatanpassningar är en viktig del av miljösmart samhällsplanering i Växjö kommun, där insatser som skyfallskartläggning, hyggesfritt skogsbruk och undersökningar av förutsättningar för återställning av våtmarker har genomförts. Dessutom pågår återplantering och förvaltning av kommunens trädbestånd för att skapa ett jämnare klimat i stadsmiljöer. Befintliga ängsmarker har främjat ekosystemet och nya ytor har tillkommit under året.

Kommunens verksamhet för natur- och vattenmiljöer är avgörande för att upprätthålla ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Resursbrist och prioritering av utbyggnadsområden lett till en växande underhållsskuld i befintliga miljöer, vilket påverkar den biologiska mångfalden negativt

Satsningen *Klimatneutrala Växjö* syftar till att påskynda klimatomställningen. Under året avslutades den pågående programperioden och bidrag har beviljats till en ny treårsperiod med start vid årsskiftet. I den nya satsningen kommer Växjö kommun att samarbeta med Alvesta kommun och fokusera på att etablera samarbeten och dialoger med olika aktörer för att gemensamt främja klimatomställningen.

Inom ramen för Biodiverse Cities har två gestaltningsförslag färdigställts för projekten Gemla förskola och Telestadshöjdens våtmark. Projekten fortsätter med detaljprojektering inför byggnation. Projektet har också bidragit med resurser till sommargatan vid Oxtorget. Sommargatan har varit uppskattad av invånare.

År 2024 hade 94,7 procent av invånarna i Växjö kommun högst 300 meter till ett tillgängligt park- och naturområde större än 0,5 hektar. Nyckeltalet har förbättrats, delvis beror det på en ny mätmetod men det finns fortfarande bristområden, särskilt i Centrum, Hov, Arenastaden, Öjaby, Södra Teleborg, Braås och Rottne. Nybyggnation i dessa områden kan komma öka antalet invånare som bor i bristområden för grönstruktur.

Främjande av träbaserad kommunal nybyggnation och material återvinning
Nyckeltalet för andel träbaserad kommunal nybyggnation fortsätter att utvecklas positivt fram till 2024, en trend som pågått sedan 2017. Utvecklingen är ett resultat av en satsning på att utöka träbaserad nybyggnation tillsammans med det faktum att Växjö som kommun och inom forskning ligger långt fram i utveckling av lösningar för träbyggnation. Det har skett en ökad efterfrågan både nationellt och internationellt avseende studiebesök vid Växjös goda exempel inom träbyggnation.

Intresset för byggnaders klimatpåverkan har ökat till följd av lagkravet om klimatdeklaration vid nybyggnation. Detta har lett till ett ökat intresse för återbrukat och återvunnet material. Ett projekt för att etablera en gemensam återbruksdepå har påbörjats, och logistiken och lagerhållningen av återvunnet byggmaterial utreds av hållbarhetsavdelningen på kommunledningsförvaltningen.

Hög vattenkvalitet och effektiv vattenförsörjning
Växjö kommun står inför långsiktiga utmaningar med att bibehålla hög vattenkvalitet och effektiv vattenförsörjning på grund av påfrestningar på kvalitet och tillgång. En vattentjänstplan har tagits fram för att visa kommunens långsiktiga planering och för att kunna informera intressenter tidigt. Förändrade vädermönster ökar stressen på vattentäkter och anläggningar, och årliga insatser görs för att skydda sjömiljöer. Ett utjämningsmagasin på Sundet har färdigställts för att säkra reningsverkets drift vid extremväder, och ytterligare fokus har lagts på beredskap och säkerhet mot bakgrund av det förändrade säkerhetsläget.

Stärkta förutsättningar för en ökad andel hållbara resor
Utsläppen av koldioxid från Växjö kommunkoncern ökade med knappt 4 procent från 2022 till 2023, främst på grund av fler flygresor kopplade till samarbeten med Kosovo och Sydafrika. Minskningar noterades dock i användningen av bensin, diesel och resor med egen bil i tjänsten.

Körsträckan med personbil per invånare ökade något mellan 2022 och 2023 och har varit stabil sedan 2020. Växjö har den lägsta körsträckan i länet med 600 mil per invånare. Kommunen har påbörjat en ny attityd- och resvaneundersökning under hösten i samverkan med Region Kronoberg, som kommer slutföras under våren 2025.

Nyckeltalet för skötsel av gång- och cykelvägar har visat en negativ trend sedan 2023. Utfallet för 2024 är i linje med jämförelsegruppen. Under 2023 och 2024 genomfördes flera investeringsinsatser för att förbättra säkerheten och framkomligheten på kommunens cykelleder, vilket kan ha orsakat vissa störningar. Väderförhållanden har också påverkat skötseln negativt.

Även utfallet för nyckeltalet gällande skötsel av gator och vägar har visat en nedåtgående trend sedan 2023, med ett särskilt svagt resultat 2024. Trots detta ligger Växjö fortfarande över snittet för jämförbara kommuner. Investeringar och väderförhållanden har påverkat resultaten. För att bibehålla ett starkt resultat krävs fortsatt investering i enlighet med beläggningsplanen.

Växjö har under 2023 och 2024 kraftigt utökat sin laddinfrastruktur för elbilar med hjälp av VEAB och privata aktörer. Investeringarna har fått stöd från *Klimatklivet* och fokuserar på både stad och tätorter. Trots framstegen ligger Växjö efter större städer i antalet laddpunkter, men insatserna fortsätter baserat på samhällets behov.

Energianvändning och energieffektivisering
Energitillförseln till Växjö under 2023 uppgick preliminärt till 24 339 kWh per invånare. Det är en ökning med ca 1 procent jämfört med 2022 men ändå en av de lägsta nivåerna sedan mätningarna började 1993. Förklaringen till ökningen under 2023 är att transportsektorns energianvändning ökat, framför allt användningen av diesel. Bostadssektorn har den största andelen av energitillförseln med 40 procent, följt av transportsektorn med 29 procent. Noterbart är att användningen av el per invånare har minskat med 36 procent sedan 1993.

Ett ökat fokus har lagts på energioptimering av kommunens lokaler. Vöfab har påbörjat ett projekt för att energioptimera

byggnader utan större investeringar. Vöfab har även genomfört en översyn av elnätsabonnemangen, vilket möjliggör nedsäkring av anläggningar och därmed lägre kostnader och frigjord kapacitet i elnätet. Nedsäkring av den första omgången fastigheter kommer att påbörjas 2025.

Fortsatt arbete sker för att utöka antalet solceller på kommunens fastigheter, såväl på lokaler som på bostäder. Under 2024 har solpaneler installerats på Hagavikskolan och Lammhults nya förskola, vilket har ökat den installerade effekten med drygt 10%. Vidingehem har tagit en ny solcellsanläggning i bruk under 2024.

Framtid och omvärld

Befintliga miljöers behov av anpassningar och avmattning på bostadsmarknaden
De nya krav och förutsättningar som formas av förändringar i klimat, ett nytt säkerhetsläge samt nya levnadsmönster och demografiska förändringar kommer även framåt vara avgörande för hur Växjö kommun planerar och utför sin verksamhet. Utvecklingen innebär att fastighetsbranschen har fortsatta utmaningar som behöver hanteras de kommande åren. De befintliga miljöerna som kommunen ansvarar för i stad, tätort och de nya områden som byggs ut behöver fortsätta anpassas till nya och förändrande behov och utmaningar.

Ändrade förutsättningar och behov av befintliga miljöer
Befintliga miljöer, infrastruktur och anläggningar som kommunen ansvarar för i stad, tätort och på landsbygden är utformade och anpassade efter förutsättningar och behov som har förändrats väsentligt. Utveckling, anpassning och ett effektivt underhåll av fysiska miljöer är tids- och resurskrävande och det finns utmaningar i att genomföra dem med nuvarande förutsättningar. Att verksamheter tvingas skjuta insatser på framtiden innebär negativa effekter både för kommunens miljöer och den långsiktiga kostnadsbilden för det aktuella arbetet.

Skyfallskarteringen som genomfördes under 2024 identifierade viktiga åtgärder för att skydda samhällskritiska funktioner.

Klimatdeklaration och hållbart byggande
Med det nya lagkravet från januari 2022 om klimatdeklaration vid nybyggnation har intresset för byggnaders klimatpåverkan ökat. Det finns även en ökad strävan mot återbruk och återvinning av material för att främja cirkulär ekonomi.

Utmaningar för hållbara transporter:
Analysen av hållbarhetsprogrammet Hållbara Växjö 2030 visar betydande utmaningar för att minska klimatavtrycket från transport och resor. En tydlig prioritering av hållbara transportslag behövs i kommunens infrastrukturutbyggnad. Biogasproduktionen är viktig för att minska klimatpåverkan och stärka krisberedskapen, men framtida ekonomiska tillskott från produktionen förväntas minska.

Energi
Nya energikrav och konjunkturförändringar innebär stora utmaningar för fastighetsägare. Enligt Minimum Energy Performance Standards (MEPS) ska alla byggnader år 2030 ha bättre energiprestanda än de 16 procent sämsta byggnaderna år 2020, och år 2033 bättre än de 26 procent sämsta. Energy Performance of Buildings Directive (EED) kräver att offentliga byggnader energieffektiviseras med minst 3 procent per år och att alla nya offentliga byggnader är nollutsläppsbyggnader från 2028. År 2050 ska alla byggnader uppfylla kraven för nollutsläppsbyggnader

Hållbarhetskraven enligt CSRD
CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) är ett nytt EU-direktiv som ställer högre krav på företagens hållbarhetsrapportering. Direktivet syftar till att främja en grön och social omställning i linje med EU:s klimatmål samt att förbättra transparensen och tillförlitligheten av hållbarhetsinformation som rapporteras av företag. Tidigare hållbarhetsarbete ger värdefulla insikter och lärdomar som kan användas för att förbättra framtida strategier och initiativ, samtidigt behöver vi tänka innovativt och skapa nya möjligheter inom ramen för CSRD. Från och med verksamhetsåret 2025 kommer VKAB att rapportera enligt direktivet.

	Uppdrag
KF	**Stärk arbetet med klimatanpassning** Skyfallskartläggning har genomförts och gjorts tillgänglig i handläggarkartan. För ett jämnare klimat i våra stadsmiljöer har arbetet med att återplantera och förvalta kommunens trädbestånd fortsatt och genom utveckling och implementering av det hyggesfria skogsbruket står kommunen bättre rustad för klimatförändringar. En utredning har inlett gällande hur kommunen kan bevattna perenna planteringar. Verksamheter arbetar för att ställa om till ökad användning av använda sjövatten och att välja torktåliga perenner. En utredning om att projektanställa en våtmarkssamordnare pågår.
KF	**Installera en pilotanläggning för solvärme där överskottet säljs på fjärr/närvärmenätet** Den teknoekonomiska studien genomfördes enligt plan 2024 där VEAB valde att titta djupare på Braås eftersom där bedöms det finnas bäst förutsättningar. Resultatet presenteras i Växjö Energis styrelse i februari 2025 och beslut om det fortsatta

Uppdrag
arbetet med installation av pilotanläggning följer därefter.
KF **Öka insatser för en klimatsmart, attraktiv fysisk miljö** Inom samhällsbyggnadsförvaltningens investeringsportfölj har flera projekt genomförts för att öka attraktiviteten och möjligheten till aktivitet på olika platser. Lekplatser har byggts om i Hovshaga, Åryd och Braås. I Araby har Bokelundsvägen, Bokskogen och Höstvägen omformats för ökad grönska och trygghet. Rottne Centrum utvecklas med ny markbeläggning, grönska och busshållplatser. På Norremark pågår arbete för att förbättra trafiksäkerheten och statusen på Norremarksvägen och Deltavägen, där en ny rondell planeras. Resurser har omfördelats för förbättring av gång- och cykelvägar samt grönområden runt gamla Bergunda skola i Räppe. Projektering för bättre dagvattenhantering på Viktor Rydbergsgatan har genomförts och nya raingardens byggs på Arenastaden under 2025. En utredning för att klimatsäkra Linnégatan har inletts, medan en bullerkartläggning skjutits fram på grund av budgetunderskott.
KF **Ta fram en strategi för våra tätorter** Ett underlag har arbetats fram under året och har redovisats för samhällsbyggnadsnämnden i januari.
KF **Öka tryggheten i Växjö kommun genom fysiska åtgärder** Leverans mot uppdraget har skett inom samhällsbyggnadsförvaltningens investeringsportfölj. Åtgärder inkluderar utbyte av belysning i Ringsbergsparken, fortsättning av belysningsutbyte till LED, montering av nya styrenheter till trafikljus, insatser för ökad trygghet i gångtunnlar och mörka korsningar, beskärning av träd och buskar för bättre sikt, årliga besiktningar av lekplatser, samt anläggning av trafiksäkra korsningar inför öppningen av nya skolan i Hagavik. Cykelöverfarter och bättre framkomlighet har även skapat vid Engelska skolan.
KF **Inrätta fler naturreservat och stärk grönområdena och dess kvaliteter** Nya naturreservat har inrättats i Grevaryd och planeras för Norra Öjaby beroende på detaljplanens utfall. Skötselplaner för alla reservat är under framtagande. Grönområden förstärks vid olika investeringsprojekt, och i Fylleryds naturreservat har nya stigar anlagts och insatser för pollinerande insekter genomförts. Betesmarker har restaurerats vid Ryafällan och ny betesmark har stängslats på Hovshaga.
KF **Grön Stadsby-projektet startar med förslag på plats eller område** Uppdragsbeskrivning är klar och förankrad med politisk styrgrupp. Analys av område pågår tillsammans med sakkunniga inom olika fokusområden kopplat till definitionen. Arbetet kommer att fortlöpa fram till våren 2025. Under januari sker fokus på kommunikation enligt önskemål från politisk styrgrupp.
KF **Inför sommargata** Projektet är genomfört. Från mitten av maj till mitten av september har en del av Liedbergsgatan vid Oxtorget stängts av för trafik och använts som yta för att skapa en mer levande och trivsam plats för invånare och besökare. Men ramökningen har inte kunnat täcka de höga tillkommande driftskostnaderna för sommargatan.
KF **Uppdatera fordonspark** Leverans mot uppdraget har skett inom ramen för samhällsbyggnadsförvaltningens investeringsportfölj. Arbetet med beställning av nya fordon och maskiner sker löpande under året baserat på framarbetad utbytesplan. De investeringar som utförs inom ramen för uppdraget är således inte en utökning av befintlig maskin och fordonspark. Under året har verksamheten invigt en ny supersug och investerat i en ny sopmaskin, hjullastare och traktor. En utmaning är att en stor del av de befintliga maskinerna och fordonen är gamla och slitna, vilket leder till ökade reparationskostnader och driftstörningar.
KF **Utveckla Växjö som cykelkommun** Samhällsbyggnadsförvaltningen har genomfört flera investeringar för att öka säkerheten för cyklister längs viktiga sträckor. Byggnationer har ägt rum vid Ljungadalsrondellen, Trädvägen, Lillestadsvägen/Gamla Norrvägen, Södra Järnvägsgatan, Smalspåret/Mörnersväg, Nya Räppevallen/Bergsnäsvägen, Ulriksbergsrondellen och Räppe/Bergunda gamla skola. Dessutom har löpande gång- och cykelåtgärder utförts som inkluderar uppsättning av cykelgrindar, skyltning, kompletterande belysning och förbättring av befintliga gång- och cykelvägar.

	Uppdrag
KF	**Justera parkeringsbudgeten**
	Uppdraget har hanterats med budgetbeslutet och ramjusteringen för 2024.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	2023	96				
KF	Andel av kommunal nybyggnation som är träbaserad (%)	2024	52,94 *				
KF	Energianvändning per invånare, kWh/inv	2023	24 339 *				
KF	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	2023	600				
KF	Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton	2023	489 *				
KF	Andel av VA-ledningsnätet som lagts om eller renoverats under året (%)	2024	0,22 *				
KF	Medborgarundersökningen - Skötsel av gång- och cykelvägar fungerar bra i kommunen, andel (%)	2024	71 %	72 %	71 %		
KF	Medborgarundersökningen - Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen, andel (%)	2024	69 %	71 %	68 %		
KF	Medborgarundersökningen - Hämtningen av hushållsavfall fungerar bra, andel (%)	2024	90 %	89 %	91 %		
KF	Elbilsladdpunkter, totalt antal	2024	265				
KF	Andelen invånare som har högst 300 m till ett tillgängligt park- eller naturområde större än 0,5 hektar (%)	2024	94,7 *				

Fler bostäder och minskad segregation bygger Växjö hållbart och helt

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Det ekonomiska läget är en viktig faktor för utvecklingen av riktningsmålet och påverkar flera verksamheters volymer och arbete under de närmaste åren. Växjö har haft en gynnsam utveckling vad gäller såväl befolkningsutveckling som byggtakt under många år. Prognosen för den svenska ekonomin och byggmarknaden talar för att riktningsmålets måluppfyllnad blir svårt att klara för 2024. 2024 års slutliga utfall för flertalet av nyckeltalen kommer först kunna redovisas vid delårsrapporteringen 2025. Planering, utformning och utveckling av bostadsområden med varierade och anpassade boendealternativ och attraktiva offentliga miljöer är avgörande för att för att bryta segregation och socialt utanförskap.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

Nyproduktion av bostäder

Under 2023 färdigställdes 1 382 lägenheter i flerbostadshus. Inbromsningen i ekonomin och byggkonjunkturen innebär att nivån inte kan bibehållas för 2024.

Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 invånare har över en längre period uppvisat en jämn och stabil trend. Under 2023 färdigställdes 106 lägenheter i småhus, en klar minskning jämfört med 2022 i absoluta tal. Detsamma gäller i en jämförelse med perioden 2018-2022. De totala volymer som färdigställs årligen är dock på en nivå som innebär att skillnaderna inte slår igenom i den relation till befolkning som nyckeltalet redovisar. Utfallet för 2024 redovisas i delårsrapporteringen för 2025.

Avseende nyckeltalet *Bostäder med bostadsrätter, antal/1000 invånare*, redovisar Växjö, liksom jämförelsegruppen, en stabil uppåtgående trend för nyckeltalet. Utvecklingen är med stor sannolikhet kopplad till en stark ekonomi och relativt god befolkningstillväxt. Utfallet för Växjö ligger konstant under de kommuner som utgör jämförelsegruppen, men skillnaden har minskat under de tre senaste åren. Utfallet för 2024 redovisas i delårsrapporteringen för 2025.

Under 2024 har det skett en tydlig inbromsning på bostadsmarknaden vad det gäller antalet färdigställda lägenheter i nybyggda hus. Detta mönster är inte unikt för Växjö, utan återfinns även på riksnivå. Byggtakten i Växjö kommun har mer än halverats jämfört med genomsnittet för de senaste tre åren. Siffrorna från 2023 var särskilt höga. En anledning är att många byggprojekt var i gång och långt framskridna innan nedgången på bostadsmarknaden. En annan anledning är det numera avvecklade investeringsstödet.

Samma trend kan även ses för *antalet färdigställda bostäder utanför Växjö stad*, där utfallet för 2024 indikerar en nedåtgående trend i förhållande till utfallet för såväl 2023 som 2022. Samtliga av de 24 färdigställda bostäderna utanför Växjö stad under 2024 var friliggande småhus (villor)

Växjö kommuns bostadsprognos från våren 2024 visade att det skulle färdigställas drygt 170 bostäder eller lägenheter under året. Prognosen indikerade att byggtakten endast skulle att öka marginellt under 2025 och 2026, då det förväntas färdigställas cirka 180 bostäder per år i kommunen. Förändringar i konjunktur och inflationstryck samt fallande räntor kan leda till att prognosen förändras.

Utbyggnationen av flera områden som Vikaholm, Telestadshöjden, Bredvik, Bäckaslöv och Arenastaden pågår och möjliggör fler bostäder. Under 2024 har inga nya villatomter lagts ut till försäljning men totalt finns 14 villatomter till försäljning på områdena Bredvik och Telestadshöjden i Växjö stad. I det senast framtagna bostadsområdet utanför Växjö stad i Gemla/Öpestorp pågår försäljning och området håller på att färdigställas i sin helhet.

I dagsläget finns totalt 42 villatomter samt kvarter för flerbostadshus till försäljning i orterna utanför Växjö stad. Detaljplaneläggning pågår även för att få fram nya villatomter i södra Ingelstad. Gällande antalet byggrätter i detaljplan har nyckeltalet beräknats med nya förutsättningar 2024 vilket är den huvudsakliga förklaringen till förändringen i utfall gentemot 2023.

En viktig faktor för att kunna växa långsiktigt är att ha en markreserv. Under 2024 har mindre markregleringar skett inom ramen för markreserven.

Landsbygdsutveckling
Växjö kommun har arbetat med att implementera nya processer för landsbygdsutveckling, inklusive direktmöten med politiker, utvecklingsdialoger med tjänstepersoner, och ett nytt regelverk för föreningsstöd.

Uppdraget gällande att tillskapa ett landsbygdsråd i Växjö kommun har genomförts. Landsbygdsrådet, bestående av politiker och landsbygdsrepresentanter arbetar för att representera landsbygdens intressen i olika frågor. Rådet identifierar och adresserar specifika behov, främjar samarbeten, sprider information, ger underlag för politiska beslut och fungerar rådgivande till kommunens nämnder och styrelser, vilket bidrar till en hållbar och livskraftig landsbygdsutveckling.

Insatser för minskad segregation
Boendesegregation är ett utbrett problem i Sverige som påverkar både individer och samhället negativt. Målet är att skapa trygga områden med attraktiva offentliga miljöer och blandade upplåtelseformer för att bryta segregation och socialt utanförskap. Arbetet med nya områden visar effekter över tid, medan insatser i befintliga miljöer innebär större utmaningar och kräver anpassning till

befintliga förutsättningar. Underhåll av kommunens fysiska miljöer är viktigt för integration och delaktighet.

Flera av de investeringar som utförts inom ramen för budgetuppdragen *Öka tryggheten i Växjö kommun genom fysiska åtgärder* och *Öka insatser för en klimatsmart, attraktiv fysisk miljö* under ovanstående riktningsmål skapar förutsättningar för en stärkt integration. För att stärka förutsättningarna har Växjö kommun implementerat områdesteam i fyra prioriterade områden med politiskt beslutade stadsdelsplaner.

Då riktningsmålet saknar nyckeltal avseende segregation finns inga mätpunkter att analysera.

Framtid och omvärld

Kommunens ambition avseende nyproduktion av bostäder påverkas starkt av det ekonomiska läget. Samtidigt pekar befolkningsprognosen på betydande förändringar i den demografiska utvecklingen vilket kommer ge en effekt på behov och efterfråga av nyproducerade lägenheter.Nationellt sett ökade Sveriges befolkning med 1600 personer under första halvåret 2024, vilket är den lägsta folkökningen som uppmätts under ett halvår på 2000-talet.

Utmaning i planering och framdrift i investeringsinsatser
Trenden där exploatering i allt större utsträckning sker i samarbete med privata aktörer som helt eller delvis äger den mark som byggs ut påverkar i allt större utsträckning arbetet och förutsättningar i kommunen. Utvecklingen skapar nya förutsättningar för verksamheten och utgör en utmaning i planering. När en allt större del av utbyggnad drivs i samverkan med privata aktörer påverkas prioriteringar, flexibilitet och tidplaner för kommunens totala investeringsplanering.

Attrahera hyresgäster
Det har blivit allt viktigare för Vidingehem att kunna attrahera nya hyresgäster och vara förstahandsalternativet som hyresvärd i sökandet av ny bostad. Som aktör på hyresmarknaden kan det i rådande konjunkturläge, med tuffa ekonomiska utmaningar för många hushåll, kan efterfrågan på hyresrätter öka.

Inom det befintliga beståndet arbetar Vidingehem med utmaningar kopplat till hög vakansgrad för delar av beståndet.
Fortsatt arbete krävs med att stärka bolagets varumärke samt synliggöra boendeerbjudande och måna om befintliga hyresgäster, deras trivsel och viljan att bo kvar.

Bostadsutbud
Bostadsutbudet behöver utvecklas på ett sådant sätt att fler Växjöbor efterfrågar bostäderna. Dagens situation med en orolig omvärld och osäker byggmarknad ställer och kommer att ställa höga krav på många olika delar av kommunens verksamhet, bland annat att få fram ändamålsenliga lokaler, boenden och bostäder i olika former.

Boendesegregation
Den fortsatta utvecklingen mot hållbart samhällsbyggande är av stor vikt för att förebygga segregation. Även om boende i utsatta områden påverkas mer negativt än andra så påverkas alla samhällsmedborgare eftersom ett segregerat samhälle riskerar att inte hålla samman. Områdesteamens arbete är också av stor vikt för att motverka segregationens konsekvenser och för att vända negativa trender genom samverkan, långsiktighet och strategiskt arbete. Behov har identifierats gällande ökad kompetens i kommunen inom arbetet mot segregation och för att möta kommunens behov av social hållbarhet och ökad integration. Det finns även fortsatta utmaningar med att förbättra den fysiska miljön i befintliga områden för att minska segregation och utanförskap.

	Uppdrag
KF	**Landsbygdsråd**
	Landsbygdsrådet har bildats och består av politiker från Växjö kommun och representanter från landsbygden.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv.	2023	14			↗	●
KF	Färdigställda bostäder i småhus	2023	1			→	●

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	under året, antal/1000 inv.						
KF	Antalet färdigställda bostäder utanför Växjö stad	2024	24			↘	
KF	Antalet byggrätter i antagna detaljplaner	2024	5 637			↘	
KF	Bostäder med bostadsrätter, antal/1000 inv	2023	92			↗	

Samhällsplaneringen ska bidra till en ökad trygghet

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Under 2024 har Växjö kommun fortsatt att arbeta med att förbättra tryggheten och säkerheten för våra invånare. Resultaten från medborgarundersökningen visar att kommunen har förbättrat sitt resultat för trygghet utomhus när det är ljust ute, men försämrat sitt resultat när det är mörkt ute. Trots detta känner sig majoriteten av invånarna trygga, och problemindexet har minskat något jämfört med 2023. Genom samverkan kring trygghetsfrågan har goda resultat nåtts som bidrar till riktningsmålets utveckling.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

Trygghetsmätningar
För nyckeltalet ”Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute” har Växjö kommun återigen förbättrat sitt resultat och hamnar på samma nivå som jämförelsegruppen större stad. Här visar utfallet att både kvinnor och män upplever en högre grad av trygghet än under 2023. Under 2024 har Växjö kommun försämrat sitt resultat för nyckeltalet ”Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute”. Försämringen är marginell, men jämförelsegruppen större stad har samtidigt förbättrat sitt resultat vilket gör att skillnaden blir tre procentenheter. Vad gäller utfallet på kön, visar resultat på en positiv trend för kvinnorna, medan männens resultat visar på en negativ nedgång. Skillnaderna mellan könen är marginell.

Trygghetsmätningen som Växjö kommun gör tillsammans med Polisen kompletterar bilden från medborgarundersökningen. Resultatet av trygghetsmätningen år 2024 visar att Växjö kommun som helhet har något lägre totalt problemindex än år 2023. Det finns i stort inte några generella genomgående problem. Majoriteten som deltog i trygghetsundersökningen har uppgett att de känner sig trygga. Jämfört med 2023 är det en något större andel som har uppgett att de känner sig trygga och en något lägre andel som uppgett att de känner sig otrygga ute ensam under sen kväll. I trygghetsmätningen uppger kvinnor i större utsträckning att de känner sig otrygga än vad män gör. Av trygghetsmätningen år 2024 framgår vidare att det är cirka 81 procent av dem som deltog i mätningen som uppgett att de inte har varit utsatta för något brott. Det finns dock skillnader mellan olika delområden i Växjö kommun. Områden som Campus, Araby, Växjö city, Teleborg och Lammhult har fler upplevda problem, vilket kräver fördjupad kunskap och arbete med problematik och otrygghet.

Trygghetsmätningen har även riktats mot näringslivet. Utfallet visar att 71 procent av företagen i undersökningen under det senaste året har oroat sig för att utsättas för brott eller ordningsstörningar med anledning av den verksamhet som bedrivs. 7 procent av företagen i undersökningen uppger att de, under det senaste året, övervägt att flytta eller lägga ner delar av, eller hela, företaget till följd av oron eller utsattheten för brott.

Växjö kommun har ett lägre antal skadegörelsebrott per 100 000 invånare än jämförelsegruppen större stad. Kommunen har en positiv trend sedan 2020, även om det syns en marginell ökning 2023 i förhållande till 2022. Anmälda skadegörelsebrott är utspridda geografiskt, med en något högre koncentration i centrala Växjö.

Trygghetsskapande insatser i samverkan

Kommunen har fortsatt sitt samarbete med Växjö Charity och Trygga Kronoberg för att stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, och Kommunstyrelsen har beslutat att förlänga samarbetet med ytterligare tre år.

Under året har kommunen och polisen utvecklat sin samverkan för att skapa ett mer effektivt och strategiskt brottsförebyggande arbete, en del av kommunens ansvar för samordning av brottsförebyggande arbete som började gälla den 1 juli 2023. Ett försöksprojekt har startats för att använda konceptet Bo Tryggt 2030 för att utveckla arbetet med brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samhällsplaneringen.

Det är många aktörer som tillsammans samverkar för att skapa trygghet och när det gäller det kommunala bostadsbeståndet sker samverkan för att skapa trygga boendemiljöer, både i och mellan husen. I områden där det finns ett större behov av närvaro har Vidingehem olika samarbeten och aktiviteter för att främja social hållbarhet. Syftet med insatserna och aktiviteterna är ett ökat

fokus på en hållbar och attraktiv områdesutveckling.

Inom EST(effektiv samordning för ökad trygghet) samverkar förvaltningen arbete och välfärd, Vöfab, Vidingehem, bostadsbolag, polis och säkerhetssamordnare för att identifiera och kartlägga otrygghet och brott i kommunen, med målet att minska dessa. Samverkansmodeller som SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritid) och SIG (sociala insatsgruppen) fokuserar på att nå och stödja barn och unga i riskzon för kriminalitet, eller som redan är kriminella, med syfte att förebygga brott och förhindra återfall. IA-insatsen (insluss/avhoppare) hjälper personer som lämnat kriminalitet att återanpassa sig till samhället.

Olika insatser som öppenvård och fältverksamhet bedrivs för att upptäcka och stödja barn och unga i riskzon för normbrytande beteende och kriminalitet. Skolsocionomer och samverkansmetoden *Barnens bästa gäller i Kronobergs län* bidrar till tidig upptäckt. Verksamheter som Araby Park Arena och Bergendahlska Gården stödjer arbetet. Familjefrid Kronoberg erbjuder stöd och behandling vid våld i nära relationer. Arbete och välfärd samarbetar med utbildningsförvaltningen och externa parter som Trygga och Neighbourhood för att skapa trygghet och relationer med barn och ungdomar i samhället.

Stiftelsen Tryggare Sverige har i samarbete med Växjö kommun, Hemsö Fastighets AB och Västerås stad tagit fram en handbok för att planera säkra och trygga skolmiljöer. Handboken innehåller checklistor och modeller som kan användas vid nyproduktion och större ombyggnationer för att minska brott och öka tryggheten. Projektgruppen har utbildats i konceptet och checklistor har tagits fram och kommer att vara en del av ny- och ombyggnationsprocessen av skolmiljöer.

Myndighetsgemensamma insatser
Inom handlingsplanen *Myndighetssamverkan Växjö 2024 - 2028* samverkar kommunen med bland annat Arbetsmiljöverket, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket. Under året har flera större myndighetsgemensamma insatser genomförts. Insatserna har bland annat resulterat i säkrare miljöer för brandsäkerhet och utrymning, identifiering av olovliga boenden och samlingslokaler, krav på åtgärder gällande arbetsmiljö och säkerhet.

Förbättring av framkomsttider och förebyggande av olyckor
Att minska framkomsttiden för Värends räddningstjänst är ett kontinuerligt arbete med de faktorer som de kan påverka. En framgångsfaktor är Första Insats Personer (FIP) som idag finns på samtliga mindre orter där det finns deltidstationer. Detta har gjort att Värends räddningstjänst ökat möjligheterna till att nå hjälpsökande snabbare inom dessa områden. Ett kontinuerligt arbeta att möta medborgarna med råd och information för att förebygga olyckor i samhället pågår.

Tillgängliga, välskötta och attraktiva miljöer, ett viktigt uppdrag med utmaningar
För att de miljöer som invånare rör sig och vistas i ska kännas trygga är drift och underhåll centralt. Välskötta, rena, öppna och väl upplysta miljöer skapar en större trygghet. För att säkra tillgängliga, välskötta och attraktiva miljöer sker ett löpande arbete av underhållet i de offentliga rummen i stad, tätort, aktivitetsytor och naturområden, men verksamheter flaggar för att underhållsskulden som finns för befintliga miljöer.

Som lyfts i redovisningen för *Bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering* har under året ett antal investeringsinsatser genomförts för säkerhet och trygghet i trafiken med fokus på oskyddade trafikanter. Samtidigt sker under året utbyte och utbyggnad av belysningspunkter på platser med ett identifierat behov av insatser.

Att säkerställa driftssäkerhet och driftkontinuitet
Med klimatförändringarna följer ökade perioder av extremväder. Som lyfts under riktningsmålet *Bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering* har under året insatser och investeringar gjorts för att möta några av dessa utmaningar. Till exempel kan nämnas utjämningsmagasinet vid Sundet. Inom riktningsmålets uppdrag gällande att köra elnät i ö-drift har Växjö Energi nu genomfört en studie kring möjligheten kring en sådan etablering.

Framtid och omvärld

Trygghet ur ett jämställdshetsperspektiv
Städer och tätorter upplevs inte på samma sätt av alla som bor där eller besöker dem. Forskning visar att kvinnor upplever otrygghet i större utsträckning än män när de vistas i offentliga miljöer, särskilt på kvällar och nätter. Detta leder till att kvinnor ofta utvecklar strategier för att undvika hotfulla situationer. Otrygghet påverkar kvinnors möjlighet att delta i aktiviteter och kan kopplas till specifika platser och sociala sammanhang. Trygghet ur ett jämställdhetsperspektiv är en fråga om demokrati och mänskliga rättigheter.

Att upprätthålla en hög standard i vår offentliga miljöer
Kommunens invånare behöver känna sig trygga i offentliga miljöer för att leva ett aktivt och socialt liv. För det krävs fortsatt arbete med invånardialog och utveckling av miljöer för ökad trygghet, både upplevd och fysisk. Anpassningen av befintliga miljöer efter nya krav och behov är utmanande.

Klimatförändringar och driftssäkerhet
Effekterna syns redan tydligt och påverkar verksamheters arbete och prioriteringar. Krav och behov avseende planering och utformning av infrastruktur, offentliga miljöer och verksamhetsanläggningar har förändrats. Hänsyn måste tas till att säkerställa driftsäkerhet och driftkontinuitet inom verksamheter samtidigt som invånarnas trygghet och säkert behöver säkerställas i de miljöer kommunen ansvarar för.

Fortsatt utveckling av det myndighetsgemensamma arbetet
I arbetet mot den organiserade brottsligheten finns ytterligare behov av nationell samverkan mellan myndigheter. För ytterligare effektivitet i samordningen mellan myndigheter framåt behöver ett nytt arbetssätt och ett brett kontaktnät etableras. Arbetet mot den organiserade brottsligheten kräver långsiktighet och behöver prioriteras och resurssäkras för att alla kommuninvånare ska kunna känna sig trygga.

Ny socialtjänstlag
1 juli 2025 förväntas en ny socialtjänstlag att träda i kraft vilket kommer utmana traditionella sätt att arbeta med målgrupper som är i behov av stöd från socialtjänsten. I förslaget till ny socialtjänstlag är ett av huvudområdena att socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig och nära invånaren. Det kommer innebära förändrade arbetssätt som leder till ökad närvaro av socialtjänsten i samhället, som på sikt syftar till att öka tryggheten i samhället.

	Uppdrag
KF	**Utred beredskapsförråd** Uppdraget innebär att genomföra en övergripande kartläggning kring vilka situationer som är aktuella för beredskapsförråd/beredskapslager. Beredskapslager kan omfatta olika fokus i en kommun, exempelvis drivmedel, livsmedel, reservdelar till maskiner, sjukvårdsutrustning, sängar till akuta mottagningsplatser etc. Kartläggningen kommer att presenteras under första kvartalet 2025 och innehålla en redogörelse för hur ett beredskapslager kan tillhandahållas för olika produkter.
KF	**Utred möjligheten att köra fjärr/närvärmeverk i ödrift** Växjö Energi har genomfört en studie kring möjligheten att etablera en långsiktig förmåga till ö-drift i Växjö Energis elnät i samverkan med relevanta samhällsaktörer.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för räddningstjänst, medianantid i minuter	2024	11			→	
KF	Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel(%)	2024	74 %	75 %	74 %	↘	
KF	Trygghetsmätningen: Konkret känsla av otrygghet	2024	1,75	2	1,25	↗	
KF	Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är ljust ute, andel (%)	2024	95 %	95 %	95 %	↗	
KF	Anmälda brott om skadegörelse, antal/100 000 inv	2023	718			↘	

Stödja individer och främja ett tryggt och självständigt liv

Alla Växjöbor ska ha tillgång till en trygg och god välfärd med stöd, vård och omsorg efter behov

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Arbetet för en trygg och god välfärd i Växjö fortskrider enligt plan, med insatser som stärker välfärdens stöd, vård och omsorg för kommunens invånare. Fokus har bland annat legat på trygga hemmaplanslösningar, hälsofrämjande åtgärder, ökad personalkontinuitet och en mer robust organisation, exempelvis genom samlokalisering och planering av nytt särskilt boende. Inom äldreomsorg och omsorg för funktionsnedsatta har pedagogiska satsningar och förbättringsarbete genomförts. Helheltsbedömningen i brukarundersökningen av särskilt boende och hemtjänst har dock försämrats något jämfört med föregående år. Samtidigt framgår i brukarundersökningen att omsorgstagarnas upplevelse av bemötande, trygghet och förtroende för personal är fortsatt stabil och på hög nivå.

Växjö kommuns långsiktiga arbete med att förebygga psykisk ohälsa, minska utanförskap och social utsatthet bidrar positivt till riktningsmålet.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal

En majoritet av uppdragen inom de prioriterade utvecklingsområdena i budgeten har genomförts och en antal fortgår. Genomförda insatser och pågående initiativ bidrar positivt till riktningsmålet.

God och nära vård i en robust och flexibel organisation
För att skapa ett hållbart samhälle och möta behoven från en allt äldre befolkning och de växande förväntningarna på välfärden pågår ett omställningsarbete för en god och nära vård. Omställningen innebär ett ökat arbete med hälsofrämjande och förebyggande insatser där fokus måste flyttas från organisation till person och relation. Omställningsarbetet pågår såväl lokalt som på nationell nivå. För att kunna arbeta för omställningen krävs en flexibel socialtjänst som står robust inför omvärldens förändringar. Ett led i detta är att samlokalisera hemtjänst- och hemsjukvårdsgrupper, med målet att skapa samarbetsytor i syfte att stärka arbetsgrupperna. Vidare pågår utredningar för att se över möjligheten att samlokalisera dagverksamhet för äldre och för daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Ytterligare en viktig del är att säkerställa att medarbetarnas kompetens används på rätt sätt. Uppdragsbeskrivningar har tagit fram och satsningar görs på vidareutbildning för medarbetare i syfte att utveckla ett fördjupat stöd och ge möjlighet till utökad kunskap till verksamheten.

I omställningen till nya socialtjänstlagen ska ett arbete göras för att säkerställa önskad effekt av de insatser som erbjuds. I arbetet med en samordnad och behovsanpassad vård- och omsorg med fokus på stöd för personer med samsjuklighet är arbetet igång med att skapa en integrerad missbruksvård nära kronobergaren. Föreslagen vårdkedja utgör för målgruppen en integrerad, samordnad och behovsbaserad process från öppen tvångsvård eller frivillig placering, till likvärdiga sociala stödinsatser samt öppenvård på hemmaplan i eget boende. Den integrerade vårdkedjan är ett gemensamt ansvar för regionen och kommunerna i Kronobergs län.

Utfallet i underliggande nyckeltal kopplade till brukarbedömningen inom kommunens hemtjänst och särskilt boende visar fortsatt goda resultat, trots en marginell nedgång avseende omsorgstagarnas upplevelse av måltidsmiljön.

Trygga och nöjda invånare med stöd, vård och omsorg efter behov
Den nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen visar en minskad svarsfrekvens jämfört med föregående år, men Växjö kommun ligger över nationella siffror för särskilt boende och i nivå för hemtjänsten. Helhetsbedömningen av omsorgen har försämrats, men bemötande, trygghet och förtroende för personalen får fortsatt höga betyg. Förbättringsområden inom särskilt boende är information till omsorgstagare och tydlighet kring synpunkter och klagomål, medan hemtjänsten behöver stärka information och möjligheten för omsorgstagare att påverka besökstider.

När det gäller utskrivning från sjukhus har 92 procent av omsorgstagarna under 2024 kunnat återvända hem samma dag eller dagen efter att de blivit utskrivningsklara, med högst andel inom särskilt boende och LSS (95 procent) och lägst vid tillfälliga placeringar på Evelid (80 procent). Processutveckling pågår för att ytterligare förbättra flödet vid utskrivningar.

Under 2024 har det inte gjorts någon brukarundersökning inom LSS-verksamheten, nästa brukarundersökning kommer att genomföras våren 2025. Inom omsorg funktionsnedsättning ligger fortsatt fokus på att öka det pedagogiska innehållet i verksamheten. Det finns nu en bredare kunskap vad gäller alternativ kommunikation och samtliga enheter har möjlighet att använda en särskild app, där stöd för kommunikation kan skapas. Utvärdering av socialtjänstens ingång och organisering har genomförts med fokus på invånarens behov och upplevelser.

Maten och måltiden i centrum
Måltiden som en trevlig stund och vikten av att äta rätt är delar i det som sammantaget benämns som maten och måltiden. Inom nämndens särskilda boenden för äldre har det varit fokus på maten och måltiden under lång tid. Arbetet med maten och måltiden

involverar teamet runt omsorgstagaren och kopplas även till kvalitetsregister där riskbedömningar görs för att undvika sjukdomsrelaterad undernäring. Dietister i Växjö kommun har specialistkunskap och är en viktig resurs i detta arbete.

Maten och måltiden följs upp genom Socialstyrelsens nationella brukarundersökning där omsorgstagare i särskilt boende får svara på om de upplever måltiderna som en trevlig stund på dagen. Nyckeltalet finns redovisat sedan 2012 och för Växjö kommun har andelen som svarat positivt på frågan ("ja alltid" eller "oftast") varierat över åren utan någon tydlig trend på en övergripande nivå. År 2024 uppgick resultatet för Växjö till 62 procent, vilket är tre procentenheter lägre än snittet för kommungruppen större stad och en försämring med fem procentenheter jämfört med 2023 års resultat (67 procent). Den tidigare observerade könsskillnaden, där kvinnor generellt varit mer nöjda med måltidsmiljön än män, är inte längre lika framträdande i årets resultat eftersom siffrorna för män och kvinnor visar på likvärdiga siffror. Genom Socialstyrelsens brukarundersökning kan effekterna av omsorgsnämndens fortsatta arbete följas årligen. Detta arbete innefattar bland annat implementeringen av en ny måltidsrutin och boenderåd där mat och måltider är en stående punkt på agendan.

Tidiga samordnade insatser
Inom Växjö kommun pågår ett flertal initiativ för att arbeta förebyggande med samordnade insatser för såväl barn och unga som hela familjer. Växjö kommun arbetar aktivt med bland annat *Projekt Trygga* och polisen för att motverka nyrekrytering till kriminell verksamhet. Arbete pågår för att ta fram strategier som uppmärksammar syskon till barn och unga som är i eller riskerar att hamna i kriminalitet och utanförskap. För att stötta personer som vill lämna en kriminell livsstil har en samordnare för avhopparverksamhet tillsatts. Medarbetare har även utbildats i metoden *kriminalitet som livsstil*. Samverkan finns även mellan socialtjänsten och Kvinnojouren Blenda för att motverka våld i nära relation och öka kunskapen hos yrkesverksamma om hedersrelaterat våld och förtryck.

I samverkan med Region Kronoberg arbetar Växjö kommun för att fånga upp barn och föräldrar i behov av stöd, bland annat genom närvaro på familjecentraler. Skolsociala team har startats upp vilket innebär ett tvärprofessionellt arbetssätt där skolsocionomer, kurator och rektor arbetar för att tidigt kunna möta barn och unga där en oro för ohälsa och frånvaro finns.

Trygga hemmaplanslösningar som mål och arbetssätt ger effekt inom barn och unga gällande färre placeringsdagar i externa boenden med lägre kostnader som följd. I syfte om att utveckla möjligheterna att möta behov och erbjuda insatser och service på hemmaplan för såväl barn, unga och vuxna minskas antalet placeringsdagar i externa boendet. Växjö kommun arbetar intensivt med åtgärder såväl före, under som efter en placering. Redan vid placering planeras det för hemkomst och insatser som individen behöver på hemmaplan. Arbetssättet har krävt nytt förhållningssätt i myndighetsutövningen, delaktighet, att nätverksarbete utvecklas och prioriteras samt tillgång till öppenvård, stöd och service efter behov på hemmaplan.

Familjeorienterat arbetssätt är en annan viktig aspekt för att minska antalet externa placeringar av barn och unga. För att förstärka och vidareutveckla det familjeorienterade boendestödet har en modell för boendestöd för föräldrar som inte tillhör socialpsykiatrins målgrupp, men som har ett identifierat behov av stöd i sin föräldraförmåga, arbetats fram. Ett liknande arbete pågår kring insatser gällande boendestöd inom missbruksvården för att möta det identifierade behovet av boendestöd för personer med missbruksproblematik.

Framtid och omvärld
Omvärldsanalysen visar på behov av en omfattande omställning för att möta samhällsutmaningar med mer effektiva insatser och bättre resursanvändning. Regeringen har beslutat om en reform av socialtjänstlagen, SoL, som fokuserar på förebyggande arbete, ökad tillgänglighet och att insatser ska kunna ges utan föregående biståndsprövning. Den nya lagen träder i kraft sommaren 2025 och stämmer överens med Växjö kommuns vision om en teambaserad socialtjänst, där individens behov står i centrum.

Den åldrande befolkningen leder till ett ökat behov av vård och omsorg, särskilt för personer över 80 år, vilket skapar utmaningar för kompetensförsörjning och ökat kostnadstryck på kommunerna. För att hantera dessa utmaningar behövs förebyggande arbete, god samordning mellan vård och omsorg, samt förändrade arbetssätt med personcentrerad vård där både omsorgstagare och anhöriga involveras. I Kronobergs län planeras stora förändringar inom missbruksvården, där beroendevårdens ansvar ska överföras till hälso- och sjukvården och socialtjänstens roll som ansvarig för sociala stödinsatser förtydligas. Det finns goda förutsättningar att genomföra dessa förändringar genom samverkan.

I Växjö fortsätter arbetet för en trygg och god välfärd, med fokus på hälsofrämjande åtgärder, ökad personalkontinuitet och en mer robust organisation. Trots detta har helhetsbedömningen av särskilt boende och hemtjänst försämrats något, medan brukarnas upplevelse av bemötande, trygghet och förtroende för personalen förblir hög. Långsiktiga insatser för att förebygga psykisk ohälsa och minska social utsatthet pågår och bidrar positivt till målet om god välfärd.

Socialstyrelsens lägesrapport (2024) för äldreomsorgen lyfter vikten av kvalitetshöjande insatser, tydliga riktlinjer, uppföljning och samarbete mellan yrkesgrupper. Användningen av välfärdsteknik, särskilt för digitala inköp, ökar, och äldre är generellt positiva till tekniken men oroar sig för minskad mänsklig kontakt och integritetsrisker.

För personer med funktionsnedsättning minskar antalet insatser, vilket delvis beror på försämrad tillgång till stöd enligt LSS. Trots detta är de flesta nöjda med socialtjänstens insatser, men det konstateras ett behov av mer kunskap hos personalen för att förebygga och hantera utmanande beteenden inom LSS-verksamheter.

Uppdrag
Översyn av avgifter Översynen av avgifter inom arbete och välfärd samt omsorgsförvaltningen har lett till beslutet att avgiftsbefria boendestöd från juli 2025. Utredningen visade att nuvarande avgift, som är densamma som för hemtjänst, inte är skälig eftersom insatserna skiljer sig i omfattning och karaktär. Avgiftsfriheten förväntas gynna brukarna ekonomiskt och möjliggöra tidigare insatser, vilket kan leda till långsiktiga besparingar både för kommunen och samhället. Vidare pågår en digitalisering av avgiftshanteringen genom implementering av en modul i verksamhetssystemet Lifecare, med planerad driftstart vid årsskiftet 2024/25. Systemet syftar till att effektivisera och rättssäkra beräkning och fakturering av egenavgifter, vilket ska säkerställa korrekta avgiftsberäkningar, förbättra spårbarhet och förenkla hanteringen av juridiska ärenden. Förändringarna kräver en samordnad informationsinsats till både brukare och Försäkringskassan, då många mottagare av boendestöd har merkostnadsersättning där denna kostnad ingår.
Stärk skolsocionomernas arbete med vårdnadshavares roll i barnens skolgång Skolsociala team finns numera på flertalet av Växjö kommuns skolor. Den initiala etableringen och utökningen av skolsociala teamen har genomförts enligt plan, och de utvecklade rutinerna och handboken har lagt en solid grund för fortsatt arbete. Samverkan mellan utbildning och socialtjänst samt andra aktörer har förbättrats, vilket stärker stödet till familjer och elever. Dock kvarstår vissa utmaningar, såsom fortsatt rekrytering och fullständig implementering på alla planerade skolor. Etableringen och utökningen av skolsociala team samt utvecklingen av strukturer och samverkansformer markerar viktiga framsteg. Fortsatta insatser och resurser krävs för att säkerställa en hållbar och effektiv stödstruktur för alla berörda parter.
Robust och flexibel omsorgsorganisation Arbetet med att samlokalisera hemtjänst- och hemsjukvårdsgrupper pågår för att minska antalet lokaler, skapa bättre samarbetsytor och bygga en robust och flexibel organisation. De nya lokalerna är anpassade efter verksamhetens behov samt uppfyller myndighetskrav och riktlinjer för bland annat vårdhygien väl. Hemtjänstenheterna Dalbo/Sommarvägen flyttade in i nya gemensamma lokaler i september 2024, och planering för ytterligare samlokaliseringar pågår. Översynen av lokaler inom barnverksamheterna är färdigställd, och tillfälliga lösningar har etablerats i väntan på nya boenden och fritidsverksamheter för barn med funktionsnedsättning. Samtidigt utreds möjligheten att samlokalisera dagverksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning.
Satsa på utemiljöerna på två särskilda boenden Under 2023 genomfördes en inventering av utemiljöerna på omsorgsnämndens särskilda boenden, vilket resulterade i ett fokus på förbättringar vid Solgården i Gemla och Birkagården i Växjö. För att säkerställa att förändringarna möter behoven har en dialog förts med omsorgstagare och medarbetare. Arbetet vid Birkagården blev klart vid årsskiftet, med undantag för plantering som görs våren 2025. På Solgården pågår markarbete, och slutliga insatser planeras till våren 2025. Åtgärderna omfattar plattläggning, sittplatser, plantering, odlingsytor och en biotop för vilda bin. Statsbidrag har möjliggjort fler förbättringar än planerat, både på dessa boenden och andra, vilket bidragit till att arbetet vid Solgården inte blir helt klart vid årets slut.
Upprätta en personalpool för ledsagning Rekrytering av ledsagare har varit en utmaning och har påverkat möjligheten att genomföra beslut med önskad flexibilitet. Arbetstidsregler begränsar även möjligheten att anpassa insatserna efter individuella behov. För närvarande verkställs 82 ledsagarbeslut enligt LSS och 17 avlösningsinsatser inom omsorg för funktionsnedsättning. Fyra ledsagarbeslut är ännu inte verkställda, trots att ledsagare finns tillgängliga. Arbetet med att utveckla och förtydliga uppdraget fortsätter under 2025.

Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	2024	84	83	86	↘	
Brukarbedömning särskilt boende	2024	75	74	77	↘	

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)						
KF	Socialstyrelsen, äldre: Andel som upplever måltiden som en trevlig stund	2023	67	69	64	↘	●
KF	Brukarbedömning LSS helhet, andel %	2023	87			↘	●

Fattigdom och social utsatthet ska bekämpas

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Arbetet för att uppfylla målet om att förebygga psykisk ohälsa och minska utanförskap har genomförts genom tidiga samordnade insatser. Genom strategier som teambaserat arbetssätt, rätt insatser och digitalisering har Växjö kommun implementerat resurseffektiva metoder och bidragit positivt till måluppfyllelsen. Under 2024 har arbetet för att minska social utsatthet och främja inkludering stärkts. Insatser som träffpunkter, ensamhetsscreening och förstärkta resurser för aktivitetsledare inom särskilt boende har minskat ensamhet bland omsorgstagare. Initiativ som idrottsskola för seniorer, Seniorträffen i Gemla och *Funkisveckan* har ökat socialt deltagande och gemenskap, vilket bidrar till att bekämpa social isolering och skapa en mer inkluderande kommun.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Växjö kommunkoncern arbetar på flera nivåer och inom många områden för att bekämpa fattigdom och social utsatthet. Samtliga uppdrag inom de prioriterade utvecklingsområdena i budgeten har genomförts eller fortgår. Underliggande nyckeltal visar på varierande utfall, både i förhållande till föregående mätning och i jämförelse med kommungruppen större stad.

Förebyggande arbete och tidiga insatser
Integration bekämpar fattigdom och social utsatthet eftersom det främjar inkludering och skapar möjligheter för individer att delta fullt ut i samhället. För en stärkt integration i arbets- och samhällsliv krävs insatser från flera aktörer i samhället. Växjö kommun har sedan 2023 varit sammankallande i ett stort nätverk för aktörer, främst från civilsamhället, som verkar för en god mottagning och etablering i samhället. Projektet finansieras av Länsstyrelsen och fortsätter under 2025.

Arbetet med att utveckla områdesteamen fortgår. Samtliga berörda områden/stadsdelar har nu en politiskt beslutad strategisk plan och i teamen har arbete pågått med att prioritera insatsområden för 2024-2025 och att arbeta utifrån dessa i verksamheterna. Att kommunens invånare, i synnerhet barn och unga, ges förutsättningar till en aktiv fritid i trygga miljöer är viktigt för att öka inkludering, skapa grund för en god hälsa och minska risken för utanförskap och normbrytande beteende. För att utveckla arbetet med den fria tiden för unga i Araby har Växjö kommun planerat ett dialogtillfälle med en bredd av aktörer som verkar i området. Syftet är att skapa en helhetsbild av de pågående insatserna, kraftsamla och få underlag för fortsatta insatser. Samtidigt pågår planeringsarbete för att engagera unga i området i att skapa aktiviteter för andra unga, där de kommer att få ersättning och handledning för att utveckla kunskaper i projektledning, ledarskap och genomförande av evenemang.

Tidigt samordnade insatser innebär även att personal från skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst arbetar tillsammans. Samordningen behövs för att skapa en helhet kring insatser för barn och unga som är i behov av stöd från flera aktörer. Växjö kommun arbetar förebyggande och med individuellt anpassade insatser, bland annat utifrån funktionen skolsocionomer samt familjecentraler. Syftet är att stärka skolsamverkan, motverka kriminalitet, öka tillgängligheten till socialtjänsten genom att förbättra flödena och förkorta vägarna mellan socialtjänst och skola samt att tidigare upptäcka och sätta in stöd till barn och unga.

Den 1 juli 2023 infördes en ny lag som reglerar kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete och som tillkom för att säkerställa att arbetet både är effektivt och kunskapsbaserat. I Växjö sker samverkan mellan socialtjänst, bostadsbolag, polis och kommunens säkerhetssamordnare i syfte att tidigt identifiera, kartlägga och få en gemensam lägesbild över otrygghet och brott. Samverkan sker även på individnivå mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet i syfte att förhindra och förebygga att ungdomar som debuterat i någon form av normbrytande beteende, rekryteras till kriminella nätverk och/eller inleder ett drogmissbruk.

En kombination av förebyggande och tidiga insatser, utveckling av öppenvårdsinsatser samt ett helhetsgrepp kring placerings- och hemtagningsarbetet bedöms över tid bidra positivt till att barn, ungdomar och vuxna inte återkommer till socialtjänsten inom ett år efter avslutad utredning eller insats. Marginella skillnader i utfallet av nyckeltalen (2022) noteras, där andelen barn 0-12 år respektive vuxna 21 år eller äldre med missbruksproblematik som inte återaktualiseras inom ett år har minskat något sedan föregående mätning. Ett aktivt arbete för att synliggöra behov och motivera individer till stöd kan dock medföra en högre andel återaktualiserade individer.

Bostad först
Bostad först är en insats för personer som är hemlösa, ofta i kombination med psykisk ohälsa och/eller andra svårigheter där syftet är att nå och erbjuda en långsiktig boendelösning. Modellen innebär att målgruppen uppmuntras att själva definiera sina behov och

mål där de omedelbart erbjuds eget boende. Erbjudandet ges utan några krav på att först genomgå psykiatrisk behandling eller uppvisa nykterhet och drogfrihet. I tillägg till det egna boendet erbjuds behandling och stöd. Inför implementeringen har en inventering och planering för arbetssätten genomförts i syfte att implementera insatsen som en förstärkning till de insatser som redan erbjuds idag.

Eftersom ofrivillig ensamhet är en riskfaktor för såväl fysisk som psykisk ohälsa arbetar Växjö kommun aktivt med att förebygga och bryta isoleringen bland kommunens seniora invånare. En viktig del i detta arbete är träffpunkterna för äldre. En informationssatsning har genomförts i syfte att öka besöksvolymerna inom träffpunktsverksamheten på landsbygden, som idag har färre besökare än motsvarande verksamheter i Växjö stad. Parallellt med informationskampanjen har aktivitetskoordinatorerna inlett dialoger med föreningar och frivilligorganisationer med målet att upprätta lokala avtal och samordning med redan etablerade sociala träffpunkter på landsbygden. Dessutom har ett samarbete med RF-SISU startats upp med målet att etablera en idrottsskola för personer som är 65 år och äldre.

Från ekonomiskt bistånd till varaktig försörjning
Andelen vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd (minst 10-12 månader) har ökat. Detta är en trend som går att se i såväl jämförelsegruppen *större stad* som i riket. Utfallet för Växjö kommun ligger i linje med jämförelsegrupperna. Ingen skillnad noteras mellan män och kvinnor. Flera faktorer påverkar utfallet. Även om antal hushåll med ekonomiskt bistånd inte ökade under pandemin hade flera kommuner, så även Växjö, det mer problematiskt att anordna större satsningar på kompetensutveckling med fysiska möten. För att bryta mönstret avseende långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har Växjö kommun satsat på arbetsmarknadsanställningar och mer intensiv matchning mot arbete.

Under året har lågkonjunkturen fördjupats och arbetslösheten är fortsatt hög. Inom många branscher är tillfälliga anställningar vanligast vid rekrytering. Det är även individer med tillfälliga anställningar som först påverkas när konjunkturen vänder. Under året har arbetsförmedlingens kriterier för arbetsmarknadsanställningar ändrats vilket har påverkat kommunens arbetsmarknadsanställningar, och flertalet har fått avslutas då de inte längre uppfyller arbetsförmedlingens krav för subventionerad anställning (arbetsmarknadsanställning i kommunen). Även fokus på studier som syftar till att rusta medborgarna inför arbete. Växjö kommun har också satsat på föräldrastöd och barnomsorg och implementerat arbetet med sammansatta team för ökad samverkan vid komplex problematik.

*Andel barn i Växjö kommun som ingår i familjer med ekonomiskt bistån*d har minskat från 2017 till 2023. Samma trend kan ses i jämförelsegruppen *större stad*. Att andelen barn i hushållen har minskat kan bero på flera faktorer i befolkningsstrukturen, men även på att större satsningar avseende arbetsmarknadsanställningar har fokuserat på hushåll med barn.

Framtid och omvärld
Ny socialtjänstlag förväntas träda i kraft 1 juli 2025. I och med den nya socialtjänstlagen ställs krav på att socialtjänsten ska vara mer lätt tillgänglig och arbeta mer med tidiga insatser och mindre med utredning och behovsprövning, detta går i hand med de åtgärder anses behövas för att möta de samhällsutmaningar som råder.

Ett instabilt omvärldsläge, ökad individualisering samt förändrade krav och förväntningar på kommunens service och tjänster ställer höga krav på organisationens stabilitet och flexibilitet. Ett fortsatt fokus på tidiga samordnade insatser, utökad och förstärkt samverkan mellan olika aktörer och en ökad tillgänglighet behövs för att klara framtidens välfärdsutmaningar och tillmötesgå invånarnas behov.

Barn som riskerar ogynnsam utveckling behöver fångas upp tidigt, innan problemen vuxit sig stora. Två tidiga insatser som bygger på samverkan är hembesöksprogram och familjecentraler och lyfts särskilt från Socialstyrelsen som gynnsamma arbetsmetoder. De möjliggör för socialtjänsten att träffa individer de annars inte hade träffat och tillsätta insatser i tidigt skede. (Socialstyrelsen, *Lägesrapport individ- och familjeomsorg*, 2024).

Den generella ungdomsbrottsligheten har legat på ungefär samma nivåer under en längre tid, sett till den självrapporterade brottsligheten samt antalet misstänkta. De senaste åren har dock den organiserade brottsligheten ökat och de barn och unga som involveras i organiserad brottslighet har blivit yngre. Statsbidrag har aktivt betalats ut till de kommuner som har utsatta områden för att tillsätta insatser för att förebygga och motverka kriminalitet och öka tryggheten. (Socialstyrelsen, *Lägesrapport individ- och familjeomsorg*, 2024)

	Uppdrag
KF	**Utveckla områdesteamen**

Arbetet med områdesteamen har under 2024 fortlöpt enligt plan, med fokus på att tydliggöra uppdrag och genomförande. Genom dynamiska planeringsdokument och koppling till ordinarie utvecklingsarbete har konkreta resultat kunnat säkerställas. Inom områdesteam Araby genomfördes en särskild satsning för att förhindra nyrekrytering av barn och unga till kriminalitet, särskilt under sommaren, vilket bedömdes ha haft god effekt.

Under året har även administrationen av områdesteamen setts över, och en dialog har förts med styrgrupp och samarbetsparter kring hur samarbetet bäst kan utvecklas. Inför 2025 avslutades styrgruppens uppdrag, och arbetet kommer att integreras i nämnden för Arbete och välfärds omställning till den nya socialtjänstlagen, inom delområdet ”Öka tillgänglighet”.

	Uppdrag
KF	**Intensifiera arbetet med familjecentraler i Lammhult och Braås** Socialrådgivare finns nu tillgängliga i Lammhult och Braås för att tidigt identifiera och stötta föräldrar i behov av stöd. Förvaltningen för arbete och välfärd samarbetar med utbildningsförvaltningen genom öppna förskolan och barnhälsoteam på förskolor samt med barnhälsovården via gemensamma hembesök till nyblivna föräldrar under barnens två första år. Föräldrastödsutbildningar erbjuds i samarbete med barnhälsovården. En utmaning är bristen på lokaler för familjecentraler, då mödravården saknas i Lammhult och Braås. Dialog med lokalansvariga har inletts men behöver intensifieras. Samverkan med mödravården i Rottne utreds för att stärka stödet till föräldrar i Braås/Rottne. Planerade öppna förskolor har etablerats, men ytterligare behov finns för att stärka den uppsökande verksamheten och skapa fler mötesplatser. Dialog pågår med regionen om utvecklingen av familjecentralen på Teleborg
KF	**Ytterligare tjänst överförmyndarnämnden** De fyra samverkande kommunerna beslutade under 2023 att förstärka överförmyndarnämndens kansli med ytterligare en tjänst då verksamheten under längre tid varit ansträngd och medarbetarna upplevt en låg nivå av möjlighet till återhämtning. Syftet har varit att öka kvaliteten i verksamheten och minska stressen hos medarbetarna. Utökningen med en tjänst genomfördes den 1 januari 2024.
KF	**Utveckla arbetet med den fria tiden för unga på Araby** Under 2024 har arbetet med att utveckla den fria tiden för unga på Araby tagit betydande kliv framåt. Genom förbättrad bemanning, ökat ungdomsengagemang och stärkt samverkan mellan olika aktörer har möjligheterna för unga att delta i meningsfulla aktiviteter utökats. En viktig framgångsfaktor har varit övergången till tillsvidareanställd personal, vilket har skapat en stabilare verksamhet och ökad kontinuitet i aktiviteterna. Rekryteringen av en samordnare för ungdomsdriven verksamhet har också lett till att fler unga engageras i att skapa och leda egna aktiviteter, vilket stärker deras delaktighet och utveckling. Samtidigt har samarbetet mellan Araby Park Arena och Bergendahlska gården fördjupats, vilket har resulterat i ett bredare och mer samordnat utbud av aktiviteter. Förebyggande insatser har varit en central del av arbetet, där ungdomshandledare har haft en ökad närvaro både på skolor och i kvällsverksamheten. Detta har varit särskilt viktigt för att stötta unga med behov av kombinerad aktivitet och vuxennärvaro. Framsteg har gjorts, men det finns fortfarande utmaningar, bland annat ekonomiska begränsningar som skapar behov av ytterligare resurser och statsbidrag för att säkerställa fortsatt kvalitet. Bristen på lokaler har också tillfälligt begränsat möjligheterna till expansion, men dialog förs för att etablera nya mötesplatser. Arbetet framåt fokuserar på att ytterligare engagera unga i skapandet av aktiviteter, utveckla digitala verktyg och stärka samverkan med regionen. Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar och utvecklande fritidsverksamhet för ungdomar i området.
KF	**Fortsätt använda Tallgården som mötesplats** Tallgården fortsätter att vara en viktig mötesplats för invånare i Växjö kommun, där invånare kan ta del av medborgarkontor, bibliotek, café och olika aktiviteter. Här finns också service från Statens servicecenter, Arbetsförmedlingens leverantörer samt stöd från förvaltningens rådgivning inom budget- och skuldsättning och ekonomiskt bistånd.
KF	**Inför modellen bostad först** Bostad först är en evidensbaserad metod för personer i hemlöshet med missbruk, beroende eller schizofreni, som rekommenderas av Socialstyrelsen. Modellen innebär att personer får en egen bostad utan krav på behandling, och därefter erbjuds individuellt stöd och behandling baserat på deras egna mål. Förvaltningen arbete och välfärd har redan ett utbud av boendeformer för denna målgrupp. En arbetsgrupp har dessutom undersökt hur nuvarande insatser relaterar till Bostad först och vad som behöver förändras för att implementera metoden. Arbetet fokuserar på att bygga tillit och relationer med klienter, och förvaltningen samverkar med Vidingehem för att säkerställa tillgång till lägenheter för insatsen.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat	2024	71	73 %	70 %	↘	

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	försörjningsstöd, andel (%)						
KF	Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	2022	81	85	79	↘	
KF	Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	2022	82	84	81	↘	
KF	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	2023	52 %	55 %	49 %	↗	
KF	Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd, andel (%)	2023	4 %			↗	
KF	Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	2023	1 %	1 %	1 %	→	

Möjliggöra en aktiv fritid

Växjöbor ska kunna delta i och uppleva en kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Riktningsmålet har haft en något negativ utveckling sedan föregående år. Det beror på ett försämrat utfall i tre nyckeltal:

- Andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd har minskat något sedan 2021.
- Andelen svarande i medborgarundersökningen som är nöjda med det lokala kultur- och nöjeslivet har minskat.
- Antalet aktiviteter på kommunens bibliotek har minskat något mellan 2022 och 2023.

Samtidigt har antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar ökat bland barn och unga och resultatet är tillbaka på samma nivåer som innan pandemin. Andelen medborgare som är nöjda med möjligheten att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar har också ökat, men utfallet är fortfarande sämre än i jämförelsegruppen större stad.

Samtliga uppdrag är genomförda enligt plan. En stor andel av dessa fortsätter antingen genom att implementeras i den ordinarie verksamhet eller i form av nya budgetuppdrag.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
I kölvattnet av pandemin framfördes farhågor om ett långsiktigt minskat idrottande. Under 2022 kunde positiva indikationer på en god återhämtning skönjas. När 2023 nu summerats visar Riksidrottsförbundets statistik att barn och ungas idrottande är tillbaka på samma nivåer som innan pandemin. I Växjö kommun har antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar ökat från 33 till 35 tillfällen per invånare i åldersgruppen 7-20 år. Samtidigt kvarstår skillnaderna i idrottande mellan pojkar och flickor. I Växjö kommun deltar pojkar i genomsnitt vid 40 tillfällen per år, att jämföra med flickor som deltar vid 29 tillfällen. Skillnaden mellan könen är inte lika

stor sett till andelen som är med i en förening men killar är i majoritet. Det inträffar fortsatt en brytpunkt runt 11-års ålder då många barn lämnar föreningslivet. Den förändringsresa som idrotten eftersträvat för att uppnå ett förlängt idrottande återspeglar sig med andra ord hittills inte märkbart i statistiken.

Sett till kommunens prioriterade områden visar Växjö kommuns egen statistik att andelen föreningsaktiva barn och unga (5-20 år) ökat något på dessa platser men Araby är alltjämt den stadsdel med lägst andel föreningsaktiva. Blott 12 procent av tjejerna och cirka 28 procent av killarna är aktiva i en förening här. Att fortsatt verka för att lotsa fler till aktivitet i föreningslivets regi eller i form av öppen verksamhet utgör med andra ord ett viktigt uppdrag. Liksom att tillvarata och möjliggöra ungas engagemang och aktiva deltagande.

Det är viktigt att Växjö kommun i möjligaste mån bidrar till att stimulera föreningar som arbetar för ett breddat deltagande och utvecklade verksamhetsformer. I det nya regelverket för stöd till föreningar finns exempelvis ett aktivitetsstöd för öppen verksamhet, det vill säga verksamhet som inte bygger på fasta aktivitetstillfällen, där deltagaren kan vara med på sina egna villkor och vid de tillfällen som passar.

Lika viktigt är det att erbjuda kompletterande insatser och kompensatoriska åtgärder för att inkludera så många som möjligt. Exempel är olika prova-på-aktiviteter i samverkan med föreningsliv och skolidrottsföreningar. Andra nya insatser i närtid är etablerandet av Fritidsbanken, införande av föreningslots och samordnare för ungas fria tid i Araby. Genom Araby park arena, BG, fritidsgårdar, OMS Fritid och biblioteken genomförs också mycket öppna aktiviteter där vem som helst kan delta utifrån sina förutsättningar. Under 2025 kommer en översyn att göras i syfte att undersöka hur verksamheten under den fria tiden kan utvecklas och nå fler unga.

Nyckeltalet andel invånare med bra självskattat allmänt hälsotillstånd baseras på Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät och visar hur människor i åldersgruppen 16-84 år uppfattar den egna hälsan. I Växjö kommun anger totalt 71 procent att de har en god eller mycket god upplevd hälsa vilket är i nivå med jämförelsegruppen. Utfallet bland män är 73 procent och bland kvinnor 68 procent. År 2021 var utfallet 76 procent för män och 70 för kvinnor vilket innebär att resultatet har försämrats något. Hälsan är enligt Folkhälsomyndigheten olika fördelad i olika socioekonomiska grupper. Personer med eftergymnasial utbildning skattar sin hälsa som bättre än personer med gymnasial utbildning. Sämst upplevd hälsa har de med förgymnasial utbildning.

MUCFs LUPP-undersökning (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) genomförs vart tredje år i Växjö kommun och besvaras av unga i årskurs 8 och årskurs 2 gymnasiet. 2024 års resultat visar att 67 procent av eleverna i årskurs 8 mår mycket bra eller bra. Utfallet bland flickor är 52 procent och bland pojkarna 84 procent. I årskurs 2 gymnasiet är utfallet 65 procent, 56 procent bland flickorna och 76 procent bland pojkarna. Flickor mår avsevärt sämre än pojkar och resultatet indikerar att det finns behov av att stärka hälsan bland flickor.

Medellivslängden i befolkningen 2023 var 85,6 år för kvinnor och 82,5 år för män. I jämförelse var medellivslängden för kvinnor år 2000 83,0 år och för män 78,4. Den förtida dödligheten i Växjö 2018–2022 var högre för män än för kvinnor. Den förtida dödligheten var lägre i Växjö än i riket för både män och kvinnor. Befolkningen lever alltså längre samtidigt som det har skett en viss försämring av den upplevda hälsan.

I medborgarundersökningen anser 81 procent av de svarande att det finns bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar. Detta ska jämföras med 83 procent i gruppen större stad. Utfallet bland män är 83 procent och bland kvinnor 79. Växjö kommuns resultat har genomgående varit ett par eller några procentenheter lägre än genomsnittet för gruppen större stad. Beläggningsgraden för kommunens idrottsanläggningar varierar beroende på anläggningstyp och geografisk plats. Exempelvis råder högt tryck på de större sporthallarna medan det finns gott om lediga tider i mindre idrottshallar. Sammantaget finns en god tillgång till fotbollsplaner, men det finns flaskhalsar exempelvis på Arenastaden. Som en tillfällig lösning har ytterligare planer tillskapats genom att gamla Räppevallen åter tagits i bruk.

Exempel på andra behov som framförts från föreningslivet under senare tid är förbättrade förutsättningar för konståkning och breddhockey, volleyboll, bordtennis och gymnastik. Detta ska ställas mot investeringsutrymme, tillgängliga lokaler och befolkningsprognos vilket också förutsätter en noggrann behovsanalys. Behov av att se över befintliga anläggningar för att i möjligaste mån säkerställa att de lever upp till moderna krav och förväntningar på tillgänglighet och inkludering tillkommer också. En sådan översyn planeras att genomföras under 2025. Nybyggnation är heller inte alltid en hållbar lösning. Föreningar kan i vissa fall behöva anpassa sin verksamhet för att exempelvis även kunna nyttja mindre idrottshallar för träning. Befintliga lokaler kan i vissa fall anpassas genom mindre investeringar och tillförande av utrustning vilket på så vis möjliggör ett mer mångdimensionellt nyttjande.

75 procent av de svarande i medborgarundersökningen anser att det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är bra. Det är en minskning med fem procentenheter sedan föregående år. 72 procent av männen är nöjda och 79 procent av kvinnorna. I jämförelsegruppen större stad är utfallet 78 procent och Växjö kommun har sett över tid haft ett resultat i nivå med gruppen. En tänkbar förklaring till förändringen är att Växjö under 2023 genomförde profilevenemang som Bandy-VM och Musikhjälpen. Detta år noterade Växjö sitt bästa resultat hittills, 80 procent. Det följdes förvisso av Melodifestivalen i början av 2024 men därefter har evenemangsåret återgått till ett normalläge. De stora evenemangen är spektakulära tillställningar som kan få vardagens normalitet att framstå som modest.

Bibliotekslagen anger att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsvariation, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska samt barn och unga. Växjös folkbiblioteksverksamhet arbetar med läs- och språkfrämjande insatser och anordnar programverksamhet på stadsbiblioteket och samtliga nio filialer. Antalet aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek har sedan 2019 ökat från 26 till 34 per 1000 invånare i åldersgruppen 0-18 år och Växjö kommun arrangerar fler aktiviteter än genomsnittet i gruppen större stad. Mellan 2022 och 2023 skedde dock en minskning i Växjö. En bidragande orsak till detta var ombyggnation på stadsbiblioteket som påverkade verksamheten. En ny biblioteksplan har under året tagits fram och går upp till beslut i kommunfullmäktige i början av 2025. Planen pekar ut riktningen under perioden

2025-2029. Till detta kan läggas att Meröppet bibliotek nu införts i Lammhult vilket ger ökad service på orten.

Framtid och omvärld
Verksamheten under den fria tiden går i en allt tydligare riktning mot ett vidgat folkhälsoperspektiv med den hela människan i fokus. Hälsofrämjande satsningar under skoltid och fritid behöver flätas samman och det ska finnas förutsättningar att vara aktiv hela livet. Det kräver samarbete över förvaltnings- och bolagsgränserna. Befolkningsprognosen visar samtidigt på en avtagande befolkningstillväxt. Detta medan allt fler lever längre. Parallellt ökar kostnaderna för exempelvis lokalhyror. Det innebär sammantaget ett behov av starkare prioritering och kostnadseffektiva arbetsmetoder.

	Uppdrag
KF	**Satsningar på rörelse och delaktighet på lika villkor i hela kommunen** Satsningen har gjort betydande framsteg under året med flera konkreta aktiviteter och samordnade insatser. Fritidsbanken och föreningslots är viktiga initiativ för att sänka trösklarna för delaktighet, medan satsningar på sommaraktiviteter och mötesplatser stärker engagemanget i lokalsamhället. Fritidsbanken har haft en mycket positiv start med 15 000 utlånade artiklar fram till årsskiftet. Arbetet lägger en solid grund för att skapa en mer aktiv och inkluderande kommun för barn och unga, men uppdraget kräver fortsatt utveckling och utvärdering för att nå sin fulla potential.
KF	**Satsningar på kultur, läsfrämjande och demokrati** Det fria ordets hus har utökats med en pedagog som arbetar med utbildning inom demokrati och yttrandefrihet för barn och unga under skoltid och på den fria tiden. Växjö konsthall har genomfört ett antal olika utställningar och haft som ambition att sänka trösklarna till konsten. Biblioteket har haft ett extra fokus på källkritik och genomfört en läsfrämjande insats för vuxna. Därtill har kompetensstärkande föreläsningar för kulturföreningar genomförts på olika teman. Vidare har arbete gjorts för att förbereda införandet av en kulturtrappa.
KF	**Projektledning simhallen** Arbetet med simhallen fortskrider i intensiv takt. Projektorganisation är tillsatt och under årets första del lades mycket kraft på behovsanalysen. Beslut om innehåll är nu fattat och Peab har efter upphandling tilldelats uppdraget som entreprenör.
KF	**Aktivt verka för att slottsruinen ska vara tillgänglig för allmänheten** Växjö kommun, Region Kronoberg, Länsstyrelsen och Kulturparken Småland har påbörjat ett visionsarbete för att skapa en gemensam bild av hur platsen kan nyttjas och förädlas i ett långsiktigt perspektiv inom de områden där nämnda aktörer har beslutsmandat. I detta ingår hur ytorna runt ruinen kan levandegöras genom olika aktiviteter under året. Sådana aktiviteter är planerade att genomföras under 2025. Samtidigt sker fortsatt dialog med Statens fastighetsverk kring vilka praktiska åtgärder som krävs för att åter möjliggöra ett öppethållande av ruinen och hur detta kan finansieras.
KF	**Utveckla Ringsbergsområdet** Prioritering av första åtgärder är genomförd och det finns en plan för kommande gestaltning som genomförs i samverkan med Hofs lifs. Uppdraget inkluderar aktivering och synliggörande av området genom publika aktiviteter och kommunikationsinsatser. Ringsbergsområdet inkluderas i fördjupad översiktsplan för rutnätsstaden.
KF	**Utöka sommarlovsresekorten** Gratis resekort har erbjudits till unga som är folkbokförda i Växjö kommun och som går på högstadiet eller gymnasiet till hösten. Kortet var giltigt perioden 15 juni - 15 augusti inom Kronobergs län för Öresundståg och Krösatåg samt i busstrafiken under hela dygnet.
KF	**Fritidsgårdsverksamheten ska möta fler barn och unga** Under 2024 har flera åtgärder vidtagits för att stärka fritidsgårdsverksamheten och nå fler barn och unga. Målet har varit att skapa en mer tillgänglig och likvärdig verksamhet genom en ny struktur baserad på noder, samverkan mellan gårdar och systematiskt kvalitetsarbete. Fortsatt arbete krävs under 2025 för att åtgärda kvarstående utmaningar och skapa en ännu mer inkluderande och tydlig verksamhet för ungdomar i hela kommunen.

	Uppdrag
KF	**Stärk Växjö och Co**
	Växjö & CO har stärkts genom att utöka personella resurser.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	2023	35	29	40	↗	●
KF	Medborgarundersökningen - Bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motions-anläggningar, andel (%)	2024	81 %	79 %	83 %	↗	■
KF	Medborgarundersökningen - Det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är bra, andel (%)	2024	75 %	79 %	72 %	↘	■
KF	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	2024	71	68	73	↘	●
KF	Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	2023	34			↘	●

I Växjö ska föreningar och civilsamhälle ges goda förutsättningar

●

Riktningsmålets utveckling - en sammanfattning
Riktningsmålet uppvisar en god måluppfyllelse. Kostnaderna för kommunens stöd till studieorganisationer är fortfarande avsevärt lägre än i jämförelsegruppen större stad. Studieförbunden har samtidigt svårigheter i att komma tillbaka med full kraft efter pandemin, 2023 hade deltagartimmarna halverats i jämförelse med 2019, det följer den nationella trenden och Växjö presterar i nivå med jämförelsegruppen.

De till riktningsmålet hörande uppdragen är genomförda enligt plan.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Deltagandet i studieförbunden sjönk avsevärt under pandemin. En viss återhämtning kunde skönjas under 2022 men denna mattades av under 2023. Antalet deltagartimmar inom kultur var då 2 per invånare vilket är i nivå med jämförelsegruppen. Detta att jämföra med 4 2019. 7 procent, det vill säga cirka 7100, av kommunens invånare deltog i studieförbundens verksamhet under 2023. Det motsvarar genomsnittet i gruppen större stad. Bland kvinnorna var det 9 procent och bland männen 5.

Växjö kommuns kostnader för stöd till studieorganisationer uppgick till 23 kr/invånare under 2023. Växjö kommuns kostnader är alltjämt avsevärt lägre än i jämförelsegruppen där utfallet var 41 kr/invånare under samma period. De statliga anslagen till studieförbunden har minskat. Växjö kommun har kompenserat för detta genom utökat stöd. Kommunens kostnader väntas därmed öka något till nästa period.

Den nya funktionen föreningslots har inrättats. Föreningslotsen har till uppdrag att öka inkluderingen i föreningslivet och få fler i rörelse med särskilt fokus på barn och unga i kommunens fyra prioriterade områden. En samordnare för den fria tiden i Araby har

även rekryterats med fokus på att tillvarata ungas engagemang och möjliggöra ungdomsdrivna projekt.

Dialogtillfällen har under året genomförts i form av kulturforum respektive idrottsforum där föreningar och politiker möts för att samtala kring olika teman. Kulturforum kretsade kring tre teman; aktuella utmaningar, ökat och breddat deltagande samt kulturlivets oberoende. I samtalen lyfte kulturaktörerna utmaningar i form av ekonomiska förutsättningar och kostnadsökningar, nyrekrytering samt brist på lokaler/scener. Mer kultur i skolan sågs som ett viktigt led för att bredda deltagandet i kulturlivet liksom fler prova-på-aktiviteter och stödformer som gör det möjligt för arrangörer att våga testa nya koncept i syfte att nå nya målgrupper. Gällande kulturlivets oberoende upplevdes det inte finnas någon otillbörlig politisk styrning av den lokala kulturens innehåll, däremot lyftes vikten av ett robust stödsystem som möjliggör ett kulturliv med både bredd och spets.

Vid idrottsforum diskuterade frågor på tre teman; anläggningar och idrottsmiljöer, idrottens ekonomiska utmaningar och en inkluderande idrott för alla. Många föreningar efterlyste fler anläggningar och ytor för sin idrott så som isytor, fotbollsplaner, pingislokal och sporthallar. Att skapa intäkter som motsvarar föreningarnas kostnader är en utmaning då många idrotter blir allt dyrare och föreningarna ser intresse av uppdrag som kan gynna kommunens verksamheter eller enskilda företag. Över lag finns ett stort intresse för att välkomna alla till idrottsföreningarnas verksamhet. Generellt önskas möjlighet till utbildning av ledare. Det kan också behövas kunskapshöjande insatser om hur den svenska föreningsdemokratin fungerar för att föreningsovana ska kunna delta på lika villkor. Ekonomi sågs också som en utmaning och en tröskel för ett ökat deltagande i underrepresenterade grupper.

Framtid och omvärld
I kommunen finns på det hela taget en bred uppsättning idrottsanläggningar, badplatser, spår och leder, men det finns också kapacitetsluckor samt behov av underhåll och upprustning. Kulturlivets förutsättningar är diversifierat men det är tydligt att det finns behov av fler lokaler för publik verksamhet vilket inkluderar scenkonst och arrangemang med stående publik.

	Uppdrag
KF	**Finansiering av nytt regelverk för stöd och bidrag** Nytt regelverk är beslutat och medel har tilldelats i budget utifrån behov 2024. Under året har vissa revideringar och förtydliganden i regelverket genomförts och beslutats utifrån upparbetad erfarenhet.
KF	**Öka stöden till studieförbunden** Stöden har höjts i enlighet med beslut.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Medborgarundersökningen - Det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är bra, andel (%)	2024	75 %	79 %	72 %	↘	
KF	Kommunens stöd till studieförbund, krona/inv, jämförbara kommuner	2023	23				
KF	Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv.	2023	2			→	
KF	Deltagare i folkbildning - andel av befolkningen, kommun	2024	7 %	9 %	5 %		

Styra och stödja för en hållbar utveckling

Barn och ungas välbefinnande ska vara gott

Riktningsmålets utveckling – en sammanfattning
Det finns utmaningar kopplat till ungdomars fysiska och psykiska hälsa. Långvarigt stillasittande är en riskfaktor för ohälsa, och betydelsen av att begränsa stillasittande har blivit allt tydligare. Barn och ungdomar behöver röra sig mer och sitta stilla mindre för att skapa goda förutsättningar för en hälsosam utveckling. Alltför få barn och unga når upp till de dagliga rekommendationerna om fysisk aktivitet idag samtidigt som aktivitetsnivån inom föreningar har minskat. Utvecklingen, inte minst i områden med utmaningar kopplat till socioekonomiska villkor, synliggör vikten av insatser för en mer jämlik hälsa för barn och unga. Samverkan och gemensamma mål ses som en viktig del av lösningen.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Barnperspektivet är centralt i kommunens arbete och kommunen arbetar aktivt med att säkerställa att barn och unga ges särskild uppmärksamhet, och att deras inflytande över sina liv och samhället prioriteras. Ett långsiktigt hälsofrämjande arbete för barn och unga handlar om att följa upp, analysera och synliggöra barns livsvillkor. Det handlar även om att utveckla metoder och arbetssätt för att förbättra barn och ungas hälsa, exempelvis genom kunskapshöjande insatser, samhällsplanering för tillgängliga och inspirerande miljöer samt insatser som främjar hälsa, rörelse och fysisk aktivitet i skolan och på fritiden.

Under riktningsmålet finns ett koncernövergripande uppdrag gällande ”Kartläggning och kraftsamling för barn och ungas hälsa”, som också har koppling till närbesläktade uppdrag under andra riktningsmål. Uppdraget syftar till att få fler barn och unga i Växjö kommun att röra på sig mer, vara aktiva på sin fritid och få mer hälsosamma vanor. Arbetet har resulterat i framtagande av två olika modeller för hälsofrämjande insatser. Det är dels *hälsotrappan* som riktar sig till skolan och *pusslet* som avser den fria tiden. *Hälsotrappan* innefattar rastaktiviteter och utformning av skolgårdar, aktiva skoltransporter (främja att gå och cykla), natur och friluftsliv (utomhuspedagogik) samt skola och fritid (aktiviteter i anslutning till skoldagens slut). *Pusslet* avser den fria tiden och innefattar samverkan med föreningsliv, öppna aktiviteter, och utveckling av aktivitetsytor. Arbetet fortgår med ambition att skala upp och implementera under kommande år.

Växjö kommun ingår vidare i satsningen *Pep kommun* tillsammans med *Generation Pep* och ett 20-tal andra kommuner. Detta inbegriper kontinuerlig dialog och kunskapsutbyte som utgår från sju olika fokusområden; skol- och förskolebaserade program, aktiv transport, hälsofrämjande matmiljöer, hälsofrämjande stads- och samhällsplanering, hälsofrämjande hälso- och sjukvård, idrotts- och fritidsaktiviteter för alla, samt barnrättsperspektivet på barns rätt till hälsa. Arbetet och metodiken inkluderas i arbetet för kartläggning och kraftsamling för barn och ungas hälsa.

Enkäten LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) genomförs var tredje år i Växjö kommun och riktar sig till ungdomar som går i årskurs 8 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet. Enkäten genomfördes senast under höstterminen 2024 och dessförinnan 2021. Nyckeltalen i LUPP är inte lämpliga för jämförelse mellan kommuner, och jämförelser görs därför endast med Växjö kommuns senast tillgängliga resultat.

En av frågorna i enkäten är: *Har du under de senaste sex månaderna upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt*? Årets resultat visar att bland ungdomar 13-16 år var det 43 procent av de svarande flickorna och 23 procent av de svarande pojkarna som angav svarsalternativen ”ja vid flera tillfällen” eller ”ja, någon gång”. Motsvarande resultat 2021 var på ungefär samma nivå (46 procent respektive 26 procent). På frågan vem de blivit orättvist behandlade av är det vanligaste svaret bland flickorna *vän* följt av *familj/släkt*. Det vanligaste svaret bland pojkarna är ”andra elever/ungdomar följt av *vän*. Av flickorna anger 82 procent och av pojkarna anger 81 procent att de vet vart de ska vända sig om de känner sig orättvist behandlade eller mår dåligt.

I åldersgruppen 16-19 år svarar 41% av flickorna och 21 procent av pojkarna ”ja vid flera tillfällen” eller ”ja, någon gång” på frågan om man under de senaste sex månaderna upplevt sig bli orättvist behandlad. Motsvarande resultat vid föregående mätning 2021 var på ungefär samma nivå (42 procent för flickorna respektive 24 procent för pojkarna). På frågan vem man blivit orättvist behandlad av är det vanligaste svaret bland flickorna *vän*, medan det bland pojkar är *andra elever/ungdomar*.

Av ungdomar i åldern 13-16 år är det 52 procent av flickorna (62 procent, 2021) och 84 procent av pojkarna (83 procent, 2021) som svarar *ganska bra* eller *mycket bra* på frågan *Hur bedömer du din hälsa under de senaste sex månaderna? Hur mår du eller hur känner du dig?* Resultatet för pojkarna är på samma nivå som vid senaste undersökningen som genomfördes 2021, medan resultatet för flickorna har minskat med tio procentenheter. Enkäten innehåller även en fråga om besvär som ungdomarna har haft under de senaste sex månaderna. 2024 svarar 55 procent av flickorna och 21 procent av pojkarna att de upplever stress flera gånger i veckan eller i stort sett varje dag.

I åldersgruppen 16-19 år svarar 56 procent av flickorna och 75 procent av pojkarna *ganska bra* eller *mycket bra* på frågan *Hur bedömer du din hälsa under de senaste sex månaderna? Hur mår du eller hur känner du dig?* Motsvarande resultat vid föregående mätning 2021 var på ungefär samma nivå även om en viss positiv utveckling kan ses för årets utfall.

Det tredje nyckeltalet under riktningsmålet är *Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%).* Trångboddhet är ett mått på boendestandard som definierar ett hushåll som trångbott om det finns fler än två boende i något av sovrummen. Antalet trångbodda personer i Sveriges flerbostadshus har sjunkit de senaste åren, men än bor var tredje barn i flerbostadshus trångt. Trångboddheten är störst bland utrikesfödda, och allra störst bland personer födda utanför Europa. I Växjö kommun var 13 procent trångbodda år 2023, vilket är något lägre än föregående år (14 procent, 2022). Könsskillnader noteras där andelen trångbodda män/pojkar är två procent högre än för kvinnor/flickor. Trångboddheten är lägre i Växjö kommun än i jämförelsegruppen större

stad (14 procent, 2023). Åtgärder som minskar trångboddhetens negativa konsekvenser omfattar att skapa rum för studiero tillsammans med ideella läxhjälpsorganisationer, skapa rum för meningsfull fritid i anslutning till bostadsområdet samt öka vistelsekvaliteter på bostadsgårdarna. Bostadssociala insatser sker för att skapa en socialt inkluderande boendemiljö och förebygga utanförskap.

Framtid och omvärld
Kraftsamlingen kring barn och ungas hälsa förutsätter ett långsiktigt perspektiv. Arbetet med att utveckla strategier och samverkansformer behöver fortgå även under kommande år. Parallellt med det lokala initiativet har regeringen givit Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till nationella delmål till relevanta folkhälsopolitiska mål samt indikatorer till dessa för att ge en tydlig inriktning för arbetet med att främja en ökad fysisk aktivitet i Sverige med särskilt fokus på barn och unga. Detta uppdrag ska redovisas våren 2025.

Ojämlikheter i samhället påverkar barn och ungas välbefinnande. Barn som växer upp i fattigdom eller social utsatthet har högre risk för hälsoproblem och lägre utbildningsnivåer, något som påverkar deras livschanser. Skolverket har påpekat att likvärdigheten inom den svenska skolan har minskat över tid, vilket innebär att resursfördelningen måste bli mer behovsorienterad för att säkerställa att alla elever får samma förutsättningar att nå sina mål. Socioekonomiska faktorer och segregation fortsätter att påverka elevresultaten negativt, och för att motverka detta behövs riktade insatser mot skolor i utsatta områden, inklusive extra stöd till elever med större behov.

För att fånga upp de samhällsutmaningar som finns i vår omvärld ställs allt fler krav på tidiga och samordnade insatser. I det förebyggande arbetet behöver alla som möter barn och unga identifiera tidiga tecken på svårigheter och problem för att förhindra att problemen växer sig större. Tidiga samordnade insatser innebär att personal från förskola/skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst och andra verksamheter arbetar tillsammans. Det är en samordning som behövs för att skapa en helhetssyn av situationen och en helhet kring behovet av insatser för barn och unga som är i behov av stöd från flera aktörer. Det ställer krav på att aktörer utvecklar kunskap och kompetens om långsiktig samverkan och samordning.

Att skapa inkluderande lärmiljöer som aktivt motverkar segregation och ojämlikhet kommer att vara en av de största utmaningarna och samtidigt en av de viktigaste åtgärderna för att främja likvärdighet i framtiden. Genom att arbeta proaktivt och förebyggande, med särskilt fokus på de mest utsatta grupperna, kan vi förbättra förutsättningarna för ett gott liv för alla barn och unga.

	Uppdrag
KF	**Inför barnbokslut** Mall och metod framtagen. Beslut avseende barnbokslut för 2024 tas under början av 2025.
KF	**Utveckla former för invånardialoger med särskilt fokus på barn och ungdomars inflytande i samhället** Syftet med uppdraget är att säkerställa att ungas delaktighet i det lokala demokratiska arbetet får en kontinuitet över hela året; så som att frågor ska behandlas utifrån ett ungdomsperspektiv samt att minska avståndet mellan unga och lokala förtroendevalda. En del i detta arbete är arbetet med Alumni-kommunutvecklare som referensgrupp. Unga kommunutvecklare Alumni är åtta tidigare kommunutvecklare som inom ramen för ett ettårigt uppdrag bidrar i flera olika projekt. De har använts som referensgrupp bland annat kopplat till EU-valet, sommargatan, EU-projekt om övergång från skola till arbetsliv, nya vaxjo.se, Barnens bästa, den nya biblioteksplanen samt analys av resultatet i 2024 års LUPP-undersökning.
KF	**Kartläggning och kraftsamling för barn och ungas hälsa** Uppdraget syftar till att få fler barn och unga i Växjö kommun att röra på sig mer, vara aktiva på sin fritid och få mer hälsosamma vanor. Arbetet har resulterat i framtagande av två olika modeller för hälsofrämjande insatser. Det är dels "hälsotrappan" som riktar sig till skolan och "pusslet" som avser den fria tiden. Hälsotrappan innefattar rastaktiviteter och utformning av skolgårdar, aktiva skoltransporter (främja att gå och cykla), natur och friluftsliv (utomhuspedagogik) samt skola och fritid (aktiviteter i anslutning till skoldagens slut). Pusslet avser den fria tiden och innefattar samverkan med föreningsliv, öppna aktiviteter, och utveckling av aktivitetsytor. Arbetet fortgår med ambition att skala upp och implementera under kommande år. Växjö kommun ingår vidare i satsningen Pep kommun tillsammans med Generation Pep och ett 20-tal andra kommuner. Detta inbegriper kontinuerlig dialog och kunskapsutbyte som utgår från sju olika fokusområden; skol- och förskolebaserade program, aktiv transport, hälsofrämjande matmiljöer, hälsofrämjande stads- och samhällsplanering, hälsofrämjande hälso- och sjukvård, idrotts- och fritidsaktiviteter för alla, samt barnrättsperspektivet på barns rätt till hälsa. Arbetet och metodiken inkluderas i arbetet för kartläggning och kraftsamling för barn och ungas hälsa

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	LUPP, andel (%) som uppger att de mår ganska bra eller mycket bra.	2024		52	84		
KF	LUPP, har du, under de senaste sex månaderna, upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?	2024		43	23		
KF	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	2023	13	12	14		

Alla som bor, lever och verkar i Växjö kommun ska känna trygghet och tillit

Riktningsmålets utveckling – en sammanfattning
Växjö kommun arbetar aktivt med att öka tryggheten och tilliten genom olika insatser, men riktningsmålet har haft en delvis negativ utveckling. Flera områden har socioekonomiska utmaningar, och ojämlikhetsindex har försämrats marginellt jämfört med föregående mätning. Brottsförebyggande insatser och samverkan med olika aktörer har intensifierats, och trygghetsmätningar visar en något förbättrad situation. Däremot har Växjö kommuns invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra ökat med 4 procent sedan 2022, och kommunen påvisar sämre siffror än både riket och större stad. Tillit och trygghet kan i många fall kopplas samman. När personer känner tillit så har de en större tro att andra medmänniskor vill dem väl. Att känna gemenskap och sammanhållning till andra kan även bidra till en ökat upplevd trygghet hos personer. Generellt är mellanmänsklig tillit hög i Sverige, viss forskning har dock visat på att tilliten hos vissa socialt utsatta grupper har blivit lägre.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Hur en stad utformas, planeras och byggs har betydelse för den sociala hållbarheten, brottsligheten och för segregationen. Ojämlikhetsindex är ett mått på skillnader i bosättningsmönster mellan olika socioekonomiska grupper och mäter graden av segregation. Att två grupper är ojämnt fördelade i relation till varandra innebär att de är fördelade på ett sätt som gör att exempelvis en inkomstgrupp är överrepresenterad i vissa områden och underrepresenterad i andra områden. Indexet löper på en skala från 0–100, ju högre indexvärde, desto mer segregation. Måttet är intressant att följa över tid för ett geografiskt område, exempelvis en kommun. Däremot är det inte lämpligt för att göra jämförelser mellan olika kommuner och mellan olika län. Växjö kommun har varierat mellan 45,8 och 48,1 i index under perioden 2012 till 2022. För 2022 är värdet 46,9, vilket är en försämring med 0,1 jämfört med 46,8 år 2021. Det lägsta värdet syns 2019.

Ett kompletterande mått till ojämlikhetsindex är områdestyper. Områdestyper baseras på ett socioekonomiskt index och beskriver likheter och skillnader i socioekonomisk status på lägre geografiska nivåer. I kommunen finns det enligt definitionen för områdestyper år 2022 fyra områden med socioekonomiska utmaningar: Araby-Dalbo-Nydala (områdestyp 1, områden med stora socioekonomiska utmaningar) samt Braås, Lammhult och Universitetsområdet (områdestyp 2, områden med socioekonomiska utmaningar). En positiv utveckling är att Teleborg centrum under 2022 inte längre klassas som områdestyp 2 utan numera tillhör områdestyp 3, socioekonomiskt blandade områden. Totalt bor 15,8 procent av kommunens invånare i områden med socioekonomiska utmaningar år 2022 jämfört med 19 procent 2021. Östra Lugnet-Evedal och Hov-Norr tillhör områdestyp 5, områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Nämnden för arbete och välfärd arbetar på flera sätt inom området, bland annat genom att utveckla brottsförebyggande insatser för unga. Flera nya uppdrag har aktualiserats för att motverka kriminalitet och utanförskap. Det länsgemensamma arbetssättet Kronobarnsmodellen möjliggör att fler parter tidigt kan samlas runt barn och unga för att förebygga utanförskap och kriminalitet. Även öppenvård har utökats för att stärka det trygghetsskapande arbetet och möta målgruppen som befinner sig i eller i risk för att hamna i kriminalitet. Uppdraget om att implementera socialtjänstens arbete i polisens lokaler har behövt avslutas, då polisen saknar förutsättningar i dagsläget att fortsätta i uppdraget.

Under första delåret 2024 påbörjades flera insatser och flera har fortskridit. Samverkan med Växjö Charity/Trygga Kronoberg för att stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet har fortsatt och kommunstyrelsen har fattat beslut om att fortsätta samarbetet ytterligare tre år. Under året har kommunen och polisen fortsatt utveckla samverkan för att skapa ett effektivare och mer strategiskt brottsförebyggande arbete tillsammans. Detta är även en del i kommunens ansvar för samordning av det

brottsförebyggande arbetet som började gälla den 1 juli 2023. Konceptprojektet *Vad kostar ett gram*? har genomförts under två perioder, dels med kommunikationsinsatser, dels med föreläsningar och utbildningar. En kommunikationsstrategi har även tagits fram för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Växjö kommun har ett lägre antal skadegörelsebrott per 100 000 invånare än jämförelsegruppen större stad. Kommunen har en positiv trend sedan 2020, till skillnad från jämförelsegruppen som har en svagt negativ trend. Anmälda skadegörelsebrott är utspridda geografiskt, med en något högre koncentration i centrala Växjö. Statistiken från BRÅ kan inte delas på kön.

Resultatet av trygghetsmätningen år 2024 visar att Växjö kommun som helhet har något lägre totalt problemindex än år 2023. Det finns i stort inte några generella genomgående problem. Majoriteten som deltog i trygghetsundersökningen har uppgett att de känner sig trygga. Jämfört med 2023 är det en något större andel som har uppgett att de känner sig trygga och en något lägre andel som uppgett att de känner sig otrygga ute ensam under sen kväll. I trygghetsmätningen uppger kvinnor i större utsträckning att de känner sig otrygga än vad män gör. Av trygghetsmätningen år 2024 framgår vidare att det är cirka 81 procent av dem som deltog i mätningen som uppgett att de inte har varit utsatta för något brott. Det finns dock skillnader mellan olika delområden i Växjö kommun. Campus, Araby, Växjö city, Teleborg och Lammhult är områden där de boende som deltog i trygghetsmätningen har uppgett att det finns fler problem i bostadsområdet och/eller att problem upplevs mer påtagliga. Där finns det behov av att fördjupa kunskapen och arbeta vidare med upplevd problematik och otrygghet. Det finns även behov av att fortsätta arbeta med övriga områden för att förhindra och motverka att problem uppstår.

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra avser andel som uppgivit nej på frågan *tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor*. År 2024 var det 32 procent av respondenterna som har en avsaknad av tillit till andra, en ökning på 4 procent sedan 2022. Växjö kommun ligger på ett sämre resultat än både riket (29 procent) och jämförelsegruppen större stad (30procent). Det finns en skillnad mellan hur män och kvinnor har svarat. Kvinnor svarar att de upplever mindre tillit till andra (34 procent) än vad män upplever (30procent).

I den lokala trygghetsmätningen år 2024 visar resultatet att det är elva procent av respondenterna som uppgett att det är svag sammanhållning i bostadsområdet vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2023. I trygghetsundersökningen är det möjligt att dela upp detta utifrån område. Dessa siffror visar på stora skillnader, där Araby särskiljer sig med cirka 30 procent som anser att det är svag sammanhållning i bostadsområdet.

Efter Rysslands invasion av Ukraina har arbetet med civilt försvar och kontinuitetshantering förstärkts, och kommunledningsförvaltningen har, tillsammans med resterande förvaltningar, bolag och förbund, intensifierat sitt arbete med att identifiera och stärka sina mest kritiska processer. Detta arbete är långsiktigt och kommer troligtvis kräva förändringar i arbetssätt och prioriteringar. All verksamhet som kommunen bedriver är inte samhällskritisk, men den som är det behöver vara robust och fungera i både kris och krig. Under våren har det varit fokus på att ta fram trygghetspunkter, säkerhetsskydd och beredskapskrav. Beredskapskrav innebär beskrivningar av vilken robusthet som kommunens samhällsviktiga verksamhet ska ha. Med anledning av det säkerhetspolitiska läget är det tydligt att även cyberhoten ökar. Under 2024 har ett nytt utbildningskoncept för medarbetare testats och kommer att utvärderas under 2025. Utbildningskonceptet har inneburit att korta utbildningsfilmer har skickats ut till samtliga medarbetare och förtroendevalda.

Framtid och omvärld
För att motverka brottsligheten och öka tryggheten behöver satsningar på rättsväsendet och straffrättsliga åtgärder kombineras med ett effektivt och proaktivt brottsförebyggande arbete. Regeringen har därför presenterat en nationell strategi med fokus på sociala brottsförebyggande åtgärder. Syftet är bland annat att förebygga att barn och unga involveras i kriminella nätverk och annan brottslighet. Den allvarliga våldsutvecklingen kopplad till kriminella nätverk är ett av vår tids största samhällsproblem. Hela samhället måste flytta fram positionerna i det brottsförebyggande arbetet. För att bryta rekryteringen av barn och unga till de kriminella gängen behövs förebyggande insatser, bättre samverkan och ökad tillgänglighet. Det handlar bland annat om att ge socialtjänsten de verktyg som behövs för att skydda och stödja barn och unga. En central del i detta är arbetet med den nya socialtjänstlagen, som ska få socialtjänsten att arbeta mer förebyggande och innan behoven uppstår. En bra skolgång stärker barn och ungas framtidsutsikter och är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att förebygga utanförskap, kriminalitet, missbruk och ohälsa.

Att minska och motverka segregation är ett långsiktigt och komplext arbete som kräver insatser från flera aktörer över tid. Växjö kommun är samordnare av det arbetet som bedrivs i områdesteamen tillsammans med aktörer såsom polis, forskning, civilsamhälle och näringsliv. Under 2024 har arbetet med områdesteam förstärkts och utvecklats i och med det uppdrag som finns i Växjö kommuns budget för 2024. Utvecklingsarbete är en ständigt pågående process, och kräver såväl omvärldsbevakning som forskningsbaserad kunskapsutveckling. Växjö kommun är även en del av det kommunnätverk mot segregation som samordnas av SKR och som syftar till kunskaps- och erfarenhetsutbyte i dessa komplexa samhällsutmaningar.

Under de senaste åren och efter invasionen av Ukraina har arbetet för att bygga upp ett militärt och civilt försvar intensifierats, och regeringen har fattat flera beslut som påverkar kommunen och dess verksamheter. Arbetet med att utveckla kommunens förmåga vid krig är ett långsiktigt arbete och kommer att kräva förändrade prioriteringar och mycket resurser framöver.

Med anledning av omvärldsläget är även informationssäkerhet och cybersäkerhet ett område som hela tiden behöver utvecklas. En del av vår information är extremt värdefull, ibland till och med livsviktig, såsom information i patientjournaler eller i olika styrsystem. Om denna information går förlorad eller blir felaktig kan det få katastrofala följder. Idag går digitaliseringen fort, och det är viktigt att vi analyserar känsliga data och skyddar den mot manipulation eller destruktion. Därför är det nödvändigt med ett systematiskt informationssäkerhetsarbete där uppföljning är en naturlig del för att skapa en robust och säker hantering. Även arbetet med skydd av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen behöver implementeras i utvecklingsarbetet på ett djupare plan. Kraven och riktlinjerna inom detta område förändras fort och ställer nya krav på förändrat arbetssätt för Växjö kommun som myndighet.

	Uppdrag
KF	**Stärk Växjö kommuns strategiska brottsförebyggande arbete** Under 2024 har flera insatser initierats och ett arbete för att tydliggöra processerna för det brottsförebyggande arbetet har reviderats för att uppnå lagstiftningens krav avseende kommuners ansvar för samordning av brottsförebyggande arbete. Uppdraget bedöms vara klart första kvartalet 2025.
KF	**Utred förbättrade planeringsförutsättningar för höjd beredskap** Säkerhet och beredskap har tagit fram Växjösystemet för planering av civilt försvar. Växjösystemet för planering av civilt försvar är en planeringsstruktur framtagen baserat på ett systemperspektiv på ett väpnat angrepp mot Sverige. Syftet med systemet är att underlätta för sammanhängande planering för höjd beredskap på kommunal och regional nivå. Systemet består av fyra delar som förtydligar planeringsförutsättningar och två delar som omsätter förutsättningarna. Det senare sker i form av en plan för verkställande vid höjd beredskap samt ett dokument med beredskapskrav på kommunens verksamheter.
KF	**Krisberedskapsplan** Krisplan är beslutad i KS, 2024-01-09 §16.
KF	**Stärk arbetet med brottsförebyggande insatser riktade mot yngre** Flera nya uppdrag har aktualiserats för att motverka kriminalitet och utanförskap hos målgruppen. Kronobarnsmodellen gör att fler parter runt barn och unga tidigt involveras för att förebygga utanförskap och kriminalitet. Ny satsning för år 2024 är att arbete och välfärds öppenvård har tillsatt tre sociala insatssamordnare för att möta målgruppen och motverka att barn och unga går in i grov brottslighet. Ytterligare ett nytt uppdrag för 2024 pågår i att ta fram ett förslag på hur samarbetet mellan socialtjänst och polis kan intensifieras och hur socialtjänstens arbete kan implementeras i polisens lokaler. Stort fokus på yngre i befintligt arbete med EST (Effektiv samordning trygghet). Säkerhet och beredskapsavdelningen har stöttat förvaltningen arbete och välfärd både ekonomiskt och med personella resurser i arbetet med SSPF (skola socialtjänst polis fritid), SIG (samverkan i sociala insatsgrupper) och för vuxna.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Segregationsbarometern: ojämlikhetsindex	2022	46,9			↘	
KF	Trygghetsmätningen: Konkret känsla av otrygghet	2024	1,75	2	1,25	↗	
KF	Anmälda brott om skadegörelse, antal/100 000 inv	2023	718			↘	
KF	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	2024	32	34	30	↘	

Alla kommuninvånare ska kunna bo, leva och verka med så låg påverkan på miljö och klimat som möjligt

Riktningsmålets utveckling – en sammanfattning
Området strävar i princip efter att nå hållbarhetsprogrammets målbild Klimat- och miljösmart.
Riktningsmålet har generellt en positiv utveckling. Mycket går åt rätt håll såväl på kort som på lång sikt. Däremot kan det konstateras att vad gäller flera enskilda nyckeltal ligger Växjö antingen sämre till än jämförbara städer eller sämre än tidigare bästa utfall. Nyckeltalen säger dock inte allt och i en tid av snabba förändringar i vår omvärld, då värmerekorden avlöser varandra och

ekonomiska kriser sätter press på prioriteringar, är det viktigt att hitta insatser som gör att miljöarbetet ändå kan intensifieras på smarta sätt.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
Centralt i arbetet är en långsiktig, miljösmart samhällsplanering, där bland annat klimatanpassningar är en viktig del. Exempel på pågående initiativ är skyfallskartläggning, hyggesfritt skogsbruk samt restaurering och återställning av våtmarker.

Klimatneutrala Växjö, finansierat av Energimyndigheten via Viable Cities, syftar till att påskynda klimatomställningen genom bland annat klimatkontrakt, klimatfärdplan och klimatinvesteringsplan. Inom det utforskande projektet Biodiverse Cities har gestaltningsförslag färdigställts. Pågående steg i Grön Stadsby-projektet är att föreslå plats eller område. Växjö kommun bygger kunskap genom samverkan med Linnéuniversitetet bland annat i form av ett externt klimatråd som startade upp sitt arbete i december. Träbyggnadsstrategin, som snart ska uppdateras, har lett till en ökad andel träbaserad nybyggnation över tid. Lagkravet från januari 2022 om klimatdeklaration vid nybyggnation har ökat intresset inom byggbranschen för klimatpåverkan och återbrukat material, vilket stödjer övergången från en linjär till en cirkulär ekonomi. Växjö kommun bygger kunskap genom samverkan med Linnéuniversitetet bland annat i form av ett klimatråd.

En annan central del är arbetet med en mer hållbar transportsektor med ett lägre klimatavtryck. Genom planering, utbyggnad och underhåll av befintlig och ny infrastruktur arbetar kommunen löpande och långsiktigt med trafik-, stads- och tätortsmiljöer som prioriterar oskyddade trafikanter och hållbara transporter. Ett exempel är den fortsatta om- och utbyggnad av cykelvägar för ökad tillgänglighet och säkerhet.

Den lokala och regionala kollektivtrafiken är för många kommuninvånare central för möjligheten att välja mer hållbara transportalternativ. En utredning med deltagande från kommun och Länstrafiken Kronoberg startades upp under 2023 angående kollektivtrafiken. En gemensam arbetsgrupp är tillsatt för att utreda det framtida linjenät inom Växjö stadstrafik.

Antalet resor med den kollektiva stadstrafiken per invånare minskade något under 2024 jämfört med 2023, från 40,7 till 40,4 resor per person. Det är dock inga stora förändringar och innebär att resandet i stort har återhämtat sig från pandemin. Antalet resor med stadsbussarna per invånare har under en lång tid haft en svagt uppgående trend i takt med att förutsättningarna för bussresande förbättrats. Detta har bland annat inkluderat investeringar i separata bussfiler, förbättrade busshållplatser och satsningar på smartare information till resenärer om avgångstider och eventuella förseningar.

Den genomsnittliga körsträckan med personbil per invånare i Växjö har ökat marginellt, men ligger på en relativt låg nivå; kommunen fortsätter arbeta för att överföra lokala resor till hållbara alternativ. Den fördjupade analysen av hållbarhetsprogrammet Hållbara Växjö 2030 pekar på utmaningar kopplat just till klimatavtrycket från transportsektorn. För att uppnå målen krävs en tydlig prioritering av hållbara transportslag vid utbyggnad och förändring av kommunens infrastruktur. Region Kronoberg och Växjö kommun genomför en resvaneundersökning som väntas skapa bra underlag för fortsatt arbete.

Andelen förnybar energi i energitillförseln i Växjö kommun var 77 procent år 2023. Jämfört med 2022 är det en ökning med en procentenhet, vilket till största delen beror på en ökad mängd lokalproducerad förnybar el. Sedan beslutet 1996 om ett fossilbränslefritt Växjö har ett antal åtgärder som gett resultat inom alla sektorer genomförts. Främst märks detta inom energiproduktionen. All lokal produktion av el, värme, kyla och fordonsbränsle kommer nu från förnybara energikällor som skogsbränslen, bioolja, vind, vatten, sol, avloppsslam och organiskt matavfall. Omställningen har medfört att energitillförseln till bostäder, offentliga byggnader, handel och industrier är över 90 procent förnybar. Inom transportsektorn går omställningen långsammare, men trots detta är andelen förnybar energi över 30 procent inom sektorn. Huvudsakligen beror detta på inblandningen av förnybara drivmedel i de fossila alternativen.

Utsläppen av växthusgaser per invånare i Växjö låg år 2023 preliminärt på 2 145 kg. Det är en marginell ökning jämfört med år 2022 och det näst lägsta värdet sedan mätningarna började 1993. Ökningen det senaste året beror på ökad användning av bensin och diesel i transportsektorn. Totalt sett uppgår ökningen av växthusgasutsläppen mellan år 2022 och 2023 till drygt 2 500 ton.

Andelen av kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning eller biologisk behandling uppgick år 2023 till 51 procent, vilket är en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2022. Detta är den högsta nivå Växjö legat på sedan 2014, som även då var 51 procent. Växjö har dessutom en tydligt högre andel än jämförbara större städer. Fyrfackskärlen som används vid nästan alla småhus i kommunen har medfört en positiv utveckling för nyckeltalet eftersom det gör det enklare och mer tillgängligt för fler invånare att bidra till ökad insamling.

Av Växjö kommuns totala livsmedelsinköp via måltidsorganisationen var 56 procent ekologiska år 2022. Växjö ligger i framkant vid en jämförelse med större stad där snittet är 42 procent. Den nationella målsättningen är att av livsmedel som köps in inom Sveriges offentliga sektor senast år 2030 ska utgöra 60 procent. Nyckeltalets inrapportering från Kolada släpar efter. Det kan därför vara värt att i den här analysen också nämna händelser från 2023 och 2024 som kommer ha påverkan på utfallet i senare redovisningar. Mat- och måltidsplanen tydliggör att både ekologiska och svenska inköp ska öka. Under perioden 2022-2024 syns en trend i att fokus har legat på svenska livsmedel, som ökat från 46 procent till 59 procent under den perioden. Samtidigt minskar andelen ekologiskt ner till 49 procent.

Genom Earth Week når Växjö kommun ut till invånarna. Det årliga evenemanget har genomförts i delvis ny tappning och parallellt har kommunen arbetat med att utvärdera Earth Week och tagit fram förslag på ett annat sätt att nå ut till medborgarna under 2025. Växjödeklarationen som samlar företag och organisationer för ökad omställning växer kontinuerligt.

Växjö kommun bidrar genom sin roll som stor konsument av varor och tjänster till att påverka miljöstatusen även utanför organisationen. Arbetet med att förbättra hållbarhetskriterier i upphandlingar utvecklas.

Framtid och omvärld
Det finns utmaningar i arbetet med att minska transportsektorns klimatavtryck inom kommunen. Det finns en tydlig intressekonflikt mellan olika trafikslag i fråga om tillgång till utrymme och framkomlighet i stad och tätort. Utan en tydlig prioritering av hållbara transporter vid utbyggnad och omvandling av miljöer och infrastruktur är möjligheterna att uppnå Hållbarhetsprogrammets mål om klimatneutralitet små. För att bryta trenderna gällande utsläpp från transportsektorn krävs en förändrad inställning som skapar nya förutsättningar för att i plan- och utbyggnadsarbete säkra en infrastruktur för hållbart resande.

Från och med 2024 ändrades också reduktionsplikten i Sverige, vilket innebär att andelen biodrivmedel som blandas in i diesel och bensin minskar. Detta kommer att innebära ökade koldioxidutsläpp i Växjö och därmed ökade svårigheter att nå ett fossilbränslefritt Växjö. Detta innebär även att Växjös växthusgasbudget kommer att gå åt snabbare och visar på ett behov av en klimatfärdplan och klimatinvesteringsplan som kan peka ut vilka åtgärder som är effektivast att genomföra i närtid för att minska utsläppen.

Under 2023 och 2024 har globala klimatrelaterade händelser fått stor uppmärksamhet. Det kan innebära att fler människor engageras till minskad klimatpåverkan. Aktiviteter kopplade till utvecklingen av en omställningsarena inom ramen för Klimatneutrala Växjö kan vara till hjälp här.

De väderförutsättningar som följt klimatförändringarna har skapat utmaningar för det löpande arbetet för säkerhet och framkomlighet för oskyddade trafikanter. De senaste åren, där 2024 inte utgör ett undantag, visar på det ökade behovet av driftsinsatser för tillgänglighet i trafiken för hållbara transportslag.

Från och med 2024 har kommunerna tagit över hela ansvaret för förpackningsinsamlingen, och det har kommit nya lagar för utsortering av matavfall. Detta kan innebära en möjlighet för Växjös invånare att öka kretsloppet i avfallshanteringen. Viktigt är dock att de totala avfallsmängderna fortsätter att minska och att de cirkulära materialflödena förstärks.

	Uppdrag
KF	**Intensifiera arbetet med att minska utsläpp av koldioxid från transporter och öka transporteffektiviteten i kommunen**

Växjö kommun genomför i samverkan med Region Kronoberg en ny attityd- och resvaneundersökning. I denna har Växjö kommun beställt ett på förhand bestämt antal svar. På så sätt kan Växjö kommun få en uppdaterad information om nuläget för hur växjöborna reser, varför växjöborna väljer olika färdsätt i olika situationer samt inställning till åtgärder som bidrar till att underlätta mer hållbart resande. Den här informationen är värdefull för Växjö kommun för att ha ett utgångsläge för att se var olika insatser bör prioriteras för att få störst genomslag samt för att stärka beslutsfattare i arbetet med att föreslå åtgärder för att skynda på omställningen.

Resvaneundersökningen har genomförts i sitt första steg under hösten men ännu har inte så många svar inkommit som kommunen beställt. Uppdragstagarna ska därför fortsätta under våren 2025. Av de svar som hittills inkommit kan det konstateras att 60% av resorna sker med bil, 19% med kollektivtrafik, 10% med cykel och 10% till fots.

Det framgår också att 62% av de svarande vill att Växjö kommun prioriterar satsningar på kollektivtrafik istället för bil, och 60% vill att kommunen prioriterar satsningar på cykel istället för bil. Det finns alltså en stor acceptans för satsningar på hållbart resande.

För avtal där det är lämpligt används samordnad varudistribution, i syfte att öka transporteffektiviteten samt minska utsläpp.

Krav på fossilbränslefritt drivmedel ställs i en majoritet av de upphandlingar som görs. Kravnivån anpassas till branschmognad. I syfte att säkerställa att leverantörer lever upp till drivmedelskraven genomfördes under 2024 en uppföljning av åtta avtal. Bland de avtal som följts upp ingår bland annat avtalen för samordnad varudistribution, hyrbilar samt mark- och anläggningsarbeten. Arbetet med att utveckla uppföljning av drivmedelskrav fortsätter, och kommer fortgå under 2025.

KF	**Utveckla kommunens koldioxidbudget**

Under sommaren arbetades ett förslag till en växthusgasbudget för det geografiska området fram. Den presenterades på KSHU i september som information och i december fattade KSHU beslut om den.

Utgångspunkten i förslaget är vilket utsläppsutrymme Växjö har för såväl koldioxid som andra växthusgaser för att ha 83% sannolikhet att hålla en global temperaturökning på max 1,7 grader, Utifrån underlaget har Växjö en utsläppsbudget på 2,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter från och med 2023.

Ju snabbare utsläppen minskar i närtid, desto längre räcker budgeten. Den årliga energi- och växthusgasinventeringen blir ett sätt att stämma av utvecklingen i förhållande till budgeten. Kommunen har redan gjort detta under några år fast då kopplat till utsläppsbanor som tagits fram för andra kommuner.

Det konstateras också att arbetet med en växthusgasbudget kan/bör kopplas samman med klimatfärdplan och klimatinvesteringsplan.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	2023	600			↘	●
KF	Antal resor med kollektivtrafik (stadstrafik) per kommuninvånare och år	2024	40,4			↘	■
KF	Andel förnybar energi, %	2023	77			↗	●
KF	Utsläpp av växthusgaser, kg CO2e/inv	2023	2 145			↘	■
KF	Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	2023	51			↗	●
KF	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	2022	56			↗	●

Kommunen har en effektiv och långsiktig ekonomistyrning som präglas av en god ekonomisk hushållning av gemensamma resurser

Riktningsmålets utveckling – en sammanfattning
Att ha en effektiv och långsiktig ekonomistyrning innebär att optimera användningen av resurser genom noggrann planering, uppföljning och kontroll. Den syftar till att säkerställa att kommunens ekonomiska mål uppnås på ett hållbart sätt, genom att balansera kostnader och intäkter, stödja verksamhetens mål och förbättra den övergripande kvaliteten på kommunala tjänster.

För att knyta detta till Växjö kommun har uppdrag och nyckeltal med olika innebörd och inriktning formulerats. Dessa bedöms vara relevanta för riktningsmålets måluppfyllelse. Samtliga uppdrag är genomförda. Identifierade nyckeltal uppvisar en varierade utveckling över tid och ett varierande utfall i jämförelse med större stad.

Beskrivning och analys av uppdrag och nyckeltal
För år 2024 uppgick nettokostnadsandelen inklusive finansnettot till 99,5 procent. Om finansnettot exkluderas uppgår nettokostnadsandelen istället till 103,0 procent för året. Då skatteintäkter och utjämningsbidrag procentuellt har ökat mindre än nettokostnaderna jämfört med förra året visar kommunen en något försämrad procentandel, men håller sig fortfarande inom acceptabelt värde. För att uppnå en långsiktig ekonomi i balans måste ökningstakten av nettokostnaderna minska för att inte överstiga nivån på skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning som ska finansiera den ordinarie verksamheten.

Verksamhetslokalers andel av nämndernas sammanlagda budget för 2024 uppgår till 11 procent. Detta är första året som mätningen genomförs ,men en beräkning av tidigare år visar en oförändrad nivå.

Resursindex för förskola, grundskola och gymnasieskola är centrala nyckeltal som används för att bedöma hur kostnadseffektiv den kommunala verksamheten är i olika kommuner. Resursindex inom skolans område har till stora delar en positiv utveckling och utfall på samma nivå som större stad. Resursindex förskola har ett utfall som är bättre än större stad.

Resursindex inom LSS-boende och daglig verksamhet har förbättrats jämfört med föregående mätperiod, och Växjö kommun ligger 2023 marginellt sämre än större stad. Trots att Växjös
resursindex ekonomiskt bistånd fortsatt minskar ligger utfallet fortsatt högre än jämförelsegruppen större stad.

Resursindex äldreomsorg för Växjö kommun har minskat något men ligger över jämförelsegruppen större stad (71 respektive 46),

där resursindex 100 är bäst och innebär lägst kostnad. Resursindex baseras på nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorg.

Andelen gymnasieelever med examen eller studiebevis inom fyra år, hemkommun har i relation till föregående år försämrats något, från 82 procent till 80 procent.

Modellberäknade värden används för att ge en rättvis jämförelse av skolresultat mellan kommuner, där hänsyn tas till socioekonomiska faktorer, resurser och historiska mönster. De fungerar som en indikator på hur väl en kommun presterar i förhållande till sina unika förutsättningar. På så sätt blir det möjligt att identifiera styrkor och utmaningar i förhållande till de förväntningar som kan ställas på kommunen. 2023 skedde en tydlig förbättring från 2022, där avvikelsen minskade till -1,3. Under 2024 försämrades resultaten igen, med en avvikelse på -2,2. Det innebär att färre elever än förväntat nådde behörighet till yrkesprogram jämfört med 2023. Växjö ligger fortsatt under snittet för större städer.

Av de totalt 646 avslutade hushållen från ekonomiskt bistånd under 2024 har 21,5 procent avslutats till självförsörjning genom arbete eller studier. Detta är en förbättring från föregående år då andelen avslutade till självförsörjning genom eget arbete eller studier i procent var 20,8 procent. Trots ansträngt ekonomiskt läge med inflation, högre arbetslöshet, förändringar i arbetsmarknadsanställningar och högre konkurrens om jobben, har andelen som avslutats till arbete eller studier ökat något. Det tyder på att kommunens arbete med att stötta personer till arbete och studier fortsatt ger god effekt.

Nyckeltalet sjukfrånvaro, andel av den tillgängliga ordinarie arbetstiden uppgick till 6,5 procent för 2023, jämfört med 7,6 procent för större stad. I statistiken ingår enbart de kommunala nämnderna. Motsvarande statistik för de kommunala nämnderna vid delåret 2024 är 6,6 procent, samma utfall som motsvarande period föregående år. För kommunkoncernen inklusive bolag är utfallet vid delåret 2024 6,4 procent, samma utfall som motsvarande period föregående år.

Utsläppen av fossil koldioxid i Växjö kommun uppgick år 2023 till ungefär 126 600 ton, en ökning med 2 procent jämfört med 2022. Ökningen beror framför allt på en något ökad användning av bensin och diesel. Utsläppen väntas öka påtagligt under 2024 när den sänkta reduktionsplikten får genomslag. Målsättningen för Växjö är att bli en fossilbränslefri kommun till 2030 och jämfört med basåret 1993 har utsläppen minskat med 61 procent. Utmaningen är att 98 procent av resterande koldioxidutsläpp kommer från transportsektorn där kommunens möjligheter att påverka utsläppen är mindre än inom till exempel energisektorn.

Utsläppen av koldioxid från kommunkoncernen har ökat med knappt 4 procent från år 2022 till år 2023. Sammanfattningsvis kan sägas att minskade utsläpp finns inom användning av såväl bensin som diesel, samt resor med egen bil i tjänsten. Istället är det flygresorna som ökar mellan 2022 och 2023. Inte minst Växjö kommuns samarbeten med Kosovo och Sydafrika påverkar flygets utsläpp då många resor sker både från och till dessa länder. Omsorgsförvaltningen har gjort ett grundligt arbete med att byta ut fordon till eldrift, vilket väntas få genomslag från 2024 och framåt.

Andelen förvärvsarbetande invånare i Växjö kommun har den legat på en relativt stabil nivå över tid. Vid en jämförelse med referensgruppen större stad har Växjö kommunen legat över jämförelsemåttet under de senaste tio åren. Marginella skillnader kan noteras mellan könen, där män i något högre grad än kvinnor förvärvsarbetar. Det finns dock för senaste mätningen, år 2023, stora skillnader i sysselsättningsgrad mellan utrikes och inrikes födda där utrikes födda legat i snitt drygt 20 procentenheter under inrikes föddas nivå under en längre tid. Delas sysselsättningsdeltagandet upp på kön syns också att utrikes födda kvinnors sysselsättningsgrad ligger tydligt lägre än utrikes födda män (63,7 procent för kvinnor jämfört med 70,3 procent för män) men också jämfört med inrikes födda kvinnor. Inrikes födda kvinnors sysselsättningsdeltagande ligger nästan 24 procent högre än utrikes föddas, vilket indikerar att det finns en stor potential att öka sysselsättningen i kommunen om man hittar vägar in till arbetsmarknaden för denna grupp.

Framtid och omvärld
Det ekonomiska läget är fortsatt ansträngt i kommunerna. En hög prisnivå och mycket höga pensionskostnader har satt stor press på många kommuner. När pensionskostnaderna minskar under kommande år lättar trycket på ekonomin något och resultaten återhämtar sig på en mer långsiktigt hållbar nivå. De demografiska förändringarna kommer att kräva att verksamheter ställs om och anpassas, dels till ett ökat antal äldre, dels till ett minskat antal barn och unga.
Långsammare befolkningsökning kan även innebära att intäkterna från exploateringsverksamheter blir lägre. Då investeringsutgifterna är kvar på en fortsatt hög nivå behöver kommunernas resultatnivåer stärkas för att bromsa en allt högre skuldsättning. Ett skäl till att inte större anpassningar av verksamheten har behövt genomförts för att nå ekonomisk balans i år är att de höga pensionskostnaderna har en tydlig topp 2024. Nedgången av pensionskostnaderna 2025 blir markant, och att göra mycket stora tillfälliga neddragningar av, till exempel, svårrekryterad personal är problematiskt och sannolikt inte alltid klokt i ett långsiktigt perspektiv (Sveriges kommuner och regioner, *Ekonomirapporten*, oktober 2024).

Uppdrag

KF

Utvärdera effekterna av genomförda centraliseringar och ge förslag på möjliga decentraliseringar

Uppdraget avser genomlysning av sex verksamhetsområden; vaktmästeriet inom samhällsbyggnadsförvaltningen respektive Vöfab, centrala barn- och elevhälsan, lokalförsörjning, HR, ekonomi och kommunikation. För att få en god bild har analyserna kombinerat flera underlag – dels intervjuer, dels sammanställningar av omfattande material i form av rapporter, revisioner och uppföljningar från redan genomförda genomlysningar av berörda verksamheter.

Flera av de undersökta verksamheterna har goda förutsättningar för att tillhandahålla ändamålsenliga tjänster och bedriva fortsatt verksamhetsutveckling. Dock har utvecklingsområden och behov av fortsatt uppföljningsarbete identifierats inom alla granskade verksamheter i varierande bred omfattning. Utredningens slutsats är dock inte att decentralisering är den

	Uppdrag
	självklara lösningen på de identifierade utmaningarna. Fokus bör i stället vara på förändrade arbetssätt, tydligare processer och konkretisering av uppdrag.
KF	**Hållbart inköpsbeteende i förvaltningar och bolag**
	Arbete pågår med inköpsutbildning för förvaltningar och bolag, där fokus läggs på hur inköp ska göras korrekt enligt avtal samt hur verksamheterna kan köpa in mer hållbara val. Arbete pågår för att säkerställa möjlighet för chefer att följa upp sina inköp i Power BI. Arbete påbörjat, på uppdrag från koncernledningen, för att förbättra rutiner avseende skafferiavtal och köp i fysiska butiker. Växjö kommun deltar i projektet ”Inköpens utsläpp” tillsammans med Växjöföretaget Measure & Change och Linnéuniversitetet. Syftet med projektet är att med hjälp av AI analysera kommunens e-fakturor, koppla ihop dem med Upphandlingsmyndighetens emissionsfaktorer och på så vis få en bild av de koldioxidutsläpp som inköpen genererar (Scope 3.1 och 3.6 i Greenhouse Gas Protocol). Arbetssätt för hållbart inköpsbeteende integreras i den ordinarie upphandlings- och inköpsprocessen.
KF	**Samordning mot välfärdsbrott**
	Samordnare för välfärdsbrott och otillåten påverkan är anställd. Inledande uppdrag är att kartlägga risker inom koncernen och utifrån detta bland annat arbeta med kompetenshöjande insatser.
KF	**Utökad digitalisering**
	Uppdrag är genomfört i de olika nämnderna och bolagen. Verksamheter inom kommunstyrelsen har under året arbetat med ett flertal utvecklingsinitiativ inom ramen för uppdraget. Exempel på detta är införande av digitala personalakter, utveckling av dokumentportalen, e-tjänst för betygsbeställningar och implementering av ett nytt ärende- och dokumenthanteringssystem. Nämnden arbete och välfärd har under året arbetat med flera pågående utvecklingsinitiativ inom ramen för uppdraget, så som digital dokumenthantering, automatisering av ekonomiskt bistånd och att utöka användandet av säker digital kommunikation. Växjö kommun är även pilotkommun i ett gemensamt projekt av SKR, Inera och Adda för att utveckla en ny nationell digital ingång för ansökan om ekonomiskt bistånd, kallad Gemensam Informationsförsörjning (GIF). Inom servicenämnden skapar IT- och digitalisering förutsättningar och stöttar verksamheter att nå i mål med sina utvecklingsinitiativ, vilket i sig effektiviserar deras verksamheter. Som exempel har det utvecklats automatiserade flöden med robotar som minskar manuell handläggning och underlättar sammanställning och inhämtning av data för uppföljning. Vidare arbetas det med vardagsdigitalisering, de vill säga att förenkla vardagen för Växjö kommuns användare genom enklare återställning av lösenord, möjliggöra enkel inloggning till verksamhetssystem och förenkla flödet i e-tjänster. Utbildningsnämnden har under året arbetat med ett flertal digitaliseringsprojekt, bland införandet av digitala elevakter, lansering av ny lärplattform för förskolan och e-tjänster som har implementerats för att göra tjänster mer tillgängliga för medborgarna och samtidigt minska manuellt arbete. Omsorgsnämnden har under året genomfört ett flertal riktade utvecklingsinitiativ. Flera av dessa digitaliseringsinsatser syftar direkt till att förbättra både servicen och den upplevda kvaliteten på förvaltningens tjänster och insatser för medborgarna, samtidigt som de möjliggör ett mer effektivt resursutnyttjande av personal. Fokus har medvetet flyttats från inre effektivitet till att öka servicenivån och kvaliteten för medborgarna. Exempel på detta är: digitala verktyget E-beslut assistanstimmar för LSS-handläggare, arbete med att införa Lifecare Medborgartjänst som gör det möjligt för medborgare eller företrädare att hantera och följa sina ärenden digitalt och en digital räknesnurra är för att underlätta uppskattningen av kostnader för ansökta insatser. Samhällsbyggnadsnämnden har under året arbetat med exempelvis införandet av GPS styrda robotgräsklippare, att ta fram en struktur för införande av ett digitalt ruttplaneringssystem för effektivare rutter kring bland annat snö och sandupptagning, gräsklippning och skräphantering och att utreda en förändrad GIS-organisation (resurser till denna har beslutats i KF budget 2025). Vidare har ett arbete genomförts med blåljuskollen, som innebär att kart- och vägdata uppdateras för att möjliggöra säkrare och snabbare utryckningsvägar för blåljusverksamheterna. Kultur- och fritidsnämnden har tagit fram en investeringsplan för digitaliseringsinvesteringar och budgetmedel finns inför 2025. Digital inpassering införs stegvis i anläggningarna som ligger under nämndens ansvar för att ge ökad service och säkerhet för hyresgästerna och minska den interna administrationen. Inom ramen för det koncernövergripande AI-nätverket har kommunen även genomfört ett pilotprojekt med införandet av AI-verktyget Microsoft Copilot. Inom projektet har cirka 250 anställda fått möjlighet att pröva Copilot som verktyg i sin

	Uppdrag
	vardag. Pilotprojektet avslutades i december 2024.
KF	**Renodla och effektivisera lokalutnyttjande** En bred översyn av lokalförsörjningsområdet med stöd av extern specialist har genomförts och resulterat i ett projekt som startats upp och förväntas vara klart innan sommaren 2025. Projektet leds av Vöfab med representanter från samtliga förvaltningar och bolag. Övriga insatser som genomförts är exempelvis en översyn av omsorgsnämndens lokaler för att optimera lokalutnyttjande och uppsägning av paviljonger och hyresavtal för lokaler inom utbildningsnämnden.
KF	**Effektiv over head-organisation** Uppdrag gällande effektivisering av overheadkostnader inom respektive nämnd är slutfört. Uppdraget har genomförts på olika sätt i de olika nämnderna, exempelvis genom att inte återbesätta en chefstjänster och att avvakta planerade tillsättningar av tjänster, via effektiviseringsåtgärder, digitala hjälpmedel, översyn av gemensamma verksamhetssystem och kartläggning av befintliga over-headkostnader.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF	Verksamhetens nettokostnader dividerat med summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	2024	99,5 %			↘	●
KF	Kostnader för verksamhetslokaler, andel av budgeten	2024	11 %			→	●
KF	Resursindex förskola	2023	57			→	●
KF	Resursindex kommunal grundskola F-9	2023	57			↗	●
KF	Resursindex kommunal gymnasieskola	2023	93			↗	●
KF	Resursindex LSS boende och daglig verksamhet	2023	52			↗	■
KF	Resursindex ekonomiskt bistånd	2023	63			↘	●
KF	Resursindex äldreomsorg	2023	71			↘	●
KF	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	2024	79	81	77	↘	■
KF	Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde	2024	-2			↘	■

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utfall kvinnor/flickor	Utfall Män/poljar	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	lägeskommun, procentenheter						
KF	Andel som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd	2024	21,5			↗	●
KF	Fossila koldioxidutsläpp från Växjö kommuns geografiska område	2023	126 629			↘	■
KF	Sjukfrånvaro, andel av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	2023	6,5 %				●
KF	Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)	2023	80 %	80 %	81 %	→	●
KF	Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton	2023	489 *			↘	■

Revisionsberättelse